

Komló Város Önkormányzata



Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS)

I. Kötet

Helyzetelemzés

2009. január 12.

Készült Komló Város Polgármesteri Hivatala megbízásából a
Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium (NFGM)
Városfejlesztési Kézikönyv - Második, javított kiadás - 2009. 01. 28.
tartalmi követelményei alapján

Készítette:



OTP Hungaro-Projekt Pénzügyi Műszaki-Gazdasági Tanácsadó és Szervező Kft.
1134 Budapest, Dévai u. 26-28.
<https://www.otpbank.hu>

És



Vezetési Tanácsadó és Szolgáltató Kft.
1082 Budapest, Üllői út 66/a II/2.
<http://www.vitalpro.hu>

Tartalomjegyzék

1. A város szerepe a településhálózatban	5
1.1. Komló mérete, földrajzi elhelyezkedése.....	5
1.2. A város elérhetősége	5
1.2.1. Közúti elérhetőség	5
1.2.2. Vasúti kapcsolat	6
1.2.3. Légitársaság.....	6
1.3. Komló szerepe az Országos Területfejlesztési Konceptió alapján.....	7
1.4. Vonzáskörzet bemutatása	9
1.4.1. Önkormányzati feladatok kistérségi szinten.....	9
1.4.2. Városi közigazgatási funkciók és azok vonzáskörzete.....	11
1.5. Komló szerepe a tágabb térségi munkamegosztásban	14
2. Városi szintű helyzetértékelés.....	17
2.1. Városszerkezet.....	17
2.1.1. Morfológiai tényezők.....	17
2.1.2. Történeti tényezők	19
2.1.3. Közlekedési tényezők, kapcsolódás a nagy rendszerekhez.....	20
2.1.4. Főbb városszerkezeti problémák.....	23
2.2. Gazdaság.....	26
2.2.1. Általános fejlettség.....	26
2.2.2. Ágazati szerkezet	28
2.2.3. Vállalkozások megoszlása méret szerint	35
2.2.4. Gazdasági aktivitás legfontosabb térbeli különbségei.....	39
2.2.5. Kutatás-fejlesztés helyzete.....	40
2.2.6. Turizmus (trendek, attrakciók, szolgáltatások)	40
2.2.7. Helyi gazdaságfejlesztés egyéb eszközei	48
2.2.8. Információs társadalom	51
2.2.9. Kultúra szerepe, attrakciók, rendezvények.....	53
2.3. Társadalom.....	55
2.3.1. Demográfiai folyamatok, népmozgalom	55
2.3.2. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci helyzet.....	58
2.3.2.1. Foglalkoztatottság	58
2.3.2.2. Munkanélküliség.....	59
2.3.1. Képzettség, a lakosság iskolai végzettsége.....	61
2.3.2. Egészségi állapot.....	62
2.3.3. Lakosság jövedelmi és szociális helyzete	62
2.3.4. Társadalmi önszerveződések, civil szféra.....	63
2.4. Települési környezet	63
2.4.1. Természeti környezet állapota.....	63
2.4.1.1. Természeti adottságok	63
2.4.1.2. Környezeti elemek állapota.....	63
2.4.1.3. Természeti, táji értékek védelme.....	64
2.4.2. Épített környezet.....	65
2.4.3. Lakásállomány	66

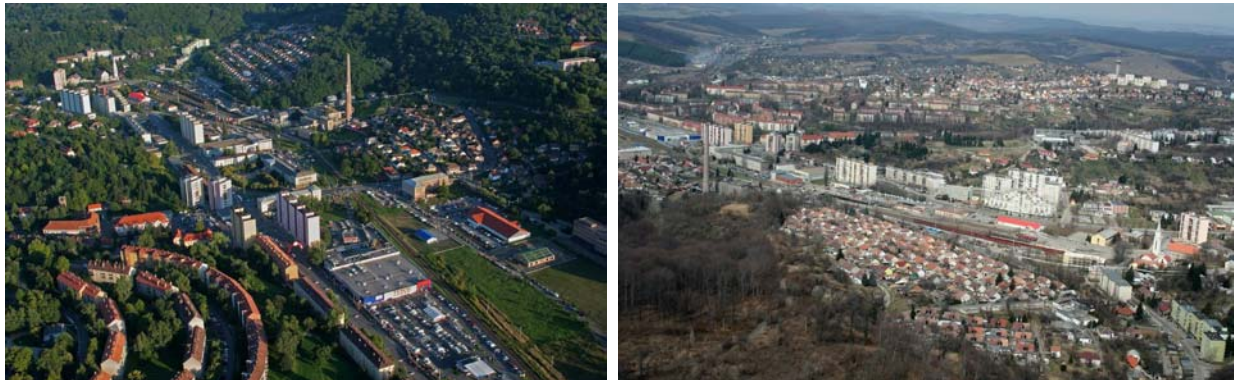
2.4.4. Települési környezeti infrastruktúra.....	68
2.4.5. Közlekedési és távközlési infrastruktúra	68
2.4.5.1. Közúthálózat	68
2.4.5.2. Vasúthálózat	68
2.4.5.3. Személygépkocsi-állomány változása, közúti balesetek.....	68
2.5. Közszolgáltatások.....	69
2.5.1. Oktatás-nevelés	69
2.5.2. Egészségügy	71
2.5.3. Közigazgatás	72
2.5.4. Szociális ellátás	72
2.5.5. Szabadidő, közművelődés, kultúra, civil szervezetek.....	74
2.5.5.1. Komló kulturális intézményhálózata.....	74
2.5.5.2. Komló szabadidős, kulturális és közművelődési kínálata.....	76
2.5.6. Közösségi közlekedés.....	76
2.5.7. Hulladékgyűjtés.....	77
2.5.8. Közműhálózatok, települési infrastruktúra	77
2.6. Korábbi időszak fejlesztései.....	79
2.7. Összegzés.....	82
2.7.1. SWOT elemzés.....	85
3. Városrészek elemzése.....	87
3.1. Sikonda.....	93
3.1.1. Funkcióellátottság.....	95
3.2. Nyugati városrész.....	97
3.2.1. Funkcióellátottság.....	100
3.3. Déli városrész	103
3.3.1. Funkcióellátottság.....	104
3.4. Belváros.....	106
3.4.1. Funkcióellátottság.....	108
3.5. Altáró	113
3.5.1. Funkcióellátottság.....	115
3.6. Északi városrész.....	119
3.6.1. Funkcióellátottság.....	121
3.7. Keleti városrész	124
3.7.1. Funkcióellátottság.....	125
3.8. Zobákpusztja	128
3.8.1. Funkcióellátottság.....	129
3.9. Mecsekjánosi	131
3.9.1. Funkcióellátottság.....	132
3.10. Kisbattyán.....	135
3.10.1. Funkcióellátottság.....	136
3.11. Külterület.....	138
4. Szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek értékelése	139
4.1. Szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása	139
4.1.1. 2001-es adatok alapján szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek....	139
4.1.2. 2001 óta történt változások szegregáció tekintetében.....	140
4.1.2.1. Változatlan szegregátumok, szegregációval veszélyeztetett területek	140

4.1.2.2.	<i>Reintegrálódott szegregátum – Mecsekjánosi, Fő u. (2. sz. szegregátum)</i>	141
4.1.2.3.	<i>Kialakult új szegregátumok, szegregációval veszélyeztetett területek</i>	142
4.2.	A lehatárolt területek helyzetelemzése	142
4.2.1.	<i>Kenderföld, Kazinczy u. (1. számú szegregátum)</i>	142
4.2.1.1.	<i>Városszerkezeti elhelyezkedés, megközelíthetőség</i>	142
4.2.1.2.	<i>Demográfiai és szociális helyzet</i>	143
4.2.1.3.	<i>Lakáskörülmények</i>	144
4.2.1.4.	<i>Közszolgáltatások elérhetősége</i>	144
4.2.2.	<i>Ipari út - Építők útja - vak Bottyán u. – Sportvölgy (3. sz. szegregátum)</i>	146
4.2.2.1.	<i>Városszerkezeti elhelyezkedés, megközelíthetőség</i>	146
4.2.2.2.	<i>Demográfiai és szociális helyzet</i>	146
4.2.2.3.	<i>Lakáskörülmények</i>	147
4.2.2.4.	<i>Közszolgáltatások elérhetősége</i>	147
4.2.3.	<i>Kossuth L. u. - Anna akna - Engel A. u. (1. sz. szegregációval veszélyeztetett)</i>	148
4.2.3.1.	<i>Városszerkezeti elhelyezkedés, megközelíthetőség</i>	148
4.2.3.2.	<i>Demográfiai és szociális helyzet</i>	148
4.2.3.3.	<i>Lakáskörülmények</i>	149
4.2.3.4.	<i>Közszolgáltatások elérhetősége</i>	150
4.3.	Ágazati politikák	151
4.3.1.	<i>Szociálpolitika</i>	151
4.3.2.	<i>Lakáspolitiká</i>	152
4.3.3.	<i>Oktatáspolitiká</i>	153
4.3.4.	<i>Képzési- és foglalkoztatás politiká</i>	156
4.3.5.	<i>Együttműködési rendszerek az ágazati politikák kapcsán</i>	157
4.4.	Korábbi fejlesztések és azok hatásai a szegregátumok területén	157
4.5.	Tervezett fejlesztések és egyes ágazati politikák szegregációs hatásai	158
4.5.1.	<i>Ágazati fejlesztések hatásai</i>	158
4.5.2.	<i>Akcióterületi beavatkozások hatásai</i>	159
5.	Mellékletek	161
5.1.	<i>Társadalomra vonatkozó statisztikai adatok</i>	161
5.2.	<i>Natura 2000 területek</i>	163
5.3.	<i>Levegőszennyezettség mérések adatai, grafikonjai</i>	164
5.4.	<i>Védett építészeti elemek Komlón</i>	168
5.5.	<i>Közművelődési, kulturális tevékenységet végző civil szervezetek</i>	173
5.6.	<i>Komló 2009. évi rendezvénynaptára</i>	174
5.7.	<i>Szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek mellékletei</i>	180
5.7.1.	<i>2001 évi KSH mutatók</i>	180
5.7.2.	<i>Városrészek és szegregátumok segélyezési mutatói</i>	181
5.7.3.	<i>Általános iskolai közoktatás integráltságának felmérése</i>	182
5.7.4.	<i>Komló infrastruktúrájának hiányosságai</i>	183
5.7.5.	<i>Belső Tűz Egyesület tervezett mentor programja</i>	185
5.7.6.	<i>Szociális ellátások és intézményi térítési díjai (2009)</i>	189
5.7.7.	<i>Közfoglalkoztatási terv 2009</i>	190
5.7.8.	<i>Dél-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ képzései 2009/2010</i>	192

1. A város szerepe a településhálózatban

1.1. Komló mérete, földrajzi elhelyezkedése

Komló városa a Mecsek hegység északi lábánál húzódó dombok és völgyek között, 4.655 hektár nagyságú területen fekszik. Az összterületből a belterület mintegy 900 hektárt tesz ki. A város közigazgatási határán található településszomszédjai Pécs, Hosszúhetény, Magyaregregy, Kisvaszar, Mecsekpölöske, Magyarszék és Mánfa.



1. fotó: Komló látképe észak-nyugati és dél-keleti irányokból

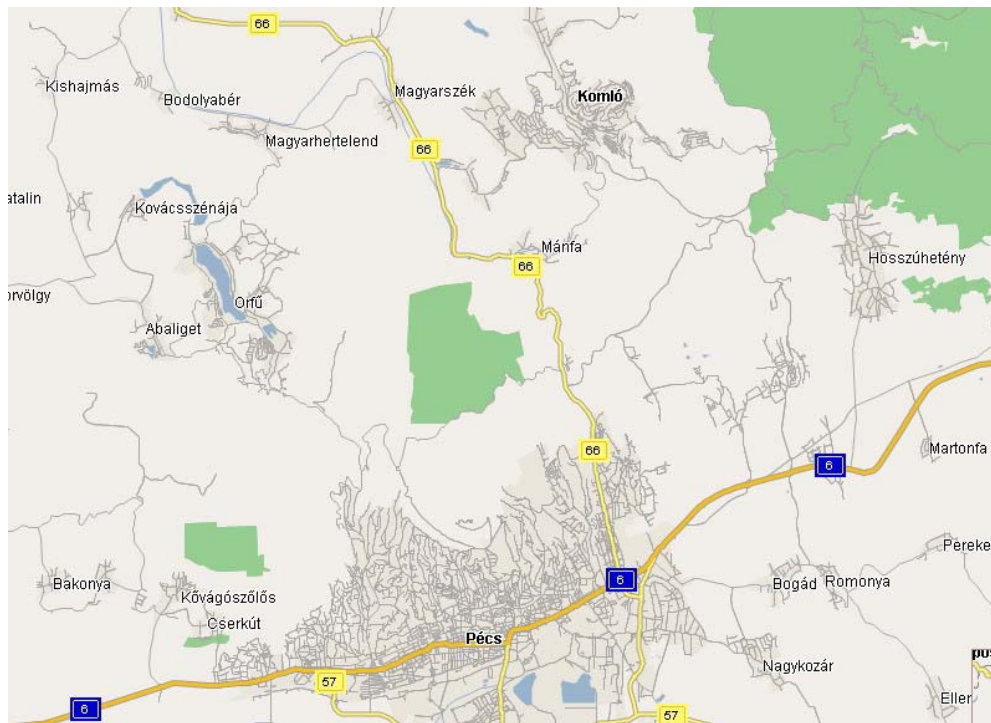
A város területének jelentős részét, több mint felét erdők alkotják, ahol dombok lábainál szántók, rét- és legelőterületek foglalnak el kisebb területeket. A völgyekben nyugodt vizű patakok folynak (Baranya csatorna, Kaszánya patak, Sikondai árok), és csendes tavak (Sikonda, Gadány, magyaregregyi völgy) húzódnak meg. Komló kapcsolatrendszerében meghatározó a csupán 20 kilométerre fekvő megyeszékhely és régióközpont Pécs.

1.2. A város elérhetősége

1.2.1. Közúti elérhetőség

A város **közúti kapcsolatai** az ország más részeivel – hasonlóan Baranya megyéhez, sőt a Dél-dunántúli régió déli feléhez – **történelmileg alulfejlettek, szegényesek**. Komló közúton a 6-os számú országos főút irányából Hosszúhetény érintésével a 6541. számú harmadrendű úton, illetve a 66. számú Pécs-Sásd másodrendű főútról Mánfán (6543. sz. közút) vagy Magyarszéken (6542. sz. közút) keresztül érhető el. Figyelemre méltó, hogy Komló csupán **harmadrendű besorolású, alacsony kapacitású és többségében felújításra szoruló közutakkal kapcsolódik** az országos közúthálózatához.

A város elérhetőségét érinti, hogy Hosszúhetényen, illetve Bonyhádon át elérhető 6. sz. főközlekedési út melletti nyomvonalon jelenleg zajlik az M6-os autópálya kivitelezése. Annak elkészültéig azonban a legközelebbi autópálya, az M7-es több mint 100 km-re északra húzódik, amely településeket elkerülő szakaszok híján a Dombóvár-Siófok (65, 661. sz. közutak) nyomvonalon a szükségesnél lassabban érhető el. A tervezett M9-es gyorsforgalmi útból még csak a szekszárdi Duna-híd és annak kapcsolódó úthálózata készült el, melynek nyugati irányú, Komlót is érintő folytatása csak a kormányzat hosszú távú terveiben szerepel. A fejlesztés (tervezés, majd kivitelezés) a távlati célok között szerepel, megkezdésére nincsen kitűzött határidő.



1. térkép: Komló elérhetősége, térségi kapcsolatai (<http://www.komloikisterseg.hu>)

Komló és közvetlen vonzáskörzete közötti kapcsolatrendszere is fejlesztésre szorul. Bár Mánfa és Pécs között kb. 10 éve elkészült a kapaszkodósáv a 66. sz. úton, ugyanez Komló és Mánfa között továbbra is hiányzik. A 6543. sz. út vonalvezetése, burkolatszélessége nem elegendő a megnövekedett „ingázó-forgalom” és tömegközlekedés biztonságos levezetésére. Különösen kritikus a helyzet ezen út belterületi szakaszának egy részén, a Pécsi út Városház tér és Petőfi tér közti szakaszán. A 6541. sz., Hosszúhetény (6. sz. főút), illetve Bonyhád felé vezető útnál a korábbi bányaművelés okozta talajmozgások, a kis teherbírás, illetve a helyi kőbányából kiinduló kőszállítás okozta károk jelentenek fokozott problémát. A jelenleg épülő M6-os autópályához történő kőszállítás nagy igénybevételt jelent, ami az elmúlt évtizedekben megnövekvő forgalom és az elmaradt felújítások miatt szükségessé teszi az út szerkezetének és felületének teljes rekonstrukcióját.

1.2.2. Vasúti kapcsolat

A **vasúti közlekedés szempontjából a város helyzete kedvezőtlen**, hiszen nem érinti vasúti fővonal. A térség egy részét átszelő szárnyvonal (Dombóvár-Sásd-Komló) fenntartása vagy megszüntetése azon múlik, hogy a veszteséges személyszállítás (8 vonatpár, kihasználatlanság) miatt ellensúlyozására elegendő lesz-e a teherszállítás volumene, hiszen jelentős út- és vasútépítési kőszállítás is folyik a vonalon, mely a környékbeli más szárnyvonalakra, pl. Hosszúheténybe ma még nem terelhető át a pályák alacsony teherbírása miatt. A **Godisa-Komló szárnyvonal esetleges megszüntetése** reális veszély, amelynek bekövetkezése esetén megfontolandó egy, a településeket tehermentesítő új közúti nyomvonal kiépítése a jelenlegi vasúti nyomvonalon.

1.2.3. Légiközlekedés

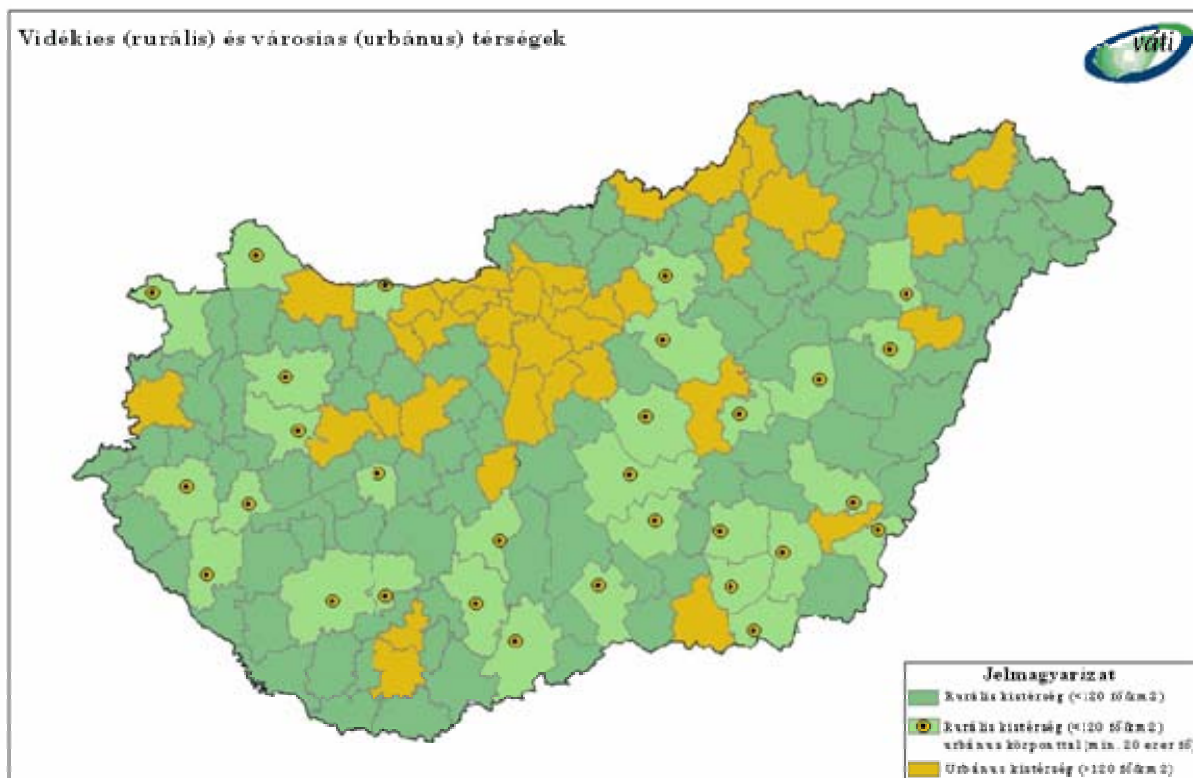
A legközelebbi regionális jelentőségű repülőtér Komlótól 31 kilométerre fekvő **Pécs-Pogány** mellett érhető el (<http://www.airport-pecs.hu>). A Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában lévő repülőtér az elmúlt években jelentős fejlődésen ment keresztül: 2003-ban megépült az 1.500 m hosszú, 31 m széles aszfaltborítású kifutópálya, majd 2004-ben elkészült a

légikikötő fény- és navigációs rendszere, végül 2006 tavaszán átadásra került az új reptéri fogadóépület. A repülőtér nemzetközi menetrendszerinti járatok indítására és fogadására is alkalmas, azonban a korlátozott fizetőképes kereslet miatt a repülőtér jelenleg csak alkalmi jelleggel és főként az utazási irodák által feltöltött charter járatok használják. A honlap szerint jelenleg az egyetlen elérhető célállomás Korfu.

A másik regionális jelentőségű repülőtér **Sármelléken**, a várostól mintegy 137 kilométerre fekszik (<http://www.flybalaton.com>). A FlyBalaton nevet viselő repülőtér fejlesztője és üzemeltetője a magántulajdonú Cape Clear Aviation Kft. A repülőtérnek jelenleg a Lufthansa, a Hamburg International és a Bulgaria Air légitársaságokkal van szerződése. A közvetlenül elérhető célállomások: Hamburg, Lipcse, Düsseldorf, Frankfurt, Drezda és Burgasz.

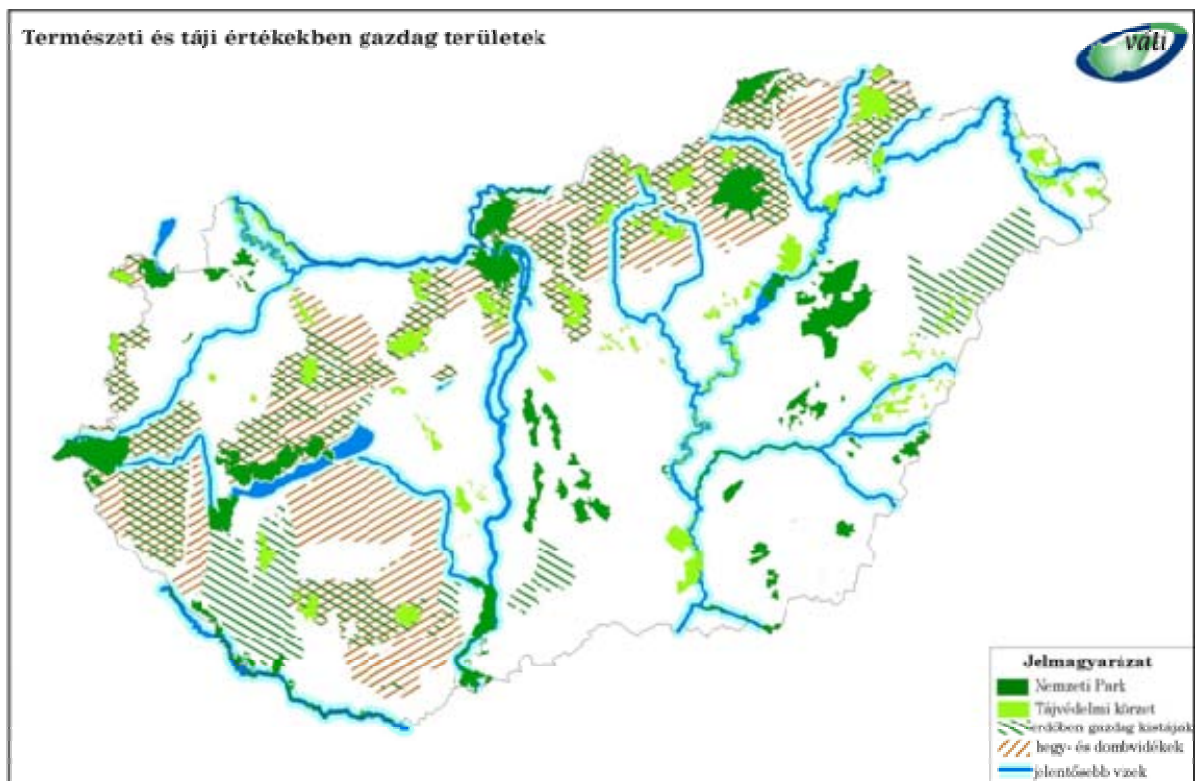
1.3. Komló szerepe az Országos Területfejlesztési Koncepció alapján

Az OTK lehatárolása három vidékies kistérség-kategóriát különböztet meg a térség népsűrűsége és a népességszámmal meghatározott urbanizált települések előfordulása alapján, amelyek közül **Komló városias (urbánus) kistérségben** található. Az OTK meghatározása szerint az urbanizált kistérségben a vidékies tér néhány, urbanizációval még nem érintett zárványszerű vagy a környező vidékies kistérségekkel szomszédos településre korlátozódik. Így fejlesztési stratégiáinkban a vidékfejlesztés kiegészítő jellegű, nem minden esetben jelenik meg. Sok vidékies településük agglomerációs folyamatokkal érintett, ahol vidékies értékeket, erőforrásokat őrző és a helyi közösségeket revitalizáló beavatkozások szükségesek (nem feltétlen a vidékfejlesztés eszközeire támaszkodva).



2. térkép: Komló városias (urbánus) térségbe történt besorolása (Forrás: OTK)

Az OTK alábbi ábrája szerint Komló és térsége erdőben gazdag kistájon, hegy és dombvidéken fekszik, ahol Komló külterületének egy részét tájvédelmi körzet fedi le.



3. térkép: Komló fekvése a természeti és táji értékekben gazdag területi besorolás alapján (Forrás: OTK)

Az Országos Területfejlesztési Konceptió alapján **Komló városias (urbánus) kistérségben fekvő, természeti, kulturális és táji értékekben gazdag területen fekvő település.** E térségekben ennek alapján a következő célokat tűzi ki az OTK:

- Helyi természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása:
 - A munkahelyteremtést a környezetkímélő ipari beruházások ösztönzése;
 - A megújuló energiaforrásokon alapuló helyi energiagazdálkodási, valamint az anyag- és hulladékgazdálkodási rendszerek kialakítása;
 - A környezetbarát ökoturizmus elterjedésének ösztönzése;
 - A közeli vagy távolabbi urbanizált területekről érkező vendégekkel való tartós, családi vendéglátói kapcsolatok kialakításának, a helyi lakosság és az üdülőnépesség gazdasági és kulturális partnerségének ösztönzése;
 - Megteremteni az üdülőhelyi funkciókhoz szükséges települési infrastruktúrát és közbiztonságot;
 - A helyi termelési, tájhasznosítási, kézműves kultúrára támaszkodó, a tájkaraktert kihasználó termelés, kereskedelem és egyéb szolgáltatások erősítése;
 - Ösztönözni kell az erdők közjóléti, rekreációs, funkcióinak az ökológiai szempontoknak megfelelő kialakítását;
 - Támogatni kell a környezettudatos gondolkodást, szemléletformálást szolgáló és a helyi, táji értékek bemutatására épülő programkínálat kidolgozását;
 - A társadalmi részvételen és széleskörű partnerségen alapuló hazai Natúrpark hálózat kialakítását, továbbfejlesztését ösztönözni;
 - Támogatni az építészeti örökség, a népművészet, és a kézműves hagyományok és emlékek megőrzését;

- Elősegíteni, hogy a magántőke, a közösségi és magánszféra közötti partnerség növekvő szerepet kapjon a kulturális örökség épületeinek és tárgyainak helyreállításában, a kultúrtájak megőrzésében, fenntartásában és hasznosításában.
- Helyi humán erőforrás fejlesztés-szervezés érdekében indokolt:
 - Erősíteni a lakosság aktív részvételén és együttműködésén alapuló helyi fejlesztési kezdeményezéseket;
 - Támogatni a lakosság különböző csoportjai közötti partneri együttműködések kialakítását;
 - Fejlesztani a helyi fiatalok és felnőttek élményszerű, informális tanulását segítő oktatási-nevelési tevékenységeket.
- Környezeti és kulturális szempontú tervezés érdekében indokolt:
 - A táji egységek településcsoportjainak gazdaságfejlesztési együttműködései és a faluhálózatok kialakítása;
 - A tájsebek, természetkárosítások rehabilitációját elvégezni;
 - A természetvédelmi, tájésztétikai és tájökölógiai szempontokat érvényesíteni a mező- és erdőgazdasági tevékenységek összehangolásával, őshonos fajok telepítésének ösztönzésével;
 - A térségek erdőterületeinek természetességét javítani, törekedve a tájak erdőtömbjeinek összekapcsolására is;
 - A térségeknek fenntarthatósági keretstratégiákat kell kidolgozni;
 - A térségek fejlesztési kezdeményezéseit környezeti és fenntarthatósági szempontok alapján kell megvizsgálni;
 - A kastélyok, kúriák, várak, egyedi (kulturális)táji értékek (hidak, emlékhelyek, keresztek, emlékfák, stb.) állagmegóvása, környezetük fejlesztése;
 - A táji értékek tűz- és katasztrófavédelmének biztosítása.”

A város az IVS-ben a fenti célokkal összefüggésben jelölte ki a feladatokat. Ennek értelmében természeti környezet, táji értékek és a kulturális örökség értékek megóvása, fenntartható hasznosítása és bemutatása célja a lakosság, vállalkozások bevonásával. Mindezek mellett a város magas színvonalon kíván eleget tenni térségközponti szerepének új munkahelyek teremtésének ösztönzésével és a közszolgáltatások (ezen belül is az egészségügyi, szociális és oktatási) magas színvonalú működtetésével.

1.4. Vonzáskörzet bemutatása

1.4.1. Önkormányzati feladatok kistérségi szinten

A kistérség Komló városát és annak agglomerációját foglalja magában, a Mecsek hegység keleti részén helyezkedik el. A kistérséghez tartozó 19 település (Egyházaskozár, Hegyhátmaróc, Szárász, Tófü, Hosszúhetény, Köblény, Magyaregregy, Magyarhertelend, Bodolyabér, Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske, Mánfa, Máza, Szászvár, Kárász, Szalatnak, Vékény és **Komló**) 42.701 fős lakosságának közel 65 %-a Komlón él, amely **tradicionálisan a kistérség oktatási, kulturális, sport, művészeti, gazdasági és intézményi centruma**. A települések vonatkozásában meghatározó jelentőségű Komló. A 19 település a 66-os útról leágazva és annak közelében lévő alsórendű utak mentén helyezkedik el. A kistérség fő jellemvonása a kulturális értékek megléte mellett a vonzó természeti tájkép, mely alapja lehet az idegenforgalmi fejlesztéseknek. Jellemzően aprófalvak alkotják a kistérséget, melynek egyetlen városa Komló meghatározó jelentőségű, térségi kihatással

bír. A kistérség Magyarország legdélebbi megyéjében fekszik, területe összesen 314 km², amely Baranya megye területének (4.430 km²) 7,08 %-a.



4. térkép: Komlói kistérség elhelyezkedése (Forrás <http://www.komloikisterseg.hu>)

Komló városa térségi kapcsolatait a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás keretein belül alakítja, melynek elnöke Komló Város polgármestere, Páva Zoltán. A Komlói kistérség önkormányzatai – a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. sz. 41. § (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás, a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény, valamint a 65/2004. (IV.15.) Korm. rendelet alapján – abból a célból, hogy a kistérség lakói az önkormányzati közszolgáltatásokhoz minél teljesebb körben jussanak hozzá, és az önkormányzatok e megállapodás keretében történő együttműködéssel minél teljesebb, forrásaik célszerű és optimális felhasználásával biztosítsák a mind magasabb szintű ellátást és szolgáltatást, testületeik döntése alapján létrehozták a **Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulást** (székhely 7300 Komló Városház Tér 3., <http://www.komloikisterseg.hu>.)

Jogelődje 1999. december 1. napján Területfejlesztési Társulásként kezdte meg működését. 2004. június 18. napján átalakult a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulásává. 2004. november 10. napján a Kistérségi Területfejlesztési Tanács feladatát is vállalta. 2004. december 31. napján a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás, mint költségvetési szerv megszűnt, teljes és általános jogutódja az önálló jogi személyként nyilvántartott Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás.

A Társulás célja az önkormányzati önállóság fejlesztésének elősegítése, a térség, települései együttműködésének előmozdítása, valamint a térség érdekeinek a településfejlesztési fórumokon való képviselete. Komló és térsége települései, helyi önkormányzatai együttműködésének, összefogásának szervezése, összehangolása, a térség halmozottan hátrányos helyzetéből adódó infrastrukturális gazdasági és társadalmi lemaradások csökkentése, a táj egészének és a természeti és épített környezetének a védelme, a térségi lemaradások csökkentése, a térségi fejlesztési programok megvalósítása a legfontosabb feladatok. A Társulásban résztvevő önkormányzatok

képviselő-testületei a közös céloknak megfelelő hatékony és eredményes tevékenység érdekében szervezik és oldják meg, hangolják össze a települési önkormányzatok alábbi feladatait, hatásköreit.

A Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás **kötelezően vállalt három feladata:**

- a közoktatás megszervezése és fenntartása,
- a szociális alapellátás ezen belül a családsegítő és gyermekjóléti feladatok,
- a hétfői orvosi ügyelet megszervezése.

A Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás **önként felvállalt feladatai:**

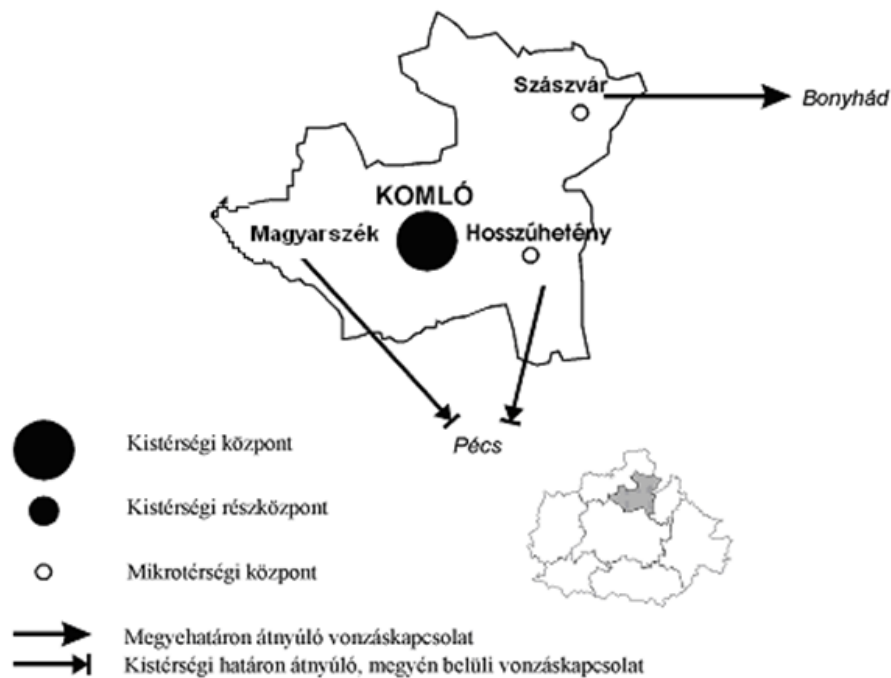
- belső ellenőrzés,
- közművelődési feladatok ellátása, mint pl. mozgókönyvtári szolgálat,
- gazdasági és területfejlesztési feladatok,
- tanácsadás, rendezési tervek koordinálása, pályázatfigyelés,
- szakmai oktatások szervezése,
- települési pályázatok elkészítése és menedzselése,
- időskorúak bentlakásos intézményi feladatellátása,
- ápoló-gondozó otthoni ellátás,
- hulladékgazdálkodás, települési hulladékok kezelésének szervezése,
- családok átmeneti otthona,
- hajléktalanok átmeneti szálláshelye,
- informatikai szolgáltatások,
- közbeszerzések lebonyolítása,
- tűz- és munkavédelemmel kapcsolatos feladatok,
- közkincs kerek asztal üléseinek szervezése, lebonyolítása.

Az önkormányzati társulás munkaszervezete és intézményei:

- **Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Munkaszervezet** (7300 Komló Városház Tér 3.), Munkaszervezet vezetője: Varga Zsolt;
- **Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat** (7300 Komló, Templom Tér 4.), Intézményvezető: Huckné Schmeller Enikő, Gyermekjóléti Szolgálat szakmai vezető: Fehér Imre, Családsegítő Szolgálat szakmai vezető: Appné Illés Andrea. Az iroda a gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatásain felül adósságkezelési tanácsadást is nyújt a hozzá betérőknek.
- **Szociális Szolgáltató Központ** (7300 Komló, Pécsi u. 42/C), Intézményvezető: Kasziba Zsuzsanna, Házi segítségnyújtás szolgáltatás vezetője: Fülöp Tiborné, Hajléktalanok Átmeneti Szállása vezetője: Leimszider Attila, „Arany Alkony” Idősek Klubja és Gondozóháza vezetője: Feketéné Peiszer Márta

1.4.2. Városi közigazgatási funkciók és azok vonzáskörzete

A kistérség egyközpontú, az aprófalvas térség egyetlen kistelepülése sem képes Komló vonzáskörzeti szerepét befolyásolni. Az ellátás tekintetében a kistérség községei ráfűződnek Komlóra, ugyanakkor Hosszúhetény sok vonatkozásban Pécshez „gravitál”, s a keleti részen megjelenik Bonyhád vonzása is.



1. ábra: Komló, mint kistérségi központ (Forrás <http://www.komloikisterseg.hu>)

A Komlói kistérség aprófalas jellegű, kisközpontjai (Hosszúhetény, Szászvár és Magyarszék) a többi településhez viszonyítva népes települések. **Komló szerepe a kistérségen belül meghatározó**, de a város rendszerváltást követően elhúzódó gazdasági válsága a kistérség településeire is rányomta bélyegét.

Komló az 1950-1990-es évek közötti időszakban nemcsak térségi oktatási, kulturális, egészségügyi, kereskedelmi központként, hanem a szénbányászatra épülő gazdasága révén munkáltatóként is domináns szerepet játszott a térségen belül. A szénbányászat megszűnésével és az elsősorban kelet-európai piacokra termelő textil- és cipőipar összeomlásával e szerep jelentősen megkopott. E szerepvesztés még a Dél-dunántúli régió országon belüli szerepének csökkenését is meghaladta, így a város társadalmi-gazdasági élete a rendszerváltást követően igen nehezen kapott lábra. A nagyipari munkás múltból eredő magatartásformák miatt még mindig alacsony a vállalkozói hajlandóság. Adottságai alapján – Pécs kooperációjával is számolva – jelentős feldolgozóipari fejlődésre lenne alkalmas a térség.

Komló városi funkcióinak elérését és fejlődését tovább nehezíti a város nem túl szerencsés **közlekedési árnyékhelyzete**. A városba érkező vasút csak egy irányban járható szárnyvonal és közúti kapcsolatai is csak harmadrendű besorolású és felújításra szoruló főutakból áll. A rossz közlekedési feltártság miatt Komló térségével együtt lemaradt a külföldi befektetőkért, munkahelyet teremtő vállalkozásokért folytatott versengésben, aminek következtében az 1990-es években jelentősen növekedett a munkanélküliség.

A járási szintű közigazgatás megszüntetését és az új önkormányzati törvény elfogadását követően a térség önkormányzatainak szuverenitása tovább növekedett. Mánfa község népszavazást követően 1991-ben levált Komlóról és önállósult. **A város térségi szerepkörét csak az egészségügy, a kereskedelem és kis részben az igazgatás – mint például Körzeti Földhivatal, ÁNTSZ, Többcélú Kistérségi Társulás – egyes részterületein sikerült megőriznie.**

Ha a város mai térségi szerepkörét kívánjuk meghatározni, elsőként a mintegy 20 km-re fekvő és egyben településszomszéd Pécs összefüggésében kell vizsgálnunk. A régió egészével együtt az utóbbi évtizedekben pozíciót vesztett megyei jogú város ugyanis jelentősen meghatározza

környezete, így Komló fejlődési pályáját. A közép- és felsőfokú oktatás fokozatos Pécsre tolódása, valamint az ugyancsak Pécs irányába ingázó jelentős számú munkaerő egyik meghatározója a két település kapcsolatának. Korábban egyértelműen Pécs jelentette a fontosabb bevásárlások helyét is a komlóiak számára, azonban ez a helyzet a nagyszámban Komlóra települt kereskedelmi funkciók nyomán oldódott (pl. Tesco, Spar, Plus, Lidl és Penny Market).

Komló szerepkörét e tekintetben az fogja a jövőben meghatározni, hogy az európai kulturális főváros program segítségével a régióban talán ismét előretörő Pécs mellett meg tudja-e határozni új identitását, amellyel kiegészítheti a közeli nagyváros funkcióit. Vonzáskörzetét vizsgálva Komló és térsége mintegy 40 települést ölel fel. A város tényleges térségi szerepköre azonban nem egyenletes sem az egyes ágazatokat, funkciókat tekintve, sem pedig topográfiai értelemben. Részben kormányzati szándékok által erősítve és részben természetes fejlődés eredményeként **Komló, mint kistérségi centrum ma is jelentős szerepet tölt be az igazgatásban** (pl. állami hivatalok képviselői, kistérségi munkaszervezet), **a szociális ellátásban, az alap- és középfokú oktatásban, valamint a gazdaság** (pl. ipari park) **és a kultúra területén** (pl. városi színház, hangversenyterem, zeneiskola, múzeum) **és ez a tendencia erősödni látszik.** A betelepülő, elsősorban multinacionális cégek által létesített kiskereskedelmi egységek (pl. TESCO, Lidl, Plus) révén a kistérségi kereskedelmi központi szerep az elmúlt 10 évben megkérdőjelezhetetlenné vált. A város e fejlődési pályát ráadásul jelentősen csökkenő népességszám mellett futotta be.

Ha a városi funkcióinak megléte szempontjából vizsgáljuk Komlót, azt tapasztaljuk, hogy egy valaha teljes körű funkcionalitással rendelkező település az utóbbi két évtized egyre nagyobb versenyre kényszerítő gazdasági környezetében próbálja meg fenntartani a sokszínű és pezsgő városi élethez szükséges intézményrendszerét. A XXI. században azonban olyan új városi igények is megfogalmazódnak, amelyeknek Komló sok tekintetben – elsősorban anyagi erőforrások híján – már nem képes megfelelni. Szolgáltatásait nem tudja a ma elvárt minőségi színvonalon biztosítani a város és a kistérség polgárainak, illetve az idelátogató vendégeinek. A közterek és parkok, a kulturális és oktatási intézmények, a városi szolgáltatások egy része (pl. hulladékszállítás minősége), a korszerű kommunikációs hálózatok, valamint az ifjúság és az idősebb korúak tartalmas szórakozását biztosító közösségi terek részben hiányoznak, részben nem a mai kor követelményeinek megfelelőek. Funkciógazdagság és funkcióhiány tehát egyaránt jellemző a településre.

Komló Város Polgármesteri Hivatala a belvárosban, a Városház téren található. A hivatalban történik a helyi önkormányzati és állami hatósági feladatok ellátása, de a többcélú kistérségi társulás munkaszervezete is itt végzi tevékenységét. A városban elérhető és kistérségi vonzáskörzettel is rendelkező városi funkciók, intézmények és egyéb szolgáltató szervezetek:

- Komlói Többcélú Kistérségi Társulás munkaszervezete,
- Komló Város Polgármesteri Hivatal Okmányiroda,
- Városi Bíróság és Városi Ügyészség,
- Komlói Rendőrkapitányság,
- Körzeti Földhivatal,
- ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézete,
- Komló Város Önkormányzatának Hivatásos Tűzoltósága,
- Városi Kórház,
- Mentőállomás,
- Járóbeteg szakrendelés,
- Fogászati szakrendelések,
- Háziorvosi és gyermekorvosi rendelők,

- Védőnői Szolgálat
- Iskolaegészségügyi ellátás
- Ifjúsági orvosi ellátás
- Gyógyszertárak,
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Szociális Ellátó Centrum Kht. Mecsek Szíve Idősek Otthona
- „Szent Borbála” Szociális Ellátó Kht. Idősek Otthona
- „Arany Alkony” Idősek Gondozóháza és Klubja
- Gondozási Központ
- Gondozási Központ Hajléktalanok Éjjeli Menedékhelye
- Óvodák és bölcsődék
- Általános iskolák,
- Alapfokú művészeti iskola
- Városi Sportcsarnok és Tanuszoda,
- József Attila Városi Könyvtár,
- Komlói Természettudományi Gyűjtemény,
- Városi Helytörténeti Múzeum,
- Közösségek Háza,
- Színház- és Hangversenyterem,
- Komlói Teleház,
- Pécs-Baranya Kereskedelmi és Iparkamara kirendeltsége,
- Magyar Posta Zrt. fiókjai,
- Bankfiókok és biztosítók képviselői,
- Komlói Újság.

Komló városát kiszolgáló funkciók, szolgáltatások és intézmények:

- Komló Város Polgármesteri Hivatala,
- Komló Városgazdálkodási Zrt.
- Komlói Fűtőerőmű Kft.
- Komló-Víz Kft.
- Városgondnokság
- Komlói Egészség Centrum Nonprofit Kft.
- Komlói Bányász Sport Klub.

1.5. Komló szerepe a tágabb térségi munkamegosztásban

A település térségi munkamegosztásban betöltött szerepe az 1950-es évektől az 1980-as évek közepéig erősödött, majd a bányabezárások nyomán és egyes részterületeken újra csökkent. A város, amely valaha közigazgatási központja (járás), a szénbánya és annak kiszolgáló üzemei révén fő munkaadója is volt a térség népességének, a rendszerváltozással térségi szerepköréből – gazdasági értelemben, a monokulturális rendszer összeomlása miatt – sokat veszített ebben az időszakban. Mára közigazgatásilag, gazdaságilag, infrastrukturálisan, illetve az oktatás, egészségügy, kultúra terén is a kistérség központjává stabilizálódott. Az expanziót átélő kiskereskedelem tovább növeli Komló jelentőségét és mérsékli a korábbi időszakban túlméretezett város gondjaként felmerülő költségvetési deficitet.

A munkamegosztást tekintve sajátos Komló helyzete Péccsel összefüggésben: a kölcsönös előnyök alapján való együttműködés és az egészséges szimbiózis időszaka még várat magára, de az alig 20 km-es távolságnak Komló főleg az előnyeit élvezi. Különösen a Pécsen munkalehetőséget találó helyi lakosság profitál a megyeszékhely közelségéből, ezáltal csökkentve a bányászat és textilipar, mint meghatározó ágazatok felszámolását követően a városra nehezedő szociális terheket.

Komló és az egész kistérség még mindig a gazdasági struktúraváltás állapotában van, bányabezárásokból fakadó problémákat sajnos a mai napig is csak részben sikerült megoldani. A mezőgazdaság – a nagyüzemek megszűnésével – a foglalkoztatásban nem túl nagy jelentőségű, a szolgáltató szektor viszonylag fejletlen. A kistérség gazdasági szerkezete jelen pillanatban a vegyes gazdasági struktúra jegyeit hordozza, ahol egyetlen gazdasági ágazat jelentősége sem tekinthető meghatározónak, ugyanakkor – különböző mértékben – az összes fő gazdasági ágazat (ipari, mezőgazdasági, szolgáltató szektor) megtalálható a térségben.

Komló és vonzáskörzetének megyén belüli fejlettsége az infrastruktúra, a foglalkoztatás, a jövedelemtermelés és a fejlődési lehetőségek szempontjából közepes szintűnek tekinthető. Az ipari szerkezetváltás, a bányabezárások következtében magas munkanélküliséggel jellemezhető ipari depressziós térségként sorolták be a komlói kistérséget, melynek azonban különösen a keleti része inkább rurális belső periféria jellegű. A kistérségen belül különösen a Kelet-Mecsek körzet foglalkoztatási helyzete kritikus. A magas munkanélküliség alacsony vállalkozási kedvvel párosul.

Annak ellenére, hogy a környező vonzásközpontok gazdaságszervező funkciói meggyengültek, továbbra is több térségi település lakóinak biztosítanak munkalehetőséget. **Az ingázás a nagyobb települések viszonylatában jelentős maradt (pl. Bonyhád, Pécs), ugyanakkor több reláció tekintetében (Komló irányába) nagyságrendekkel csökkent.** A kistérség ipari teljesítménye stagnáló. Gondot okoz a megye általános gazdasági lemaradása is. Baranya megye továbbra is az utolsó a megyék között az egy lakosra jutó ipari termelés szerinti rangsort tekintve. A társadalmi-gazdasági változások hatására Baranyában kialakult egy elmaradott déli-nyugati zóna (Sellye, Siklós, Szigetvár és Szentlőrinc), egy **közepesen fejlett terület (Komló, Mohács)**, valamint egy gazdaságilag fejlett körzet (Pécs).

Közigazgatási szempontból vizsgálva Komló szerepét megállapíthatjuk, hogy a kistelepülések Komlóhoz, mint a kistérség központjához kapcsolódnak. A hatósági igazgatási feladatok ellátása és az államigazgatási hatósági ügyek nagy többsége Komlón intézhető el, a körjegyzőségek illetve polgármesteri hivatalok a helyi igazgatásban s a helyi ellátórendszer üzemeltetésében és fenntartásában működnek közre. A kistérséghez tartozó 19 önkormányzat közül önálló hivatalt tart fenn 5 önkormányzat, körjegyzőségben tagként részt vesz 10 önkormányzat, körjegyzőségi székhely 4 település. A kormányrendelet szerinti lehatárolás alapján a komlói kistérség államigazgatási illetékességi területe lehatárolás szerinti településeken felül Alsómocsolád, Bikal, Mágocs, Mekényes, Nagyhajmás településekkel kiegészülve összesen 24 önkormányzatra terjed ki. Ezek a települések már a sásdi statisztikai kistérségbe tartoznak. **Komló térségközponti szerepét alátámasztó kapcsolatait a gyermekjóléti és családsegítő szolgálat, közoktatási feladatellátási megállapodások, a többcélú kistérségi társulás szervezetének székhelye jelzi.**

A kistérség összes települését a Komlói Rendőrkapitányság, illetve a Komlói Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság (rendészeti szervek) illetékességi területe teljesen lefedi, sőt azon jóval túl is terjeszkedik. A térség teljes egészében a Pécsi Körzeti Védelmi Parancsnokság illetékességébe tartozik, amely Komlón kirendeltséget működtetnek.

Az igazságszolgáltatás helyi, államigazgatás területi szerveinek illetékességi területe szempontjából a kistérséghez tartozó valamennyi település bírósági (ügyészségi, földhivatali) illetékesség szempontjából Komlóhoz tartozik. **A komlói székhelyű bírósági (ügyészségi, földhivatali) illetékességi terület 38 olyan települést is felölel, melyek a Pécsváradi, illetőleg Sásdi**

kistérséghez tartoznak. Az utóbbi két kistérségben ugyanis bíróság, ügyészség illetőleg földhivatal nem működik. A Munkaügyi Központ Komlói Kirendeltségének illetékességi területe teljes mértékben megegyezik a bírósági (ügyészségi, földhivatali) illetékességi területtel.

A kistérségben Komlón található gimnázium, szakközépiskola és szakképző iskola, amely 2003/2004. tanévtől már a Baranya Megyei Önkormányzat fenntartásába került. Az összevont intézményben mintegy 1.400 gyermek tanul. A kollégiumi ellátást szintén a megyei önkormányzat biztosítja. A középiskolai ellátásban Komló intézményei a térségben biztosítják a feladatellátást. Sok középiskolás ugyanakkor pécsi iskolákban tanul a kistérségből.

A kistérség egyetlen, 180 ágyas kórháza Komlón működik. Az önkormányzati tulajdonú kórházat a **Komlói Egészségcentrum Nonprofit Kft.** üzemelteti (<http://www.komloikorhaz.hu>). A kórházban korszerű műtőblokk található, ahol az elmúlt években címzett támogatásból közel 500 Mft-os építési, korszerűsítési, valamint eszközbeszerzési beruházást hajtottak végre. Komlón 10 háziorvosi, 5 gyermekorvosi és 6 fogorvosi körzet található. A Komlói kistérségben élők egészségügyi alapellátását megoldottnak mondhatjuk, ha azt mérlegeljük, hogy nincs olyan település, ahol, illetve ahonnan ne lenne hozzáférhető a háziorvosi, gyermekorvosi, védőnői szolgáltatás. Ugyanakkor, ha a távolságot, a megközelíthetőséget, az alapszolgáltatások elérhetőségének gyakoriságát vesszük figyelembe, az egyes települések között számottevők a különbségek. A házi- és gyermekorvosok, védőnők székhelye Komlón, illetve a körjegyzőségi központokban találhatóak, innen járnak ki az aprófalvakba általában heti rendszerességgel, néhol ritkábban.

Gyógyszertár a Komlói kistérségben Komlón, Szászváron, Magyarszéken, Hosszúhetényben működik, néhány családorvos házi, mozgó patikával szerelte fel rendelőjét (ami nem kötelező feladata), előfordul azonban, hogy a kistelepülésekről a gyógyszerért külön be kell utazni a városba. Fogorvosi ellátás Komlón, Magyarszéken, Szászváron érhető el, és a központi ügyelet Komlón működik.

Bölcsőde csak Komlón található kistérségben (Szilvási Bölcsőde, 7300 Komló, Függetlenség u. 28.). Ápolást, gondozást nyújtó intézmény összesen 6 van a kistérségben, ebből 5 Komlón található: Szociális Ellátó Centrum Kht. Mecsek Szíve Idősek Otthona, „Szent Borbála” Szociális Ellátó Kht. Idősek Otthona, „Arany Alkony” Idősek Gondozóháza és Klubja, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Gondozási Központ és annak tagintézményeként a Hajléktalanok Éjjeli Menedékhelye. Noha a kistérséget többszörösen sújtó hátrányok – a népesség elöregedése, magas inaktivitás, széleskörű és mély munkanélküliség, szegénység – kezelendő problémaként nehezdednek az önkormányzatokra, a források és szakemberek hiánya miatt a települések többsége nem, vagy csak korlátozott mértékben tudja ellátni a szociális és gyermekvédelmi törvényben rögzített alapellátási feladatait, amiben Komló is csak korlátozott módon tud segíteni. A gyermekjóléti szolgálat a térségben mindenütt működik. A hiányos alapellátásról kibontakozó kedvezőtlen képet árnyalja valamelyest az a tény, hogy a falugondnoki szolgáltatás ellensúlyozni tudja az idősek házi segítségnyújtásával összefüggő, szakképzettséget nem igénylő területen a gondozónő hiányát, a falugondnokok beszerzik a szükséges gyógyszereket, esetleg bevásárolnak, stb. Kétségtelen tény, hogy az önkormányzatok többsége nem tud megfelelő szakembert alkalmazni az alapellátással összefüggő területeken (sem).

Összefoglalásként megállapítható, hogy Komlónak a térségi munkamegosztásban, illetve az alapvető gazdasági, társadalmi és migrációs folyamatok szervezésében, irányításában betöltött szerepe a rendszerváltást követő erős visszaesés után mára a kiútkeresés és az újrászerveződés állapotában van. A méreténél fogva térségközponti szerepkörű Komló aktívan keresi azokat a fejlesztési lehetőségeket, amelyek hozzájárulnak a társadalmi-gazdasági fellendüléshez, a lakosság és a helyi vállalkozások jólétének emelkedéséhez. A többcélú kistérségi társulás munkaszervezete

és háttérintézményei felálltak, stabil pénzügyi és humán keretek között működnek. Ennek megfelelően megindult a helyi gazdaság lassú fejlődése, a társadalmi folyamatok a leépülés állapotából a fokozatos építkezés fázisába kerültek, a migrációs viszonyok pedig az egyértelmű elvándorlásból a stagnálás irányába mozdulnak el. Az óvodai és iskolai létszámokban ugyan megjelenik a kismértékű csökkenés, de ennek demográfiai okai vannak. A térség kitörési irányai a helyi vállalkozások üzleti lehetőségeinek bővítése, az ipari parkba történő letelepedés és munkahelyteremtés ösztönzése aktív városmarketinggel támogatva, az idegenforgalom fejlesztése, az oktatási és felnőttképzési színvonal emelése és az ehhez szükséges feltételek megteremtése. Fontos cél a szegregációs folyamatok visszaszorítása, és az elszegényedett társadalmi rétegeknek foglalkoztatási és képzési programok szervezése, melyek visszavezethetik az inaktívakat a munkaerőpiacra.

2. Városi szintű helyzetértékelés

2.1. Városszerkezet

2.1.1. Morfológiai tényezők

Komló településtörténeti gyökerei a római korra nyúlnak vissza. A rómaiak letelepedésének nyomait ásások sora igazolja Mecsekjánosiban és Mecsekfalun, de őrtornyok maradványait is megtalálták Zobákpusztától Mára-varáig. Amikor 1953-54-ben a mecsekjányosi Közüzemi völgyben iparvasút építésébe kezdtek, egy római kori, nagyméretű luxusvilla maradványaira bukkantak. Az előkerült vastárgyak között ekehúzó láncot, s a gyapjú feldolgozásánál használatos vasgerebent is találtak, ebből arra lehet következtetni, hogy szántóföldi termelés és legeltetési állattartás is volt, amely feltételezi a kiterjedt erdőirtások lehetőségét. Ugyancsak római emlékeket találtak a körtvélyesi lakóteleptől délre eső területen. Mindkét emlék régészeti védelem alatt áll.

Komló településképét és morfológiáját három tényező határozza meg:

- 1. a dombok és völgyek szabdalta domborzati viszonyok,**
- 2. a város mai belterületébe ékelődő, illetve ahhoz csatolt korabeli aprófalvak településszerkezete,**
- 3. az 1950-60-as években kezdődő erőltetett iparfejlesztés és a szocialista realizmus szellemében megvalósított városfejlesztés.**

A Mecsek hegység északi lábánál húzódó völgyek és dombok alkotta rendkívül változatos, sokszínű táj legfőbb adottsága a még mindig **kiemelkedő erdősültség**, a város egyik legvonzóbb pozitívuma. Az erdők lábánál korábban elterült jelentős rét- és legelőterületek egy részét az adottságoknak nem megfelelő szántóföldi gazdálkodás, másrészt az egyre nagyobb területet elfoglaló beépített területek hódították el, megbontva a korábbi egyensúlyt, sőt az 1950-es évek gyors iparfejlesztése idején egyre távolabbra kerülve attól. A természetes és **mesterséges állóvizek és vízfolyások**, valamint a környezetükben lévő **vizes élőhelyek** fontos adottságát képezik a településnek.

A föld mélye is fontos természeti kincseket rejt. Bár Komlón és környékén a közelmúltban megszűnt a szénbányászat – a gazdaságosan kitermelhető fosszilis energiák fogyatkozásával – 30-50 éves időtávlaton belül a megmaradt szénvagyon felértékelődhet. A jó minőségű **andezit és a termálvíz** hasonlóan fontos adottság.

A város morfológiáját befolyásoló településfejlődés előtt álló kihívás **a tájhasználat fokozatos és folyamatos átalakulása**, a gyenge termőhelyi adottságú területek termelésből való fokozatos

kivonása, az intenzív az extenzív gazdálkodás irányába történő elmozdulás, mely folyamat – pl. a Natura 2000-es területek lehatárolásával – már jelenleg is élvez uniós támogatásokat.

A mintegy **900 hektáros belterület szabdalt, „polipszerű” alakját a domborzati viszonyok és a részben vagy egészben belterületbe vont korabeli falvak** (Mecsekfalú - régi nevén: Szopok -, Mecsekjánosi, Kisbattyán, Zobákpusztá) **alakítják ki.** Komló településmagjától északra fekvő, attól teljesen elkülönülő **Kisbattyán** településképe és egységes fésűs beépítése még ma is alig különbözik a századokkal ezelőttil. A teljes városrész helyi védelem alatt áll, néhány más e korból származó épülettel együtt. Az említettekén kívül ilyen a mecsekfalui templom és környéke, a belvárosban található Templom tér a művelődési házzal és a római katolikus templommal, valamint a két épületet összekötő boltíves árkád.

A középkor idejéből a város mai közigazgatási területén csak a XIII-XIV. századi hasmányi gótikus templomrom és temető maradt fenn, sajnos nagyon leromlott állapotban. A templomrom műemléki védelmet élvez.

Mecsekfalú (Szopok), Mecsekjánosi és Kisbattyán falvak számos XIX. század második feléből és a XX. század elejéről datálható lakóházzal, gazdasági épülettel büszkélkedhetnek, templomaik, út menti feszületeik is jórészt e korból valók. A mecsekjánosi Iskola utcai római katolikus templom klasszicizáló későbarokk épülete műemléki védelem alatt áll. A múlt század épített emlékei között meg kell említeni a jánosipusztai volt csecsemőotthont, a sikondai alkotóházat, valamint a Bányász Utókezelő Szanatórium régi szárnyát. Külön figyelmet érdemel a városban **a szocialista realista építészet épületállománya**, mely túlnyomórészt az 1950-es években, de az 1960-as évek elején is épült. A két nagy településrész, Kökönyös és Kenderföld egybefüggő lakóterületei mellett a Városház tér egységes szocreál beépítése (Múzeum, Könyvtár, Posta, Városháza, Béke Szálló) is kiemelendő.

Komló, mint korabeli bányászváros

Komló erőltetett ütemű várossá fejlesztése semmiképp sem tekinthető különlegesnek, hiszen a II. világháborút követő robbanásszerű fejlődése, majd iparvárossá válása nem egyedülálló. Erre számos példát találhatunk, akár Ózd, Dunaújváros, Tiszaújváros, Kazincbarcika és Tatabánya jut eszünkbe. **Komlót a világháborút követő iparosítási törekvések hívták életre, és alakították az 1960-as évek közepére fekete kőszén bányászati központtá.**

A mai Komló helyén található kis faluban már az 1800-as évek elején kezdődött a bányászat, majd az első hivatalos aknákat a század közepén Engel Adolf alapította. Ezt követően a bányászat folyamatos volt a településen. A II. világháborút követően **a meglévő falumag köré települt a város.** A falu egy a Mecsek északi lábánál lévő kelet-nyugat irányú völgyben helyezkedett el. A világháborút követő fejlesztése során **a völgybe két meghatározó és nagy kiterjedésű ipari komplexumot telepítettek.** Az egyik a város hőerőműve volt, a másik a bányászati szénosztályozója. Mivel ebben az időben szinte a semmiből történt az új bányászati központ kiépítése, ezért a bányászat kiszolgálására újonnan telepített közigazgatási, kulturális, oktatási és egyéb szociális létesítmények, valamint új lakóépületek alakították ki Komló máig felismerhető városszerkezeti jellegzetességeit. A belvárosban az ipari épületek többsége – mint a szénosztályozó épületei – ugyan már lebontásra kerültek, de Komló még mindig magán viseli a korabeli ipartelepítés jellemző építészeti jegyeit.

A várost a völgygel párhuzamosan a vasút mentén két részre vágó ipari zóna annak ellenére zárványként ékelődött bele a város testébe, hogy a szénosztályozó kötélpályákkal és egy altáróval (főfeltáró vágat) kapcsolatban állt a környező aknákkal; a hőerőművet pedig távhővezetékek kötötték össze a város több lakónegyedével és a belvárossal is. Azért is különös ez a helyzet, mert a lakónegyedek többsége (különösen az első építkezési szakaszban épültek) átgondolt és jó minőségű várostervezésről tanúskodnak, ugyanez elmondható a belváros középületeiről is. Az egykori

Tanácsháza (ma Városháza), a Várostitörténeti Múzeum, a Rendelőintézet a szocreál építészet egy csokorban lévő értékes emlékei.

A város fejlődése – irreális életre keltéséből következően – törvényszerűen váltott át már a rendszerváltást megelőző évtizedben hanyatlássá. **A fekete kőszén mecseki bányászata nem minősült többé kifizetődőnek, így megindult a bánya fokozatos visszafejlesztése.** Aknákat zártak be egymás után, ezzel a munkahelyek száma időről időre kevesebb lett, a város pedig nem talált arra megoldást, hogy megfelelő módon pótolja ezeket a munkahelyeket.

A rendszerváltást követő időszakban a város változását megint csak kényszerek alakították, mint amilyen a gyors ipari fejlesztés volt a II. világháborút követően, azzal a különbséggel, hogy az első nagy részben volt politikai, kis részben gazdasági kényszer, a rendszerváltást követők azonban csak kis részben politikaiak, nagy részben gazdaságiak. A belváros iparmentesítése és funkcióbővítése, illetve a város számtalan területén található barnamezős területek rehabilitálása minden városfejlesztésben dolgozó szakember számára kézenfekvő megoldás. Erre építészeti és városszerkezeti szempontból egyaránt szükség van, amire a bánya megszűnése egyértelmű lehetőséget adott. A városszerkezeti problémákra az IVS külön alfejezetet szentel, amelynek komplex – közlekedést, települési infrastruktúrát, zöldfelületeket és városi funkciók újraszervezését érintő – megközelítése és kezelése továbbra is megoldásra vár, mind gazdasági, mind életminőséget érintő, mind városépítészeti szempontból.

2.1.2. Történeti tényezők

Komló történetét a fennmaradt dokumentumokból a XIII. századig lehet visszavezetni. A hét dombra épült **város nevét a mesterségesen is természetett komló kúszónövényről kapta.** Az első oklevél, amelyben a település „villa Complov” néven szerepel, 1256-ból származik. Egyértelműen még meg nem erősített források szerint a honalapító I. István király is járt Komlón, amikor 1015-ben Nagyboldogasszony napján (augusztus 15.) részt vett a pécsváradi apátság felavatási ünnepén. A falu ekkor a pécsváradi bencés apátság birtoka volt, de a későbbiekben többször váltotta földesurát, igaz ettől függetlenül 1526-ig megmaradt egyházi birtoknak. A település 1543-ban került török kézre, és a pécsi szandzsákon belül a pécsváradi nahiéhoz tartozott. Állítólag a pécsváradi pasának villája volt Komlón. Egy 1554-ből származó török összeírás (defter) szerint a faluban 10 magyar család élt. A törökkor végére a faluban 7 ház állott, a felszabadító háborút követően ezek közül 2 maradt épen. Komló lakóinak száma 1697-ben mindössze 9 fő volt. A németek betelepítéséről az első adat 1793-ból származik. Utódaik, akárcsak a török kiverése után megmaradt magyarok leszármazottai, nagyrészt ma is Komlón élnek.

A település népességének további alakulására, összetételére meghatározó jelentőségű volt a bányászat fejlődése. Az iparszerű széntermelés növekedésével egyre jelentősebb mennyiségű munkaerőre volt szükség. A bevándorlás két nagy szakasza közül az 1951. szeptember 2-án történt várossá nyilvánítást követő időszak volt a jelentősebb. A népesség nemcsak számszerűleg változott, de összetételében is jelentősen átalakult. Az 1950-es években először főleg férfiak jöttek a városba, akik az építkezéseken, a bányában, vagy egyéb területen találtak munkát és csak később, a helyi viszonyokat megszokva, az ország szinte minden részéből, de a határokon túlról is érkeztek betelepülők. A KSH statisztika szerint a magyarok mellett jelentős számban élnek Komlón cigányok, németek, horvátok, románok, illetve kisebb számban jelen vannak a szlovák, a szerb, a lengyel, az ukrán és más nemzetiségek képviselői is. Az önbevallás alapján készült, legfrissebb népszámlálási adatok szerint 2001-ben az alábbi népcsoportokhoz tartozók képviselői éltek Komlón.

AFRIKAI	ARAB	BOLGÁR	CIGÁNY, ROMANI, BEÁS	GÖRÖG	HORVÁT	KÍNAI	LENGYEL	MODERN HÉBER, ZSIDÓ
0	2	1	532	12	58	2	12	2
NÉMET	ÖRMÉNY	ROMÁN	RUSZIN	SZERB	SZLOVÁK	SZLOVÉN, VEND	UKRÁN	NEMZETISÉGEK ÖSSZESEN
518	1	30	2	13	12	8	11	1210

1. táblázat: Komló népessége nemzetiségi hovatartozás szerint a 2001. évi népszámlálás alapján¹
Forrás: www.nepszamlalas.hu

Komló és vidékének modernkori története gyakorlatilag a millennium korával indult, egy évszázad alatt Észak-Baranya meghatározó gazdasági, közigazgatási, kulturális és egészségügyi központjává vált. Több mint 100 év után, 2000-ben befejeződött a mélyművelésű szénbányászat Komlón. Miután felszínre került az utolsó csille szén, egy, a korábbtól merőben eltérő helyzet jött létre. A város gazdasági életében új korszak kezdődött, ami nem érte váratlanul a helybelieket, akiknek volt idejük felkészülni a változásokra. Ez utóbbinak köszönhetően az ipari szerkezet átalakítása már 1990-ben megkezdődött, és napjainkban is folyamatosan tart.

2.1.3. Közlekedési tényezők, kapcsolódás a nagy rendszerekhez

Komló közlekedési helyzetét erősen meghatározza, hogy az országon belül periférikus fekvésű Baranya megyében található. Komlóról a gyenge és hiányos útvonalhálózat miatt csak nagy kerülőutak és időráfordítások árán lehet eljutni a célállomásokra. A fővárossal való összeköttetése szintén kedvezőtlen a nagy távolság és a főútvonalak, autópályák hiánya miatt. A település Budapesttől való közúti távolsága 198 km, a legközelebbi autópálya is 110 km-re fekszik (M7). A C/V/I-es korridor (M6-56-os út) autópályává, illetve gyorsforgalmi úttá való átalakítására történő igény megkérdőjelezhetetlen, elkészülte jelentősen lendíteni fog a térség gazdasági fejlődésén, tökevonzó képességén. Ugyanez mondható el a Kaposvár és a szekszárdi Duna-híd között tervezett M9 gyorsforgalmi útszakaszról is, melynek tervezett nyomvonala Komló északi területét érinti. Távlati elképzelés a Siófok és Pécs között kapcsolatot létesítő M65 gyorsforgalmi út, amely Komlót déli irányból kerüli el. Mindkét, jelenleg csupán távlati tervek között szereplő, várhatóan állami beruházásban megvalósuló gyorsforgalmi út nyomvonala szerepel Komló Város Településszerkezeti Tervének módosításban, melyet a 6/2007. (II. 08.) számú önkormányzati határozattal fogadott el a város képviselő-testülete. A településszerkezeti terv az alábbi megállapításokat teszi a nagy közlekedési rendszerekhez történő kapcsolódásokról:

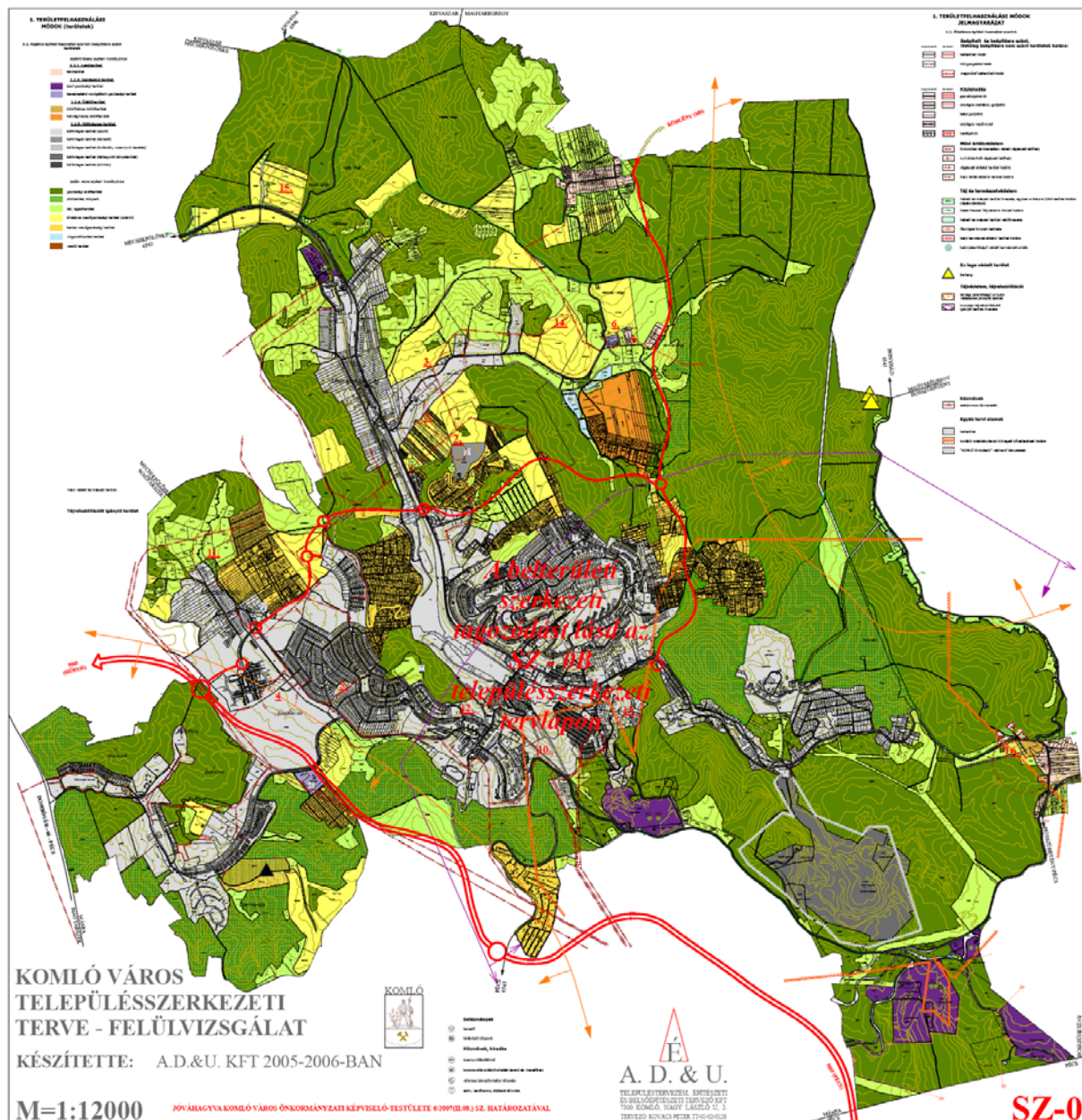
„A települést és a régiót illetve az országos hálózatot összekötő közúti kapcsolatrendszerének jelentős javítása, az M6, M9 illetve M65 gyorsforgalmi utak megvalósulási üteme meghatározó jelentőségű a város fejlődése szempontjából. A településszerkezeti terv feladata e téren arra korlátozódhat csak, hogy az ezek eléréséhez szükséges utakat szerepelteti a terven. A várost az M9 gyorsforgalmi úttal összekötő, Közútkezelő Kht. által készített, több változatú tanulmányterv nyomvonal verziói közül a 3.1. változatot illesztettük a településszerkezeti tervbe, szemben a Baranya megye területrendezési tervében szereplő, domborzatilag nagyon nehezen megvalósítható útvonalvezetéssel.

A gyorsforgalmi utakhoz csatlakozó új főgyűjtő utak lehetőséget biztosítanak arra, hogy a városközpontot elkerülő, illetve tehermentesítő útként is szolgáljanak, egyben új beépíthető

¹A nemzetiséghez történő besorolás a 2001. évi népszámlálás során önbevallás alapján történt a kulturális értékhez, hagyományhoz kötődés, az anyanyelv, a családi, baráti közösségben beszélt nyelv válaszlehetőségek legalább egyike szerint.

területeket is feltárják. Ilyenre tesz javaslatot a terv, amikor az M9 felé vezető utat visszaköti az Ipari úthoz és hozzákapcsolja a már a korábbi szabályozási terven is előirányzott Ipari út - Dávidföld - Körtevélyes gyűjtőúthoz, majd ezt az M65 tervezett nyomvonalához.

A terv egyik legfontosabb - közlekedést érintő - elhatározása a vasútállomás kihelyezése a Zrínyi térhez. Az új hely kijelöli a városközpont északi határát és egyben jelentős, mintegy 3 ha fejlesztési területet szabadíthat fel más, a központba illeszkedő funkciók számára. A helyi és helyközi autóbusz-pályaudvar is „levegőhöz juthat” ily módon, a jelenleginél kedvezőbb forgalmi rend és nagyobb terület biztosítható számára, vagy - még inkább - kitelepíthető az új vasútállomáshoz.”



2. ábra: M9 és M65 gyorsforgalmi utakkal kapcsolatot teremtő tervezett nyomvonalak
(Forrás: Komló Város Településszerkezeti terv)

A Dél-dunántúli régió mellékútvonal hálózata rossz minőségű és hiányosan kiépített. A gyenge minőségű, alacsony tengelyterhelést bíró – alsóbbrendű és bekötő – közutak aránya mind a régiós, mind az országos átlagot felülmúlja. A mellékúthálózat teherbírási adatai alapján a legrosszabb helyzetben a Dél-dunántúli régió van. Hatványozottan igaz ez a Komlóra déli irányból beérkező

Hosszúhetényen áthaladó 6541 jelzésű útra, amit nemcsak a Komló és Pécs közötti nagy forgalom terhel túl, de itt zajlik a komlói kőbányából kitermelt kő közúti szállításnak nagy része. Hosszúhetény településközpontját fojtogató forgalom csillapítása és a környezeti terhelés csökkentése érdekében jelenleg épül – a lenti ábrán 32-es sorszámmal jelzett – hosszúhetényi elkerülő út.



5. térkép: Komló az országos gyorsforgalmi úthálózathoz (Forrás <http://www.khem.gov.hu>)

Az elkerülőút megépítésével a 6541. jelű országos közút jelentősen lerövidül, ami csökkenti a menetidőt, és gyorsabban elérhetővé teszi a 2010-ben átadásra kerülő M60/M6-os autópályát. Az elkerülő út közel 3 km hosszúságban 2x1 keresztaszványi kialakítással, kapaszkodósávval épül. A szakaszon három négyágú csomópont, két útcsatlakozás és hat útlejáró valósul meg. A várhatóan 2009. év végére elkészülő elkerülő út ezzel érezhetően javítja Komló térségi közlekedési kapcsolatait.

Hosszúhetényt érintő fejlesztés átadásával azonban továbbra is kistérségi szintű problémaként jelentkezik a Hird-Szászvár-Bonyhád útvonal túlterheltsége, amely Magyaregregyét, Kárászt, Vékényt, Szászvárt és Mázát érinti. Itt egyaránt jelentős a településközpontokra zúduló személy- és a tehergépkocsi forgalom. Ezen kívül túlterheltek a Komlón, Magyarszéken és Mánfán átvezető közutak. Ezeknek az utaknak a légszennyező és zajhatása számottevő, valamint a körülöttük kialakuló balesetveszély sem elhanyagolható. Több helyen már elkészültek az elkerülő utak tervei, ám megvalósulásuknak kicsi az esélye, tekintettel a beruházások költségességéhez képest az ország, a régió és a települések anyagi lehetőségeire.

Komló vasúton is csatlakozik az országos hálózathoz, de csupán a Budapest-Pécs fővonalról Mindszentgodisától leágazó, Komló központjában véget érő szárnyvonalon. A vasútvonal alacsony kapacitáskihasználtsága és a jelenleg gazdaságtalanul üzemeltethető vasúti szárnyvonalak megszüntetésének újra és újra felmerülő országos terve előre vetíti a Sásd-Komló szárnyvonal megszüntetését, legalábbis a személyforgalom tekintetében. Noha hivatalos döntés erről még nincs, de erre utal, hogy az elmúlt években a MÁV Zrt. telekalakítási tervek egész sorát nyújtotta be az önkormányzatnak, melyek nyilvánvaló célja a forgalomképes vagyონrészek leválasztása volt.

A távolsági tömegközlekedési kapcsolatokat a Pannon Volán Zrt. menetrendszerű autóbuszai biztosítják a környező városokba, falvakba. A közösségi közlekedést igénybe vevők, már jelenleg is a rugalmasabb menetrendű, az iskola- és munkakezdés, illetve befejezés időpontjához igazodó buszjáratokat részesítik előnyben. A jövőben esetleg megszűnő vasúti személyszállítást követően még inkább felértékelődik a távolsági buszjáratok szerepe. A helyi tömegközlekedést szintén a Pannon Volán Zrt. járatai biztosítják az önkormányzat és az állami vállalat között megkötött közszolgáltatási szerződés alapján. A menetrendszerű autóbuszjáratok teljesen lefedik a várost, közösségi közlekedés szempontjából jól szervezett a település. A város önkormányzata Komló Város Településszerkezeti Tervében – a városközpont infrastruktúrájának kapacitásait meghaladó közlekedési forgalom miatt – azt a célt tűzte ki, hogy az elérhető pályázati és egyéb pénzügyi források függvényében szorgalmazza a belvárosban található autóbusz pályaudvar és vasútállomást áthelyezését a jelenlegi Tesco körzetébe, ahol egy olyan intermodális csomópontot alakít ki, ahol a városközpontban nem biztosítható P+R és B+R parkolási igények is kielégíthetőek.

2.1.4. Főbb városszerkezeti problémák

Komló legfőbb városszerkezeti problémája a város méretéhez és térségi szerepköréhez mérten alulfejlett megközelíthetőségében és településen belüli közlekedési hálózatában jelentkezik. A közlekedési helyzetet és elérhetőséget taglaló korábbi alfejezetek kiegészíthetők azzal, hogy a 66.sz. úton Mánfa és Pécs között ugyan egy évtizede elkészült a kapaszkodósáv, de ugyanez Komló és Mánfa között továbbra is hiányzik. A 6543.sz. út vonalvezetése, burkolatszélessége nem elegendő a megnövekedett ingázóforgalom és tömegközlekedés biztonságos levezetésére. Különösen kritikus a helyzet ezen út belterületi szakaszának egy részén (Pécsi út Városház tér és Petőfi tér közti szakasza. A 6541. sz., Hosszúhetény (6. sz. főút), illetve Bonyhád felé vezető útnál a korábbi bányászkodás okozta talajmozgások, a kis teherbírás, illetve a kőszállítás okozta károk jelentenek problémát, az út teljes rekonstrukcióra szorul. A város belső közúti közlekedése alapvető hálózati hiányosságtól szenved, hiszen a település minden részének elérésére igénybe kell venni a városközpontot átszelő és jelentős teherforgalmat is lebonyolító nyugat-keleti irányú Zobáki út - Kossuth Lajos u. - Ipari út, illetve az észak-déli irányú Pécsi út - Sallai utca tengelyt. Hiányoznak tehát városközpontot elkerülő, további fő gyűjtőutak. Az alacsonyabb rendű városi úthálózat megfelelőnek mondható, kivéve a helyi tömegközlekedés által használt utak egyes szakaszainak elégtelen keresztmetszetét.

Az **állóforgalom** területén is komoly problémák vannak. Míg a városközpont déli részében megfelelő a parkolási helyzet, addig a kórház, bíróság és munkaügyi központ körzetében, Körtvélyes és Kőkönnyös területén, valamint a vásárcsarnok és piac környékén a várakozóhelyek száma nem elégséges, helyenként kritikus. A tömegközlekedést Volán helyi járatok biztosítják, a színvonal megfelelőnek mondható, de a **helyközi járatokkal közös buszpályaudvar területe kevés**, forgalmi rendje nem megfelelő.

A **vasúti személyszállítás** terén a közeli jövőben a Mindszentgodisa-Komló szárnyvonal megszűnése is elképzelhető az alacsony vonatpárszám (napi 8 vonat), a kihasználatlanság miatt. Ugyanakkor jelentős út- és vasútépítési kőszállítás is folyik a vonalon, mely a környékbeli más szárnyvonalakra, pl. Hosszúheténybe ma még nem átterelhető a pályák alacsony teherbírása miatt. A **kerékpáros közlekedés infrastruktúrája** csak néhány rövid szakaszon (Komló-Mecsekjánosi, Sikonda) kiépített, igaz a domborzati adottságok miatt a mindennapi kerékpárhasználat ritka. A város jelenleg nem kapcsolódik a regionális turisztikai kerékpárút-hálózathoz.

Komló városszerkezetéből adódó problémák a városközpontban koncentráltan jelennek meg. Erről részletes „Problématérkép” készült, melyet Komló Városközpont Szabályozási Terve tartalmaz. Ezek közül a **legjelentősebb a városközpontra egyre jobban nehezedő belső- és átmenő gépjárműforgalom okozta problémák.** Noha a helyzet akuttá válásának oka a letelepedő új

kereskedelmi egységek által vonzott jelentős forgalomművekedés, a helyzet már ezt megelőzően is meglehetősen rossz volt. Az eredendő közlekedési probléma ugyanis az, hogy mind a város belső forgalma, mind az elsősorban Pécs felé irányuló, illetve onnan érkező helyközi forgalom lényegileg egyetlen, a Pécsi út - Berek u. - Szilvási u. - Alkotmány u., illetve Kossuth Lajos utca által leírható tengelypáron bonyolódik. A város hiányos közlekedésszerkezetének történeti és topográfiai okai egyaránt vannak, de az elmúlt másfél évtized településrendezési tervei – az Ipari út - Dávidföld - Mecsekfalui út összekötésével kialakítandó új városi gyűjtőút kivételével – nem adtak javaslatot a szerkezeti hiányosság kiküszöbölésére.

A közúti közlekedés a város sok pontján kritikus. A szűk keresztmetszetű, a város határáig két hajtűkanyarral is rendelkező Pécsi út-Sallai u. nyomvonal mára naponta mintegy 12.000 egységjármű forgalmat kell lebonyolítson sűrű beépítésű, zsúfolt lakóterületeken áthaladva. A Kossuth Lajos utca és Pécsi út csomópontja, a Városház tér még a lámpás forgalomirányítás bevezetése után is képtelen lebonyolítani elosztó szerepét a kereskedelmi létesítmények irányába, illetve a városrészek közötti forgalomban. A helyzetet súlyosítja a Pécsi út közúti jelzőlámpákkal össze nem hangolt fénysorompós vasúti kereszteződése.

Súlyos gondok jelentkeznek a Berek utcában is. Az itt elhelyezkedő vásárcsarnok - főleg piaci napokon jelentkező - várakozóhely igénye a mozgó forgalom levezetésének gátjává vált. Komló város központját jelentős közúti teherforgalom is érinti. A szinte minden szempontból kedvezőtlenül elhelyezett körakodó a városközpont keleti végén okoz megnövekedett forgalmat és környezeti ártalmakat.

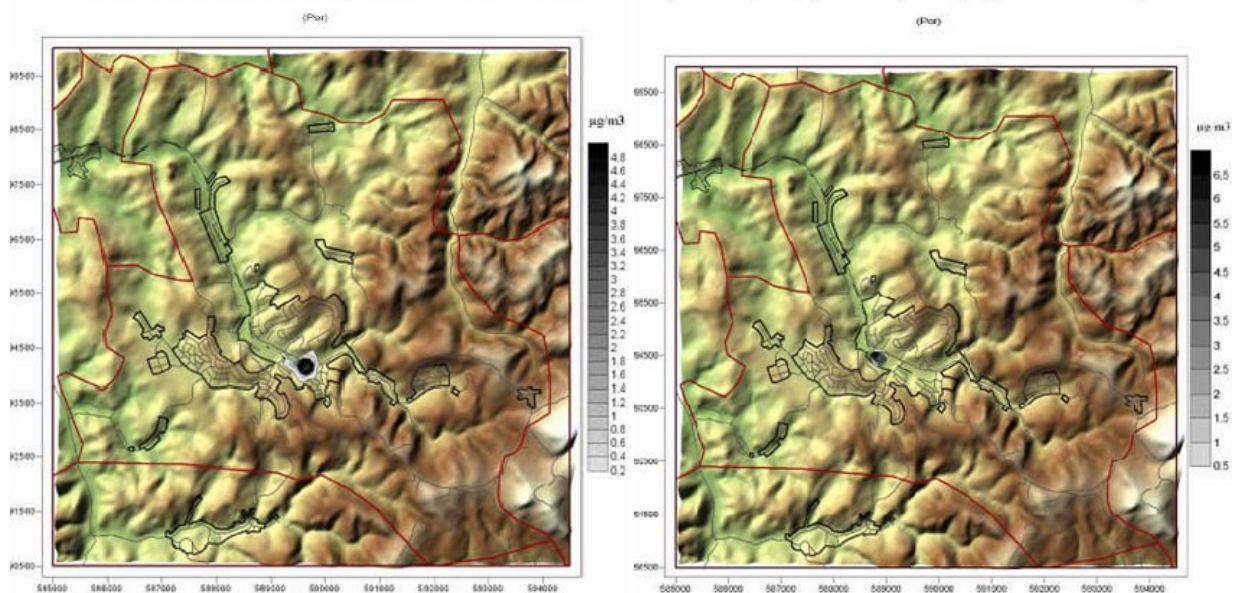
Közlekedési természetű az Altáró út problémája is. Az Altáró városrészben található ipari park és más jelentős kiterjedésű ipari területek felé, illetve felől történő bekanyarodás a Pécsi út csomópontjában csak nagyobb területegységben gondolkodva oldhatók fel.

A fenti közlekedési anomáliák tovább súlyosbították – a kedvezőtlen domborzati viszonyok miatt nehezen átszellőző – **városközpont kedvezőtlen környezeti állapotát.**

Alapállapot: a buszpályaudvar hatása a levegőminőségre 2005. III. negyedévében

Fejlesztés - az új buszpályaudvar levegőminőségre gyakorolt hatása III. negyedévében

3.



ábra: A buszpályaudvar levegőminőségre gyakorolt hatás az áthelyezés előtt és után
(Forrás: Komló Városközpont Szabályozási Terve)

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség átfogó vizsgálatot végzett 2006-ban, mely szerint a légszennyezés pontszerű forrásai közül a jelenlegi buszpályaudvar

és a vasút, a vonalszerű források közül pedig elsősorban a Pécsi út-Sallai utca, másodsorban a Kossuth Lajos utca jelenti már ma is a legsúlyosabb szennyező forrásokat. Lényegileg ugyanez a helyzet a környezeti zaj tekintetében is. Ennek csillapítására az egyik fontos közlekedésfejlesztési döntés az autóbusz-pályaudvarnak a városközpont nyugati sávjába, a Tesco áruház közelébe való áttelepítése. Az önkormányzat elképzelése szerint ezt a lépést akkor is meg kell tenni, ha – a város javaslatával ellentétben – a vasúti fejpályaudvar és pálya megszűnik, nem csupán e körzetbe települ át.

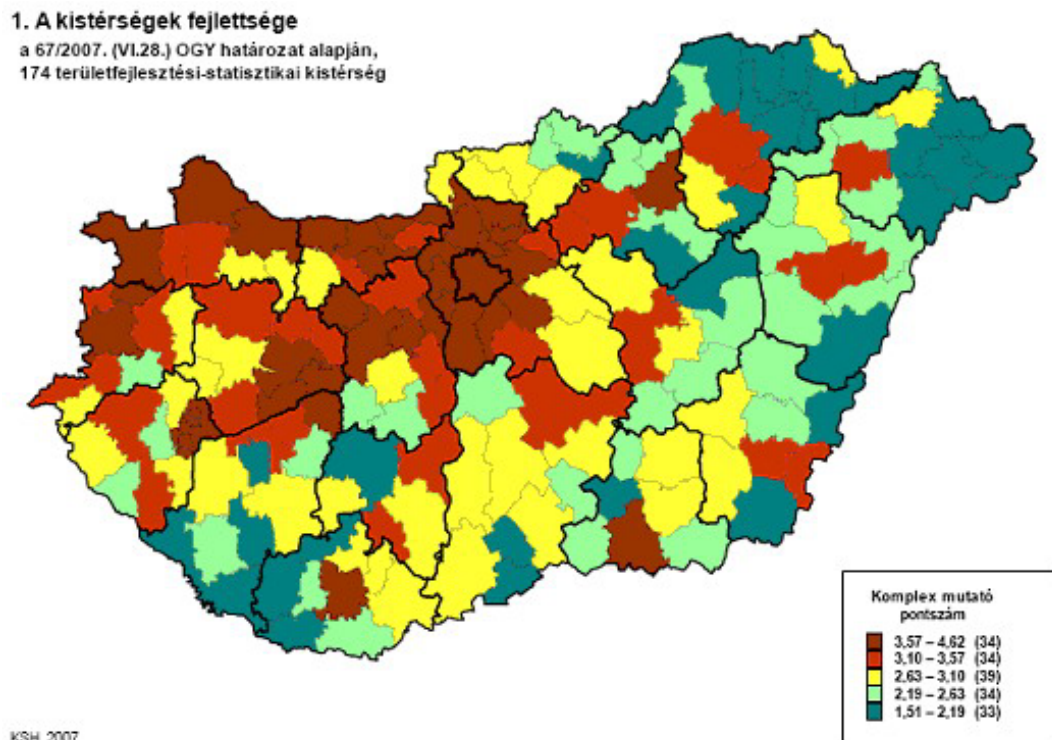
A városközpontban jelentkező másik városszerkezeti probléma a rendelkezésre álló **szabadtéri közösségi terek és rendezvények megtartására alkalmas helyszínek leromlott infrastruktúrája (pl. Színház és Községi Ház környezete), valamint az egyéb közcélú ingatlan- és zöldfelület fejlesztésére kijelölhető területek hiánya**. Ugyan ennek az elmúlt 15 évben voltak előnyei – ezzel ugyanis sok beruházás rekonstrukciós jelleggel, meglévő létesítmények átépítésével, korszerűsítésével, bővítésével valósult meg, mint például az OTP, Béke Szálló, a „Csille sor” emeletréépítése –, de mára e területhiány tarthatatlanná vált. A múlt század második felében lezajlott gyors ipari fejlődés, majd a rendszerváltást követő gazdasági struktúraváltás után mára **időszerűvé vált, hogy a városközpont újonnan bekapcsolásra kerülő területei a jóval lassabban megtérülő közösségi igényeknek, mint például az oktatási, kulturális, sport és rekreációs célú ingatlanfejlesztéseknek is helyet adjon**. Mindez lehetőséget biztosít majd a városközpont **területfelhasználási problémáinak** kezelésére, legalább részleges megoldására is. A városközpont jelenleg egyaránt szenved az előbb említett helyszűkétől és a jelentős méretű kihasználatlan, szegényes megjelenésű, elsősorban a MÁV tulajdonban álló területektől. A jelenlegi területfelhasználás és -szerkezet – többek között – a fentiekben taglalt megnövekedett gépjármű forgalom levezetésére sem alkalmas.

Súlyos hiánya a jelenlegi városszerkezetnek a zöldfelületek hiánya. Bár a városközpont közvetlen szomszédságában számos jelentős területű zöldfelületi elem húzódik, ezek nem állnak össze egységes zöldfelületi rendszerré és maga a városközpont szinte egyáltalán nem rendelkezik zöldfelületekkel. Már a városközpont rendezésére és építészeti arculatának kialakítására 1992-ben kiírt mesteriskolás pályázat anyagából is kiderült, hogy a központ terület-felhasználásának súlypontjába a zöldfelületi és rekreációs elemeket kell állítani annál is inkább, mert a központ ezekben szenved leginkább hiányt. Ezen gondolat mentén, a városközpont teljes hosszán végigvonuló, a kelet-nyugati irányú gyalogostengelyt hangsúlyozó, változó szélességű zöldfelületi zóna alakítható ki a városközpont kereskedelmi zónájától (Tesco, Plus, Lidl) az intellektuális és spirituális zónáig (Színház, Zeneiskola, Közösségek Háza, Május 1 Művelődési Központ, Katolikus és Református Templom), érintve a közigazgatási zónát (Polgármesteri Hivatal).

2.2. Gazdaság

2.2.1. Általános fejlettség

A kistérségek területi fejlettség alapján történő besorolásában alkalmazott komplex mutató Komló esetében a középső tartományban található, értéke 2,63-3,10 közé esik (lásd a mellékelt ábrán). Komló Magyarország egyik átlag alatti fejlettségű térségében, Baranya megyében fekszik. Földrajzi elhelyezkedése és gazdasági szerepe országos és regionális viszonylatban is periférikusnak tekinthető, az ország fejlett központi és észak-nyugati térségeitől távol esik. A gazdaság az elmúlt 19 évben történt átalakulása nem kedvezett Komló fejlődésének, mivel a bányászathoz kötődő nehézipari hagyományok és gazdasági struktúra nem tette lehetővé a diverzifikált, több lábbon álló gazdaságszerkezet gyors kialakítását. Nem álltak rendelkezésre azok a belső erőforrások, melyek a rendszerváltást követően hozzájárulhattak volna a gazdasági struktúraváltáshoz, a közigazgatás megerősítéséhez és a technológiai fejlődésnek megfelelő képzett munkaerőpiac kialakításához.

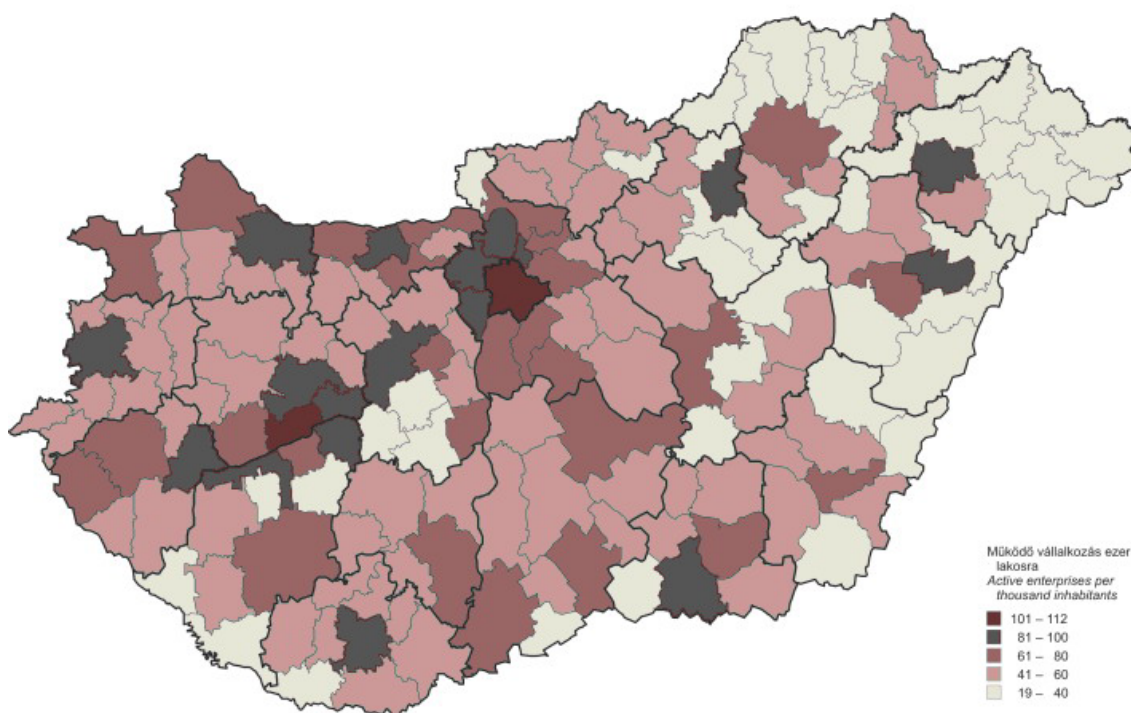


4. ábra: Komló komplex fejlettsége (Forrás KSH)

A szénbányászat évtizedes agóniája, majd bezárása máig tartó kedvezőtlen hatással van Komló és térsége fejlődésére. Az elmúlt másfél évtizedben az alkalmazásban állók száma jelentősen lecsökkent, sokan a munkalehetőségek hiányában elvándoroltak. A nehéz megközelíthetőség (elsősorban gyorsforgalmi utak hiánya) és a periférikus helyzet miatt elmaradtak a külföldi tőkeberuházások. Komló városát, annak vállalkozásait és az itt élő lakosság életszínvonalát a csupán 20 kilométerre fekvő regionális központ Pécs kínálja munkalehetőségek, a fejlettebb oktatási és egészségügyi intézmények tudták megmenteni egy „Ózd-típusú” gazdasági összeomlástól.

A működő vállalkozások számának 1000 lakosra vetített 2005. évi értéke Komlón és kistérségében a legalacsonyabbak közé tartozott. Itt 1000 lakosra 41-60 közötti számban jutott működő vállalkozás, míg az ország fejlettebb térségeiben ez az adat elérte a 81-112 közötti tartományt. Baranya megyében egyedül csak Pécs és térsége haladja meg az országos átlagként mért 70-es értéket, itt az adat 81-100 közötti értéket mutat.

23. A működő vállalkozások ezer lakosra jutó száma kistérségenként, 2005
Active corporations and unincorporated enterprises per thousand inhabitants by subregions, 2005



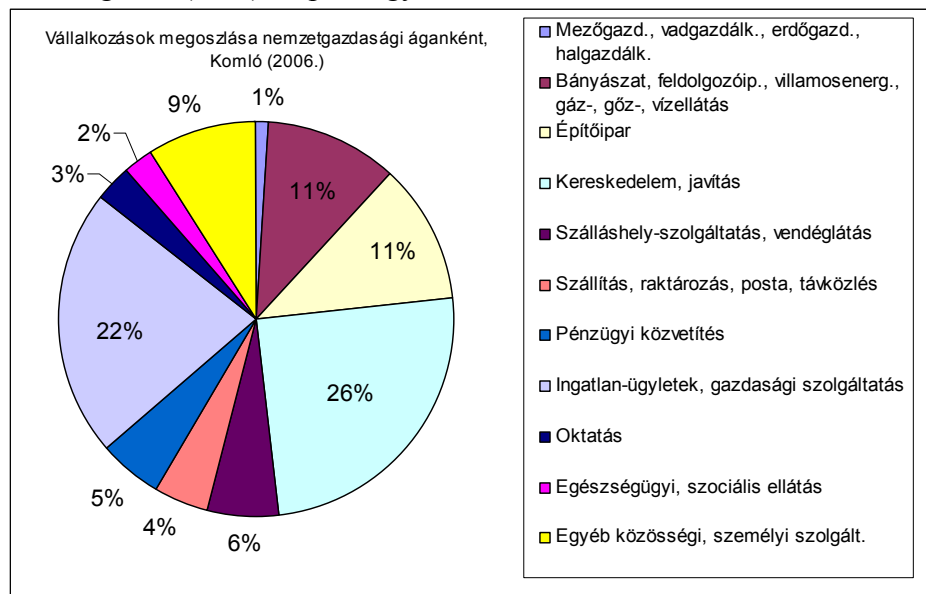
5. ábra: Működő vállalkozások száma 1000 lakosra (Forrás KSH)

2.2.2. Ágazati szerkezet

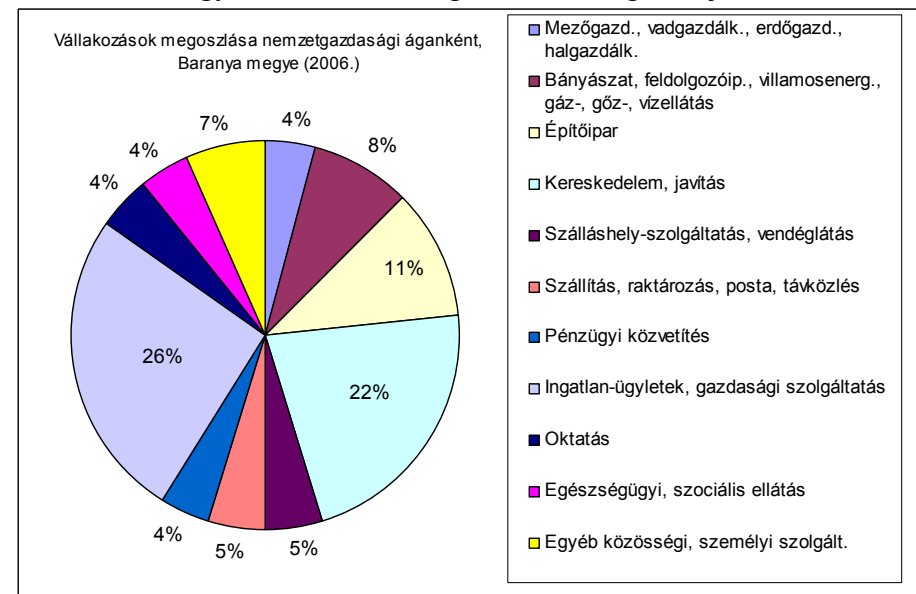
ÉV	MEZŐGAZD., VADGAZDÁLK., ERDŐGAZD., HALGAZDÁLK.	BÁNYÁSZAT, FELDOLGOZÓIP., VILLAMOS ENERGIA, GÁZ-, GŐZ-, VÍZELLÁTÁS	ÉPÍTŐIPAR	KERESKEDELEM, JAVÍTÁS	SZÁLLÁSHELY- SZOLGÁLTATÁS, VENDÉGLÁTÁS	SZÁLLÍTÁS, RAKTÁROZÁS, POSTA, TÁVKÖZLÉS	PÉNZÜGYI KÖZVETÍTÉS	INGATLAN- ÜGYLETEK, GAZDASÁGI SZOLGÁLTATÁS	OKTATÁS	EGÉSZSÉGÜGYI, SZOCIÁLIS ELLÁTÁS	EGYÉB KÖZÖSSÉGI, SZEMÉLYI SZOLGÁLT.	Működő vállalkozások száma összesen
Komló												
2002. ÉV	25	160	152	340	64	82	38	312	24	28	101	1 326
2003. ÉV	18	150	157	333	68	76	51	308	22	29	114	1 326
2004. ÉV	21	142	165	326	65	72	58	315	28	29	121	1 342
2005. ÉV	17	139	162	316	69	64	71	310	40	31	115	1 334
2006. ÉV	16	138	147	318	76	57	69	282	39	32	114	1 288
BARANYA MEGYE												
2002. ÉV	1220	2522	2650	6436	1335	1452	726	6275	896	939	1810	26 261
2003. ÉV	1178	2402	2799	6162	1319	1381	850	6568	931	977	1874	26 441
2004. ÉV	1162	2364	2868	6108	1306	1344	939	6752	1042	1001	1885	26 771
2005. ÉV	1152	2222	2888	5977	1286	1333	1061	6837	1128	1032	1862	26 778
2006. ÉV	1126	2170	2867	5827	1251	1284	1084	6900	1160	1088	1796	26 553
MAGYARORSZÁG												
2002. ÉV	26154	72811	67899	165877	33565	40454	18765	177325	19329	22360	49249	693 788
2003. ÉV	25246	69553	71071	161055	33290	38682	21011	185038	21621	22905	51383	700 855
2004. ÉV	24784	68166	72371	160041	33236	37731	22685	189259	23557	23697	52780	708 307
2005. ÉV	24274	65675	72394	156274	32737	36902	24644	192309	24945	24192	53410	707 756
2006. ÉV	23519	62712	70251	151871	31997	35743	24863	194383	25060	25196	52551	698 146

2. táblázat: Működő vállalkozások száma összesen és nemzetgazdasági áganként **Komlón, Baranya megyében és Magyarországon** (átalakulásra kötelezett és megszűnő gazdálkodási formákkal együtt, az év során, vállalkozási demográfia szerint, db) - forrás KSH

Komlón 2006-ban a vállalkozások zöme (76,6%, 987 db) a kereskedelmi- és szolgáltató szektorban működött. A kereskedelem önmagában a vállalkozások több mint negyedét jelenti (26%, 318 db). Az országos és megyei adatok hasonlóak, de a tercier szektor mindkét területi szinten nagyobb hányadot tesz ki. Az országos adat 77,6%, a Baranya megyei 76,8%, viszont azon belül a kereskedelem kisebb részt képvisel (22%). A kereskedelem és javítás országos aránya 21%. Komló gazdasági szerkezete tehát a hagyományosabb, bizonyos értelemben korszerűtlenebb, ezt mutatja a hagyományos kiskereskedelem nagyobb szerepe. Emellett a szolgáltató szektor sem a nagyvárosi fejlett szolgáltatási struktúrát jelenti, hanem jellegzetes kisvárosi szolgáltatási kört és színvonalat, a közszolgáltatások meghatározó szerepével. Ezt jelzi, hogy a gazdasági szolgáltatások aránya Komlón 4%-ponttal alacsonyabb (22%, 282 db), mint Baranya megyében (26%), illetve 5%-ponttal alacsonyabb, mint országosan (27%). A pénzügyi közvetítés Komlón mért 5%-os adata viszont mind a megyei, mind az országos adatot meghaladja 1-1%-al.

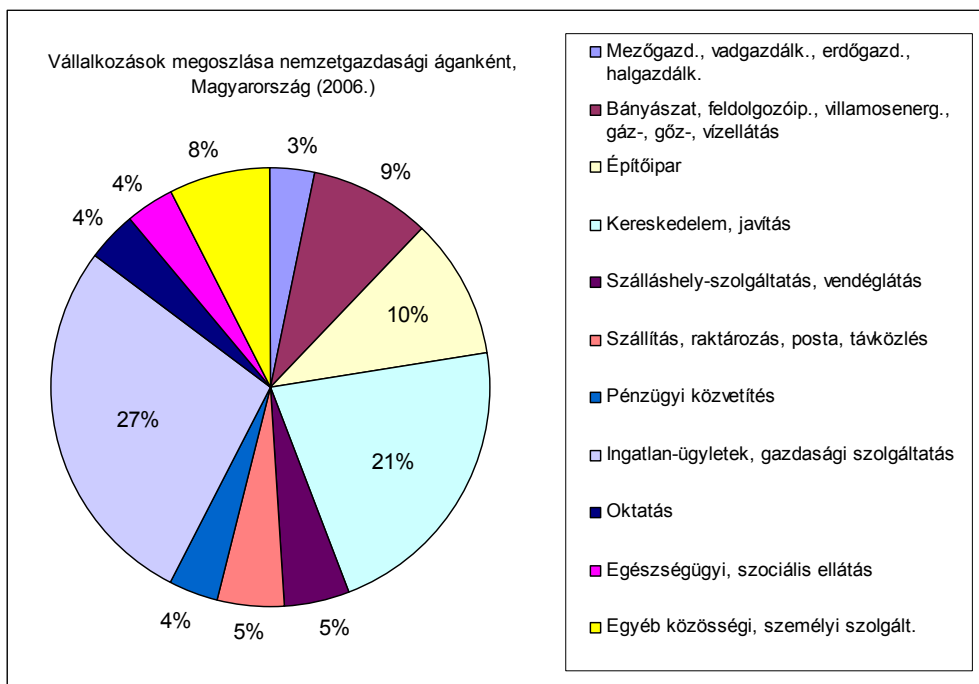


1. grafikon: Vállalkozások megoszlása Komlón, % (2006.) - forrás KSH



2. grafikon: Vállalkozások megoszlása Baranyában, % (2006.) - forrás KSH

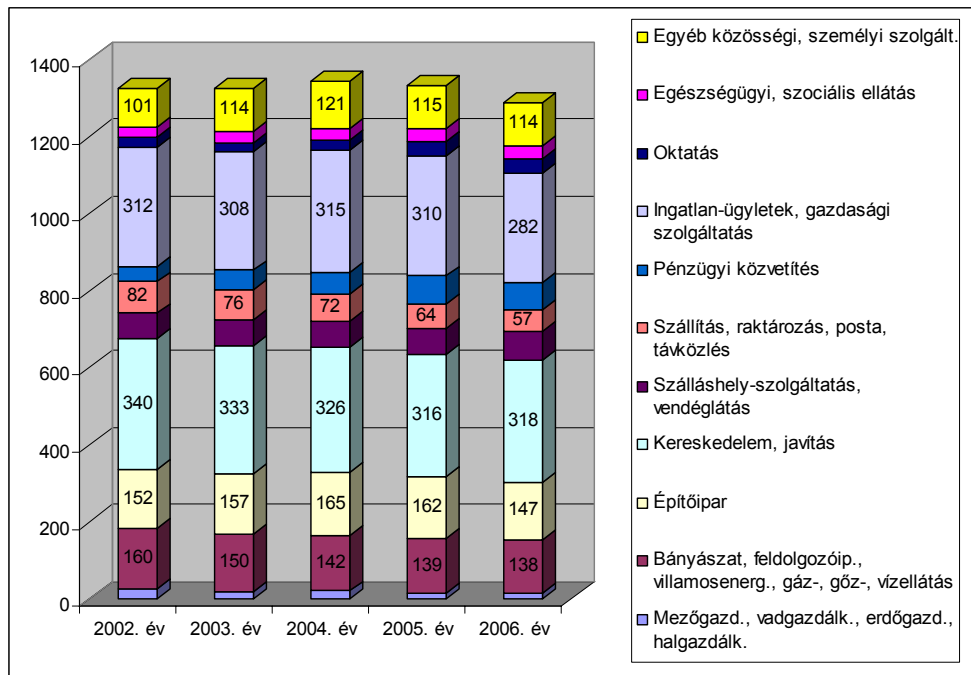
A bányászat, feldolgozóipar, villamos energia, gáz-, gőz-, vízellátás (11%, 138 db) aránya viszont jelentősen meghaladja az országos 9%-os és megyei 8%-os értékeket. A szénbánya bezárása ellenére még mindig jelentős a Komló központjában található hőerőmű teljesítménye, amely a lakások nagyobb részét ellátja távhővel és meleg vízzel. A megyei és országos adatokat Komló az építőipar (9%, 147 db vállalkozás), a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, (6%, 76 db vállalkozás) és egyéb közösségi, személyi szolgáltatás (9%, 114 db vállalkozás) ágazatokban is meghaladja.



3. grafikon: Vállalkozások megoszlása Magyarországon, % (2006.) - forrás KSH

A közszolgáltatásokat vizsgálva – az egyéb közösségi, személyi szolgáltatás kivételével – kis különbség mutatkozik Komló hátrányára. Komlón az egészségügyben (2%, 32 db) és az oktatásban (3%, 39 db) is kisebb arányban működnek vállalkozások, mint országosan vagy a megyében. A két ágazatban működő vállalkozások számára inkább a jelentős vonzáskörzettel rendelkező és sűrűn lakott városi centrumok biztosítanak optimális működési feltételeket. Ahol nem található meg az alsó-, közép- és felsőfokú oktatás teljes intézményhálózata, illetve csupán kisebb kapacitású (180 ágyas) kórház működik, ott kevés lehetőség nyílik a hozzájuk kapcsolódó vállalkozói szektornak.

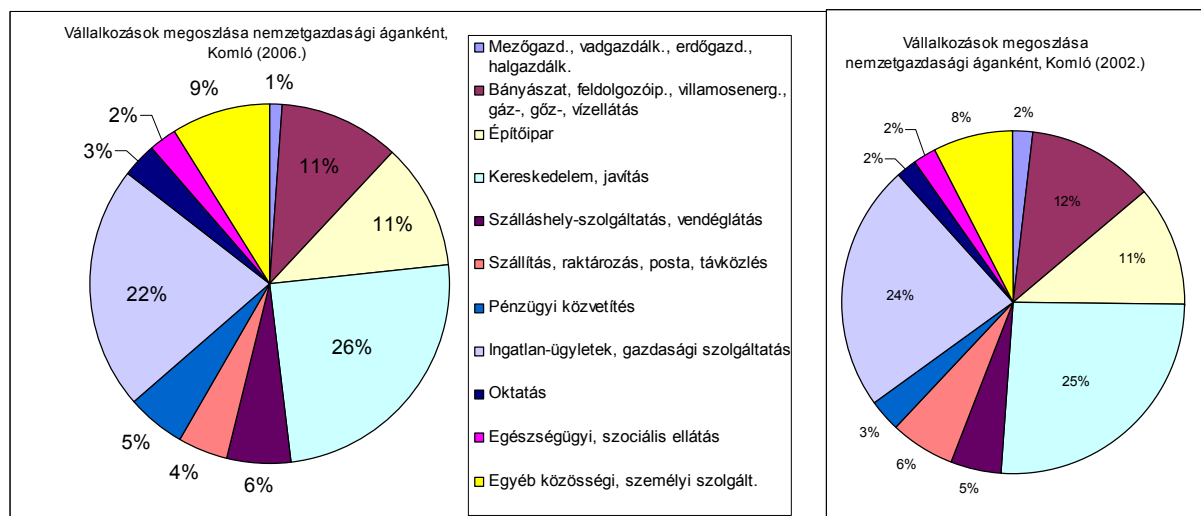
Komlón a szállítás, raktározás, posta és távközlés 4%-os arányt képvisel (57 db vállalkozás), ami szintén elmarad a megyei és országos 5-5%-os értéktől. A mezőgazdaságban működő vállalkozások 1%-os aránya (16 db vállalkozás) megegyezik a budapesti értékkel, ami érthető módon mindkét esetben az urbanus környezet miatt jóval elmarad a megyei 4%-os és az országos 3%-os értékektől.



4. grafikon: Működő vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerint Komlón, db (2002-2006.)
Forrás: KSH

A különböző ágazatokban működő vállalkozások számában 2002-2006. között szinte mindenhol csökkenés volt tapasztalható. A bányászat, feldolgozóipar és villamos energia ágazat -13,8%-os (-22 db), az ingatlanügyletek és gazdasági szolgáltatás -9,6%-os (-30 db), a szállítás, raktározás, posta és távközlés -30,5%-os (-25 db), az építőipar -3,3%-os (-5 db) és a kereskedelem javítás -6,5%-os (-22 db) csökkenést mutatnak. Elenyésző a gazdasági jelentősége, de a mezőgazdasági vállalkozások száma is 36%-al (-6 db) csökkent.

Komló gazdaságát meghatározó ágazatokon belül 2002-höz képest a következő területeken történt jelentős bővülés: egyéb közösségi, személyi szolgáltatások (+12,8%); pénzügyi szolgáltatások (+81,6%); szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (+18,7%), oktatás (+62,5%) és egészségügyi és szociális ellátás (+14,3%).



5. grafikon: Vállalkozások megoszlása nemzetgazdasági áganként Komlón, %
(2002. év balra, 2006. év jobbra a körcikkek feliratától) - forrás KSH

A helyi gazdaság 2002-2006 közötti 5 éves tendenciáját vizsgálva szembevetendő az ingatlanügyletek és gazdasági szolgáltatások ágazat szerepének 24%-ról 22%-ra, valamint a szállítás, raktározás, posta és távközlés 6%-ról 4%-ra való csökkenése. Ez összefüggésben van a vállalkozói kedv általános érvényű visszaesésével, a működő vállalkozások számának csökkenésével.

Jelentősebb, pozitív irányú fejlődést egyedül a pénzügyi szolgáltatás és közvetítés ért el, amely részarányát +2%-ponttal növelte. A városban már 6 pénzintézet rendelkezik bankfiókkal (OTP, K&H, Szigetvári Takarékszövetkezet, Budapest Bank, Raiffeisen Bank és Erste Bank), további pénzintézetek megtelepedésére – Pécs közelsége miatt – csak a lakosság vásárlóerejének erősödése és a vállalkozói aktivitás bővülése esetén lehet számítani. A városban valamennyi jelentős hazai biztosítótársaság szolgáltatásai elérhetőek, a nagyobbak esetében – pl. Aegon Magyarország, Allianz Hungária, AXA Magyarország, Generali-Providencia – helyi kirendeltségeken keresztül, valamint a több biztosító ajánlatait közvetítő pénzügyi szolgáltatást végző biztosításközvetítő cégek, brókerek és alkuszok révén.

A többi ágazatot tekintve kimondottan stabilnak tekinthető Komló gazdasági szerkezetének összetétele. Az 5 évet vizsgálva csupán 1-1%-os csökkenés vagy növekedés figyelhető meg a többi ágazat esetében: mezőgazdaság (-1%); bányászat, feldolgozóipar és villamos energia (-1%); szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (+1%); kereskedelem, javítás (+1%); egyéb közösségi, személyi szolgáltatás (+1%) és oktatás (+1%).

Ágazati szerkezet átalakulása

Komló a rendszerváltást követő és hosszan elhúzódó, közel másfél évtizedes gazdasági válságból az elmúlt években kezd kiemelkedni. **A főleg férfiakat foglalkoztató szénbányászat és az elsősorban nőket foglalkoztató ruházati- és cipőipar párhuzamos leépülése az 1990-es évek derekán okozta a legsúlyosabb helyzetet.** A szénbányák bezárását kísérő foglalkoztatási krízishelyzet és az ország más településein megjelenő befektetők Komlótól való távolmaradása lassan ugyan, de mobilizálta a város belső erőforrásait. Ezzel párhuzamosan a gazdasági fejlődésben – az országos átlagtól kezdetben szintén – elmaradó Pécs is képes volt lassan átstrukturálni a munkaerőpiacát, és az új vállalkozások megjelenésével a komlói munkaerő egy részét felszívni. Komló így megmenekült egy „Ózd-típusú” gazdasági és foglalkoztatási sokktól, amikor egyszerre szakadt a városra a helyi gazdaság összeomlásából fakadó bevételkiesés és az ennek eredményeként növekvő munkanélküliségből és a szociális feszültségekből származó kiadásnövekedés.

A helyi gazdaság az 1990-es évek közepétől kezdett néhány kis- és középvállalkozás megerősödésével lassan stabilizálódni, mindezt olyan gazdasági- és versenykörnyezetben, ahol elmaradtak a struktúraváltást segítő jelentős központi támogatások. **Fontos esemény volt az ipari park 1999-ben történt megnyitása,** amely lehetővé tette a bányászat kivonulásával elhagyott ipari területek reorganizációjának megindítását.

Mára kialakulni látszanak azok az ágazati szektorok, amelyekre Komló gazdasága építkezhet, és amelyek a helyben található munkaerő tudás- és képzettségi állományának, valamint a vállalkozások üzleti céljainak is megfelelnek. Szemben a korábbi évtizedek bányászatra épülő „monokulturális” – illetve, a ruházati- és cipőiparral számolva „bikulturális” – gazdasági szerkezetével, a város gazdasága már ma is több lábbon áll. A gépipari, gépjárműipari alkatrészgyártás, az acélszerkezet-gyártás és fémmegmunkáló ipar mellett a fafeldolgozó ipar és bútorgyártás, valamint az enyhe fellendülés jeleit mutató ruházati ipar a fő pillérei a helyi gazdaságszerkezetnek.

A gép- és alkatrészipar, jelenléte kedvező adottságnak számít más térségekhez képest. Meg kell ugyanakkor jegyezni, hogy az iparvállalatok által használt technológiák, a géppark – kevés kivételtől eltekintve – elöregedett, és az iparban felhalmozott tárgyi eszközök egy lakosra vetített értéke szerint a térség még Baranyában is csak negyedik, az innováció, a minőségbiztosítás pedig csak néhány cégre jellemző. Sajátos és domináns jelenség a szakképzett munkaerő kistérségen kívülre történő ingázása, főként a közeli megyeszékhely Pécs és annak térsége kínál munkalehetőséget.

A szénbányák bezárását követően Komlón új, jelentős méretű és nagy létszámú munkaerőt foglalkoztató ipari-feldolgozóipari létesítmény nem épült, a jelenlegi vállalkezési szerkezetben a mikro-, kis- és középvállalkozások dominálnak. **Komló iparszerkezetének jelenlegi fő fejlődési irányai:**

- Fafeldolgozó ipar (ipari rönk feldolgozás, alapanyaggyártás, bútorgyártás, erdőgazdálkodás, valamint a mezőgazdasági termények tárolása és kereskedelme);
- Fémipar (fémmegmunkálás, acélszerkezet-gyártás, acél híd szerkezetek gyártás);
- Gépipari alkatrészgyártás (beszállítói kapcsolatok épültek ki a Suzuki, az Opel, a BMW, a Mercedes, a MAN cégekkel);
- Könnyűipar, ezen belül főleg a ruhaipar (sajáttermék és bérmunka konstrukcióban egyaránt), és megjelentek az első nagykereskedelmi cégek is;
- A bányászatból kizárólag csak a kőbányászat maradt meg, amely a kitermeléstől a feldolgozásig egyaránt képes a szükséges méretben előállítani az útépitéshez használatos andezitet. Ehhez kapcsolódóan nagymértékben megnövekedett a teherfuvarozással foglalkozó vállalkozások száma, akik a kőbánya termékeit szállítják a felhasználás helyszínére;
- Rendkívüli fejlődés történt a város kereskedelmi életében, a korábbi egyetlen Penny Market mellé megérkezett a városba a Tesco, a Lidl, a Plusz, és egy új áruházat épített a Spar is;
- Kiterjedt szolgáltatáshálózattal rendelkezik a város, amely helyben ki tudja elégíteni a cégek igényeit a fuvarozási, raktározási, vámkezelési, járművizsgáztatási, valamint a kereskedelmi szektorban. A közüzemi cégek: a Komlói Fűtőerőmű Zrt., amely 100%-ig, a Városgazdálkodási Zrt., a Komló-Víz Kft. a város többségi tulajdonában vannak;
- Kialakultak az élelmiszer-feldolgozás alapjai (3 kenyérgyár, 2 cukrászüzem) valamint a térségben lévő üzemek, kereskedelmi egységek is fióktelepet nyitottak a városban;
- Idegenforgalom alapjai: Sikonda – Jánosi pusztai tórendszer – Kórusfesztivál – Komlói Napok – Sportrendezvények;
- Építőipar (kivitelező cégek, építőanyag-kereskedő cégek, nyílászáró gyártó cégek).

Komlón működő jelentősebb ipari létesítmények és foglalkoztatók:

- BIG Tessili Kft.,
- BSX Kft.,
- Döbrei Kft.,
- Eger Montage Service Bt.,
- Hídépítő Zrt,
- Ferro-Praktik Ipari és Szolgáltató Kft.,
- Komló Fűtőerőmű Kft.,
- Köka Kő- és Kavicsbánya Kft.,

- MOM Faktor Gépipari Kft.,
- Rati Kft.,
- Súdgránit Kőfeldolgozó Kft.,
- Vito-Ép Kft.,
- PI-ER Kft.,
- Baranyasüt Zrt.,
- Fexton Kft.,
- Rieger Pékség Bt.,
- Rák Antennagyártó Kft.,
- Quad Ferro-Trans Kft.

Komló Város Önkormányzata felismerve a vállalkozások igényét a korszerű infrastrukturális környezetre – mint például kiépített közművekkel és rendezett tulajdonviszonyokkal bíró ipari ingatlanok, üzleti tevékenység elindítására alkalmas „zöldmezős” fejlesztési területek és rehabilitációra alkalmas „barnamezős” épületek, üzemcsarnokok és iparterületek kínálatára – az elsők között alakított ki Magyarországon ipari parkot, mely 1999 óta fogadja a vállalkozásokat. A város önkormányzata elkötelezett a munkahelyeket teremtő gazdaságfejlesztés elősegítésben, ezt bizonyítja, hogy az ipari parkot üzemeltető **CARBOKER Ipari Park Üzemeltető Kft. jelenleg is a város önkormányzatának minősített többséget biztosító tulajdonosi befolyása alatt áll.** Az ipari park legfőbb előnye, hogy Komló belvárosától mindössze 200 méter távolságra található, így egyéni és tömegközlekedési eszközökkel, de a városközpontból akár gyalogosan is könnyen elérhető. A területe meghaladja a 25 hektárt, nyugati részét összefüggő zöldterület övezi. A park kiváló lehetőségeket kínál kis- és középvállalkozások számára, jól működő infrastrukturális ellátottságával és olcsó telekáraival. Sajátos körülményként a fejlesztések során figyelembe kell venni a terciér szektor egyre nagyobb részarányát az ipari parkban, és az ehhez kapcsolódó speciális igényeket. Az ipari park infrastruktúrája további fejlesztésre, bővítésre vár, különösen úthálózat. Az ipari parkban működő jelentősebb cégek:

- Pannonpower Holding Zrt.
- Gépkocsis Szállító és Szolgáltató Kft.,
- Ratipur Autófelszerelési Kft.,
- TeGa Vill Kft.,
- Lakics Gép- és Szerkezetgyártó Kft.,
- Kékacél '93 - Kereskedelmi Szolgáltató és Ipari Kft.,
- Edil-Komszer Kft.,
- LIDL Magyarország Kereskedelmi Bt.

2.2.3. Vállalkozások megoszlása méret szerint

ÉV	0 FŐS (DB)	1-9 FŐS (DB)	10-19 FŐS (DB)	20-49 FŐS (DB)	50-249 FŐS (DB)	250-499 FŐS (DB)	500 ÉS TÖBB FŐS (DB)
2002. év	11	106	16	10	14	-	-
2003. év	10	112	18	14	10	-	-
2004. év	13	125	17	12	13	1	-
2005. év	11	143	13	18	11	-	-
2006. év	18	151	19	14	10	-	-
%-OS VÁLTOZÁS 2002=100%	163,6%	142,5%	118,8%	140,0%	71,4%	-	-

3. táblázat: **Komló** - Működő jogi személyiségű vállalkozásainak száma (átalakulásra kötelezett gazdálk.formákkal együtt, az év során, a vállalk.demográfia szerint) (db) - Forrás KSH

Komlón a vállalkozások méret szerinti megoszlásában alapvetően a mikro- és kisvállalkozások dominálnak. 2006. évben a működő mikro-vállalkozások száma 169 db, a kisvállalkozások száma pedig 33 db volt. Középvállalkozás mindösszesen 10 darab működött, nagyvállalat pedig egy sem. A gazdasági méretszerkezetet elaprózott, és mint azt az „Általános fejlettség” című fejezetben bemutatott országos térképára is jelzi, **a vállalalkozási hajlandóság is igen alacsony Komlón.** A működő vállalkozások számának 1000 lakosra vetített 2005. évi értéke Komlón és kistérségében a csupán 41-60 közötti, míg az ország fejlettebb térségeiben ez az adat elérte a 81-112 közötti tartományt. Baranya megyében egyedül csak Pécs és térsége haladja meg az országos átlagként mért 70-es értéket, itt az adat 81-100 közötti.

A működő vállalkozások számának 2002-2006. közötti trendje alapvetően bővülésre utal, azonban ez nem járt együtt az új munkahelyek számának jelentős növekedésével. A legnagyobb növekedést az alkalmazott nélküli, „0 főt” foglalkoztató vállalkozások érték el (163,6%), ami mind a megyei (108,4%), mind régiós szinten (102,0%) sem tendencia. Ellenben a jelentős munkavállalói létszámot foglalkoztató 50-249 főt foglalkoztató vállalkozások száma majd -30%-ponttal visszaesett.

ÉV	0 FŐS (DB)	1-9 FŐS (DB)	10-19 FŐS (DB)	20-49 FŐS (DB)	50-249 FŐS (DB)	250-499 FŐS (DB)	500 ÉS TÖBB FŐS (DB)
2002. év	522	3 389	446	290	191	14	15
2003. év	558	3 639	455	301	181	14	12
2004. év	525	4 059	461	315	184	10	13
2005. év	605	4 160	501	313	169	11	11
2006. év	566	4 491	539	308	162	9	10
%-OS VÁLTOZÁS 2002=100%	108,4%	132,5%	120,9%	106,2%	84,8%	64,3%	66,7%

4. táblázat: **Baranya megye** - Működő jogi személyiségű vállalkozásainak száma (átalakulásra kötelezett gazdálk.formákkal együtt, az év során, a vállalk.demográfia szerint) (db) - Forrás KSH

Komló Baranya megye második legnépesebb városa, de ehhez képest egyetlen 250 fő feletti munkaerőt foglalkoztató vállalkozásnak sem ad otthon. Ez természetesen következik a szénbányászat és korábban szintén jelentős létszámban foglalkoztató textilipar felszámolásából. A kisvállalkozások megerősödésére utal a 10-19 (118,8%), illetve a 20-49

(140%) közötti alkalmazottat foglalkoztató szegmens megerősödése, amit alátámaszt az ipari park iránt érdeklődő és az ott már letelepült vállalkozások száma.

Komló a Baranya megyei statisztikai adatokban mért változást a mikro- és kisvállalkozások esetében csak az 1-9 munkavállalót foglalkoztató cégek kategóriájában (Komló 142,5%) teljesíti felül, a 10-19 fő közöttiben attól elmarad 2,1%-ponttal (Komló 118,8%). Látványos Komló fejlődése 20-49 (140%) közötti alkalmazotti csoportban, itt 33,8%-ponttal felül teljesített 2002-2006 között a megyei átlaghoz képest.

ÉV	0 FŐS (DB)	1-9 FŐS (DB)	10-19 FŐS (DB)	20-49 FŐS (DB)	50-249 FŐS (DB)	250-499 FŐS (DB)	500 ÉS TÖBB FŐS (DB)
2002. év	1 082	6 991	1 024	680	419	39	32
2003. év	1 173	7 541	1 025	715	401	35	27
2004. év	1 075	8 339	1 040	733	405	26	26
2005. év	1 174	8 566	1 099	731	372	27	24
2006. év	1 109	9 240	1 143	720	364	24	24
%-OS VÁLTOZÁS 2002=100%	102,5%	132,2%	111,6%	105,9%	86,9%	61,5%	75,0%

5. táblázat: **Dél-dunántuli régió** - Működő jogi személyiségű vállalkozásainak száma (átalakulásra kötelezett gazdálk.formákkal együtt, az év során, a vállalk.demográfia szerint) (db) - Forrás KSH

A régió 2002-2006 év közötti trendjeit vizsgálva Komló egyedül az 50-249 főt foglalkoztató vállalkozások számának alakulásában szerepelt rosszabbul, bár itt mindkét esetben sajnálatosan csökkenésről kell számot adni. Komló ebben az adatkategóriában 15,5%-ponttal mutat rosszabb értéket, mint a régió. Komló fejlődése itt is a 20-49 fő (140%) közötti munkavállalói létszámot alkalmazó csoportban a legmarkánsabb, itt 34,1%-ponttal teljesített felül a régió 2002-2006 között emelkedését.

ÉV	0 FŐS (DB)	1-9 FŐS (DB)	10-19 FŐS (DB)	20-49 FŐS (DB)	50-249 FŐS (DB)	250-499 FŐS (DB)	500 ÉS TÖBB FŐS (DB)
2002.	14 160	100 472	12 657	8 880	4 837	537	451
2003.	15 747	109 164	13 305	9 185	4 851	511	433
2004.	15 946	120 346	13 840	9 626	4 856	502	428
2005.	18 332	125 305	14 395	9 903	4 819	501	406
2006.	17 537	136 197	14 883	9 446	4 857	505	405
%-OS VÁLTOZÁS 2002=100%	123,8%	135,6%	117,6%	106,4%	100,4%	94,0%	89,8%

6. táblázat: **Magyarország** - Működő jogi személyiségű vállalkozásainak száma (átalakulásra kötelezett gazdálk.formákkal együtt, az év során, a vállalk.demográfia szerint) (db) - Forrás KSH

Komló 2002-2006 év között a mikro- és kisvállalkozások minden méretkategóriájában felül teljesítette (Komló adatai: 1-9 fő 142,5%, 10-19 fő 118,8%, 20-49 fő 140%) **az országos átlagot**. Ugyanezen időszakban az 50-249 fő közötti alkalmazotti kategóriában Komló jelentősen elmaradt az országos átlagtól (Komló 71,4%, országos adat: 100,4%). Az 50-249 közötti méretkategóriában ráadásul mind Baranya megye (84,8%), mind pedig a régió is gyengén szerepelt (86,9%), amíg az ország egésze nem csökkent (100,4%). **A 250-499 és az 500 fő feletti nagyvállalati kategóriában** – amiben Komló egyáltalán nem szerepel – még rosszabbak az országos átlaghoz képest a megye és a régió adatai (Baranya 64,3% és

66,7%, régió 61,5% és 75%). Ez megerősíti azt a tényt, hogy foglalkoztatási és gazdasági szempontból az egész Dél-dunántúli régió leszakadó félben van az ország más részeihez képest, ami különösen a belső- (pl. Sásdi kistérség) és országhatár menti perifériáin (pl. Horvátországgal határos Ormánság) okoz társadalmi és szociális feszültségeket. Komló ebből a szempontból jobb helyzetben van, mert közel fekszik Pécshez – a régió társadalmi-gazdasági centrumához –, ami mind a lakosságának, mind pedig a vállalkozásainak több lehetőséget biztosít a boldoguláshoz.

SORSZ.	VÁLLALKOZÁS	CÍM	BEFIZETETT IPA (EFT, 2008 ÉV)
1.	Kőka Kő és Kavicsbányászati Kft.	Komló, Kőbánya	34.584.540 Ft
2.	Lakics Kft.	Komló, Altáró út 8.	29.228.009 Ft
3.	Ratipur Kft.	Komló, Patak u. 2.	18.297.410 Ft
4.	Tesco-Globál Zrt.	Komló, Kossuth u. 54.	11.791.929 Ft
5.	Komló-Víz Kft.	Komló, Kossuth u. 9.	11.249.917 Ft
6.	Otp Bank Nyrt.	Komló, Kossuth u. 95/1.	11.015.576 Ft
7.	Mom Faktor Kft.	Komló, Építők u. 5-7.	10.991.497 Ft
8.	Pi-Er Clothing Kft.	Komló, Anna akna	9.686.506 Ft
9.	Rati Kft.	Komló, Ipari u. 2.	7.440.570 Ft
10.	Hídépítő Zrt.	Komló, Batthyány u. 1.	7.028.790 Ft
11.	Magyar Telekom Nyrt.	Komló, Városház tér 2.	6.980.443 Ft
12.	E.ON Áramszolgáltató Zrt.	Komló, Berek utca 2/c	6.685.507 Ft

7. táblázat: Komló 12 legtöbb iparüzési adót befizető vállalkozása - forrás önkormányzat

ÉVES IPARÜZÉSI ADÓBEVÉTEL (EZER FT)	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
	230.787.821	275.571.557	315.841.579	390.174.458	436.055.646

8. táblázat: Iparüzési adóbevétel Komlón 2004-2008. - forrás önkormányzat

Az elmúlt öt évben Komlón a vállalkozások által évente befizetett iparüzési adó dinamikusan növekedett. A 2008. évben befizetett 436.055.646 eFt mintegy 89 %-al haladta meg a 2004. évben beszedett 230.787.821 eFt-ot.

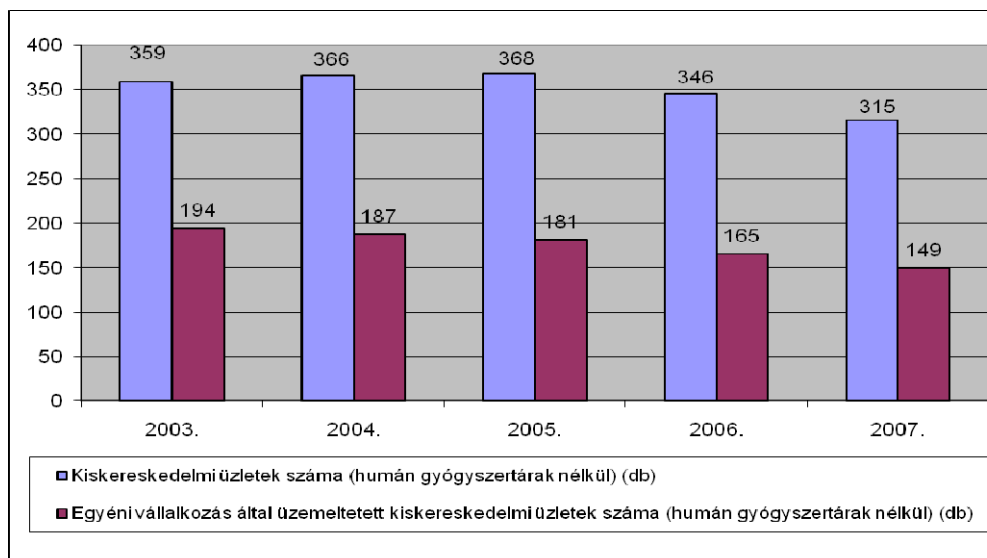
Kiskereskedelem

A kiskereskedelmi üzletek és szolgáltatások a város központjában összpontosulnak, főként a Berek utca, Városház tér, Pécsi út és Kossuth Lajos út körzetében. Utóbbi a város legforgalmasabb és a lakosság által leginkább használt főútvonala, mely jelentős tranzitforgalmat is átvezet. Az elmúlt években a belvárosba telepedett le a Tesco, a Lidl, Penny Market és a Plus. A Szilvás nevű – nagyméretű tömbházakkal tűzdelt – településrészen nyílt egy Spar, és a városban jelen vannak még a hazai tulajdonú CBA és COOP láncok is.

Az elmúlt években tapasztalt üzletnyitási hullám már statisztikai adatokban is tetten érhető. A 2003-as évhez képest a kiskereskedelmi üzletek száma (humán gyógyszertárak nélkül²)

²KSH adatgyűjtésében szereplő elnevezés

12,3%-kal, az egyéni vállalkozások által üzemeltetett üzletek száma (humán gyógyszertárak nélkül) ennél is nagyobb mértékben, összesen 23,2%-kal csökkent. A tapasztalatok szerint ez a külföldi tulajdonú, nagy tőkeerejű kiskereskedelmi üzletek támasztotta versenynek is „köszönhető”, különösen a belvárosban könnyen megközelíthető helyen, hatalmas parkolóval megnyílt Tesco hipermarket teremtett nagy versenyt, amit a kisboltok és vegyeskereskedések jelentős része – főként a belváros parkolási nehézségei miatt– nem képesek kompenzálni.



6. grafikon: Kiskereskedelmi üzletek és egyéni vállalkozások által üzemeltetett üzletek, db - forrás KSH

TERÜLET/ÉV	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	%-OS VÁLTOZÁS 2003=100%
Komló	359	366	368	346	315	87,7%
Baranya	6 417	6 509	6 540	6 483	6 196	96,6%
Dél-dunántúl	17 892	17 826	17 798	17 497	16 551	92,5%
Magyarország	165 244	166 212	166 738	165 646	162 473	98,3%

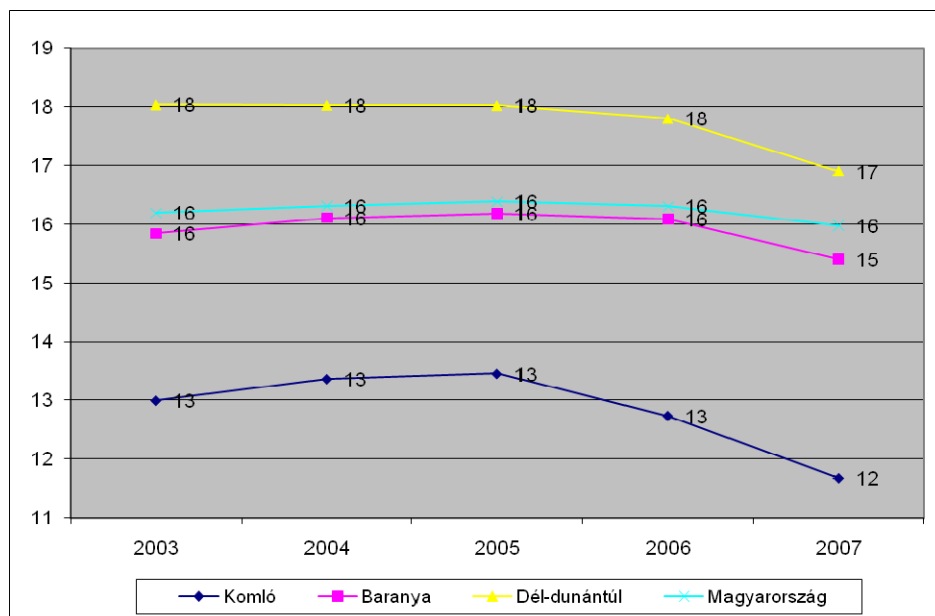
9. táblázat: Kiskereskedelmi üzletek száma, db (2003-2007.)
(humán gyógyszertárak nélkül) - forrás KSH

Komló kiskereskedelmi üzletei számának fogyatkozása beleilleszkedik az általánosan csökkenő trendbe, de az 5 év alatt elért 12,3%-os csökkenése jelentősen meghaladja mind a megyei, mind a régiós és országos átlagot.

TERÜLET/ÉV	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	%-OS VÁLTOZÁS 2003=100%
Komló	194	187	181	165	149	87,7%
Baranya	2 695	2 625	2 595	2 430	2 280	84,6%
Dél-dunántúl	8 481	8 203	8 011	7 518	7 011	82,6%
Magyarország	73 323	71 178	69 170	65 690	62 794	85,6%

10. táblázat: Egyéni vállalkozások által üzemeltetett kiskereskedelmi üzletek száma, db (2003-2007.)
(humán gyógyszertárak nélkül) - forrás KSH

Az egyéni vállalkozások által üzemeltetett kiskereskedelmi üzletek számának visszaszorulása országos tendencia. Az adatokat vizsgálva figyelemre méltó, hogy 2003-2007. között Komlón csökkent a legkisebb mértékben az egyéni vállalkozások által üzemeltetett kiskereskedelmi üzletek száma. A városban a csökkenés -12,3%-pont, míg a Baranya megyében -15,4%-pont, a régióban -17,4%-pont (!) és országosan is -14,4%.



7. grafikon: 1000 lakosra számított kiskereskedelmi üzletek száma (humán gyógyszertárak nélkül), db (2003-2007) - Forrás KSH, saját szerkesztés

Komlón 2007-ben az 1000 lakosra jutó 12 darab kiskereskedelmi üzletszám kiugróan alacsony érték (!), ami 2003-hoz képest ráadásul 1 darab üzlettel csökkent. Ez idő alatt Baranya megye és a régió értéke 1-1 darabos csökkenéssel ugyan, de 15 és 16 üzlet/1000 lakos értéken állapodott meg. Országos szinten nem történt érdemi változás, 16 üzlet jut átlagosan 1000 lakosra. Komló értéke viszont nagyságrendekkel alatta marad a többi térségnek, 2007 évben a megyétől való elmaradás -20%-pont, a régiótól -29,4%-pont és az országos értéktől is -25%-pont. Ennek okai többértékes, utalnak a gyenge vásárlóerőre, az alacsony vállalkozói hajlandóságra (*mint kisbolt és üzlettulajdonos*), az új szuper- és hipermarketek támasztotta erős versenyre és arra is, hogy Pécs közelsége miatt akik ott dolgoznak és autóval járnak, az ottani üzletekben és bevásárlóközpontokban vásárolnak.

2.2.4. Gazdasági aktivitás legfontosabb térbeli különbségei

A bányák bezárását követően új, kiemelkedő ipari létesítmény nem épült Komlón, ahol jelenleg főként mikro-, kis- és középvállalkozások működnek. Komlón működő fontosabb cégek: a BIG Tessili Kft., BSX Kft., Carboker Kereskedelmi és Faipari Kft., Döbrei Kft., Eger Montage Service Bt., Hídépítő Zrt., Ferro-Praktik Ipari és Szolgáltató Kft., Komló Fűtőerőmű Kft., Köka Kő- és Kavicsbánya Kft., MOM Faktor Gépipari Kft., Rati Kft., Súdgránit Kőfeldolgozó Kft. és Vito-Ép Kft.

A felsorolt vállalkozások és ez által egész **Komló gazdasági aktivitása az Altáró városrészben koncentrálódik**, mely a város központjának tözsomszédságában, a volt szénbánya területein fekszik. Itt található a kistérség egyetlen ipari parkja, az **Altáró Ipari Park**. Az itt működő jelentősebb cégek Pannonpower Holding Zrt., Gépkocsis Szállító és Szolgáltató Kft., Ratipur Autófelszerelési Kft., TeGa Vill Kft., Lakics Gép- és

Szerkezetgyártó Kft., Kékacél '93 - Kereskedelmi Szolgáltató és Ipari Kft., Edil-Komszer Kft. és a LIDL Magyarország Kereskedelmi Bt. Az ipari park infrastruktúrája azonban még hiányos, fontos fejlesztési cél e hiányok pótlása. Sajátos körülményként a fejlesztések során figyelembe kell venni a terciér szektor egyre nagyobb részarányát, és az ehhez kapcsolódó speciális igényeket. A fejlesztésben partnerként számba vehető a területen jelentős tulajdonosi érdekeltségekkel rendelkező Pannonpower Holding Zrt., aki már az ipari park kialakítása előtt is a területen működött. A városi önkormányzat többségi tulajdonában lévő üzemeltető, a **CARBOKER Ipari Park Üzemeltető Kft.** tervei között szerepel az ipari park bővítése, mely ezután a Mecsekjánosi városrészig húzódna. Ezzel a park területe kétszeresére növekedne.

A város gazdaságát a mai napig meghatározza, és sajnos elsősorban terhet jelent a korábban túlnyomórészt az állami szénbányák tulajdonában álló, annak különböző létesítményeit, segédüzemeit magába foglaló területek ingatlanai és azok leromlott állagú épületállományai. Ezek a túlnyomórészt barnamezős területek, melyek jelentős részben ma is kihasználatlanok, ahol az épületek sokszor nem növelik a telkek értékét, hanem terhet jelentenek. A területeket zavaros, gyakran változó tulajdonviszonyok, ötletszerű telekszerkezet, a teljes vagy részleges (Béta-akna) közműhiány, rendezetlen közműnyomvonalak, valamint a feltáró utak, közlekedési területek részleges hiánya jellemzi.

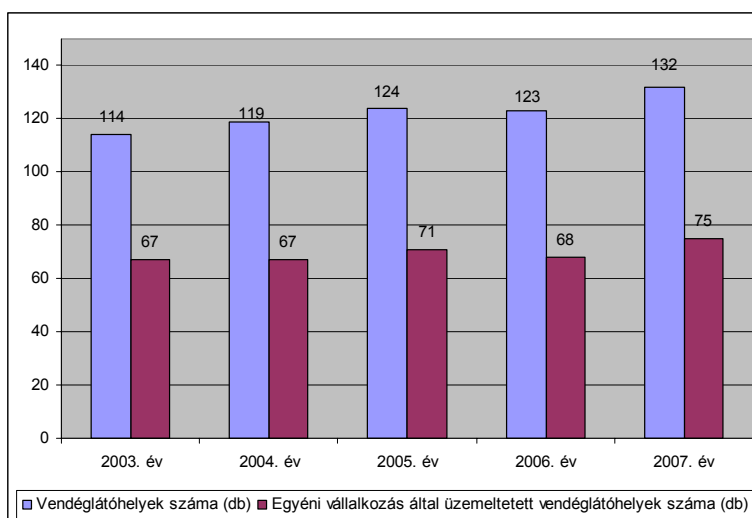
A bányászat felhagyásával kihasználatlanul maradt és a korábbi gazdálkodási viszonyokból eredően sok helyen mélyen szennyezett talajon fekvő területek nagy kihívást és feladatot jelentenek a városfejlesztés számára. A gazdasági hasznosítás lehetőségeinek átgondolása mellett több helyszínen is felmerült a rekultiváció és a környezeti kármentesítés szükségessége, amelynek költségeire a tulajdonosoknak jellemzően nincsen fedezete, de ami nélkül nem lehet érdemben elősegíteni a területen a gazdasági aktivitást. Ezek a problémás területek döntően az Altáró egy részén, a Zobák-, Hármas- és Béta-aknák területén, valamint a Kossuth Lajos utcai és Közüzemi völgyi iparterületeken találhatóak.

2.2.5. Kutatás-fejlesztés helyzete

Komlón nem található sem kutatóintézet, sem felsőoktatási intézmény, illetve jelentős K+F kapacitással rendelkező és tevékenységgel foglalkozó vállalkozás sem ismert.

2.2.6. Turizmus (trendek, attrakciók, szolgáltatások)

Vendéglátóhelyek száma, összetétele



8. grafikon: Vendéglátóhelyek száma, db (2003-2007.) - forrás KSH

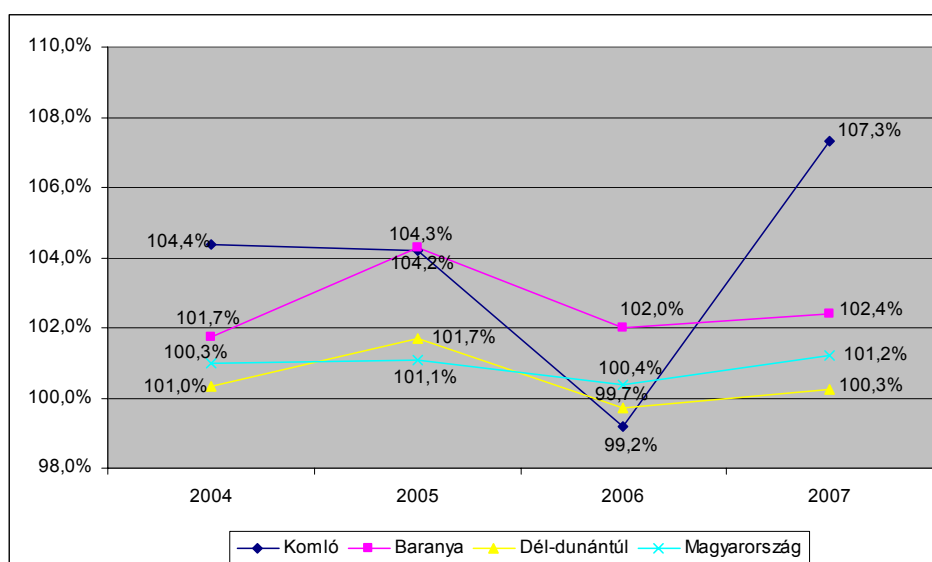
A vendéglátóhelyek száma szolid emelkedést (2003-2005 év), majd enyhe csökkenést (2006 év) követően 2006 és 2007 között mutatott jelentős emelkedést. 2007-ben már 132 vendéglátóhely üzemelt Komlón. A számbeli bővülésben nincs kiugró különbség a társas és egyéni vállalkozások között. Az egyéni vállalkozások által üzemeltetett vendéglátóhelyek száma a 2003-2004. közötti stagnálást követő enyhe emelkedést (+4 db), majd egy visszaesést (-3 db) követően 2007-ben 75 darabon állapodott meg. Az elmúlt 5 évben a vendéglátóhelyek száma összesen 15,8 %-kal, az egyéni vállalkozások által üzemeltetettek száma csak 11,9 %-kal bővült. Ez az egyéni vállalkozások gazdaságban tapasztalt általános visszaszorulásának országos tendenciájába illeszkedik, mivel a kedvezőtlenebbé váló makrogazdasági folyamatok, bonyolultabb adórendszer és a romló üzleti környezet leginkább a kicsi, nehezen alkalmazkodó, pénzügyi tartalékokkal nem rendelkező egyéni vállalkozásokat sújtotta.

A vendéglátóhelyek Komló belvárosában (Városház tér és környéke), a közlekedési csomópontokban és Sikondán, a gyógyfürdő és kemping környékén összpontosulnak. Komlón 2007-ben a KSH felmérése szerint összesen 134 db vendéglátóhely működött, ebből 51 db étterem/cukrászda, 49 db bár/borozó és 32 db munkahelyi étkeztetőhely.

TERÜLET	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	%-OS VÁLT. (2003=100%)
Komló	114	119	124	123	132	115,8%
Baranya	2138	2175	2268	2313	2368	110,8%
Dél-dunántúl	6 497	6 518	6 628	6 610	6 627	102,0%
Magyarország	55 148	55 686	56 294	56 495	57 171	103,7%

11. táblázat: Vendéglátóhelyek száma, db - forrás KSH

Komló vendéglátóhelyeinek száma 5 év alatt több mint 18 darabbal nőtt, és az elért 15,8%-os bővülés jelentősen meghaladja a megyei, régiós és országos értékeket. Különösen a 2007 évi 9 darabos növekedés számértéke kiugró.

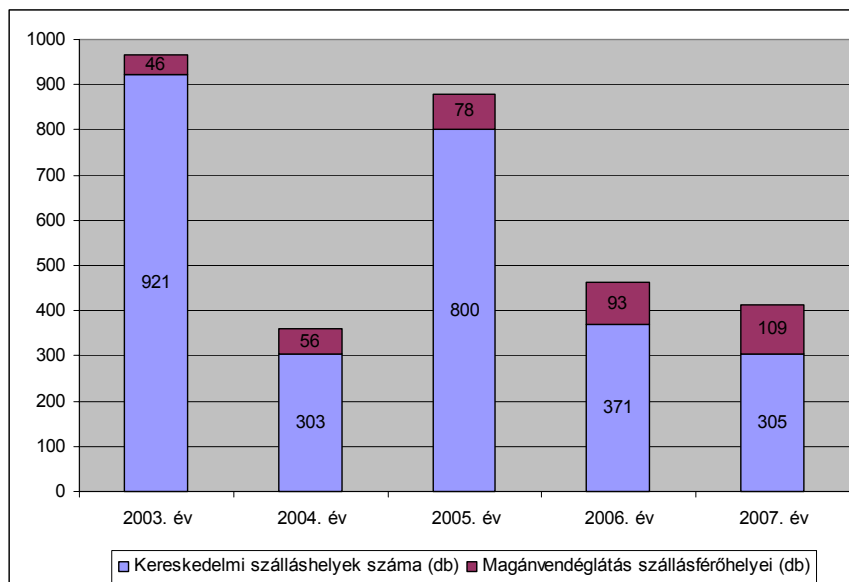


9. grafikon: Vendéglátóhelyek számának változása (előző év = 100%), % - forrás KSH

Komlón a vendéglátóhelyek előző évhez mért bővülésének dinamikája 2003-2007. között egyedül a 2006-os évben tört meg és esett vissza 0,8 %-kal, ami azonban csupán 1 darabos

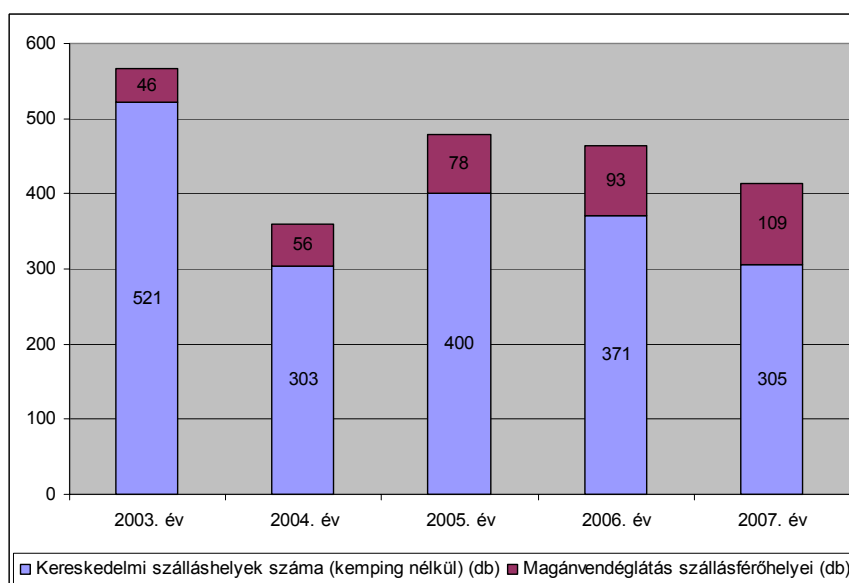
csökkenést jelentett. Komlón az előző évhez képest mért legjelentősebb bővülés 2007-ben volt +7,3%-os értékkel, ami jelentősen meghaladta a sorban következő megyei értéket.

Szálláshelyek, vendégek és vendégéjszakák



10. grafikon: Szállásférőhelyek száma, db (2003-2007) - forrás KSH és saját szerkesztés

Komlón 2006-ban összesen 414 szállásférőhely volt. Ezek többsége, mintegy 73,7%-a a kereskedelmi szálláshely kategóriába tartozik, a KSH magánvendéglátásban 109 szállásférőhelyet tart nyilván. A kereskedelmi szálláshelyek 2003. és 2005. évi kiugró darabszámát az abban a két évben Sikondán nyitva tartott kemping férőhelyszámaival lehet magyarázni. A kempingek mindkét évre kimutatott 400-400 férőhelyszámát levonva az alábbi módon változott kereskedelmi szálláshelyek száma az elmúlt 5 évben.



11. grafikon: Szállásférőhelyek száma (kemping nélkül!), db (2003-2007.) - forrás KSH

Komlón jelenleg két szálloda működik, az egyik a **Hotel Béke Sziget** a belvárosban, a másik pedig Sikondán, a strand helyén épült **Sikonda Wellness Hotel**. A Hotel Béke Sziget a város szívében (Városház tér 4.) 2 szállodai apartmannel (4 fő), 8 saját fürdőszobás szobával és 15

turista kategóriás szobával (2-3 ágyas) áll vendégei rendelkezésére. A hotel befogadóképessége 52 fő. A 2004-ben átadott új építésű Sikonda Wellness Hotel (<http://www.sikondafurdo.hu>) 38 szobában összesen 76 fő számára biztosít kényelmes szálláslehetőséget, ami pótágyak segítségével 90 főig növelhető. A szálloda közös épületkomplexumban található a nyitott és fedett termál- és strandfürdővel, valamint a gyógyvizet hasznosító egészségközponttal.

ÉV	SZÁLLODA	PANZIÓ	TURISTA - SZÁLLÁS	KEMPING	IFJÚSÁGI SZÁLLÓ	GYÓGYSZÁL LÓ	MAGÁN- SZÁLLÁSADÓ
2003.	1	1	-	1	2	-	11
2004.	1	1	-	-	1	-	13
2005.	2	-	-	1	1	-	16
2006.	2	-	-	-	1	-	18
2007.	2	-	-	-	1	-	21

12. táblázat: Kereskedelmi szálláshelyek száma típusonként, db (2003-2007.) - forrás KSH

Komlón a 2003-2007 közötti időszakot vizsgálva a kereskedelmi szálláshelyek számában nagyarányú csökkenés figyelhető meg, melynek egyenlege a kemping számadatát figyelembe véve -616 db férőhely, de a kemping nélkül is -216 db. Ugyanezen időszakban szembevetően a magánszállásadás fokozatos térnyerése, amely mind a szállásférőhelyek számában (+63 db), mind a magánszálláshelyek kiadásával foglalkozók létszámában (+10 fő) megfigyelhető. A kereskedelmi szálláshelyek kapacitása 2003-2007. között a kemping 400 fős férőhelyszámának beszámításával -66,9 %-kal, de anélkül is -41,5 %-kal esett vissza. Ezt a magánvendéglátás férőhelyszámának +137 %-os és magánszállásadók létszámának +91 %-os növekedése kísérte.

TERÜLET/ÉV	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	%-OS VÁLTOZÁS 2003=100%
Komló³	921¹	303	800¹	371	305	33,1%¹
Komló⁴	521²	303	400²	371	305	58,5%²
Baranya	17 000	15 106	13 929	11 200	13 922	81,9%
Dél-dunántúl	67 233	65 363	61 021	56 676	56 626	84,2%
Magyarország	347 277	336 494	329 290	315 284	314 742	90,6%

13. táblázat: Kereskedelmi szálláshelyek száma (db) és annak változása (%) 2003-2007 - forrás KSH

Az országos, a regionális és a megyei adatokkal összehasonlítva Komló kereskedelmi szállásférőhelyeinek csökkenése kiugróan magas volt 2003-2007. között.

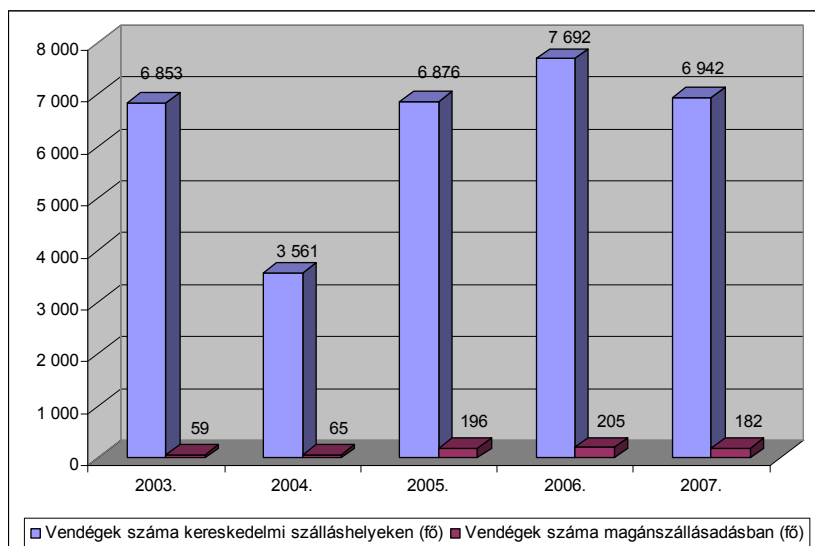
³Kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma kempinggel

⁴Kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma kemping nélkül (-400 férőhely)

TERÜLET/ÉV	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	%-OS VÁLTOZÁS 2003=100%
Komló	46	56	78	93	109	236,9%
Baranya	10 010	10 594	10 905	10 858	10 872	108,6%
Dél-dunántúl	112 777	107 794	106 164	99 007	95 834	85%
Magyarország	245 787	240 376	239 911	230 425	228 137	92,8%

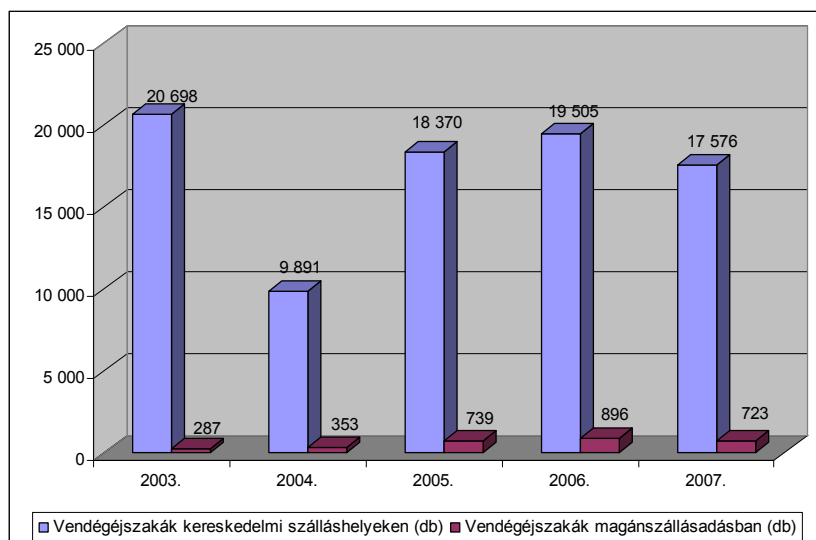
14. táblázat: Magán szálláshelyek száma (db) és annak változása (%) 2003-2007., - forrás KSH

Az országos, regionális és a megyei adatokkal összehasonlítva Komló magán szálláshely számának növekedése kiugróan magas (+136,9%) és számértéke is több mint duplája a 2003-as évinek. Baranya megyében is növekedett ez az érték, míg országos és regionális összehasonlításban csökkent a magán szálláshelyek számának.



12. grafikon: Vendégek száma Komlón, fő (2003-2007.) - forrás KSH

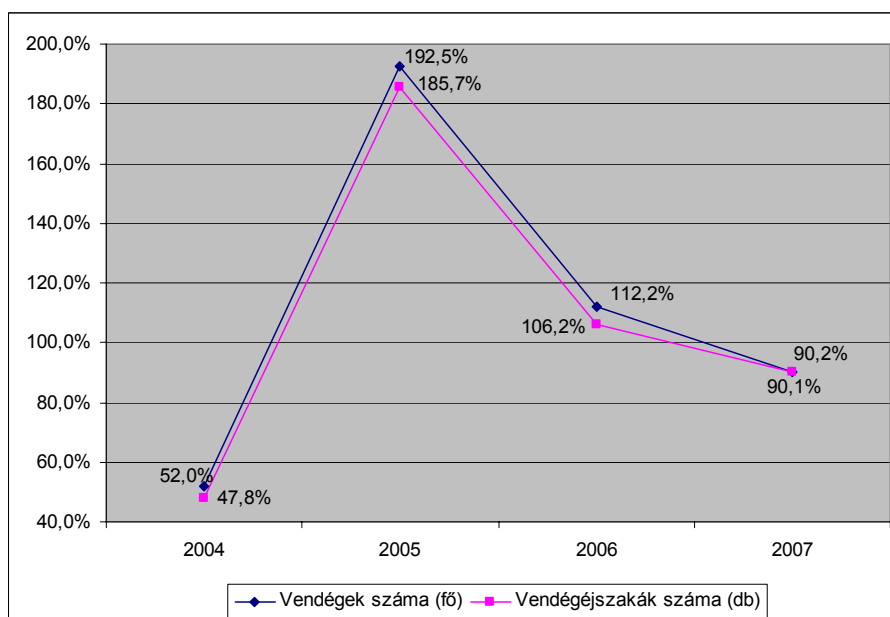
Komlón 2007-ben a vendégek döntő többsége, mintegy 97,4%-a a kereskedelmi szálláshelyek szolgáltatását vette igénybe. A 2003-2007. közötti időszakot vizsgálva a kereskedelmi szálláshelyeken minimálisan növekedett a vendégek száma (+1,3%), míg a magán szállásokon 2007-ben több mint háromszor annyi vendég szállt meg, mint 2003-ban. A változás 308,5 %, azonban annak kis volumene miatt az összes vendéglétszámot tekintve számarányában eltörpül a kereskedelmi szálláshelyek 6.942 fős vendégszámához képest.



13. grafikon: Vendégéjszakák száma Komlón, db (2003-2007.) - forrás KSH

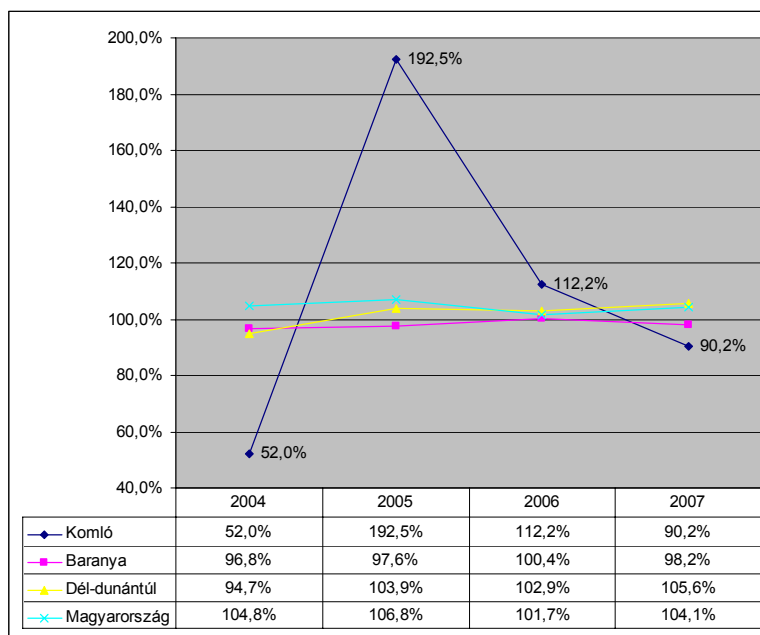
A vendégéjszakákat vizsgálva a kereskedelmi szálláshelyeken 2004-ben a kemping bezárásával (mínusz 400 férőhely) több mint 50%-os volt a visszaesés, majd 2004-2005. között ugrásszerű növekedés (+85,7%), végül 2005-2007 között egy enyhe emelkedés (+6,2%) és egy -9,9%-os visszaesés volt mérhető. Összességében a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma 2003-2007. között -15,1%-al csökkent.

Komlón a magánszállásokon eltöltött vendégéjszakák száma a vizsgált 5 év alatt az első 4 évében töretlenül, több mint háromszorosára emelkedett (312,2 %), majd 2006-2007. között közel ötödével csökkent (80,7 %). A 2007. évi 723 vendégéjszaka adata azonban eltörlül a kereskedelmi szálláshelyek 17.576-os éves adata mellett. **Az eltöltött vendégéjszakák számában a kereskedelmi szálláshelyek túlsúlya 96%-os.** A magánszállásadás (férőhelyek, vendégek száma, vendégéjszakák, kihasználtság, stb.) gazdasági teljesítménye Komlón nem számottevő, ezért a továbbiakban a kereskedelmi szálláshelyek trendjeit és kihasználtságát vizsgáljuk.



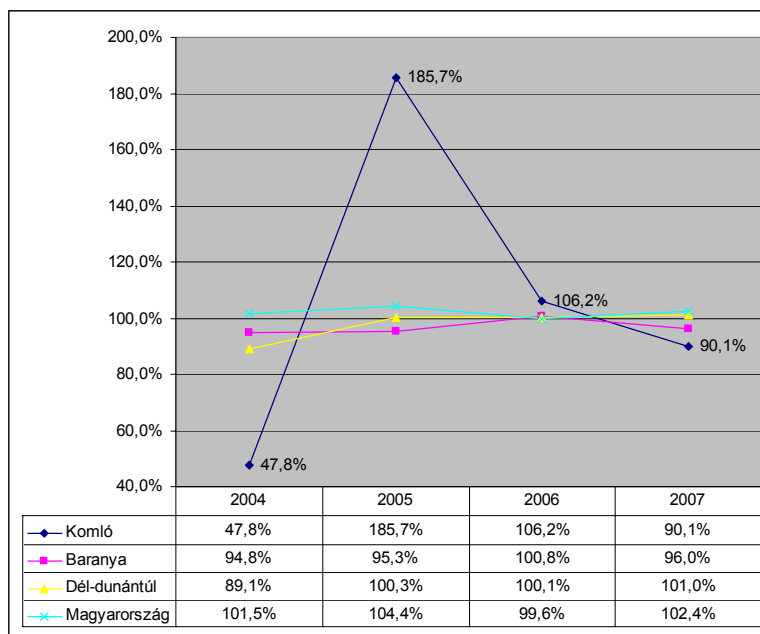
14. grafikon: Vendégek számának és vendégéjszakák számának változása a kereskedelmi szálláshelyeken, % (előző év = 100%) - forrás KSH

Komló kereskedelmi szálláshelyein a 2005. évi esztendő – a 2004-ben bezárt kemping következtében mért alacsony bázisérték miatt – kiugró vendéglétszám (192,5%) és vendégéjszaka darabszám (185,7%) bővülést hozott. Ekkor 6,8%-pont volt a különbség a vendégek számának javára. A mérsékelt növekedés 2006. évben is folytatódott (vendéglétszám 112,2%, vendégéjszaka 106,2%), azonban a vendégek számának növekedése ekkor már csak 6%-ponttal volt magasabb, mint a vendégéjszakák értéke. 2007-ben mind a vendéglétszám (90,2%), mind a vendégéjszakák száma (90,1) elmaradt az előző évhez képest, és a két érték között teljesen eltűnt a százalékpontban mérhető különbség.



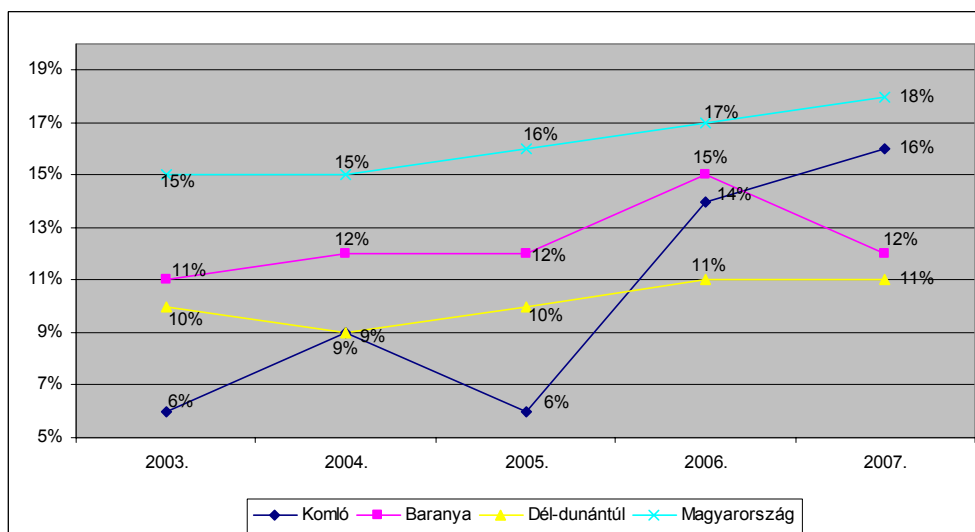
15. grafikon: Vendégek számának változása a kereskedelmi szálláshelyeken, %
(előző év = 100%) - forrás KSH

A kereskedelmi szálláshelyeken megforduló vendégek számának dinamikájában 2003. és 2007. között Komló teljesen egyedi trendet írt le (*lásd a már említett kemping zárás/nyitás adatokat torzító hatását*). A 2004. évi közel 50%-os csökkenés után 2005-ben kiugró növekedés (192,5%), majd 2006-ban is emelkedés következett (112,2%), amit a 2007-es év közel 10%-os csökkenése (90,2%) zárt. A megyei, régiós és országos dinamika kiegyensúlyozottabban alakult, azonban egyedül az országos trend volt folyamatosan növekvő, ami elsősorban a főváros és a Balatoni régió bővülő idegenforgalmának volt köszönhető. Baranya megye is igen rosszul teljesített, egyedül a 2006-os évben volt minimális bővülés (100,4%). A vendégek számának alakulásában a Dél-dunántúli régió a 2004. évi visszaesést követően minden évben növekedni tudott.



16. grafikon: Vendégéjszakák számának változása a kereskedelmi szálláshelyeken, % (előző év = 100%) - forrás KSH

A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák számának Komlón – a vendégek számának változásához hasonlóan – a 2004-es kiugró csökkenését (47,8%) követően 2005 évben szintén kiugró növekedést (185,7%) mutatott (lásd az említett kemping zárás/nyitás adatokat torzító hatását), de 2006-ben már visszaesett a növekedés intenzitása (106,6%). A megyei, régiós és országos dinamika sokkal kiegyensúlyozottabban alakult, de 2006-ban országosan (99,6%) is megtört a folyamatos emelkedés trendje. Baranya megye a vendégek számához hasonlóan a vendégéjszakákat tekintve is rosszul teljesített, egyedül 2006 évben volt megfigyelhető egy minimális bővülés (100,8%). A Dél-dunántúli régió a 2003-hoz mért 2004. évi nagyon rossz teljesítményét (89,1%) követően – az előző évhez képest, ha csak minimálisan is, de – minden évben emelkedni tudott. A KSH által mért adatok: 2005. évben 100,3%, 2006. évben 100,1%, 2007. évben 101%.



17. grafikon: Kereskedelmi szálláshelyek kihasználtsága, % (2003-2007.) - forrás KSH

Komlón a kereskedelmi szálláshelyek kihasználtsága 2007-ben enyhén, mintegy 2%-ponttal alatta maradt az országos átlagnak, de meghaladta Baranya és a Dél-dunántúli Régió adatait. A szálláshelyek kihasználtsága javuló tendenciájú, de az ország idegenforgalmi célterületeitől messze elmarad. Budapesten ugyanez az érték 40% (!).

Idegenforgalmi látnivalók, attrakciók Komlón

Komló városa közel egy évszázada rendelkezik üdülőhelyi hagyományokkal. **Komló legfontosabb turisztikai attrakciója a városközponttól 4 kilométerre nyugatra fekvő Sikonda.** Nevét egy 1797-ben készült térképen lehetett először olvasni, a pécsi székesegyházi uradalom Mánfához tartozó birtokterület nevéként. Sikonda története szorosan összefonódik Komló és ezzel együtt a szénbányászat fejlődésével. A község utáni kutatás során 1928-ban 500 méter mélyről váratlanul meleg vizű forrás tört fel. A termálkút vízhozama 1.500 liter. 1928 közepén felépült az **első fürdő, melynek vizét 1929-ben a Földtani Intézet gyógyvízzé nyilvánította.** 1930-ban átadták a 35 szobás gyógyszállót, majd pedig az új medencét. Az itt található termálvíz – lítium tartalmánál fogva – kiválóan alkalmas különböző gyomor- és bélpanaszok kezelésére, amit ivókúra formájában fogyasztottak. Az üdítő és gyógyító hatású ásványvizet palackozó helyiség 1929-ben épült. 1933-ban Sikonda-fürdő megkapta a gyógyfürdő minősítést és jogosulttá vált a **Sikonda-gyógyfürdő** elnevezésére. A strandot körülvevő erdő sétányai kellemes kikapcsolódást nyújtanak. A strand közelében halban gazdag horgásztavak találhatóak. A **Sikondai Pihenőpark** sportolási lehetőségeket (kézilabda, futball, teke, stb.) biztosít a sportot kedvelő turisták számára. A tószínpad színvonalas kulturális rendezvényeknek ad otthont.

A sikondai völgyben **két mesterséges tó**, a bányászok utókezelését végző **szanatórium**, a **kemping** (jelenleg éppen zárva) és a korábban működött strand helyén néhány éve létesült **Sikonda Wellness Hotel** (<http://www.sikondafurdo.hu>) és fürdő az idegenforgalmi kínálat fő elemei. A ROP 1.1. pályázati program támogatásával az önkormányzat felújította a szabadtéri színpadot, elvégezte a tavak kotrását, és a pihenőparkban kialakított új ökoturisztikai oktatóközponttal kedvező alapot teremtve Komló egyik kitörési pontját képező idegenforgalom fejlesztésekre. A közelmúltban fejeződött be Sikondán a szennyvíz-hálózat és földgázellátás infrastruktúrájának kiépítése.

A fürdés és rekreáció mellett egyéb kikapcsolódásra is alkalma nyílik az idelátogató vendégeknek. A természeti értékek iránt érdeklődő turisták barangolhatnak a Melegmányi-völgy természetvédelmi területen, de túrázhatnak a Komló keleti részén fekvő a **Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet** kiépített turistaútvonalain. Komló fontos kulturális- és rendezvényközpont, melyet részletesen a „Kultúra szerepe, attrakciók, rendezvények” című fejezet mutat be.

Ahhoz azonban, hogy a kedvező adottságokon a jelenleginél jelentősen nagyobb vendégszámot lehessen a mainál lényegesen magasabb színvonalon ellátni, minőségi és volumenbeli fejlesztésekre van szükség. Rendezetlen, jövőbeli új funkcióra vár a szanatórium, és további területek bevonására van szükség a gazdag üdülőhelyi szolgáltatások és tartózkodás céljára.

2.2.7. Helyi gazdaságfejlesztés egyéb eszközei

A helyi gazdaságfejlesztésben résztvevő meghatározó komlói intézmények, vállalkozások:

- Komló és Térsége Fejlesztési Kht. (honlap <http://www.komlokht.hu>)
- Komlói Kistérség Többcélú Társulása (honlap <http://www.komloikisterseg.hu>)
- Komlói Ipari Park (honlap <http://www.komloiparipark.hu>)
- Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara komlói irodája (<http://www.pbkik.hu>)

A **Komló és Térsége Fejlesztési Kht.** 1998-as megalakulása óta fejlesztési projektek menedzselésével és új vállalkozások megalakulását segítő tanácsadással támogatja a térség gazdasági fejlődését. Fő tevékenységi köre munkaerő-piaci közvetítés, munkaerő-piaci szolgáltatások nyújtása, foglalkoztatás-politikai, vállalkozásfejlesztési, és településfejlesztési pályázatok figyelése, írása és menedzselése, az ipari szerkezetátalakítás előmozdítása. A szervezetet felkészült, többdiplomás, szakmai gyakorlattal rendelkező humán-, vállalkozás- és területfejlesztési végzettségű menedzserek irányítják, akik többek között nagy tapasztalattal rendelkeznek (uniós elvárásoknak is megfelelő) munkaerő-piaci reintegrációs szolgáltatások nyújtásában (pl.: sikeres 220 millió Ft-os összértékű, hátrányos helyzetű célcsoportot megmozgató „Küzdelem a munka világából történő kirekesztődés ellen” című Phare pályázat megvalósítása). A Kht. több száz fő foglalkoztatását, elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezését, vállalkozások fejlesztését, szakemberek képzését segítette elő az évek alatt pályázataival. Nemcsak humán-erőforrás oldalról rendelkeznek tapasztalattal, hanem pénzügyi, szakmai, monitoring oldalról is sikeresek a projektjeik. A szervezet nagy volumenű pályázatok lebonyolításához is megfelelő infrastrukturális háttérrel rendelkezik. A térség fejlesztésében betöltött szerepét igazolja, hogy a Kht. nyerte el és látja el az újonnan megalakult Helyi Vidékfejlesztési Iroda (HVI) címet és gyakorolja az ezzel járó jogokat és kötelezettségeket. A Kht. segítséget nyújt a kistérség önkormányzatainak, vállalkozásainak és civil szervezeteinek pályázatok figyelésében, pályázatok elkészítésében és menedzselésében. Több éves tapasztalattal rendelkezik uniós, hazai, azon belül különböző minisztériumi, regionális, megyei és helyi pályázatok, projektek menedzselésében. Munkájukat hatékony lobby és kapcsolatrendszer segíti.

A **Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulásának** célja Komló és térsége településein, helyi önkormányzatai együttműködésének, összefogásának szervezése, összehangolása, a térség halmozottan hátrányos helyzetéből adódó infrastrukturális, gazdasági és társadalmi lemaradások csökkentése, a természeti és épített környezet védelme, a térségi leszakadás csökkentése fejlesztési programok megvalósításával. A Társulásban résztvevő önkormányzatok a közös céloknak megfelelő hatékony és eredményes tevékenység érdekében szervezik és hangolják össze a települési önkormányzatok feladatait, melyek közül a gazdaságfejlesztést az alábbi tevékenységekkel segítik elő:

- gazdasági és területfejlesztési feladatok ellátása,
- tanácsadás, rendezési tervek koordinálása,
- pályázatok figyelése és pályázatok megírásának koordinálása,
- szakmai oktatás, képzési programok szervezése és lebonyolítása,
- város- és községgazdálkodási szolgáltatások ellátása.

A **Komlói Ipari Park** 1999-ben létesült Komló belterületén. Egyik legfőbb előnye a könnyű megközelíthetőség, a városközponti fekvés. Komló belvárosától csak 200 méter távolságra található. Területe meghaladja a 25 hektárt, nyugati részét összefüggő zöldterület határolja. Olcsó telekárjai, és jól szervezett telekstruktúrája egyaránt kedvező letelepedési lehetőségeket kínál a mikro-, kis- és középvállalkozások számára. A park folyamatosan bővül, a betelepült cégek az elmúlt években számos új beruházást hajtottak végre, amelyekhez új munkalehetőség is párosult. Infrastrukturális fejlesztések között megemlíthető a közvilágítás, a villamos energiahálózat fejlesztése és az úthálózat bővítés. Az ipari park számos fejlesztést tervez, melyekkel még komfortosabbá és élhetőbbé kívánja tenni a betelepült cégek számára az üzleti környezetüket. Az új beruházások jelentős részét a park üzemeltetője finanszírozza – amely a városi önkormányzat többségi tulajdonában van – ezzel is bizonyítva, hogy Komló fontosnak tartja az ipari park fejlődését. A tulajdonos és üzemeltető minden olyan pályázati és egyéb fejlesztési lehetőséget megragad, ami támogatja a barnamezős területek rehabilitációját

és az ott letelepíthető üzleti szolgáltatások bővítését. Az ipari park menedzsmentje elsősorban a kezdő és mikro-vállalkozásokra gondolt amikor célul tűzte ki a területén egy inkubátorház és innovációs központ létrehozását.

Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara komlói irodája (Városház tér. 8.) az alábbi szolgáltatásokkal áll – a teljesség igénye nélkül – a helyi vállalkozások számára:

- A KKV-k részre vállalkozásindítási és üzletviteli tanácsadás, pályázatfigyelés és pályázatírási tanácsadás, üzleti partnerközvetítés, projektmenedzsment szolgáltatás, közbeszerzési tanácsadás, hiteltanácsadás, stb. nyújtása.
- Széchenyi-kártya konstrukcióhoz hasonlóan részvétel a vállalkozások forrásokhoz jutását, likviditási helyzetének javítását szolgáló programok megvalósításában, pénzügyi tanácsadás.
- Széles vállalkozói réteg bekapcsolása a kereskedelemfejlesztési és befektetés-ösztönzési programokba, kapcsolattartás az állami finanszírozású intézményrendszerrel, mint pl. ITD Hungary központi és regionális irodái.
- Aktív részvétel a kis- és középvállalkozások fennmaradását, megerősödését és sikeres európai integrációját szolgáló gazdaságfejlesztési programok kialakításában és megvalósításában.
- Az elektronikus gazdaság működését elősegítő kamarai szolgáltatások, információs és kommunikációs eszközök vállalkozók érdekében történő hasznosítása.

2.2.8. Információs társadalom

ÉV	NYILVÁNOS TÁVBESZÉLŐ ÁLLOMÁSOK SZÁMA (DB)	EGYÉNI ANALÓG TÁVBESZÉLŐ FŐVONALAK SZÁMA (LAKÁSFŐVONAL) (DB)	ÜZLETI ANALÓG TÁVBESZÉLŐ FŐVONALAK (KÖZÜLETI FŐVONAL) (DB)	KÁBEL-TELEVÍZIÓS HÁLÓZATBA BEKAPCSOLT LAKÁSOK (DB)	KÁBEL-TELEVÍZIÓ ELŐFIZETŐINEK SZÁMA (DB)	TÁVBESZÉLŐ FŐVONALAK (ISDN VONALAKKAL EGYÜTT) (DB)	SZOLGÁLATI ÜZEMI FŐVONALAK (ANALÓG) (DB)	ISDN VONALAK SZÁMA (DB)
2003.	87	6 139	664	8 484	8 484	7 635	13	732
2004.	90	6 313	679	8 595	8 595	7 811	15	714
2005.	77	6 154	644	8 460	8 460	7 556	11	670
2006.	77	6 009	647	7 653	7 653	7 434	11	690
2007.	76	5 826	628	6 331	6 331	7 232	8	694
VÁLTOZÁS 2003=100%	87,4%	94,9%	94,6%	74,6%	74,6%	94,7%	61,5%	94,8%

15. táblázat: Komló távközlési statisztikai adatai (Forrás: KSH tájékoztatási adatbázis)

A hagyományos, elsősorban analóg távközlési szolgáltatások igénybevétele Komlón – az országos trendhez hasonlóan – minden tekintetben csökkenő tendenciát mutat. A nyilvános távbeszélő állomások, illetve az analóg és üzleti távbeszélő fővonalak számát a mobiltelefonok elterjedtsége, az ISDN vonalak számát pedig a rohamosan terjedő ADSL, kábelinternet és az utóbbi években megjelenő mobilinternet szorítja vissza. A helyi szolgáltatók információi alapján a kábeltelevízió előfizetők számának 25,4%-os csökkenését ezzel szemben a lakosság fizetőképességének romlása és a műholdas szolgáltatás fogadására alkalmas vevő- és beltéri eszközöket telepítő szolgáltatók – mint például a Digi TV – támasztotta verseny okozza. Komló jelentősebb internet szolgáltatói: UPC, Drávanet Zrt., T-Com csoport, DIGI TV, NordTelecom, Invitel Zrt., Enternet, Externet és a 3 Magyarországon koncesszióval rendelkező mobilszolgáltató (T-mobil, Vodafone és Pannon).

Komlón mind a távközlési kommunikáció (vonalas és mobil), mind pedig a szélessávú internet infrastruktúrája kiépített és rendelkezésre áll.

Komló területén **Magyar Telekom Nyrt.** tulajdonú és fenntartású gerinc, körzet-, illetve fényvezető helyi kábelhálózat működik, jellege földkábel. A távközlési hálózat nagyrészt alépítményben halad, melynek bővítése nem szükséges, de amennyiben lakó- és/vagy ipari/gazdasági területbővítés történik úgy az alépítményben elvégezhetőek hálózatbővítések. A mobilszolgáltatás minőségének javítására a tervek szerint a Kossuth Lajos utcában új bázisállomást létesít.

Vodafone Zrt. Komló területén 3 bázisállomást üzemeltet: 2690 A - víztorony, Hrsz: 3347/4; 2774 A - Pannon torony Hrsz: 030/4; 2729 - Tízemeletes ház (7300 Komló Városház tér 20.). A Vodafone tervei között további állomás létesítése nem szerepel. A **Pannon GSM mobilszolgáltató** a következő távközlési létesítményekkel rendelkezik:

- Komló BTS, Nagy László u. 2. 4 lap 030/4 Hrsz.; Saját torony 60 m EOVS 94310, EOVS 588430, Tszf. 263.;
- Komló Tesco Repeater: Bem utca, Tesco EOVS: 94776, EOVS: 589104, Tszf 213;

- Komló Viztorony BTS, Vértanúk útja EOVS: 95447, EOVS: 589755, Tszf 312;
- Komló Gesztenyés: 0244 Hrsz épület EOVS: 94135, EOVS: 591501 Tszf 315.

Hosszútávon mindezek felül a város bel- és külterületén további állomások (elsősorban UMTS-3G) építése is elengedhetlenné válik.

Komló területén az **Antenna Hungária Zrt.**-nek nincs létesítménye, és fejlesztéseket sem tervez. Az **UPC Magyarország Kft.**-nek E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt.-vel közös oszlopsoros hálózata van., ahol pedig az E-On Zrt.-nek nincsen oszlopsora, ott saját alépítményi hálózata van. Az **Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.** nem rendelkezik saját gerinchálózattal Komlón.

Komló város önkormányzata 2004-ben elkészítette az **Informatikai és Telekommunikációs Koncepcióját**, amely alapján – a pénzügyi források és a pályázati lehetőségek rendelkezésre állásának ütemében – végzi a lakosság és a vállalkozások számára elérhető **„e-ügyintézés”** infrastruktúrájának kiépítését. A város az elmúlt években jelentős fejlesztéseket hajtott végre, elkészült a település internetes portálja (<http://www.komlo.hu>) és már elérhetőek az első „elektronikus-nyomtatványok”. Az „e-nyomtatványok” bővítése folyamatos, de a tényleges – digitális aláírással – on-line módon intézhető „e-ügyintézés” bevezetése még várat magára. Az elektronikus ügyfélszolgálat célja a polgármesteri hivatal és az ügyfelek közötti ügyintézés támogatása. A rendszer célja, hogy az ügyfelek ne csak személyesen intézhessék hivatali ügyeiket, hanem az interneten keresztül gyorsan és szakszerűen jussanak információhoz, bejelentést tehessenek. A rendszerrel megvalósul az ügyfélfogadás térbeli és időbeli korlátainak kitolása, illetve feloldása.

A városi portál az „e-ügyintézés” felülete, célja egyrészt az önkormányzat és az ügyfelek közötti, valamint az önkormányzati szervek közötti elektronikus (külső, belső) információszolgáltatás, ügyintézés, ügyfélkapcsolat-kezelés megvalósítása. A portál másik kifelé mutató célja a településmarketing, ennek megfelelően a városi és a kistérségi rendezvények, események minőségi tartalommal, adatbázisba rendezett megjelenítése. A portálfejlesztés következő fázisa után az alábbi szolgáltatások válnak elérhetővé:

- Az e-ügyintézés keretein belül megvalósul a teljesen elektronizált önkormányzati ügykezelés az Adó- és Hatósági Irodákban, ahol on-line juthatnak az adózási és egyéb ügyekben eljáró ügyfelek információkhoz az önkormányzathoz kötődő hatósági ügymenetekről, és biztonságos kapcsolaton, egyértelmű azonosítás mellett intézhetik például az adóbevallásukat, az építési engedély iránti kérelmeiket és minden egyéb hivatalos ügyet, tranzakciót.
- Az elektronikus népjóléti rendszer célja a Gyámhivatal és Szociális Irodának különböző ellátásokhoz, segélyekhez, egyéb juttatásokhoz tartozó munkafolyamatainak elektronikus úton való támogatása.

A Polgármesteri Hivatal földszintjén – az állami szerepvállalásával és támogatásával – kiépült az **Okmányiroda** informatikai rendszere, amely nem csak a várost, hanem az egész kistérséget kiszolgálja.

A Polgármesteri Hivatalban kiépített intranet hálózat és egységes számítógéppark működik, de az önkormányzat háttérintézményeiben jelenleg is rendkívül vegyes összetételű a számítógép-állomány. Ezekben az intézményekben ráadásul csak néhány esetben található kiépített intranetes hálózat. Az önkormányzat és intézményei abból a szempontból egységesnek tekinthetőek, hogy szinte kivétel nélkül mindenki rendelkezik megfelelő szélessávú kapcsolattal.

2.2.9. Kultúra szerepe, attrakciók, rendezvények

A kultúra, a közművelődés és a rendezvények sokszínűsége a mai napig meghatározó a város életében. A kulturális tradíciókat az 1927-ben alapított Bányász Otthon Egyesület és a Bányászkaszinó, későbbiekben a Május 1. Művelődési Ház alapozta meg, majd a fejlődésében jelentős szerepet töltött be a **Mecseki Szénbányák Vállalat mecénatúrája**, a növekvő bányász szolidaritás. Az 1960-as években a bányavállalat támogatásával ifjúsági klubok, színjátszó körök, gazda tanfolyamok jöttek létre. Komlón **jelentős hagyományokkal rendelkeznek az amatőr művészeti csoportok**, 72 évvel ezelőtt alapították a Komlói Bányász Fúvószenekart, amely ma is Komló egyik legjelentősebb művészeti együttese. A Komlói Munkás Kórus 2011-ben ünnepli megalakulásának 50. évfordulóját. Sikeres a harminc éves Komlói Pedagógus Kórus is. Kialakultak és hagyománnyá váltak a város nagyrendezvényei (Kodály Zoltán Nemzetközi Gyermekkórus Fesztivál, Komlói Napok, Borbála Napok stb.), melyek a városi lokálpatriotizmust erősítik.

A Sportközpont fontos helyszíne a városban megrendezésre kerülő sport- és egyéb témájú rendezvényeknek. A központ ad otthont például a különböző korosztályok számára szervezett kosárlabda és teremlabdarúgó tornáknak, úszóversenyeknek egyéni és csapatformációban. A jövőbeli tervek között hangsúlyosan szerepelnek az aerobic órák, különböző gyógytorna foglalkozások, egészségnevelési programok és egyéb ügyességi versenyek megrendezése. Fentiekén túl a központ biztosít helyet egyéb rendezvényeknek, mint például a Kodály Zoltán Nemzetközi Gyermekkórus Fesztivál, középiskolai szalagavatók, farsangi karneválok, de az épületben táncoktatás is zajlik. A rendezvények az egészen fiatal korosztálytól a 60-70 éves korosztályig bezárólag mindenki számára korának és igényeinek megfelelően biztosítanak szórakoztató és egészséges programokat.

A kulturális rendezvények nyitottak, a **Komlóért Expo** (amely minden évben a **Komlói Napok** rendezvényeivel párhuzamosan csalogatja a látogatókat) és a Kodály Zoltán Nemzetközi Gyermekkórus Fesztivál (amely két évente kerül megrendezésre) valamennyi érdeklődő számára díjmentesen látogathatóak. A városi karnevál, a céges rendezvények, évzáró bankettek és a koncertek – a rendezvény jellegétől és a meghívott célcsoportoktól függően – térítésmentesen vagy térítési díj ellenében látogathatóak (*rendezvények részletes listáját lásd a mellékletben*).

Komló város közművelődési alapellátását a Komlói Színház és Hangversenytermet is magába foglaló **Komlói Közösségek Háza** biztosítja. A városi művelődési központ funkciót ellátó intézmény mellett jelentős művészeti nevelő tevékenységet fejtenek ki a Komlói Alapfokú Művészetoktatási Intézmények és a kulturális tevékenységet (is) folytató civil szervezetek. A Közösségek Háza 1977-ben eredetileg úttörőháznak épült, teljes alapterülete 1.024 m². Az épületben 44 művelődő közösség, 7 civil szervezet tevékenykedik, és kávéház működik. Az épület részleges felújításra szorul, mely várhatóan Pécs Európa Kulturális Fővárosa 2010 programhoz kapcsolódóan 2010 első félévében megvalósul.

A **Komlói Színház és Hangversenyterem** 1982-ben épült. Az 1.526 m² alapterületű, 338 fő befogadóképességű, háromszintes, modern stílusú épület alapvetően a színházi, hangverseny rendezvények befogadója. Az intézmény az elhasználódás és a technikai infrastruktúra elavultsága miatt fejlesztésre szorul. A Komlói Színház és Hangversenyterem önálló színházi társulattal nem rendelkezik, hivatalosan befogadó színház. Az intézmény támogatásával működő Sűgölyuk Színház azonban, mint amatőr és műkedvelő társulat minden évben több önálló előadással mutatkozik be Komló és a kistérségben élő lakosságnak. Az intézmény ismeretterjesztő tevékenysége sokrétű. Jelentős munka folyik a kiscsoportokban, az intézmény által meghirdetett a városi könyvtárral, a közoktatási intézményekkel

együttműködésben szervezett vetélkedőn, versenyeken. Az itt folyó munkát jól jellemzik a statisztikai adatok is: az elmúlt éveket figyelembe véve évente átlagosan közel 700 ezer ember vette igénybe az intézményt.

A **Közösségek Háza** (1.024 m²) a gyermekkorosztály és a fiatalok bevonására törekszik elsősorban kreatív játszóházak és táborok rendezésével, másrészt alternatív utcai, sport aktivitás segítségével kívánja e korosztályt mozgósítani. Az intézmény nemzetközi kapcsolatai elsősorban a **Nemzetközi Kodály Zoltán Gyerekkórus Fesztivál** megrendezéséhez kapcsolódnak, valamint az önkormányzat megbízása alapján a testvérvárosokba irányuló kulturális cseréket szervezi. Régiós kapcsolatai a megye határig terjednek, a kistérségi településekkel kapcsolata rendkívül intenzív. Hasonlóan intenzív és kölcsönös előnyökön alapuló együttműködés alakult ki Pécs Megyei Jogú Város közművelődési intézményeivel és a Baranya Megyei Kulturális és Idegenforgalmi Központtal. A Közkincs Kerekasztal kialakította azokat a szakmai tanácsadó és szolgáltató feladatokat, melyeket a Közösségi Ház vállal és végrehajt (kulturális térkép elkészítése, kistérségi kulturális együttműködés, projektek tervezése, kistérségi kulturális stratégia elméleti megalapozása). Az intézmény a központi szerepköréből adódóan a műkedvelő művészeti csoportjai közreműködésével segíti a kistelepülések rendezvényeit, továbbá a kistelepülések hasonló együttesei, bemutatók számára lehetőséget kapnak a komlói nagyrendezvényeken (Térségi Folklor Fesztivál, Komlói Napok, Májusi sokadalom, Borbála napok).

A Közösségek Háza 1977-ben, míg a Színház 1982-ben épült, azóta sem felszereltségét sem az épület állagát jelentősen javító felújítás nem történt. Ennek megfelelően az évente mintegy 120 ezres látogatói létszámot befogadó intézmény, mely számos civil szervezet, klub, stb. számára biztosít helyszínt, illetve a kistérség legnagyobb közművelődési, színházi létesítménye leromlott műszaki állapotú, technikai felszereltsége elavult. A két épület előtti köztér sem képes már igazán betölteni közösségi funkcióját, a teret díszítő kút megrongálták, a népszerű tér nem minősíthető vonzó találkozóhelynek. A Pécs EKF 2010 programhoz kapcsolódóan Komló város önkormányzata pályázati úton támogatást nyert, melynek keretében a színházban és hangversenyteremben 2010-ben várhatóan az alábbi felújítási munkák kerülnek elvégzésre: külső homlokzat felújítás és hőszigetelés, külső nyílászárók cseréje, tetőfelújítás hőszigetelés cseréjével, belső színháztér felújítás (nézőtéri székek cseréje), szellőző és klíma felújítás, színpadtechnika korszerűsítés, akadálymentesítés és külső térvilágítás. Ugyanennek a programnak a keretén belül 2010-ben a Közösségek Házában az alábbi felújítási munkák kerülnek várhatóan elvégzésre: külső homlokzat felújítás és hőszigetelés, nyílászárók cseréje, tetőszigetelés, színpadbontás, belső burkolat részleges cseréje, akadálymentesítés, külső színpad, lelátó kialakítás, gépészeti felújítás és teremleválasztással új kapacitás létrehozása. A projekt elszámolható költsége 207 646 977 Ft.

A tervezett a felújítási, átalakítási tevékenységeket műszakilag az épületek elavult, korszerűtlen volta, térségi központhoz nem méltó állapota indokolja. A felújítás eredményeként megvalósul az épületek akadálymentesítése, és az energiafelhasználás hatékonyságának növelése, mely a jelenlegi üzemeltetés egyik égető problémája. A lakossági visszajelzések is egyértelműen tükrözik azt az igényt, hogy térségi központhoz, városhoz méltó kulturális intézmények és a várost méltóan reprezentáló köztér jöjjön létre, amely a városi funkciók, a helyiek életminőségének javulása mellett, az EKF év programkínálatára irányuló fokozott hazai, nemzetközi figyelem és együttműködési lehetőségek kihasználását biztosítva hozzájárul a város kulturális turizmusának erősödéséhez is.

A környező települések által szervezett rendezvények (pl. Keleti-Mecsek Nyár, Széki Szalma Fesztivál, Hosszútétényi Talicskaolimpia) 2008-ban (májustól októberig) kerültek először felfűzésre a Baranyai Völgy-ség-hegyhát Művészeti Hetek rendezvénysorozatára.

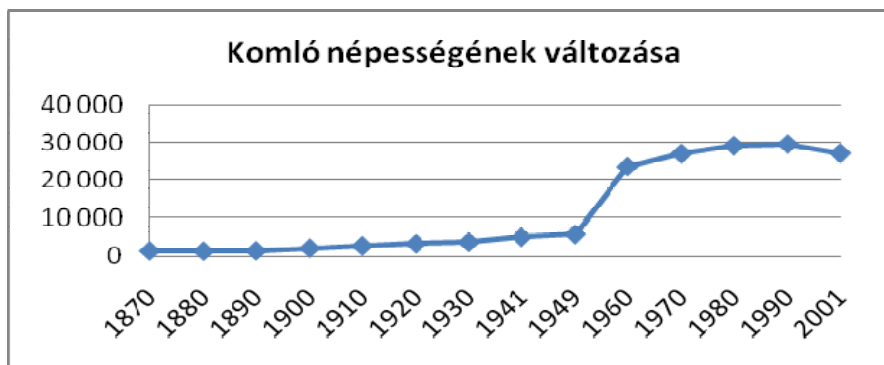
Komló Város Önkormányzata tartja fenn a **József Attila Városi Könyvtárat és Múzeumot**. A könyvtár hasznos alapterülete 1.400 m², tárolt dokumentumainak száma 134.314 db. A könyvtár 15 db – internet elérést is biztosító – számítógéppel rendelkezik. Egyéb technikai berendezései: videó, dvd-lejátszó, televízió, fénymásoló. A muzeális gyűjtemény hasznos alapterülete 850 m², ahol 4 db – internet elérést is biztosító – számítógép, 2 db nyomtató, 2 db projektor és fénymásoló is rendelkezésre áll. A Városi Könyvtár és egységei a kultúra-közművelődés területén jelentős tevékenységet fejtenek ki kiállítási, ismeretterjesztő és rendezvényszervező tevékenységgel. A könyvtárban működik modern számítástechnikai eszközökkel felszerelt e-Magyarország Pont.

A könyvtár szakfeladataként működteti a **Komlói Városi Helytörténeti és Természettudományi Gyűjteményt**, amely elsősorban a várossal kapcsolatos helytörténeti anyagok gyűjtésének, rendszerezésének és bemutatásának színtere. A gyűjtemény legjelentősebb anyagai a bányászat történetéhez és Mecsek természetföldrajzához kapcsolódnak. Szakmai szinten kapcsolatot tart fenn a pécsi Janus Pannonius Múzeummal és a Pécsi Tudományegyetemmel.

A Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola és az Erkel Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény munkájának eredményeként **a városban kiemelkedő a zenei élet, a kulturális sokszínűség áthatja Komló közéletét**. Fenntartásukban működnek olyan országos és nemzetközi hírnévre szert tett együttesek, mint a **Kodály Zoltán Gyermekkórus** és a **Bányász Fúvószenekar**. A kórus muzsikálás területén további kiemelkedő eredményeket elért felnőtt kórusok működnek a Közösségek Háza fenntartásában: Komlói Pedagógus Kórus, Komlói Munkás Kórus, és a Komlói Him Singers együttes.

2.3. Társadalom

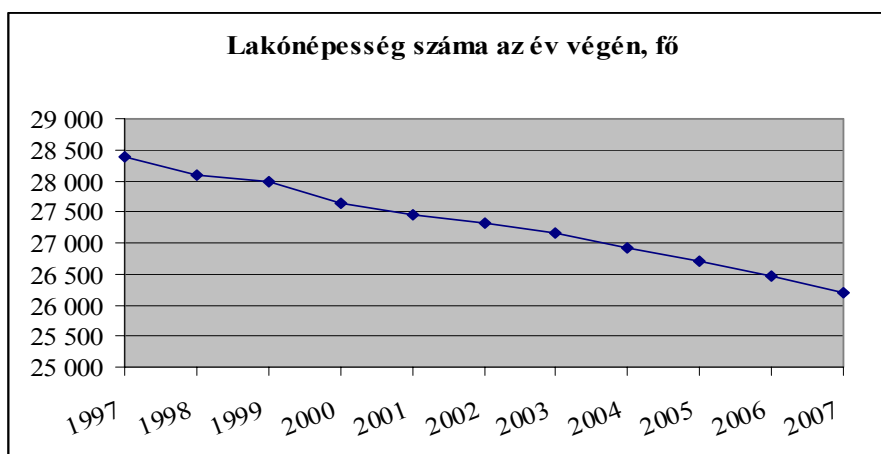
2.3.1. Demográfiai folyamatok, népmozgalom



18. grafikon: KSH Tájékoztatási adatbázis (www.ksh.hu) alapján saját szerkesztés

Ahogy a hosszú távú trend is mutatja, Komló város népessége az 1950-es években ugrásszerűen megnőtt a szocialista ipartelepítésnek köszönhetően. A népességszám a csúcát 1990-ben érte el, amikor a népesség elérte a 29 973 főt. Ezt követően a népességszám folyamatos csökkenése figyelhető meg, amely napjainkig is uralkodó tendencia a népességszám változását tekintve.

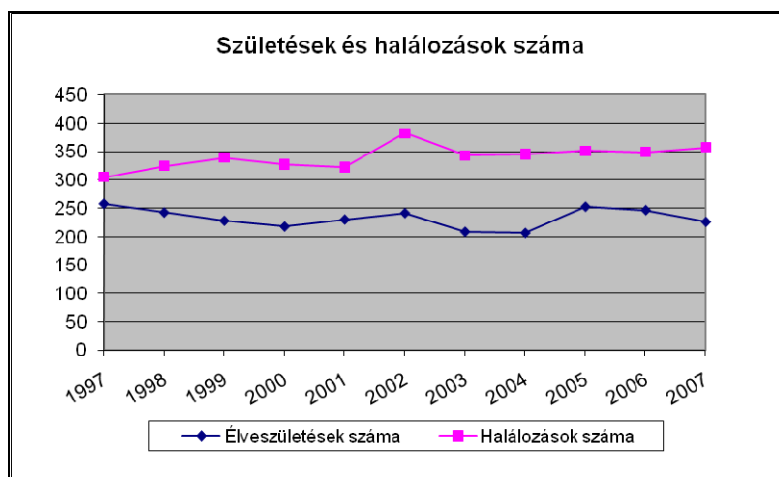
A lakónépesség száma 2007 végére 26 210 főre csökkent, ami a legutolsó népszámlálás adataihoz képest (2001-ben 27 462 fő) 4,6%-os csökkenést jelent.



19. grafikon: KSH Tájékoztatási adatbázis (www.ksh.hu) alapján saját szerkesztés

A népességszám csökkenése mögött alapvetően két folyamat áll: az egyik a természetes fogyás, a másik pedig a negatív vándorlási egyenleg.

A születések és halálozások számát tekintve megállapítható, hogy az utóbbi 10 évben a születések száma minden évben elmaradt a halálozások számától, vagyis a népesség természetes fogyásáról beszélünk, amely éves szinten mintegy 0,5%-os fogyást eredményez a város népességében.



20. grafikon: KSH Tájékoztatási adatbázis (www.ksh.hu) alapján saját szerkesztés

Komló népesedési folyamatai területi összehasonlításban is rossz képet mutatnak: bár minimális különbséggel, de 2007-ben Komló rendelkezett a leggyengébb mutatóval megyei, regionális és országos összehasonlításban az ezer lakosra jutó természetes fogyás tekintetében.

MEGNEVEZÉS		KOMLÓ	BARANYA MEGYE	DÉL-DUNÁNTÚL	ORSZÁG
Élveszületés	ezer lakosra	8,6	9,3	9,0	9,7
Halálozás		13,6	13,4	13,8	13,2
Természetes szaporodás, fogyás (-)		-5,0	-4,1	-4,8	-3,5

16. táblázat: Népesedési folyamatok területi összehasonlításban, 2007
(Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis www.ksh.hu)

A negatív természetes szaporodási tendenciát tovább rontja a városi vándorlási különbözet, ami 2003. óta folyamatosan negatív, tehát a városból elvándorlók száma tartósan meghaladja azoknak a számát, akik beköltöznek a városba.

KÖLTÖZÉS ÁLLANDÓ ÉS IDEIGLENES JELLEGGEL	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Odaköltözés	1 206	1 203	1 049	1 068	1 133	1 122
Elköltözés	1 204	1 233	1 177	1 156	1 286	1 237
Vándorlási különbözet	2	-30	-128	-88	-153	-115

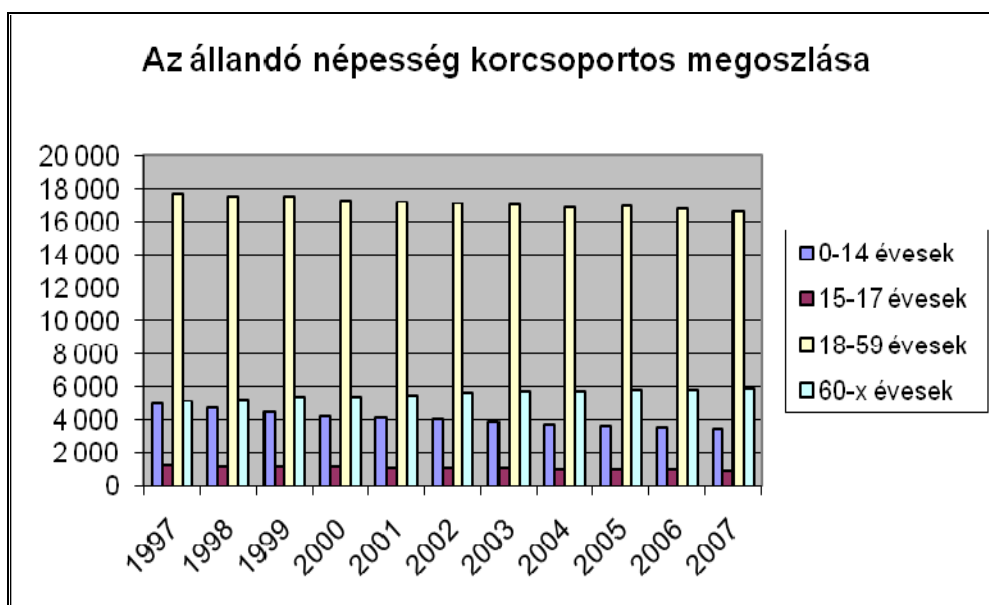
17. táblázat: Vándorlási adatok (Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis, www.ksh.hu)

Komló vándorlási egyenlege területi összehasonlításban a természetes népesedési folyamatoknál is negatívabb képet mutat: 2007-ben Komló ezer lakosra jutó vándorlási különbözete kétszer rosszabb volt, mint Pécsé, illetve 5,5-szer haladta meg a megyei vándorlási különbözetet, de meghaladta a regionális mutatót is.

MEGNEVEZÉS	KOMLÓ	PÉCS	BARANYA	DÉL-DUNÁNTÚL
Belföldi vándorlási különbözet 1000 lakosra	-4,4	-2,1	-0,8	-3,5

18. táblázat: Belföldi vándorlási különbözet területi összehasonlításban, 2007
(Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis, www.ksh.hu)

A természetes népesedési folyamatok illetve a népmozgalmi folyamatok eredményeként a népesség folyamatos előregedése figyelhető meg. Míg a fiatalok (0-14 éves korosztály) száma közel 30%-kal csökkent és ezzel a fiatalok állandó népességben belüli aránya 17%-ról 13%-ra csökkent, addig az idősek száma (60 év fölöttiek) mintegy 15% nőtt, a népességben belüli aránya pedig 18%-ról 22%-ra, 4 százalékponttal nőtt.



21. grafikon: KSH Tájékoztatási adatbázis (www.ksh.hu) alapján saját szerkesztés

A népesség egészségi állapota részletesebben az egészségügyi ellátással összefüggésben, a 2.5.2 alfejezetben kerül bemutatásra.

2.3.2. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci helyzet

A foglalkoztatás területén negatív tendencia figyelhető meg Komlón: a foglalkoztatottak száma 1990 és 2001 között több mint 30%-kal csökkent, a munkanélküliek száma pedig több mint a három és félszeresére növekedett. Ennek eredményeként a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességén belül 2001-ben 43,7% volt.

A gazdaságilag inaktív keresők száma is jelentősen megemelkedett: ha 1980-at vesszük viszonyítási alapnak, akkor közel két és félszeresére, 1990. óta pedig összességében közel másfélszeresére nőtt az inaktív keresők száma. Ebben nyilvánvalóan jelentős szerepet játszottak a bányabezárások, ami 1989-től kezdődően, 10 év alatt folyamatosan zajlottak. Hozzájárult továbbá az inaktív keresők számának emelkedéséhez az is, hogy növekedett a 60 év feletti népesség aránya is.

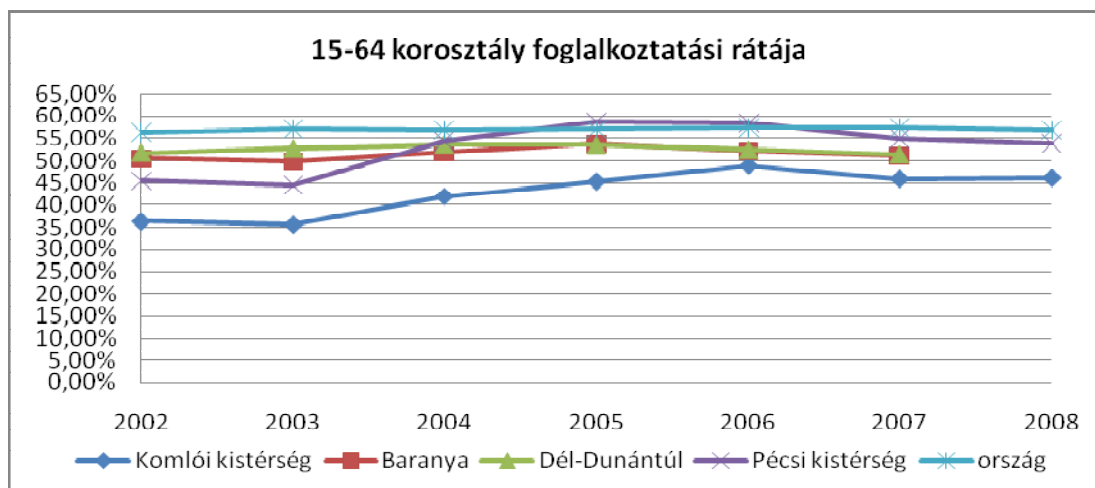
2.3.2.1. Foglalkoztatottság

MUTATÓK		1980	1990	2001	VÁLTOZÁS	
					2001 / 1980	2001 / 1990
A foglalkoztatottak száma (fő)		14 486	12 333	8 291	57%	67%
15-29 éves	foglalkoztatottak száma (fő)	5 111	3 641	2 470	48%	68%
30-39 éves		3 700	4 214	2 254	61%	53%
40-54 éves		5 140	4 138	3 241	63%	78%
55-59 éves		446	291	254	57%	87%
60 és több éves		80	47	72	90%	153%
A munkanélküliek száma (fő)		n.a.	391	1 410	n.a.	361%
Az inaktív keresők száma (fő)		4 228	6 906	10 117	239%	146%
Az eltartottak száma (fő)		10 640	9 513	7 263	68%	76%

19. táblázat: Lakossági gazdasági aktivitás (Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis, www.ksh.hu)

Szintén a bányabezárás, illetve a szocialista nehézipar felszámolása az oka a nagyarányú foglalkoztatás-csökkenésnek, hiszen ezáltal a városi foglalkoztatás alapját adó munkahelyek szűntek meg. Manapság a munkavállalók egy része a városban megerősödő kereskedelmi-szolgáltató szektorban tud elhelyezkedni, illetve a pécsi székhelyű vállalatoknál, főként betanított munkásként. A foglalkoztatás bővülését eredményezheti, hogy a Dél-Dunántúl legnagyobb foglalkoztatói, mint például az Elcoteq Magyarország Kft. újabb fejlesztéseket terveznek Pécsen.

A 15-64 éves korosztály foglalkoztatási rátájának tendenciája 2003-2006. között mutatott kisebb javulást a Komlói kistérségben, de ezt követően újabb csökkenés figyelhető meg. Területi összehasonlításban a Komlói kistérség mutatói a legrosszabbak megyei, regionális és országos összehasonlításban is. A Komlói kistérség foglalkoztatási rátája 2008-ban több mint 10 százalékponttal maradt el az országos szintű mutatótól.



22. grafikon: Állami Foglalkoztatási Szolgálat (www.afsz.hu);
KSH stADAT-táblák (www.ksh.hu) alapján saját szerkesztés

A foglalkoztatási helyzet, illetve ez által a családok anyagi helyzetének romlását támasztja alá az is, hogy jelentősen megnövekedett azon családok száma, ahol nincs foglalkoztatott (63%-kal), vagy csak inaktív kereső (44%-kal) van. 2001-re a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya elérte a 47,3%-ot.

ÉVEK	EGY AKTÍV KERESŐ CSALÁDOK SZÁMA (DB)	CSALÁDOK SZÁMA, AHOL NINCS FOGLALKOZTATOTT (DB)	CSALÁDOK SZÁMA, AHOL CSAK INAKTÍV KERESŐ VAN (ELTARTOTTON KÍVÜL) (DB)
1990	2 930	1 868	1 742
2001	2 794	3 045	2 515

20. táblázat: Foglalkoztatási helyzet a családokban
(Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis, www.ksh.hu - Népszámlálási adatok)

2.3.2.2. Munkanélküliség

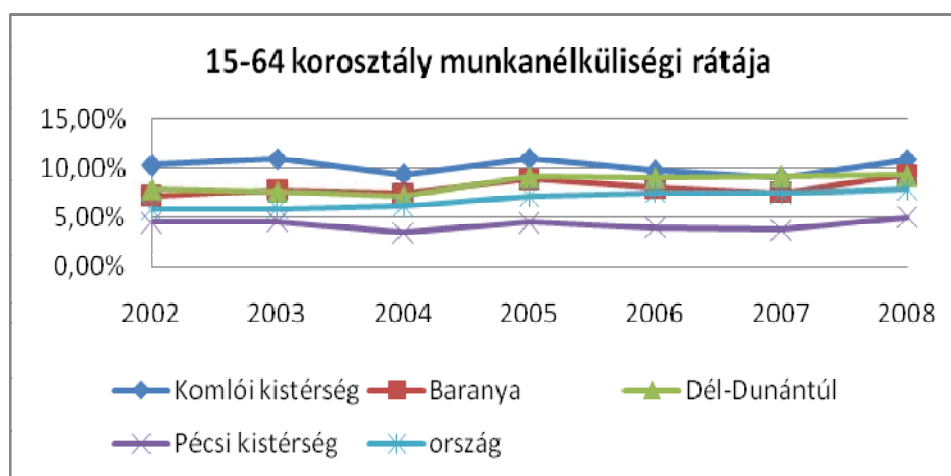
A városban 2000. évet követően a regisztrált munkanélküliek száma ingadozó képet mutat, hol csökkent, hol nőtt, de tendenciáját tekintve 2000. óta egy 8,4%-os növekedés következett be a számukban. Megfigyelhető továbbá, hogy a tartósan, tehát 180 napon túli munkanélküliek aránya a regisztrált munkanélküliek között 2004-et leszámítva minden évben meghaladta az 50%-ot, sőt 2007-re elérte a 63%-ot, vagyis a vizsgált periódus során közel 9 százalékponttal emelkedett a tartósan munkanélküliek aránya a regisztrált munkanélküliek között. Ez bizonyítja, hogy a munkanélküliség továbbra is probléma a városban, ami indokolja egyben azt is, hogy a munkahelyek teremtésének elősegítése továbbra is fontos cél a város és kistérsége számára.

MUTATÓK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	VÁLTOZÁS (2000 = 100%)
Regisztrált munkanélküliek száma	1576	1473	1615	1578	1537	1712	1626	1709	108,4
Nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában	10,9	9,9	9,86	9,83	8,91	8,95	9,22	8,54	78,3
Pályakezdő munkanélküli száma	n.a.	n.a.	130	132	126	178	127	141	108,5

MUTATÓK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	VÁLTOZÁS (2000 = 100%)
Tartósan munkanélküliek száma (180 napon túl)	854	751	916	869	714	878	931	1079	126,3
Általános iskolát végzett munkanélküliek száma	487	502	562	547	503	559	563	602	123,6
Főiskolát vagy egyetemet végzett munkanélküliek száma	26	32	33	32	47	50	41	45	173,1
Fizikai foglalkozású nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	1 379	1 290	1 410	1 360	1 320	1 454	1 410	1 494	108,3
Szellemi foglalkozású nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	197	183	205	218	217	258	216	215	109,1

21. táblázat: Munkanélküliség (Forrás: Állami Foglalkoztatási Szolgálat - www.afsz.hu)

A fenti táblázatból kitűnik az is, hogy a munkanélkülieken belül a fizikai foglalkozásúak vannak túlnyomó többségben, arányuk 85-90% között mozog. Megállapítható tehát, hogy elsősorban az alacsonyabb képesítéssel rendelkezőknek vannak elhelyezkedési problémái.



23. grafikon: Állami Foglalkoztatási Szolgálat (www.afsz.hu); KSH stADAT-táblák (www.ksh.hu) alapján saját szerkesztés

A Komlói kistérség 15-64 éves korosztályának munkanélküliségi rátája 2002. óta ingadozó képet mutat, ugyanakkor területi összehasonlításban, 2007-et leszámítva, egyértelműen a legmagasabb mutató valamennyi területi szintet tekintve.

Területi összehasonlításban Komlónak egyetlen mutatója jobb, mint az országos átlag, a szellemi foglalkozásúak aránya a nyilvántartott álláskeresőkből, valamennyi egyéb mutatója gyengébb. A nyilvántartott álláskeresők arányát tekintve a munkaképes korú népességből (9,5%), illetve a tartósan álláskeresőket (63,1%) a nyilvántartott álláskeresőkből a komlói adatok erősen elmaradnak az országos átlagtól, de egyéb területi szintű összehasonlításban is gyengék.

FÖLDRAJZI EGYSÉG	A NYILVÁNTARTOTT ÁLLÁSKERESŐK ARÁNYA A MUNKAKEPES KORÚ NÉPESSÉGBŐL, %	A 180 NAPON TÚL NYILVÁNTARTOTT ÁLLÁSKERESŐK ARÁNYA AZ AKTÍVKORÚAKON BELÜL, %	A 180 NAPON TÚL NYILVÁNTARTOTT ÁLLÁSKERESŐK	A SZELLEMI FOGLALKOZÁSÚAK	A PÁLYAKEZDŐK
			ARÁNYA A NYILVÁNTARTOTT ÁLLÁSKERESŐKBŐL, %		
Komló	9,5	4,7	63,1	12,6	8,3
Komlói kistérség	9,1	5,4	58,0	12,6	9,0
Pécs	4,3	2,0	45,4	30,5	7,8
Baranya	8,7	5,0	55,6	14,0	8,3
Dél-Dunántúl	9,3	5,2	54,6	13,5	8,4
Magyarország	6,7	3,7	53,5	17,0	9,0

22. táblázat: Nyilvántartott álláskeresők területi összehasonlításban, 2007 (Forrás: www.ksh.hu)

2.3.1. Képzettség, a lakosság iskolai végzettsége

A 7 éves és idősebb népesség legmagasabb iskolai végzettségét vizsgálva megállapítható, hogy 2001-ben a 7 éves és idősebb lakosság közel fele rendelkezett legfeljebb általános iskolai végzettséggel. Ha szűkítjük a kört az aktív korúakra (15-59 éves korosztály), a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya akkor is elérte 2001-ben a 28,6%-ot.

Felsőfokú végzettséggel, vagyis főiskolai vagy egyetemi végzettséggel a 7 éves és idősebb lakosság alig valamivel több, mint 6%-a rendelkezett. Ugyanakkor elmondható az is, hogy a közép- és felsőfokú végzettségűek száma folyamatosan nőtt az utóbbi három népszámlálást tekintve.

Évek	0 osztályt végzettek száma	általános iskola 1-7. osztályát végzettek száma	az általános iskola 8. osztályát végzettek száma	középiskolai végzettségűek középiskolai érettségi nélkül	középiskolai végzettségűek középiskolai érettséggel	egyetemi, főiskolai végzettségűek oklevél nélkül	egyetemi, főiskolai végzettségűek oklevéllel	7 éves és idősebb népesség összesen
1980	455	n.a.	7 743	4 825	3 494	74	785	n.a.
1990	569	n.a.	9 447	4 625	3 765	n.a.	1 141	n.a.
2001	420	4292	7 342	6 930	4 858	300	1 285	25 427

23. táblázat: 7 éves és idősebb népesség legmagasabb iskolai végzettsége, fő (Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis, www.ksh.hu - Népszámlálási adatok)

Az utolsó népszámlálás eredményeit területi szinten összehasonlítva kimutatható, hogy a maximum 8 általánost végzetek aránya Komlón hasonló, mint Baranya megyében, ami minimális marad el csupán az országos átlagtól, viszont mintegy 2,5 százalékponttal jobb, mint a megyei vagy a regionális mutató. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a népességen belül ugyanakkor, leszámítva a kistérségi mutatót, jelentősen elmarad valamennyi mutatótól. Ennek oka lehet a relatív kevés munkalehetőség a felsőfokú végzettségűek számára, ami több esetben a helyi fiatalokat elvándorlásra készíti a nagyobb városokba.

ISKOLÁZOTTSÁG 2001. ÉV	ORSZÁG	DÉL-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ	BARANYA MEGYE	KOMLÓI KISTÉRSÉG	KOMLÓ
A 7 éves és idősebb népességből a max. 8 általánost végzettek aránya (%)	46,3	49,8	47,5	49,7	47,4
A 7 éves és idősebb népességből a max. középiskolai végzettségük aránya (%)	41,6	40,6	41,2	44,5	46,4
A 7 éves és idősebb népességből az egyetemi és főiskolai végzettségük aránya (%)	12,1	9,6	11,3	5,8	6,2

24. táblázat: Iskolázottság területi összehasonlítása (Forrás: Népszámlálás 2001 www.nepszamlalas.hu, KSH Tájékoztatási adatbázis, www.ksh.hu - Népszámlálási adatok)

2.3.2. Egészségi állapot

A lakosság egészségi állapotát a 2.5.2. fejezet mutatja be részletesen.

2.3.3. Lakosság jövedelmi és szociális helyzete

KSH adatok alapján kimutatható, hogy területi összehasonlításban minden területi szinten nőttek a bruttó keresetek 2006. és 2007. között. A megyei átlagkeresetekben felzárkózás mutatható ki. Míg 2006-ban a megyében alkalmazásban állók bruttó bére (139 349 Ft) jelentősen elmaradt az országos bruttó átlagbérektől (157 607 Ft), addig 2007-ben már a Baranya megyében alkalmazásban állók havi bruttó átlag keresete (169 601 Ft) már nem csak a regionális átlagot (145 934 Ft) haladta meg, hanem megegyezett az országos átlaggal (169 601 Ft).

VÁROS	2006			2007		
	AZ EZER LAKOSRA JUTÓ ADÓZÓK SZÁMA	EGY ADÓFIZETŐRE JUTÓ		AZ EZER LAKOSRA JUTÓ ADÓZÓK SZÁMA	EGY ADÓFIZETŐRE JUTÓ	
		SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ-ALAPOT KÉPEZŐ JÖVEDELEM	SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ		SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ-ALAPOT KÉPEZŐ JÖVEDELEM	SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ
		FT			FT	
Pécs	454	1 620 659	354 668	451	1 836 225	392 411
Komló	408	1 220 638	188 407	406	1 442 359	220 832
<i>Megyei városok átlaga</i>	445	1 495 248	304 603	444	1 695 961	339 062

25. táblázat: Jövedelmi adatok, 2006-2007 (Forrás: Baranya megye statisztikai évkönyve,, KSH)

Ha az egy adófizetőre jutó személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelmet nézzük, az is alacsonyabb a városban a megyei átlagnál. Komlón a megyei városi átlag 85%-a volt 2007-ben a személyi jövedelemadót képező jövedelem. Az is csak minimális javulást eredményezett, hogy 2006-ról 2007-re nőtt az egy főre jutó személyi jövedelem adóalapot képező jövedelem.

A településen a szociális ellátásban dolgozó szakemberek tapasztalatai szerint a városban élő nyugdíjas lakosság körében magas azok aránya, akik aktív korukban szakképesítés nélkül vagy betanított munkásként dolgoztak és a mai nyugellátásukból nagyon nehezen tudják

kigazdálkodni a lakásfenntartás és a megélhetésük költségeit. A előregedő lakosságon belül folyamatosan növekszik a nehezen boldoguló „kisnyugdijasok” aránya.

A város lakosságának szociális helyzetét és az ahhoz kapcsolódó ellátásokat a 2.5.3. fejezet mutatja be részletesen.

2.3.4. Társadalmi önszerveződések, civil szféra

A társadalmi önszerveződések és a civil szféra aktivitásának fő területeit a 2.5.5. fejezet és a 4.5. melléklet mutatja be részletesen.

2.4. Települési környezet

2.4.1. Természeti környezet állapota

2.4.1.1. Természeti adottságok

A Mecsek hegység északi lábánál húzódó völgyek és dombok alkotta rendkívül változatos, sokszínű táj legfőbb adottsága a még mindig kiemelkedő erdőszűrség, a város talán legvonzóbb pozitívuma. Az erdők lábánál korábban elterült jelentős rét és legelőterületek egyrészt az adottságoknak nem megfelelő szántóföldi gazdálkodás, másrészt az egyre nagyobb területet elfoglaló beépített területek hódították el, megbontva a korábbi egyensúlyt, amelyen az ötvenes évek iparfejlesztése csak tovább rontott.

A város közigazgatási területének jelentős részét – több mint felét – erdők alkotják, lábaiknál kisebb területet foglalnak el a rétek, legelőterületek és szántók. A szabdalt völgyekben vízfolyások (Baranya csatorna, Kaszánya patak, Sikondai árok) és tavak (Sikonda, Gadány, magyaregregyi völgy) találhatóak. A természetes és mesterséges állóvizek és vízfolyások, valamint a környezetükben lévő vizes élőhelyek fontos adottságát képezik a településnek.

A felszíni természeti adottságok mellett a föld mélye is fontos kincseket rejt. Bár a szénbányászat 2000. februárjával megszűnt Komlón és környékén, a fosszilis energiák fogytával, 30-50 éves időtávon belül, a még megmaradt szénvagyon felértékelődhet. A szénvagyon mellett jó minőségű andezit termelhető ki a környéken, illetve a termálvíz-kincs is fontos, hasznosítható adottság.

A domborzati viszonyok indokolják részben a belterület szabdalt alakját, részben pedig az, hogy több korábban önálló falvak (Mecsekfalu, Mecsekjánosi, Kisbattyán, Zobákpuszt) olvadtak a városba, amelyek részben vagy egészben továbbra is önálló belterületeket alkotnak.

2.4.1.2. Környezeti elemek állapota

A település közigazgatási területe részben topográfiai okokból is rendkívül érzékeny a környezeti veszélyforrásokra: a **szűk, átszellőzetlen völgyek** nem segítik a levegő tisztulását, így a **közlekedésből eredő légszennyezés problémát okoz** a városban. Az erózióknak kitett, részben **megoldatlan vízelvezetésű domboldalak** a felszíni vizek minőségében okoznak gondot, a korábbi szénbányászat felszíni létesítményei és utódüzemei területén pedig nem ritka a jelentős **talajszennyezés**.

A **környezeti zaj** legfőbb forrása a közúti közlekedésből ered, a vasúti és ipari zajforrások kevésbé okoznak problémát. A mért értékek azonban – a városközpont kivételével, ahol a zsúfolt belvárosi közlekedés problémákat okoz – elmaradnak a határértékektől. A településközpont területén a helyzet a további várható motorizációval és a gépkocsialomány várható további növekedésével tovább romolhat. Ezért a településen átvezető utakat lehetőség

szerint elkerülő utakkal kell kiváltani, illetve szükséges az utak állapotának javítása, amely egyúttal a zaj- és portterhelést is csökkenti.

Hasonló a helyzet a **levegőszennyezés** területén is: míg a város más részein – dacára annak, hogy a régi lakóterületeken még jelentős a hagyományos fűtésű lakások aránya – megfelelőek a mutatók, addig a városközpontban e tekintetben is kritikus a helyzet. A **RIV (Regionális Immisszió Vizsgáló)** hálózat keretében szakaszos mintavételekkel mérik a légszennyező anyagok közül a kén-dioxid és a nitrogén-dioxid 24 órás átlagkoncentrációit (*lásd a mellékletben*). A monitorállomásokon mért adatokból kiderül, hogy Komlón a levegőminősége jónak mondható, mert a szennyezettség mértéke általában az egészségügyi határérték ötven százalékát sem éri el.

Meg kell említeni azonban, hogy bizonyos napszakokban (reggel és este 6-9 h között), és hónapokban (téli hónapok) többször is előfordult határérték-túllépés a kén-dioxid, a nitrogén-dioxid és a szén-monoxid esetében. A levegő minőségének javulása a 1997. előtti időszakhoz képest három tényezőnek köszönhető. Egyrészt az elmúlt években fokozatosan leépítették az ipari tevékenységek jelentős részét, másrészt a fűtőerőmű felhasznált energiahordozója is változott az elmúlt évek során (szénalapú energiatermelésről tüzelőolajra, majd 1998-ban földgázra állt át), harmadrészt a városban fokozatosan növekszik a földgáz-rákötések száma.

A külterületeken a gondozatlan állapotokból eredő **parlagfű és egyéb allergén növények** elszaporodása jelent veszélyt.

Komló városnak egy jelentős **felszíni vízfolyása** van, a **Kaszárnya-patak**, melynek minőségét befolyásolja a szennyvíztisztító-telepről bevezetett tisztított szennyvíz minősége és mennyisége. A Kaszárnya-patak vízminőségére ezen kívül negatív hatással van az is, hogy Komló belterületén folyik át és az ottani cégek szennyeznek.

Komló a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet – a **felszín alatti víz állapota** szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról – értelmében fokozottan érzékeny, illetve kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen lévő település, ezért a felszín alatti vízkészletek fokozott védelme kiemelt feladat. A vízfolyások vízgyűjtőterületén ugyanakkor ma is számos, jórészt ismeretlen eredetű szennyező forrás található, bár a kommunális szennyvizek zárt csatornában történő elvezetése a településen szinte teljes körű.

2.4.1.3. Természeti, táji értékek védelme

Komló közigazgatási területe és környéke bővelkedik európai jelentőségű NATURA 2000 területekben (*részletes hrsz. listát lásd a mellékletben*), illetve országos és helyi jelentőségű védett természeti területekben.

Országos jelentőségű, védett természeti terület a hosszúhetényi és a magyaregregyi szakaszon Komlóval határos, 1977-ben védetté nyilvánított **Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet**. A 2009. áprilisában védetté nyilvánított **Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet** Komló külterületének északi és keleti részét érinti.

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 3/1. számú melléklete ábrázolja az országos ökológiai hálózat övezeteit. Komló külterületének észak-keleti, keleti és dél-nyugati része, továbbá Sikonda környéke tartozik az országos ökológiai hálózatba.

A helyi védelem alá vont természeti értékek listája a következő:

- 0128/18 hrsz. alatt felvett, a Komló Város Önkormányzat tulajdonában lévő 3,785 ha területen feltárt kettő miocénkori kőzetfal, „Mecsekjánosi Természeti Emlék” néven helyi jelentőségű természeti területként védett.
- Sikondai Pihenőpark Helyi Természetvédelmi Terület (továbbiakban védett természeti terület) elnevezéssel, helyi jelentőségű védett természeti területként védett a Komló

Város közigazgatási területén lévő, Komló 010 helyrajzi számú, összesen 4,2547 ha kiterjedésű földrészlet.

- Sikondai-tavak Helyi Természetvédelmi Terület (továbbiakban védett természeti terület) elnevezéssel, helyi jelentőségű védett természeti területként védett a Komló Város közigazgatási területén lévő, összesen 8,5804 ha kiterjedésű terület.

A Cserma-alja Helyi Természetvédelmi Terület helyi jelentőségű védett természeti terület.

2.4.2. Épített környezet

Komló ősi történeti gyökerei a római korra nyúlnak vissza. A rómaiak megtelepülésének nyomait ásások, így építészeti emlékek sora igazolja Mecsekjánosiban, Mecsekfalun, s őrtornyok maradványait találták Zobákpusztától Máré-váráig. Amikor 1953-54-ben a mecsekjánosi Közüzemi völgyben iparvasút építésébe kezdtek, egy római kori, nagyméretű luxusvilla maradványaira bukkantak. Ugyancsak római emlékeket találtak a körtvélyesi lakóteleptől délre eső területen. Mindkét emlék régészeti védelem alatt áll.

A középkor idejéből a város mai közigazgatási területén csak a XIII-XIV. századi hasmányi gótikus templomrom és temető maradt fenn, nagyon leromlott állapotban. A templomrom műemléki védelem alatt áll.

A Komló mai területén elhelyezkedő volt falvak, Mecsekfalu (Szopok), Mecsekjánosi és Kisbattyán számos a XIX. század második felében és a XX. század elején épült lakóházzal és gazdasági épülettel büszkélkedhetnek, illetve templomaik, út menti fészületeik is jórészt e korból származnak. A mecsekjánosi Iskola utcai római katolikus templom klasszicizáló késő barokk épülete is műemléki védelem alatt áll.

Kisbattyán településképe, egységes fésűs beépítése még ma is alig különbözik a századokkal ezelőttről és a teljes településrész helyi védelem alatt áll, néhány más e korból származó épülettel együtt, az említettek kivül mecsekfalui templom és környéke, a Templom tér a művelődési házzal, római katolikus templommal és az e kettőt összekötő árkáddal.

A múlt század épített emlékei között meg kell említeni a Jánosipusztai volt csecsemőotthont, a sikondai alkotóházat, valamint a Bányász Utókezelő Szanatórium régi szárnyát.

Komló XX. század közepi erőltetett fejlesztése nem kedvezett építészeti értékek létrejöttének, így ezt a korszakot nem is vizsgálhatjuk általános mércével. A sokszor ötletszerűen egymás mellé helyezett középületek, lakótömbök és ipari létesítmények nem állnak össze egységes városszerkezetté, városképpé. Éppen ellenkezőleg: a sokféleség, az esetek többségében az építészeti minőség hiánya zavaros összképet eredményez.

A fentiek eredményeként az ún. szocialista-realista építészet épületállománya ad, adhat sajátos jelleget a városnak, amely túlnyomórészt az 1950-es években, illetve kisebb részt az 1960-as évek elején épült. A két nagy lakóterület, Kökönyös és Kenderföld egybefüggő lakóterületei mellett a Városház egységes szocreál beépítése (Múzeum, Könyvtár, Posta, Városháza, Béke Szálló) is kiemelendő ebből az időszakból. Az említett lakóterületek helyi védelmét az Önkormányzat néhány évvel ezelőtt megszüntette *(a védett műemlékek és épített emlékek teljes listáját lásd a mellékletben)*.

A régészeti védelem szempontjából háromféle terület különböztethető meg:

- a) védetté nyilvánított lelőhely területe,
- b) nyilvántartásba vett lelőhely területe és
- c) régészeti érdekű terület, ahol régészeti lelet előkerülése várható vagy feltételezhető.

Az építészeti örökség értékei pedig országos vagy helyi jelentőséggel bírhatnak. Az országos jelentőséggel rendelkezőket – a műemlékeket – és az azokkal kapcsolatos előírásokat

országos érvényű jogszabályok határozzák meg, míg a helyi védelemről az önkormányzat saját hatáskörben dönt.

A helyi védelemnek két fajtája van: területi és egyedi. Az egyedi védelem kiterjedhet egy építmény teljes külső megjelenésére vagy az építmény valamely részértékére.

A régészeti, illetve országos és helyi jelentőséggel bíró védett építészeti értékek listája a mellékletben található. A belterületen lévő zöldterületek a teljes belterület nagyságának 25,48%-át teszik ki.

2.4.3. Lakásállomány

A 2001-es népszámlálás eredményeként vizsgálható a lakások tulajdoni viszonya: a lakások több mint 94%-a volt ekkor természetes személyek tulajdona, és 2001-ben 567 önkormányzati tulajdonú lakás volt a városban. Ekkor a lakásállomány valamivel több, mint fele (54,6%) volt 2 szobás, illetve valamivel több, mint egynegyede (26,5%) 3 szobás. A 4 szobás és annál nagyobb lakások aránya elenyésző volt (5,8%).

KOMLÓ (2001 ÉV)		
Lakások száma összesen (db)		10 938
Szobaszám	1	1 434
	2	5 972
	3	2 895
	4-x	637
Tulajdonjelleg	természetes személyek tulajdona	10 299
	önkormányzati	567
	egyéb	72
100 lakásra és lakott üdülőre jutó szoba		229
A lakások és a lakott üdülők 100 szobájára jutó lakó		106
100 lakás és lakott üdülő közül fürdőszobás		98

26. táblázat: Lakáshelyzet szobaszám és tulajdoni jelleg alapján, 2001.
(Forrás: www.nepszamlalas.hu)

2001-hez képest 2 %-al nőtt lakásállomány Komlón. Az épített lakások méretét illetően 2000-ben és 2007-ben is háromszobás lakásból építettek a legtöbbet, ugyanakkor a négyszobás lakások is kedvelté váltak, míg a kétszobás lakások építése mintegy felére esett vissza.

LAKÁSÁLLOMÁNY	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	VÁLTOZÁS, % (2007/2001)
Lakásállomány	n.a	10 961	10 973	10 997	11 062	11 111	11 127	11 160	102%
Épített lakások, db	9	36	15	26	67	50	17	33	92%
1 szobás	n.a.	9	2	n.a.	9	2	n.a.	2	22%
2 szobás	2	17	10	6	32	21	4	9	53%
3 szobás	5	6	1	5	16	15	7	15	250%
4 és több szobás	2	4	2	15	10	12	6	7	175%
Megszűnt lakások	52	12	3	2	2	1	1	n.a.	-

27. táblázat: Lakásállomány változása (Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis, www.ksh.hu)

Bár a 2001-es lakásállományhoz viszonyítva jelenleg kevesebb, összesen 528 darab lakás van Komló Város Önkormányzata tulajdonában, az utóbbi években az állomány növekedése volt a jellemző:

- Vásárlás útján két lakás került az önkormányzat tulajdonába 2007-ben;
- szakemberek letelepítésének könnyítésére a kórház és rendelőintézet területén 2 darab szolgálati lakás épült 2007-ben;
- 15 darab „fészeklakás” kialakítása a volt Kenderföldi Általános Iskola tornatermének átépítésével 2007-ben;
- 14 darab költségelví bérlakást alakított ki az önkormányzat a Plus tetején 2006-ban;
- 48 db önkormányzati bérlakás kialakítása a volt Kenderföldi Általános Iskola épületében Széchenyi Terv támogatással 2003-ban;
- 6 db lakás vásárlása önkormányzati szociális bérlakás céljára Széchenyi Terv támogatással 2003-ban.

A száz lakásra jutó lakosok számát tekintve a komlói mutató, amely szerint 235 lakos osztozik 100 lakáson, csak a pécsi mutató mögött marad el (227 lakos / 100 lakás), megelőzve ezzel a megyei és a regionális mutatókat is. Az épített lakások átlagos alapterületét tekintve a komlói valamennyi egyéb területi mutatótól elmarad, tehát jellemzően kisebb alapterületű lakások építését preferálták a komlóiak 2007-ben. A lakásépítés ütemére vonatkozóan viszont megállapítható, hogy 2000-2007 között épült a 2007. évi teljes lakásállomány 2,27%-a, amely a pécsi mutató leszámítva (6,25%) valamennyi területi mutató megelőz.

VÁROS	SZÁZ LAKÁSRA JUTÓ LAKOS	ÉPÍTETT LAKÁSOK		SZÁZ ÉPÍTETT LAKÁSRA JUTÓ MEGSZÚNT LAKÁS	2000–2007 KÖZÖTT ÉPÜLT LAKÁSOK A 2007. ÉVI LAKÁSÁLLOMÁNY SZÁZALÉKÁBAN
		ÁTLAGOS ALAPTERÜLET E, M ²	TÍZEZER LAKOSRA		
Komló	235	75	13	6*	2,27
Pécs	227	76	38	4	6,25
Baranya megye	242	88	31	4	0,12
Dél-Dunántúl	241	89	26	9	0,25
Ország	235	87	36	11	0,17

28. táblázat: Lakáshelyzet területi összehasonlításban, 2007
(Forrás: KSH, 2008; *2006-os adat, mert 2007-re nincs elérhető adat)

A lakásállomány növekedési üteme jelentős mértékben lelassult, mintegy tizedére esett vissza 1990. és 2001. között a lakásállomány bővülése a megelőző évtizedhez képest: míg a 80-as években közel 2000 db lakás épült, addig a 90-es években csupán alig több mint 200 db. A lakások komfortfokozatát tekintve megállapítható, hogy az 1980-ban és 2001-ben lefolytatott népszámlálás között jelentős mértékben, 30 százalékponttal nőtt az összkomfortos lakások aránya, míg a komfort nélküli lakások aránya mindössze 5 százalékponttal csökkent.

Évek	Lakások száma összesen, db	Összkomfortos lakások		Komfortos lakások		Félkomfortos lakások		Komfort nélküli lakások		Szükség- és egyéb lakások	
		száma, db	aránya, %	száma, db	aránya, %	száma, db	aránya, %	száma, db	aránya, %	száma, db	aránya, %
1980	8 798	2 990	34%	4 991	57%	174	2%	493	6%	150	2%
1990	10 731	6 121	57%	3 427	32%	818	8%	216	2%	149	1%
2001	10 938	7 034	64%	3 032	28%	453	4%	155	1%	264	2%

29. táblázat: Lakások komfortfokozata (Forrás: KSH Népszámlálási adatok, www.ksh.hu)

2.4.4. Települési környezeti infrastruktúra

A települési környezeti infrastruktúrát a „2.5.8. Közműhálózatok, települési infrastruktúra” című alfejezet mutatja be részletesen.

2.4.5. Közlekedési és távközlési infrastruktúra

2.4.5.1. Közúthálózat

A város belső közúti közlekedése alapvető hálózati hiányosságtól szenved, hiszen a település minden részének elérésére igénybe kell venni az átmenő- és jelentős teherforgalmat is lebonyolító kelet-nyugati irányú Zobáki út - Kossuth Lajos u. - Ipari út, illetve az észak-déli irányú Pécsi út - Sallai utca tengelyt. Hiányoznak tehát a városközpontot elkerülő, további fő gyűjtőutak. Az alacsonyabb rendű városi úthálózat megfelelőnek mondható, kivéve a helyi tömegközlekedés által használt utak egyes szakaszainak elégtelen keresztmetszetét.

Az állóforgalom területén is komoly gondok vannak. Míg a városközpont déli részében megfelelő a parkolási helyzet, addig a kórház, bíróság és munkaügyi központ körzetében, Körtvélyes és Kökönyös területén, valamint a vásárcsarnok-piac környékén a várakozóhelyek száma nem elégséges, helyenként kritikus.

A kerékpáros közlekedés infrastruktúrája alig néhány rövid szakaszon kiépített, (Komló-Mecsekjánosi, Sikonda) igaz, a domborzati adottságok miatt a mindennapi kerékpárhasználat ritka. A város jelenleg nem kapcsolódik a regionális turisztikai kerékpárút-hálózathoz.

2.4.5.2. Vasúthálózat

A vasúti közlekedés szempontjából a város helyzete kedvezőtlen, hiszen nem érinti vasúti fővonal. A térség egy részét átszelő szárnyvonal, a Dombóvár-Sásd-Komló vonal fenntartása vagy megszüntetése azon múlik, hogy a veszteséges személyszállítás (8 vonatpár, kihasználatlanság) ellensúlyozására elegendő lesz-e a teherszállítás volumene, hiszen jelentős út- és vasútépítési kőszállítás is folyik a vonalon, ami a környékbeli más szárnyvonalakra (pl. Hosszúheténybe) ma még nem terelhető át a pályák alacsony teherbírása miatt. Az esetleges Godisa-Komló szárnyvonal megszüntetése esetén megfontolandó egy, a településeket tehermentesítő új közúti nyomvonal kiépítése a jelenlegi vasúti nyomvonalon, és feltétlenül szükségessé válik a „gumikerekes vasút” mint szolgáltatás bevezetése.

2.4.5.3. Személygépkocsi-állomány változása, közúti balesetek

A személygépkocsi-állomány 20%-kal nőtt 2000. és 2007. között. A személyautók használata, illetve a jelentős átmenő forgalom megterheli a városi közlekedést, mert fő gyűjtőutak hiányában a közlekedés mindösszesen két útvonalra koncentrálódik. A gépkocsiállomány növekedése következtében az egyes szolgáltatók és intézmények ügyfélszolgálatain, illetve a lakóterületeken gondot okoz a parkolási is.

SZEMÉLY- GÉPKOCSIK SZÁMA (DB)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	VÁLTOZÁS (2007 / 2000)
	5 243	5 377	5 647	5 954	5 910	6 011	6 207	6 307	120,3%

30. táblázat: Személygépkocsi száma - forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis, www.ksh.hu

A baleseti statisztikákat tekintve megállapítható, hogy két év alatt (2005. és 2007. között) több mint 40%-kal nőtt a személyi sérüléses közúti közlekedési balesetek száma, a balesetet szenvedett személyek száma pedig egyharmadával nőtt. A városi közlekedési hálózat

terheltségét mutatja az is, hogy a kistérségben történt személyi sérüléssel járó balesetek kétharmada történt Komló területén.

ÉV	KOMLÓ		KOMLÓI KISTÉRSÉG	
	SZEMÉLYI SÉRÜLÉSES KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSI BALESET	SZEMÉLYI SÉRÜLÉSES KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSI BALESETET SZENVEDETT SZEMÉLY	SZEMÉLYI SÉRÜLÉSES KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSI BALESET	SZEMÉLYI SÉRÜLÉSES KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSI BALESETET SZENVEDETT SZEMÉLY
2005	21	26	31	40
2006	24	28	38	52
2007	30	34	43	50
2007/2005	143%	131%	139%	125%

31. táblázat: Közlekedési balesetek - forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis, www.ksh.hu

2.5. Köszolgáltatások

2.5.1. Oktatás-nevelés

Az alapfokú közoktatás három óvodakörzet kilenc óvodájában, illetve négy általános iskolában és azok tagintézményeiben zajlik. A városban található továbbá egy alapfokú művészetoktatási intézmény is.

A KSH rendelkezésre álló legfrissebb adatai szerint Komlón az óvodások száma 723 fő, általános iskolai a tanulólétszám 1973 fő. Középfokú oktatás keretében négy épületben folyik szakoktatás, középiskolai, gimnáziumi és zeneoktatás. A középiskolai tanulók száma 868 fő.

ÉVEK	ÓVODA				ÁLTALÁNOS ISKOLA			
	ÓVODA I FÉRŐHELY	ÓVODÁBA BEÍRT GYERMEKEK	ÓVODAI CSOPORT	ÓVODA-PEDAGÓGUS	OSZTÁLYTEREM	OSZTÁLYOK SZÁMA	TANULÓK SZÁMA	PEDAGÓGUS
2001	872	843	36	81	80	120	2 566	217
2002	760	814	36	77	67	115	2 476	213
2003	654	801	33	74	67	112	2 359	205
2004	789	801	33	70	64	106	2 294	195
2005	775	777	32	67	71	115	2 417	217
2006	775	761	32	67	61	100	2 079	181
2007	780	723	32	69	61	96	1 973	184
2007/2001	89%	86%	89%	85%	76%	80%	77%	85%

32. táblázat: Főbb oktatási adatok - forrás KSH Tájékoztatási adatbázis, www.ksh.hu

A főbb oktatási statisztikák 2001. és 2007. között mindegyik csökkent, mindössze a csökkenés mértékében van különbség.

Az óvodai férőhelyek száma 10%-kal csökkent, az óvodába beírt gyermekek száma pedig közel 15%-kal. Ugyanezek adatok az általános iskolák vonatkozásában ennél jelentősebb mértékben csökkentek: az általános iskolai nappali tanulók száma közel egynegyedével csökkent 6 év alatt.

A középiskolai oktatásban résztvevők száma hasonlóképp az általános iskolai tanulók számához csökkent, mindössze az arányokban van különbség: a középiskolai tanulók száma

kisebb mértékben csökkent, mintegy 20%-kal. Ez betudható az új képzési formák bevezetésének (technikum, új szakképzések, stb.).

OKTATÁS, KÖZMŰVELŐDÉS	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	VÁLTOZÁS 2007 / 2001
Általános iskolai nappali tagozatos tanulók	2 566	2 476	2 359	2 294	2 417	2 079	1 973	76,90%
Középiskolai nappali tagozatos tanulók	1 082	996	1 012	957	994	1 022	868	80,20%

33. táblázat: Közoktatást igénybe vevők változása - forrás KSH Tájékoztatási adatbázis, www.ksh.hu

Az infrastrukturális háttér korszerűsítésére számos beavatkozás történt az utóbbi években:

- Megtörtént az általános iskolák és a középiskola (korábban három külön intézmény villamos energiahálózatának korszerűsítése.
- A Kenderföldi általános iskola épülete teljes felújításra került (megtörtént korábbi épületegyüttes hasznosítása is).
- Gagarin Általános Iskola épülete bővítésre került, illetve az iskola területén új, aszfaltburkolatú sportpálya épült, illetve felújításra került a tornaterem is
- A Szilvási Általános Iskola és Szilvási Óvoda új térburkolatot kapott,
- A Körtevényesi Óvodában új előtető épült;

Továbbra is fennálló hiányosságok, fejlesztési igényekre reagálva az önkormányzat 2010-ben kíván hozzákezdeni a DDOP-3.1.2-2F pályázat támogatásával a Kőkönösi Oktatási Központ kialakításához, illetve a projekt keretében az alábbi oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztéséhez:

- Gagarin Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézmény Fürst S. utcai tagintézménye;
- Gagarin Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézmény; Sallai utcai Óvoda;
- Gagarin Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézmény, Körtevényesi Óvoda;
- Baranya Megyei Önkormányzat Nagy László Gimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma (gimnáziumi intézményegység), Komló, Gorkij u. 2.;
- Baranya Megyei Önkormányzat Nagy László Gimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma (szakközépiskolai intézményegység), Komló Alkotmány u. 2.;
- Baranya Megyei Önkormányzat Nagy László Gimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma (szakiskola és speciális szakiskola intézményegység) Komló, Ságvári u. 1.

A fejlesztés keretében kívánják megvalósítani az épületek akadálymentesítését, illetve kialakítani a hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált oktatásának megvalósításához szükséges intézményrendszer, amely által az intézmények alkalmassá válnak a befogadó oktatási gyakorlat és a szegregációmentesség biztosítására. Másrészt olyan modern tanulási környezet megteremtését kívánják megvalósítani, amely egyrészt

alkalmas az IKT komplex eszközrendszerének fogadására, másrészt biztosítja a gyermekek számára a korszerű és egészséges tanulási feltételeket.

Tervezik továbbá a Szilvási bölcsőde felújítását is 2009-2010 folyamán pályázati támogatás igénybevételével.

2.5.2. Egészségügy

A városban a kórház biztosítja járóbeteg szakellátást és fekvőbeteg ellátást. A kórházat a **Komló Egészségcentrum Nonprofit Kft.** üzemelteti, amelyen az alábbi egészségügyi szolgáltatások érhetők el:

- szakrendelők;
- egynapos sebészet;
- aktív belgyógyászati- és sebészeti osztály;
- pulmonológiai rehabilitációs osztály;
- ápolási és krónikus osztály.

ÉVEK	HÁZI-ORVOS (FŐ)	HÁZI GYERMEK-ORVOS (FŐ)	MEGJELENTEK ÉS MEG-LÁTOGATOTT AK SZÁMA A HÁZIORVOSI ELLÁTÁSBAN (ESET)	MEGJELENTEK ÉS MEGLÁTOGAT OTTAK SZÁMA A HÁZI GYERMEK-ORVOSI ELLÁTÁSBAN (ESET)	ÖSSZES MŰKÖDŐ KÓRHÁZI ÁGYAK SZÁMA (DB)	KÓRHÁZAKBAN TÉNYLEGESEN TELJESÍTETT ÁPOLÁSI NAPOK SZÁMA (NAP)	KÓRHÁZAKBAN TELJESÍTETT ÁPOLÁSI NAPOK SZÁMA (NAP)	AZ ELBOCSÁTOTT BETEGEK SZÁMA A KÓRHÁZAKBAN (FŐ)
2000	13	6	177 752	44 524	182	52 535	66 612	7 137
2001	13	6	173 046	43 625	177	51 859	64 605	6 850
2002	13	5	187 527	41 078	180	52 968	65 700	7 288
2003	12	5	184 850	40 667	183	54 402	66 795	7 148
2004	12	5	195 413	40 507	183	52 601	66 978	7 026
2005	12	5	207 704	39 703	183	48 753	66 795	6 834
2006	12	5	201 616	39 490	183	47 685	66 795	6 673
2007	12	5	160 131	40 485	183	50 819	66 795	4 909
2007 / 2000	92%	83%	90%	91%	100,5%	97%	100,2%	69%

34. táblázat: Egészségügyi adatok - forrás KSH Tájékoztatási adatbázis, www.ksh.hu

A kórház mellett a városi egészségügyi ellátást 10 házi orvosi és 5 gyermek házi orvosi körzetben végzik, ami minimális orvosi létszámcsökkenést jelent városban 2000 óta. Emellett elérhető a városban iskola-egészségügyi és ifjúsági orvosi ellátás is, továbbá 6 fogorvosi körzetben praktizálnak a fogorvosok. A KSH adatok alapján kimutatható, hogy 2000-2007. között mind a házi orvosi, mind a házi gyermekorvosi kezelésben részesültek száma csökkent, mintegy 10%-kal. Még ennél is nagyobb, látványos csökkenés figyelhető meg a kórházakból elbocsátott betegek tekintetében a bányabezárásokat követő években (2000 után): a kórházból elbocsátott betegek száma, vagyis az ellátott betegek száma 2007-re a 2000-es adat kevesebb, mint 70%-ára csökkent, míg a kórházban teljesített ápolási napok száma alig csökkent, vagyis a kevesebb beteg hosszabban elnyúló egészségügyi problémákkal került kórházba Komlón. Ez összességében arra utal, hogy bár a lakossági egészségügyi állapot javult, hiszen a kezelt betegek száma csökkent, ugyanakkor a megbetegedők hosszú, elhúzódó betegségekben szenvednek.

A városi egészségügyi ellátásban jelentős szerepet játszó Komló Egészségcentrum, a korábbi Komló Városi Önkormányzat Kórház- Rendelőintézeti Egysége címzett támogatásból

felújításra került 2003-ban, illetve 2008-ban a szükséges informatikai fejlesztések is megvalósultak: egészségügyi információs rendszer kiépítésre került, az ehhez szükséges számítástechnikai eszközök megvásárlásra kerültek.

2.5.3. Közigazgatás

A közigazgatási funkciók részletes bemutatását az „1.4. Vonzáskörzet bemutatása”, illetve az „1.4.2. Városi közigazgatási funkciók és azok vonzáskörzete” című alfejezetek tartalmazzák.

2.5.4. Szociális ellátás

Komló Város Önkormányzata az alábbi szociális szolgáltatásokat biztosítja:

a.) Szociális alapszolgáltatások körében:

- étkeztetést,
- házi segítségnyújtást,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- családsegítést,
- nappali ellátást.

b.) Személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátások közül:

- ápolást-gondozást nyújtó ellátást,
- átmeneti elhelyezést nyújtó ellátást.

Komló Város Önkormányzata a felsorolt ellátásokat a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő intézmények, valamint a „Szent Borbála Otthon” Nonprofit Kft.-vel, illetve a Komlói Szociális Kht. „Mecsek Szíve” Idősek Otthonával kötött megállapodás útján oldja meg.

A **szociális alapszolgáltatásokat** a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Szociális Szolgáltató Központ, illetve a szintén a Társulás által fenntartott Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat látják el.

A **nappali ellátást nyújtó** Sallai úti „Nefelejcs” Idősek Klubját, a „Szent Borbála Otthon” Nonprofit Kft. feladat ellátási szerződés útján működteti. A Kazinczy utcai „Aranyalkony” Idősek Klubját a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Szociális Szolgáltatói Központja keretén belül működteti.

Szakosított ellátási formák közül az ápolást, gondozást nyújtó szociális ellátást a „Szent Borbála Otthon” Nonprofit Kft.-vel kötött feladat-ellátási szerződés útján biztosítja az önkormányzat.

Az **átmeneti elhelyezést** az Idősek Gondozóháza biztosítja a városban, amelyet a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Szociális Szolgáltató Központ működtet, akárcsak a Hajléktalanok Átmeneti Szállását. Mivel az átmeneti elhelyezés biztosítása nem törvényi kötelezettsége a városnak, a működtetés finanszírozási problémái miatt az Idősek Gondozóháza várhatóan 2009 októberében bezárásra kerül.

Ellátási formák	2004	2005	2006	2007	2008
PÉNZBELI ELLÁTÁSOK					
Időskorúak járadékában részesülők éves száma, fő	18	17	16	14	12

Ellátási formák	2004	2005	2006	2007	2008
Időskorúak járadékára fordított éves összeg, Ft	2 701 392	3 388 282	3 638 058	2 918 291	2 224 484
Aktívkorúak rendszeres szociális segélyében részesülők száma, fő	1 133	1 105	1 198	1 261	1 341
Aktívkorúak rendszeres szociális segélyére fordított éves összeg, Ft	115 563 267	141 739 058	190 484 786	273 342 264	301 457 277
Normatív lakásfenntartási támogatásban részesülők száma, fő	1 173	1 406	1 398	1 440	1 337
Normatív lakásfenntartási támogatásra fordított összeg, Ft	31 500 817	23 480 876	54 846 519	54 532 759	50 797 115
Átmeneti segélyben részesülők száma, fő	604	849	1 074	1 124	1 094
Átmeneti segélyre fordított összeg, Ft	4 847 600	11 441 500	13 555 400	9 621 800	8 580 300
TERMÉSZETBEN NYÚJTOTT SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK					
Köztemetésben részesültek száma, fő	15	13	13	16	12
Köztemetésre fordított összeg, Ft	1 159 991	1 095 395	1 034 559	1 674 351	1 099 047
Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma, fő	461	628	563	472	466
Egészségügyi szolgáltatásra jogosultak száma, fő	0	0	1	94	240
Szociális kölcsönt igénylők száma, fő	7	14	9	6	5
Szociális kölcsönre fordított összeg, Ft	420 000	563 000	503 000	340 000	280 000
Szociális ellátások főbb formáiban részesülők aránya (a teljes lakónépességhez viszonyítva) %	13%	15%	16%	17%	n.a.

35. táblázat: Szociális ellátási formákat igénybevevők és az önkormányzat ráfordításai
Forrás: önkormányzati adatközlés

Komló Város Önkormányzata által nyújtott szociális ellátások terén vegyes a kép: míg egyes ellátások terén drasztikus emelkedés következett be az elmúlt 5 év során, így 80%-kal nőtt az átmeneti segélyben részesülők száma, addig az időskorúak járadékában részesülők száma mintegy 30%-kal csökkent. Az önkormányzat által kifizetett pénzbeli ellátások összege többnyire nőtt, csak az időskorúak járadékára fordított kiadás csökkent mintegy 20%-kal. Kiugró adat ugyanakkor, hogy az aktív korúak rendszeres szociális segélyére fordított kiadások 5 év alatt több mint a 2,5-szeresére nőttek.

ÉV	ELLÁTOTTAK SZÁMA ELŐZŐ ÉV DEC. 31-ÉN	TÁRGY ÉV FOLYAMÁN ELLÁTÁSBA KERÜLTEK	TÁRGY ÉV FOLYAMÁN ELLÁTÁSBÓL KIKERÜLTEK	TÁRGY ÉV DEC. 31-ÉN
2004	54	25	22	57
2005	57	45	34	68
2006	68	25	29	68
2007	64	116	99	79
2008	79	94	62	111

36. táblázat: Házi segítségnyújtást igénybe vevők
Forrás: Szociális Szolgáltató Központ, Komló

Bár az egyes éveken belül komoly ingadozás tapasztalható a szolgáltatást igénybevevőknél, tendenciaként megállapítható, hogy az elmúlt 5 évben folyamatosan nőtt az év elején a szolgáltatást igénylők száma, és 2004 óta mintegy másfélszeresére nőtt az igénylők száma.

INTÉZMÉNYEK	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	VÁLTOZÁS 2007 / 2000
Időskorúak otthonainak férőhelyei	137	135	259	260	228	268	265	265	193%
Időskorúak otthonaiban ellátottak	133	136	289	264	231	267	271	281	211%
Idősek nappali intézményeinek férőhelyei	40	43	43	40	20	45	45	45	113%
Idősek nappali intézményeiben ellátottak	43	43	46	47	24	48	45	43	100%
Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó szociális intézmények működő férőhelyei	173	171	274	299	272	312	309	309	179%
Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó szociális intézményben gondozott	169	165	304	304	286	319	315	322	191%

37. táblázat: Szociális intézmények kihasználtsága
Forrás KSH Tájékoztatási adatbázis, www.ksh.hu

A létesítmények adatait vizsgálva megállapítható, hogy mind a bentlakásos, mind a nappali intézmények 2000. óta folyamatosan teljes kapacitással működnek, illetve látható az is, hogy az elmúlt években jelentősen megnőtt az intézmények által nyújtott szolgáltatások iránt az igény, amely szintén mutatja a város lakosságának előregedését.

Hasonlóképpen az időskorúak ellátását végző intézményekhez, a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatásokat igénybe vevők száma is drasztikusan nőtt az utóbbi 5 évben: a családsegítő szolgáltatást igénylők száma kétszeresére, míg a gyermekjóléti szolgáltatást igénylők száma több mint két és félszeresére nőtt.

INTÉZMÉNYEK	2004	2005	2006	2007	2008	VÁLTOZÁS 2008 / 2004
Családsegítő szolgáltatást igénybe vevők száma, fő	2 443	3 045	2 510	3 573	5 072	208%
Gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevők száma, fő	1 619	4 160	2 382	3 377	4 336	268%

38. táblázat: Családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás igénybevétele
Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

2.5.5. Szabadidő, közművelődés, kultúra, civil szervezetek

2.5.5.1. Komló kulturális intézményhálózata

Komló város közművelődési alapellátását a **Komlói Színház és Hangversenytermet** is magában foglaló **Komlói Közösségek Háza** biztosítja. A városi művelődési központ funkciót ellátó intézmény mellett jelentős művészeti nevelő tevékenységet fejtenek ki a Komlói

Alapfokú Művészetoktatási Intézmények, a mecsekjánosi és kisbattyáni művelődési házak, valamint a kulturális tevékenységet (is) folytató civil szervezetek.

A Komlói Színház és Hangversenyterem önálló színházi társulattal nem rendelkezik, hivatalosan befogadó színház. Az intézmény támogatásával működő Sűgolyuk Színház azonban, mint amatőr- műkedvelő társulat minden évben több önálló előadással mutatkozik be. A Közösségek Háza által lefolytatott ismeretterjesztő tevékenység sokrétű (kiscsoportos foglalkozások, vetélkedők rendezésétől a **Nemzetközi Kodály Zoltán Gyerekkórus Fesztivál** megrendezésén át egészen a szomszédos kistelepülések rendezvényeinek támogatása), amelynek rendezvényeit az elmúlt éveket figyelembe véve évente átlagosan közel 700 ezren látogatták.

A mecsekjánosi kultúrház felújítására 2006-ban került sor, a Közösségek Háza illetve a Színház és Hangversenyterem átfogó felújítását pedig a Pécs2010 Európa Kulturális Fővárosa projekt keretében 2009-2010-ben valósítja meg az önkormányzat. Ennek keretében megtörténik a Közösségek Háza nagyteremének leválasztása, felépül egy külső színpad lelátóval, korszerűsítésre kerül a Színház és Hangversenyterem színpadtechnikája és megújításra kerül a teljes nézőtér, valamint akadálymentesítésre kerül az épület és az energiahatékonyság javítását célzó beavatkozásokat is elvégeznek. A fejlesztés megvalósulásával jelentős javulás következik be a közművelődési szolgáltatások infrastrukturális hátterének állapotában.

Komló Város Önkormányzata tartja fenn a **József Attila Városi Könyvtárat és Múzeumot**. A könyvtár szakfeladatoként működik a Komlói Városi Helytörténeti és Természettudományi Gyűjtemény, valamint itt működik a Komlói Könyvbarát Kör 50-60 fővel. A Városi Könyvtár és Múzeum tetőfelújítása 2006-ban valósult meg.

Komló életében jelentős szerepet töltenek be a civil szervezetek. Ezekből jelenleg mintegy 60 színesíti a város kulturális életét. A legjelentősebb, közművelődési és kulturális tevékenységet folytató civil és civil jellegű szervezetek bemutatása a 4.5. számú mellékletben olvasható.

A **kisebbségi önkormányzatok** (cigány, német, ukrán, horvát, görög) szintén végeznek kulturális tevékenységet. Közösen szervezik meg a **Komlói Napok** rendezvénysorozat keretében a „Nemzetiségi Színpad” elnevezésű eseményt, ahol fellépési lehetőséget biztosítanak a sajátos kultúrájukat bemutató hazai, esetenként külföldi művészeti csoportoknak, együtteseknek.

Művészeti oktatás a **Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskolában** és az **Erkel Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézményben** folyik a városban. Fenntartásukban működnek olyan országos és nemzetközi hírnévre szert tett együttesek, mint a Kodály Zoltán Gyermekkórus, és a Bányász Fúvószenekar. A kórus muzsikálás területén további kiemelkedő eredményeket elért felnőtt kórusok működnek a Közösségek Háza fenntartásában: Komlói Pedagógus Kórus, Komlói Munkás Kórus, és a Komlói Him Singers együttes.

OKTATÁS, KÖZMŰVELŐDÉS	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Települési könyvtárak	1	1	1	1	1	1	1	1
Beiratkozott olvasók száma	2 027	2 144	2 154	2 179	2 299	2 399	2 559	2 638
Muzeális intézmények száma	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	2	2	2	2
Muzeális intézmények látogatóinak száma	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	8 120	5 223	6 876	7 212

39. táblázat: Oktatási, közművelődési adatok - forrás KSH Tájékoztatási adatbázis, www.ksh.hu

Az intézmények látogatottságát tekintve elmondható, hogy a városi könyvtárba beiratkozottak száma folyamatosan nőtt az elmúlt években, míg a muzeális intézmények látogatottsága a 2005-ös jelentős visszaesést követően folyamatosan nőtt.

2.5.5.2. Komló szabadidős, kulturális és közművelődési kínálata

A város kulturális-közművelődési kínálatából a Községi Házban kapnak helyet a művelődő és közösségi csoportok, alkotó műhelyek; a színházi, hangverseny jellegű és nagytermi rendezvényeket pedig a Színház és Hangversenyterem tagintézmény fogadja be. A Komlói József Attila Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény különböző ismeretterjesztő előadásokat, ideiglenes és állandó kiállításokat szervez.

A városi önkormányzat kölcsönös megállapodáson alapuló kulturális tartalmú együttműködést alakított ki Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatával, testvér települési kapcsolatot ápol a Somogy megyei Csömend községgel.

Komló város önkormányzat önálló rendezvénye a Kodály Zoltán Nemzetközi Gyermekkoros Fesztivál és a Komló Napok *(ezekről és az egyéb rendezvényekről részletek a mellékletben olvashatók)*. A nagyrendezvények finanszírozását részben Komló Város Önkormányzata költségvetésében biztosítja, a szervezőmunkát a Községek Háza, az érintett alapítványok és egyesületek végzik. Sajátságos tény az, hogy a rendezvények lebonyolításában nagyszámú önkéntes vesz részt.

A fesztiválok célközönsége elsősorban a város és a kistérség valamennyi polgára, érdeklődés és korosztály szerint. Céljuk a lokálpatriotizmus megőrzése, a közélet fejlesztése, a városszeretet további erősítése. Mivel a fesztivál jellegű nagyrendezvények a kialakult hagyományokra épülnek és a lakosság széles körét érintik, komoly érdeklődés övezi azokat.

Összességében megállapítható, hogy Komlón méretéhez viszonyítottan pezsgő és folyamatos kulturális- közművelődési élet zajlik. Hiányosságként kell megemlíteni azt, hogy a gyermek és felnőtt korosztállyal történő kulturális szolgáltatások köréből kiesik az ún. ifjúsági korosztály (14-22 év).

2.5.6. Községi közlekedés

A Pannon Volán Zrt. menetrendszerű autóbuszokkal biztosítja a környező városokba, falvakba való közlekedést. Ugyancsak a Pannon Volán Zrt. biztosítja a helyi közlekedést is az önkormányzattal megkötött közszolgáltatási szerződés alapján, menetrendszerű autóbuszjáratokkal a városközpont és a városrészek között.

MUTATÓK	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	VÁLTOZÁS 2007 / 2001
Autóbusz hálózat hossza a helyi közlekedésben (km)	45	45	45	45	45	45	46	102%
Autóbusz járműállomány a helyi közlekedésben (db)	23	24	24	24	24	24	21	91%
Autóbusz útviszonylatok száma a helyi közlekedésben (db)	18	19	19	17	17	17	17	94%
Szállított utasok száma (db)	10 078	9 715	9 406	8 916	8 362	7 697	9 254	92%
Utaskilométer (km)	36 130	34 835	33 730	31 967	29 978	27 630	32 889	91%

40. táblázat: Autóbusz-közlekedés a helyi tömegközlekedésben - forrás TEIR adatbázis

Valamennyi mutató tekintetében csökkenés mutatható ki, egyedül a helyi közlekedésben az autóbusz hálózat hossza nőtt egy kilométerrel. Ugyanakkor csökkent a szállított utasok száma, illetve a megtett utaskilométerek száma is. A csökkenés mindkét esetben 10%-on belüli, ami betudható részben a növekvő gépjármű mennyiségnek, illetve hatással lehet a csökkenésre az is, hogy a közlekedési csúcsidőszakban jellemzően túlszűfoltak a járatok, így akik megtehetik, nem a szolgáltatást veszik igénybe, hanem egyéni, autós közlekedést választanak.

A település jelenleg vasúthálózaton is elérhető a Budapest-Pécs vonalról a Godisától leágazó szárnyvonalon. A 47. számú Godisa-Komló szárnyvonal fenntartása azonban kérdéses, mert a vonalon közlekedő 9 (Godisa-Komló viszonylatban), illetve 10 (Komló-Godisa viszonylatban) személyszállító vonat veszteségesen üzemel, így korábban már felmerült a Gazdasági- és Közlekedési Minisztérium részéről a szárnyvonal bezárása. Az alacsony kihasználtság mellett további problémája a vonatközlekedésnek, hogy a közúti közlekedési csúcsban a sorompó leengedése az autós közlekedés feltorlódását, dugót eredményez a belvárosban, amely tovább növeli a terület zaj- és légszennyezettségét. Részben emiatt, részben a kihasználatlansága miatt, hosszú távon tervezik a szárnyvonal bezárását, és ehhez kapcsolódóan az autóbusz pályaudvar áthelyezését is, amelynek eredményeként a belvárosban értékes fejlesztési területek szabadulnának fel. Ez a belváros zaj- és levegőszennyezési értékeit is jelentős mértékben javíthatná.

2.5.7. Hulladékgazdálkodás

A kommunális szemétszállítás Komló városában megoldott, a **Komló Városgazdálkodási Zrt.** heti két alkalommal szállítja el a keletkező hulladékot az általa üzemeltetett, önkormányzati tulajdonú kommunális hulladéklerakóba. A hatályos hazai jogszabályok és az uniós követelmények teljesítése érdekében Komló városa – 203 más településhez hasonlóan – csatlakozott a **Dél-Balaton és Sió völgye Hulladékgazdálkodási Projekthez** (<http://www.balatonkht.hu>), amely területileg a Balaton déli partjától somogyi, tolnai és baranyai területeken áthúzódva, a Duna jobb partját érintve a Mecsek déli lejtőjéig terjed. A projekt megvalósulásával a résztvevő településeken véglegesen megoldásra kerül a kommunális hulladékoknak a hatályos előírásoknak megfelelő kezelése, ugyanakkor a beruházás megvalósítása komoly késedelmet szenved. A térségi komplex hulladékkezelési rendszer építési beruházása csak 2008 második felében kezdődött el és várhatóan 2010 nyarán kerül átadásra.

A hulladék szállítására részben tömörítő hulladékszállító autók állnak rendelkezésre, míg az építési törmelék, valamint a lomtalanítási akciók hulladékai nyitott tehergépkocsin kerülnek elszállításra. A város valamennyi lakása bevonásra került a hulladékgyűjtésbe.

A **szelektív hulladékgyűjtés** is bevezetésre került Komlón. Jelenleg a forgalmasabb helyeken hulladékgyűjtő szigeteket alakítottak ki, ahol a papír, a műanyag és az üveg szelektív gyűjtésére van lehetőség. A településen 10 szigetet alakított ki az önkormányzat, amelyeket a lakosság használhat. A gyűjtőszigetek kialakítását nem támogatta jelentős marketingkommunikációs tevékenység, ezért kihasználtságuk jelenleg még csekély. A lakosság folyamatosan ismerkedik a hulladékkezelés környezetbarát formájával. A fiatalok körében gyorsabban, az idősebb generáció esetében lassabban terjed a háztartásokban képződő hulladékokhoz való környezettudatos hozzáállás.

2.5.8. Közműhálózatok, települési infrastruktúra

A város ivóvízellátásában – melyet a **Komló-Víz Kft.** végez – meghatározó szerepe van a felszíni szennyeződésekre érzékeny völgyekben települt mánfai (27 db), ligeti (11 db), és

kölyuki kutaknak, illetve részben a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. regionális vízvezetékéről megoldott.

A vízvezeték-hálózat kiépítettsége teljes, a hálózatba bekapcsolt lakások aránya 97,9%, ami területi összehasonlításban is kiváló adat. Nem ilyen kedvező a kép a hálózatok műszaki állapotát, az alkalmazott technológiákat illetően. A vezeték-hálózatok egy része rekonstrukcióra, felújításra szorul.

A felszíni- és csapadékvíz-elvezetés szinte minden belterületen megoldottnak tekinthető. Gondot jelent a fele részben zárt, másutt nyílt árkos hálózat fő befogadója, a Kaszárnya-patak, amely zártszelvényben halad át a városközponton és az altárói iparterületen. Helyenként hiányoznak vagy gondozatlanok a levezető árkok, elöregedettek vagy kiépítetlenek a szükséges hordalék- és iszapfogó műtárgyak. A völgyekben fekvő, egykor önálló, falusias jellegű lakóterületek tekintetében (pl.: Mecsekfalu, Mecsekjánosi) is fejlesztések szükségesek e területen.

KÖZMŰELLÁTÁS	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	VÁLTOZÁS (2000 = 100%)*
Távfűtésbe bekapcsolt lakások száma	n.a.	4 936	4 966	4 997	5 044	5 072	5 039	5 059	102,5%
Melegvíz-hálózatba bekapcsolt lakások száma	n.a.	4 927	4 949	4 982	5 027	5 055	5 019	5 039	102,3%
Háztartási gázfogyasztók száma, db	1 421	1 702	2 011	2 321	2 706	2 983	3 195	3 311	233%
Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma	10 829	10 835	10 935	10 940	10 855	10 904	10 904	10 928	100,9%
Közcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások száma	10 420	10 420	10 720	10 810	10 761	10 810	10 810	10 837	104,0%
Egy lakosra jutó évi vízfogyasztás (m ³)	29,1	28,5	27,6	31,7	28,4	28,9	28,5	28,0	96,3%
Egy háztartási fogyasztóra jutó évi villamos energia felhasználás (kWh)	2 118	2 062	2 184	2 228	2 155	2 127	2 059	1 857	87,6%
Egy háztartási fogyasztóra jutó évi vezetékes gázfogyasztás (m ³)	1 213	1 421	1 377	1 585	1 585	1 524	1 381	1 086	89,5%
Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma	n.a.	10 084	10 794	10 894	11 062	11 085	11 198	11 160	110,7%

41. táblázat: Közműellátottság főbb adatai -forrás KSH www.ksh.hu;
*ahol nem elérhető 2000 évre adat ott 2001 = 100%

Komló város szennyvízhálózatának kiépítettsége területi összehasonlításban is kiválónak mondható. A 2007-es szennyvízberuházást követően immár csak Kisbattyán és Zobák-pusztá csatorna-hálózatba való bekötése hiányzik. A közüzemi szennyvízcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 97,1%, volt 2007. végén. A szennyvizet a Mecsekjánosi határában lévő, viszonylag korszerű telep fogadja be és tisztítja. A technológia biológiai kezelést is alkalmaz, ugyanakkor a keletkező szennyvíziszap mezőgazdasági hasznosítása nem megoldott. A telep jelentős tartalék-kapacitással rendelkezik. A kihasználtsági mutató a térségi szennyvízberuházás megvalósulásával jelentősen javult (kb. 40 %-ról kb. 55-60 %-ra). A szennyvíztisztítás tekintetében, akárcsak az ivóvízellátásban a Komló-Víz Kft. a szolgáltató, amelynek 51%-ban többségi tulajdonosa Komló Város Önkormányzata.

MUTATÓK		KOMLÓ	BARANYA MEGYE	DÉL-DUNÁNTÚL	PÉCS	MAGYARORSZÁG
Közüzem vízhálózatba		97,9	97,9	96,5	100,0	94,7
Közüzem szennyvízcsatorna-hálózatba	bekapcsolt lakás, %	97,1	72,3	64,7	100,0	69,8
Egy km közüzem vízhálózatra jutó közüzem szennyvízcsatorna-hálózat, m		837	398	464	551	621

42. táblázat: Közműellátottság területi összehasonlításban, 2007 - forrás KSH, 2008

Az energia közművek közül a **villamos áram** természetszerűen minden településrészt ellát, a távhőellátás és a földgázellátás valamelyike pedig – Zobák-puszta kivételével – ugyancsak mindenütt hozzáférhető. A lakóingatlanok mintegy felét (5059 lakást), valamint az intézmények csaknem mindegyikét a Fűtőerőmű Kft. látja el távfűtéssel és meleg vízzel. A hálózat rekonstrukciója évek óta folyamatosan zajlik, amelynek eredményeként csökkennek a nagy vezeték hosszabból és rossz hőszigetelésből adódó hálózati veszteségek.

Az 1990-es évek második felétől kezdődően fokozatosan épült ki a város **földgázellátása**. Ennek köszönhetően a háztartási gázfogyasztók száma több mint kétszeresére nőtt 2000. és 2007. között. A szolgáltató az **E.ON Dél-dunántúli Gázszolgáltató Zrt.** A távfűtéssel nem rendelkező, elsősorban családi házas övezetekben a gerincvezeték-hálózat kiépült, így összességében a lakásállomány mintegy kétharmada korszerű fűtéssel rendelkezik, s ez az arány a gázbekötésekkel folyamatosan emelkedik. Gondként jelentkezik azonban a hagyományos fűtéssel működő lakóingatlanok kéményeinek leromlott állapota. Csaknem mindegyik hagyományos fűtésű tömbház kéményrendszere korszerűsítést igényel gáztömörtség tekintetében.

A lakosság energiafelhasználásban csökkenő tendencia figyelhető meg: csökkent a háztartási fogyasztókra jutó gáz felhasználás, a villamos energia felhasználás mennyisége, illetve a vízfogyasztás is.

A **közvilágítás** területén csak részlegesen korszerű a hálózat és a világítótestek. Ezért szükséges a közvilágítás további korszerűsítése, illetve a még ellátatlan területeken annak kiépítése.

Komlón a **vezetékes távközlés** területén az ellátás teljes körű, a T-Com-nak mintegy 6.000 előfizetője van. A településen az ISDN, illetve a nagysebességű adatátvitelre is alkalmas ADSL is nagyrészt hozzáférhető. A mobiltelefon-hálózatok szinte teljes körűek, a gesztenyési átjátszóállomás megépítését követően mindhárom szolgáltató teljes lefedettséget ér el a lakott településrészekben és a közutakon.

Megfelelő a **kábeltelevíziós ellátás** is, bár egyes elszigetelt településrészek (Zobákpuszta, Kisbattyán) még nem kerültek bekötésre. A szolgáltató az UPC Kft. Szükséges lenne ugyanakkor néhány területen (pl. Mecsekjánosi) a korszerűtlen hálózat felújítására, cseréjére. Komlón helyi kábeltelevíziós adás működik önkormányzati támogatással. Bár a város területére a frekvenciagazdálkodási hatóság középhullámú hullámsávot biztosított, helyi rádióadó még ma sem működik.

2.6. Korábbi időszak fejlesztései

Az önkormányzat az elmúlt években széleskörű tapasztalatokra tette szert környezetvédelmi, közlekedési, gazdasági, egészségügyi, kulturális, oktatási, valamint szociális jellegű projektek megtervezésében, előkészítésében és lebonyolításában. A Polgármesteri Hivatalban működő

Városüzemeltetési Iroda munkatársainak és a megbízott városi főépítész koordinálásával, valamint a képviselő-testület ellenőrzésével megvalósított – döntően hazai és uniós forrásokat felhasználó – fejlesztések szakmai tapasztalatai jó kiindulási alapot biztosítanak az IVS-ben meghatározásra kerülő városfejlesztési és funkcióbővítő tevékenységek eredményes elvégzéséhez.

Az önkormányzat az elmúlt másfél évtizedben körülbelül 9 Mrd Ft értékben elvégezte azokat a hiányzó alpinfrastruktúrát kiépítő és a meglévőt korszerűsítő fejlesztéseket – mint például szennyvíz- és hulladékkezelési rendszerek, energiaellátási rendszerek (távhőt biztosító erőmű, gáz- és villamos energia hálózatok), telekommunikációs és informatikai hálózatok, stb. –, amelyek jó kiindulási alapot biztosítanak a városfejlesztési akciók kiteljesítéséhez. A következő években az önkormányzat az alpinfrastruktúrára illeszthető városi funkciók minőségének javítására és bővítésére, a városi humán erőforrás fejlesztésre (elsősorban oktatási és felnőttképzési projektekkel), a városmarketingre, valamint a munkahelyeket teremtő befektetésösztönzési projektek fejlesztésére koncentrálnak. Kiemelt cél a városkép javítása, az élhető környezet és rendezett zöldterületek, a városon belüli közlekedés és parkolás, valamint az országos közúthálózathoz történő kapcsolódás minőségének javítása.

Az elmúlt 5 év önkormányzat által megvalósított fejlesztések (*forrás önkormányzat*):

- ROP 2.1.2 Sikonda összekötő út 198.000 eFt
- ROP 1.1.1 Turisztikai fejlesztés 186.000 eFt
- TEUT: Temetői út felújítása 25.000 eFt
- TEUT: Szilvási út felújítása 86.000 eFt
- TEUT: Bem utca felújítása 34.000 eFt
- TEKI: Eszperantó téri közvilágítás fejlesztése 5.200 eFt
- TRFC: Informatikai pályázat 15.000 eFt
- Címzett támogatás: Kórház felújítás 479.000 eFt
- Címzett támogatás: Térségi szennyvízberuházás (Sikonda) 205.968 eFt
- Egyéb állami támogatás (ISN): Tanuszoda kialakítása 360.000 eFt

FORRÁS	PROJEKT MEGNEVEZÉSE	MEGÍTÉLT TÁMOGATÁS (FT)	ÖSSZKÖLTSÉG (FT)	ÉV
TRFC	Komló Város 750 éves jubileumi rendezvénye	1 200 000	3 000 000	2006
TRFC	Komló és térsége szennyvízcsatorna építése	60 000 000	2 188 075 000	2006
CÉDE	Informatikai fejlesztés és gépjárművásárlás	2 772 000	5 350 000	2007
TEÚT	Temetői út felújítása	8 499 248	17 000 000	2007
Vis maior	Izszaposodás, rongálódás	3 440 596	3 440 596	2007
CÉDE	Polgármesteri hivatal nagyterem felújítása	9 723 550	15 000 000	2008
TEÚT	Komló, Mecsekfalui út és Mikszáth utca útburkolat felújítása	17 611 121	35 223 000	2008
DDOP	Kökönyösi Oktatási Központ	1 200 000 000	1 333 334 000	2008

FORRÁS	PROJEKT MEGNEVEZÉSE	MEGÍTÉLT TÁMOGATÁS (FT)	ÖSSZKÖLTSÉG (FT)	ÉV
	kialakítása			
Vis maior	Színház épület károsodása	1 891 017	2 701 453	2008
Vis maior	Partfalomlás kivédése és helyreállítása	2 228 000	2 785 585	2008
TEÚT	Útfelújítás Gesztenyésben	18 700 000	37 400 000	2009
TEÚT	Kisbattyán belterület útfelújítás	6 300 000	12 600 000	2009
DDOP	Közösségek Háza, Színház és Hangversenyterem, 48-as tér felújítása, kulturális programkínálat bővítése (EKF 2010)	150 000 000	207 646 977	2009
KEOP	Komló Város Önkormányzat intézményi épületek energiahatékonyság javítása és energia felhasználásának racionalizálása	49 398 233	167 679 000	2009
KEOP	Az önkormányzat tulajdonában lévő Komlói Fűtőerőmű Zrt. biomassza tüzelésű, 18 MW-os forróvíz-kazán létesítése	500 000 000	1 330 000 000	2009

43. táblázat: Komlón megvalósult és megvalósulás alatt álló projektek
(Forrás: Komló Város Önkormányzata és Kistérségi Koordinációs Hálózat kistérségi koordinátor)

A városban az önkormányzat partnerségével megvalósuló fontosabb projektek:

- Az Altáró városrészben található Ipari Parkban a **Lakics Kft.** alakít ki új üzemi csarnokot, irodaházat és parkolót a meglévő telephelye fejlesztéseként. A beruházás új munkalehetőséget jelent a helyi és a környékbeli lakosok részére.
- A **Sikondai Camping** magánvállalkozás által felújításra került, ami turisztikai szempontból több látogatót jelent a városnak.
- A **Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás** a „Hivatásforgalmú kerékpárút a komlói kistérségben” című, DDOP-2007-5.1.1 jelű pályázatán sikeresen szerepelt, így 199 600 000 Ft támogatásban részesült. A kerékpárút Komló belvárosából teszi elérhetővé Magyarországot és Mecsekpölöskét.
- A **Spar Magyarország Kft.** az Északi városrészben szupermarketet üzemeltet. Újabb egység építését tervezi a Nyugati városrészben (Körtvélyes, Dávidföld és Mecsekfalva térségében) az önkormányzattól korábban megvásárolt területen. Jelenleg az engedélyezési eljárás zajlik. A létesítmény elkészültét követően az alacsony ellátottságú terület színvonalas szolgáltatással bővül, javítva a lakosság ellátását.
- A **Komlói Fűtőerőmű Zrt.** a Zobákpuszta városrészen biomasszával működő kazánok telepítését végzi, melyek környezetkímélő módon segítik a távhőellátási rendszer költséghatékony működését, alacsonyabb fogyasztói árakat generálva, amely hozzájárul a lakosság közérzetének javulásához, a település népességmegtartó képességének erősödéséhez.

2.7.Összegzés

Komló az országos átlag alatti fejlettségi szintű Baranya megyében található. A kistérség és központja Komló általános fejlettsége a KSH komplex mutatója alapján csupán közepesnek mondható. **Földrajzi elhelyezkedése, gazdasági szerepe országos és regionális viszonylatban is periférikusnak tekinthető**, távol esik az ország fejlett központi (Közép-magyarországi régió) és észak-nyugati térségeitől. A gazdaság elmúlt 19 évben történt átalakulása nem kedvezett Komló fejlődésének, mivel a bányászathoz kötődő nehézipari hagyományok és gazdasági struktúra nem tette lehetővé a diverzifikált, több lábon álló gazdaságszerkezet gyors kialakítását. A szénbányászat évtizedes agóniája, majd bezárása máig tartó kedvezőtlen hatással van Komló és térsége fejlődésére. Az elmúlt másfél évtizedben az alkalmazásban állók száma jelentősen lecsökkent, sokan a munkalehetőségek hiányában elvándoroltak. **A helyi gazdaság az 1990-es évek közepétől kezdett néhány kis- és középvállalkozás megerősödésével lassan stabilizálódni**, mindezt olyan gazdasági- és versenykörnyezetben, ahol elmaradtak a struktúraváltást segítő jelentős központi támogatások. E tekintetben nagyon fontos esemény volt a kistérség egyetlen ipari parkjának, az **Altáró Ipari Park 1999-ben történt megnyitása**, amely lehetővé tette a bányászat kivonulásával elhagyott ipari területek reorganizációjának megindítását.

A kistérség egyközpontú, az aprófalvas térség egyetlen kistelepülése sem képes Komló vonzáskörzeti szerepét befolyásolni. A járási szintű közigazgatás megszüntetését és az új önkormányzati törvény elfogadását követően a térség önkormányzatainak szuverenitása jelentősen növekedett. **A város térségi szerepkörét** csak az egészségügy (városi kórház és járóbeteg-ellátás), a kereskedelem, és kisebb részben az oktatás és igazgatás – mint például Körzeti Földhivatal, Bíróság, Ügyészség, Rendőrség, ÁNTSZ, Többcélú Kistérségi Társulás – **részterületein sikerült megőriznie**.

Komló **közúti kapcsolatai** az ország más részeivel – hasonlóan Baranya megyéhez, sőt a Dél-dunántúli régió déli feléhez – **történelmileg alulfejlettek, szegényesek**. Figyelemre méltó, hogy Komló csupán harmadrendű besorolású, alacsony kapacitású és többségében felújításra szoruló közutakkal kapcsolódik az országos úthálózathoz. **A vasúti közlekedés szempontjából kedvezőtlen a város helyzete**, hiszen nem érinti vasúti fővonal. A **Godisa-Komló szárnyvonal megszüntetése** reális veszélyként újra és újra előkerül.

Komlón a vállalkozások méret szerinti megoszlásában alapvetően a mikro- és kisvállalkozások dominálnak. Komló Baranya megye második legnépesebb városa, ugyanakkor egyetlen 250 fő feletti munkaerőt foglalkoztató vállalkozásnak sem ad otthon. Komló 2002-2006. év között a mikro- és kisvállalkozások minden méretkategóriájában felülteljesítette (Komló adatai: 1-9 fő 142,5%, 10-19 fő 118,8%, 20-49 fő 140%) az országos átlagot. Sajnos Komló felzárkózását megnehezíti az a tény, hogy **foglalkoztatási és gazdasági szempontból az egész Dél-dunántúli régió leszakadó félben van** az ország más részeihez képest, ami különösen a belső- és országhatár menti perifériáin (pl. Ormánság) okoz társadalmi és szociális feszültségeket.

Komló városa közel egy évszázada rendelkezik üdülöhelyi hagyományokkal. **Komló legfontosabb turisztikai attrakciója** a városközponttól 4 kilométerre nyugatra fekvő **Sikonda**. A sikondai völgyben két mesterséges tó, a bányászok utókezelését végző szanatórium, a kemping (jelenleg éppen zárva), valamint a korábban működött strand helyén néhány éve létesült Sikonda Wellness Hotel és fürdő az idegenforgalmi kínálat fő elemei. Ahhoz azonban, hogy a kedvező adottságokra alapozva a jelenleginél jelentősebb

vendégszámot lehessen lényegesen magasabb színvonalon ellátni, minőségi és volumenbeli fejlesztésekre van szükség. Rendezetlen és új funkcióra vár a korabeli „Bányász Szanatórium”, valamint további fejlesztési területek kijelölésére, új idegenforgalmi attrakciók és szolgáltatások letelepítésére, illetve a minőségi szállásférőhely-kínálat bővítésére van szükség. Az önkormányzat ezeket a tevékenységeket, mint – a város vonzó turisztikai kínálatának és fogadókészségének fejlesztésben érdekelt – partner tudja támogatni, de a konkrét beruházásokat a külső befektetőknek szükséges finanszírozni.

A kultúra, a közművelődés és a rendezvények sokszínűsége a mai napig meghatározó a város életében. Komló város közművelődési alapellátását a Komlói Színház és Hangversenytermet is magában foglaló Komlói Közösségek Háza biztosítja. A városi művelődési központ funkciót ellátó intézmény mellett jelentős művészeti nevelő tevékenységet fejtenek ki a Komlói Alapfokú Művészetoktatási Intézmények és a kulturális tevékenységet (is) folytató civil szervezetek. A Komlói Színház és Hangversenyterem önálló színházi társulattal nem rendelkezik, hivatalosan befogadó színház. A városban ezen felül található még könyvtár, múzeum, helytörténeti gyűjtemény, zeneiskola, sportközpont és tanuszoda, stb. Az intézményhálózat működtetése stabil, a város önkormányzata lehetőségeihez mértén támogatja a város hírnevéhez méltó kulturális sokszínűség és rendezvénykínálat fennmaradását. Az épületek többsége azonban energetikai (hőszigetelés és gépészet szempontjából) és egyéb műszaki okokból felújításra, valamint funkcióbővítésre szorul.

Komlói **demográfiai folyamatait** áttekintve megállapítható, hogy a város népessége csökken, amely részben az elvándorlás, részben pedig a természetes fogyás eredménye. Mindkét mutató tekintetében területi összehasonlításban is elmarad a komlói adat a regionális és regionális szint alatti mutatóktól. A természetes népesedési folyamatok illetve a népmozgalmi folyamatok eredményeként a népesség folyamatos elöregedése figyelhető meg, ami hosszú távon várhatóan tovább feszíti az amúgy is teljes kihasználtság mellett működő szociális ellátó rendszert.

A **lakosság iskolázottságát** tekintve megállapítható, hogy magas a maximum általános iskolai végzettségűek aránya, míg alacsony a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a népességben belül.

A bányabezárás, illetve a szocialista nehézipar felszámolása eredményeként a **foglalkoztatottság** az 1980-as évektől kezdődően folyamatosan csökkent mind a városban, mind a kistérségben. A kistérségi foglalkoztatási ráta 2008-ban 46,2% volt, ami több mint 10 százalékponttal maradt el a – nemzetközi összehasonlításban szintén alacsony – országos szintű mutatótól. Ezzel párhuzamosan a regisztrált **munkanélküliek** száma több mint 8%-kal nőtt 2000-2007. között, amelynek eredményeként a kistérségi munkanélküliségi ráta a 15-64 éves korosztályban meghaladja valamennyi területi szint rátáját. A problémát mélyíti, hogy a tartósan munkanélküliek száma folyamatosan emelkedik a munkanélküliek csoportján belül. Ez összességében a társadalom elszegényedéséhez, illetve az önkormányzat által fizetendő támogatások, segélyek okozta pénzügyi terhek növekedéséhez vezethet. A munkahelyteremtés és a foglalkoztatottság növelése ezért kiemelkedően fontos a város jövője szempontjából.

A település és környezete gazdag **természeti adottságokban**: a Mecsek hegység északi lábánál húzódó völgyek és dombok alkotta rendkívül változatos, sokszínű táj, illetve a még mindig kiemelkedő erdősültség a város egyik legfőbb vonzereje. A természeti értékek védelmére számos védett terület található Komló környékén, említésre méltó a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet.

Részben topográfiai okokból a város rendkívül érzékeny a **környezeti veszélyforrásokra**: a szűk, átszellőztelen völgyek nem segítik a levegő tisztulását, így a közlekedésből eredő légszennyezés problémát okoz a városban. Elkerülő és alternatív gyűjtőutak hiányában a belváros közlekedése túlterhelt, amelynek eredményeként a levegőszennyezettség és zajterhelés problémát okoz.

Komló ősi történeti gyökerei a római korra nyúlnak vissza, régészeti leletek és **épített emlékek** egészen az ókortól az 1960-as évek szocialista-realista építészetéig fellelhetők a városban. Védett építészeti és kulturális emlék száma kevés, ezt a településrendezési terv bővíteni javasolja.

A lakásállomány folyamatosan bővült az utóbbi években, bár a bővülés mértéke csökkent. Javult ugyanakkor a lakások komfortfokozata, amelyhez nagymértékben hozzájárultak az utóbbi években a városban végrehajtott közművesítési munkálatok. A város közműellátottsága (vezetékes víz, szennyvízcsatorna-hálózat, villamos energia- és internet-hálózat) területi összehasonlításban is kimagaslóan jó.

A **város közúthálózata** egyre nehezebben birkózik meg a folyamatosan növekvő gépjármű állománnyal, ezt mutatja az is, hogy évről évre növekszik a városban a személyi sérüléssel járó közúti balesetek száma, illetve az állandósuló parkolási problémák a közintézmények és szolgáltatók, továbbá a sűrűbben lakott területek környékén. Tovább terheli a város közlekedését, hogy a személyforgalom mellett a szállítási forgalom (különösen az andezit bánya kőszállítása) is a város fő közlekedési útvonalán halad keresztül elkerülő út, illetve gyűjtőutak hiányában.

Közszolgáltatások terén jól ellátott a város. A közoktatási intézmények kihasználtsága évről évre csökken, „köszönhetően” a népesség természetes fogyásának, valamint az elvándorlásnak, míg a szociális ellátórendszer kapacitáskihasználtsága maximális. Az egészségügyi ellátás biztosított, az elmúlt években korszerűsített városi kórház biztosítja járóbeteg szakellátást és a fekvőbeteg ellátást, a házi- és gyermekorvosi rendszer biztosította alapellátása mellett. A szociális ellátórendszer megfelelően kiépített, valamennyi a törvényben előírt szolgáltatás elérhető a településen.

Komló legfőbb városszerkezeti problémája a **város méretéhez és térségi szerepköréhez mérten alulfejlett megközelíthetőségében és településen belüli közlekedési hálózatában jelentkezik**. A városközpontban jelentkező másik probléma a zöldfelületek, valamint az ingatlan- és közcélú zöldfelületek fejlesztésére kijelölhető területek hiánya. Bár a városközpont közvetlen szomszédságában számos jelentős területű zöldfelületi elem húzódik, ezek nem állnak össze egységes zöldfelületi rendszerré, és maga a városközpont szinte egyáltalán nem rendelkezik zöldfelületekkel.

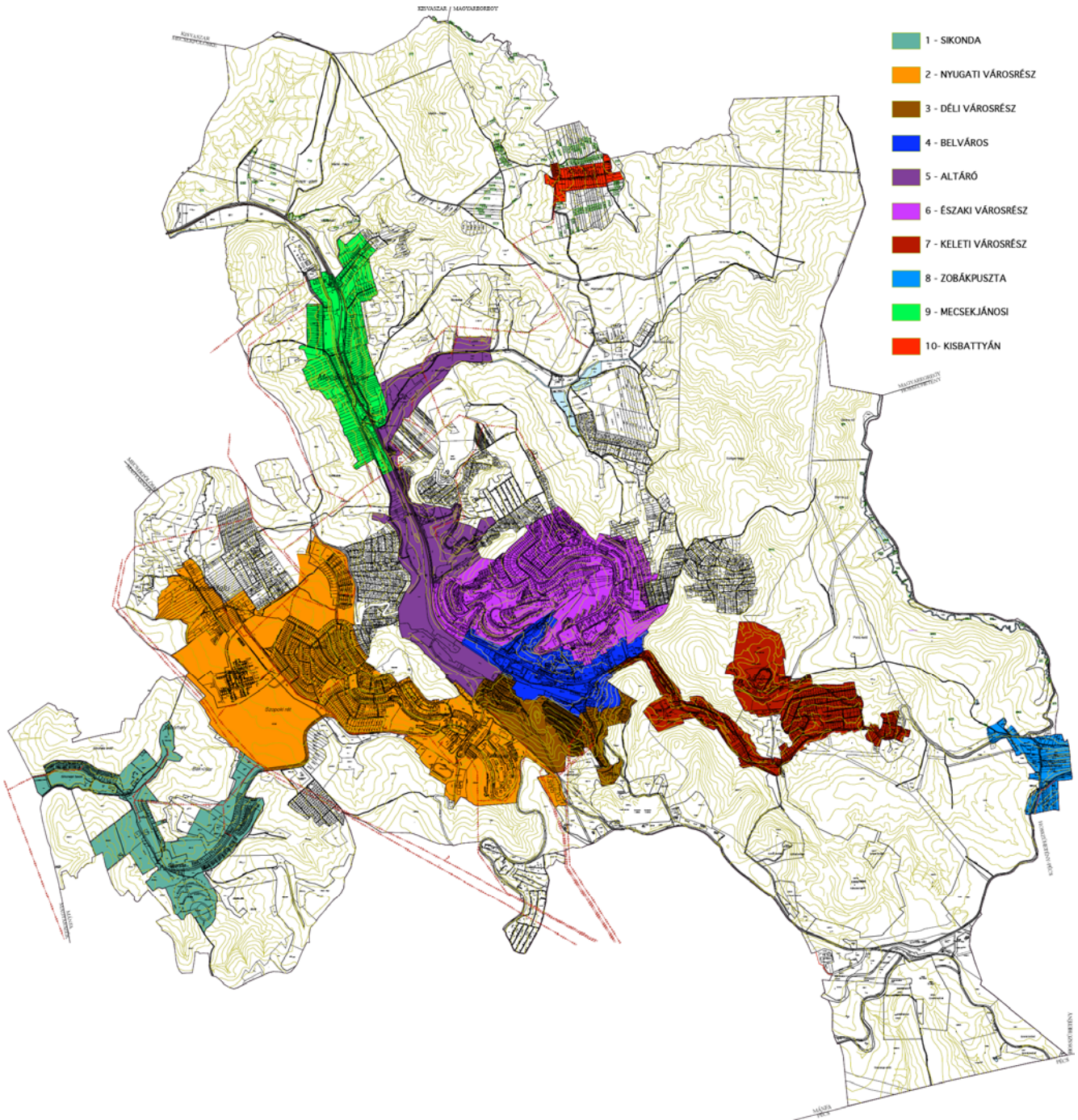
2.7.1. SWOT elemzés

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> - Magas erdőszűlség (közigazgatási terület több mint fele), - Természetes és mesterséges állóvizek, vízfolyások, valamint a környezetükben található értékes vizes élőhelyek - Érintetlen természeti környezet, védett természeti értékek, természet- és tájvédelmi területek közelsége (pl. Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet, Natura 2000 területek) - Természeti kincsek: andezit, termálkincs és a bányászat felhagyása után a jövőben felértékelődő szénvagyon - Komlóba olvasztott korabeli falvak népi építészeti karaktere, barátságos utcaképe, városközpont egységes képet mutató szocialista-realista építészeti emlékei, - Összetartó lakóközösségek, erőteljes civil szerveződések, - Sokszínű kulturális élet és rendezvénykínálat, kiépített kulturális intézményi háttér (városi színház, zeneiskola, közösségi ház, stb.), - Erős kisvállalkozói szektor, átlagon felüli növekedés, - Komló kiváló közművesítettségi mutatókkal rendelkezik, - Folyamatosan bővülő lakásállomány; - Teljes körűen kiépített, hatékony szociális intézményrendszer, - Korszerű egészségügyi ellátás (kórház, járóbeteg-ellátás, fogászat házi- és gyermekorvos-hálózat) - Sikonda idegenforgalmi vonzereje (gyógyvíz és wellness-szolgáltatások, horgásztavak, kemping, sportlétesítmények, rekreációs zöldfelületek) 	<ul style="list-style-type: none"> - Domborzati viszonyok miatt szétszabdalt, egységes arculattal nehezen fejleszthető belterület, leszakadó városrészek, - Történelmi belváros és városközpont hiánya, - Közlekedési árnyékhelyzet (harmadrendű, rossz minőségű országos közúti kapcsolatok, egyvágányú és a városban véget érő, felszámolással fenyegetett vasúti szárnyvonal), - Túlterhelt, kapacitásproblémákkal küzdő, egyre romló állapotú közlekedési infrastruktúra a város több pontján, különösen a városközpontban, - A városközpontot tehermentesítő gyűjtő- és elkerülő utak hiánya; - Erőteljesen növekvő számú közlekedési balesetek, - Parkolóhelyek akkut hiánya a városközpontban, - Közlekedésből származó levegő-, zaj- és rezgésszennyezéssel terhelt városközpont, - A felszámolt szénbányák után rekultiválásra, környezeti kármentesítésre szoruló ipari területek, - Kevés műemlék, régészeti emlék és építészeti érték, - Előregedett, szocreál stílusban épült tömbházak, „házgyári” épületek felújításra szoruló közművekkel, - Kevés játszótér és közösségi tér, elhanyagolt közterületek, - Városszerte leromlott állapotú parkok és zöldterületek, a városközpontban összefüggő zöldfelületek hiánya, - Szegregációs folyamatok felerősödése, terjedése (pl. Altáróban, Kenderföldön és Gesztenyésen), - Természetes fogyás és a negatív vándorlási egyenleg (pl. fiatal, gyermeke(ke)t vállaló családok elköltözése) eredményeként csökkenő lakosság szám és előregedő korfa, magas arányú a kisnyugdíjasok száma, - Felsőfokú végzettséggel rendelkezők alacsony aránya, ugyanakkor a max. 8 általánost végzettek magas aránya, - Országos átlagot alulmúlóan alacsony foglalkoztatási ráta a kistérségben (2008-ban 46,2%), - Magas munkanélküliség, ezen belül a tartós munkanélküliek növekvő száma, - Folyamatosan növekszik a szociális ellátásban részesülők száma,

Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> - Kölsönös előnyökön alapuló együttműködés a megyeszékhely és régióközpont Péccsel, - Turizmusban rejlő kihasználatlan lehetőségek (pl. Sikonda-tó és termálfürdő, városi színház, rendezvénykínálat bővítése, természetjárás), - Városközpont területének és zöldfelületének növelése a vasúti fejállomás, az autóbusz-pályaudvar és hőerőmű belvárosból történő kitelepítésével - Komlói szénvagyon felértékelődése 30-50 éves időtávlatban, - Hazai és uniós támogatási rendszer pályázati lehetőségei, fejlesztési forrásai, - Hatékony, gyors „e-ügyintézés” bevezetése a város portálján, korszerű intranet hálózatok és fejlesztési döntéseket támogató alkalmazások telepítése, - A környezettudatosság és hatékony energiagazdálkodás jelentősége növekszik, - Komlói lakosoknak munkalehetőséget jelent amennyiben Pécs legnagyobb foglalkoztatói, mint pl. az Elcoteq valóra váltják tervezett fejlesztéseiket, - Dél-Balaton Sió völgye ISPA projekt keretében rekultiválásra kerül a komlói kommunális hulladéklerakó és környezete 	<ul style="list-style-type: none"> - Pécs erőteljes munkaerőt elszívó hatása, képzett munkaerő elvándorlása, - Közlekedési árnyékhelyzet tartós fennmaradása (rossz minőségű, alacsony kapacitás miatt túlterhelt közúti és vasúti kapcsolatok), - Komló város felszín alatti vizek tekintetében érzékeny besorolású területen fekszik, - A növekvő közúti forgalom, a városközpontot tehermentesítő elkerülő utak hiánya és a rossz minőségű közlekedési infrastruktúra (pl. 6541. sz. közút) miatt tovább emelkedik a levegő-, a zaj- és rezgésszennyezés, - A kihasználatlan Godisa-Komló vasúti szárnyvonal megszüntetésével nő a közúti forgalom, újabb rekultiválásra szoruló barnamezős területek és alulhasznosított zárványok jelennek meg a városközpontban, - Elhúzódó gazdasági recesszió miatt emelkedő munkanélküliségi ráta, növekvő szociális feszültségek, erősödő szegregációs hatások, - Az alacsony foglalkoztatási aktivitás tartós marad, a magas munkanélküliség következtében elszegényedik a lakosság, - Csökken az oktatási intézmények kihasználtsága, - Túlterheltté, majd finanszírozhatatlanná válik a szociális ellátórendszer, amely korlátozottan lesz képes kiszolgálni az előregedő lakosságot

3. Városrészek elemzése

Komló belterületén – a városszerkezeti sajátosságok és szerkezeti terv alapján – 10 városrész került lehatárolásra, melyek elhelyezkedését az alábbi térkép mutatja be. A térképen a különböző városrészeket eltérő színek jelenítik meg.



6. térkép: Városrészek térképi lehatárolása - forrás önkormányzat

A városrészek hézag- és átfedés-mentesen lefedik Komló teljes belterületét. **A lehatárolások a szerkezeti terv és az egyes városrészek jelenlegi és tervezett funkcióinak vizsgálatát követően alakultak ki.** A városrészek lehatárolásának legfontosabb szempontjai, jellemzői:

1 - Sikonda - Alapvetően turisztikai és üdülő funkciókat tölt be a városközponttól nyugatra fekvő és attól elkülönülő városrész. Itt koncentrálnak a város idegenforgalmi vonzerejének jelentős elemei, úgymint a gyógyfürdő és szálloda, a kemping, a horgászto és Komló jóléti funkciót betöltő zöldterületeinek jelentős része.

2 - Nyugati városrész - Elsősorban lakóterület funkciót betöltő városrész, ahol a szerkezeti terv új családi házak építésére alkalmas közművesített telkek kialakításával és a város demográfiai helyzetének javítása szempontjából fontos társadalmi réteg, a gyermeke(ke)t vállaló családok és képzett munkavállalók letelepedésével számol. A városrész keleti oldalán fekvő „Kökönyös” történelmi elnevezésű részén sport-, kiskereskedelmi, valamint oktatási, egészségügyi és szociális funkciók találhatóak.

3 - Déli városrész - Döntően lakóterület funkciójú városrész, bizonyos helyeken megjelenő kiskereskedelmi üzletekkel, elsősorban élelmiszer boltokkal.

4 - Belváros - A belvárost egységesen kezeli a szerkezeti terv, itt koncentrálnak Komló közigazgatási, intézményi – annak kulturális, egészségügyi, oktatási, szociális – és kiskereskedelmi funkciói. Itt található a városi piac, a pénzügyi szolgáltatók és vendéglátással foglalkozó vállalkozások, illetve a kiskereskedelmi üzletek döntő többsége.

5 - Altáró - Külön említi a szerkezeti terv. Ebben a városrészben koncentráltan jelennek meg a gazdasági funkciók és itt található a város – és egyben a kistérség – egyetlen ipari parkja. A város a jövőben is gazdasági, kereskedelmi és logisztikai funkciókra szeretné hasznosítani a területet, ahol a KKV-k fejlődéséhez megfelelő üzleti és infrastrukturális környezetet igyekszik biztosítani. A városközpontból a tervek szerint ide települ ki a helyi és helyközi közlekedést kiszolgáló buszpályaudvar és esetleg a vasútállomás.

6 - Északi városrész - Elsősorban lakóterület funkciójú városrész, ahol kiskereskedelmi, oktatási, egészségügyi, sport és szociális funkciók is megtalálhatóak. A „Kenderföld” történelmi elnevezésű terület szegregációval érintett, ahol nem csak a képzetlen és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya átlagon felüli, de magas az állami és önkormányzati támogatásokból élő családok száma, valamint a kispénzű, szociális gondoskodásra szoruló idősök is koncentráltan vannak jelen.

7 - Keleti városrész - Döntően lakóterület funkciójú városrész, melyben gazdasági funkciók, illetve azok felhagyásával kihasználatlanul ottmaradt, pusztuló épületei is fellelhetők. A belterületen található a város andezit-bányájának jelenleg is működő üzemi területe és a szénbányászat befejezését követően felhagyott és részlegesen elbontott üzemi területek, mint például a Zobák ikerakna, Kossuth IV. akna és Anna akna.

8 - Zobákpuszta - Különálló része Komlónak, melyet a szerkezeti terv is külön kezel. Belterülete – a külterülettől teljesen körbevéve – szigetszerűen elkülönül a város többi részétől, jelenleg és a jövőben is lakóterület funkciót tölt be.

9 - Mecsekjánosi - Külön említi a szerkezeti terv, Komló várossá válását megelőzően különálló kistelepülés volt. Régen és jelenleg is elsősorban lakóterület funkciót tölt be, ahol sajnálatosan szegregációs folyamatok is megfigyelhetők.

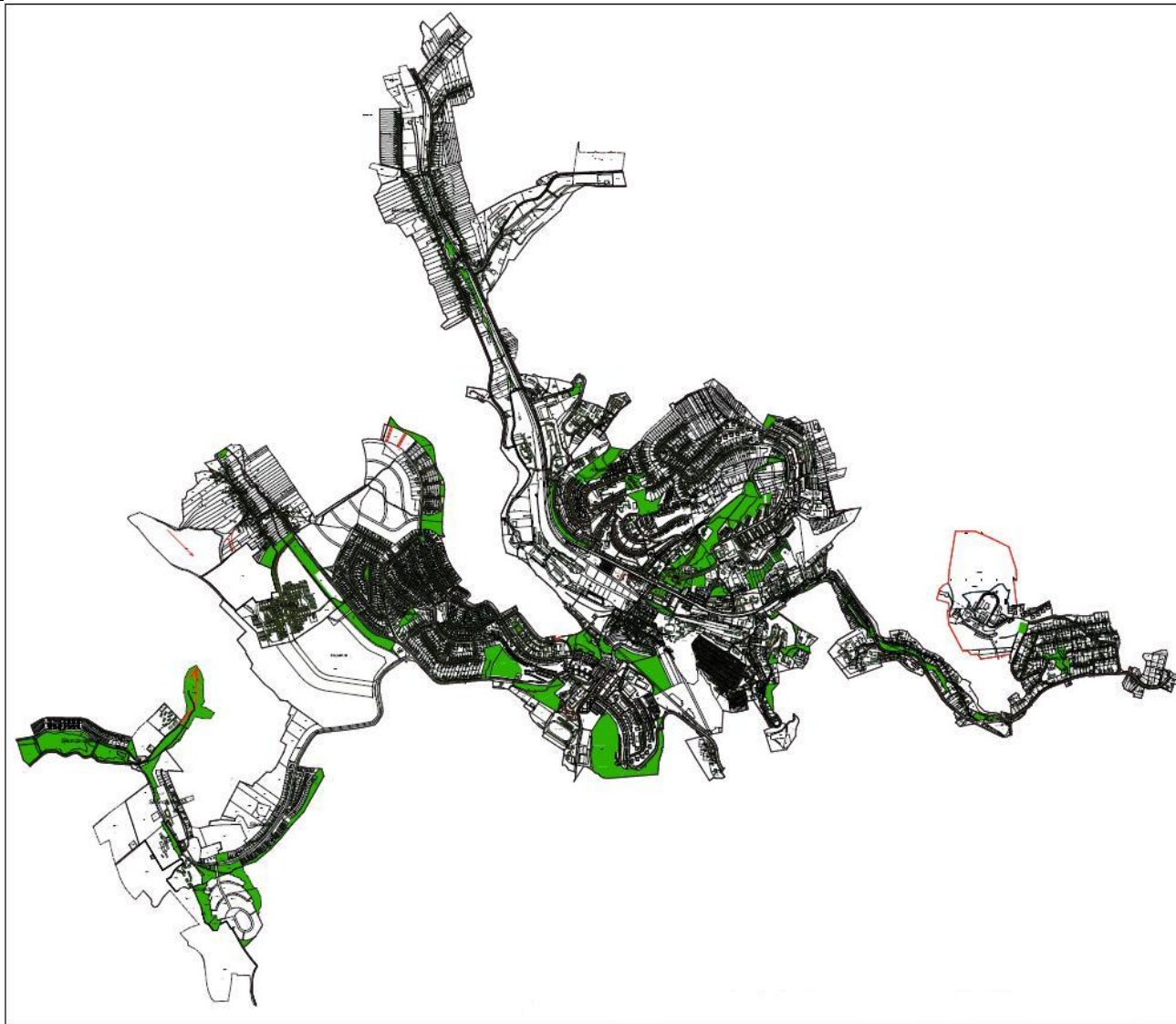
10 - Kisbattyán - Komló várossá válása előtt különálló aprófalú volt, melyet a szerkezeti terv is külön kezel. Belterülete – a külterülettől teljesen körbevéve – szigetszerűen elkülönül a város többi részétől, jelenleg és a jövőben is lakóterület funkciót tölt be.

MUTATÓ MEGNEVEZÉSE	1.SIKONDA	2. NYUGATI VÁROS RÉSZ	3. DÉLI VÁROS RÉSZ	4. BELVÁROS	5. ALTÁRÓ	6. ÉSZAKI VÁROS RÉSZ
Lakónépesség száma	36	9 848	1 525	2 523	2 247	8 348
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	5,6	17,6	15,3	13,3	17,4	14,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	66,7	64,3	67,1	61,5	65,6	65,1
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	27,8	18,1	17,6	25,2	17,0	20,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	16,7	27,2	23,0	24,4	42,5	26,3
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	21,2	5,7	10,8	7,9	2,4	7,7
Lakásállomány (db)	18	3 679	605	1 161	929	3 649
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	27,8	3,0	7,8	4,8	7,6	10,9
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	45,8	52,3	48,3	46,6	57,5	51,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	8,3	19,1	16,6	16,2	30,1	18,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	50,0	44,4	48,8	47,4	40,5	43,8
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	47,4	43,4	42,1	48,4	50,8	48,7
Állandó népesség száma	34	9 878	1 557	2 526	2 268	8 310
Kiskereskedelmi üzletek száma (humán gyógyszertárak nélkül)*	4	29	9	102	11	16
Egyéni vállalkozás által üzemeltetett kiskereskedelmi üzletek száma (humán gyógyszertárak nélkül)*	-	34	7	87	4	28
Vendéglátóhelyek száma*	8	29	7	40	1	19
Zöldfelületek aránya (%) a városrész méretéhez képest*	40	31	22	12	8	17

44. táblázat: Városrészi adatok I. - forrás KSH 2001. évi népszámlálás és 2009. évi önkormányzati adatgyűjtés*
(Komló összesen oszlop adataitól jelentősen eltérő értékek kiemelve: átlagtól felfelé **kék háttér**, átlagtól lefelé **sárga háttér**)

MUTATÓ MEGNEVEZÉSE	7. KELETI VÁROS RÉSZ	8. ZOBÁKPUSZTA	9. MECSEKJÁNOSI	10. KISBATTYÁN	KÜLTERÜLET	KOMLÓ ÖSSZESEN
Lakónépesség száma	1 411	91	594	126	313	27 081
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	16,7	14,3	15,5	11,9	23,6	15,9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	56,6	62,6	59,8	65,9	55,0	64,0
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	26,7	23,1	24,7	22,2	21,4	20,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	34,4	19,3	32,4	41,0	58,1	28,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	5,2	4,3	4,0	3,3	3,4	6,5
Lakásállomány (db)	530	33	190	45	99	10 938
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	14,0	24,2	16,3	22,2	64,6	8,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	58,7	49,1	54,9	65,1	76,2	52,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	28,2	17,5	24,5	37,3	48,8	20,4
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	37,0	46,9	39,5	32,2	22,0	43,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	56,3	42,4	49,3	48,8	72,0	47,3
Állandó népesség száma	1 428	92	591	126	307	27 135
Kiskereskedelmi üzletek száma (humán gyógyszertárak nélkül)*	4	-	3	1	-	179
Egyéni vállalkozás által üzemeltetett kiskereskedelmi üzletek száma (humán gyógyszertárak nélkül)*	7	1	4	1	-	173
Vendéglátóhelyek száma*	3	1	4	-	-	112
Zöldfelületek aránya (%) a városrész méretéhez képest**	11	2	8	9	-	-

45. táblázat: Városrészi adatok II. - forrás KSH 2001. évi népszámlálás és önkormányzati adatgyűjtés*, becslés**
(Komló összesen oszlop adataitól jelentősen eltérő értékek kiemelve: átlagtól felfelé **kék háttér**, átlagtól lefelé **sárga háttér**)



7. térkép: Zölterületek Komló belterületén (összesen 188 hektár, amely a belterület 20,9%-a)

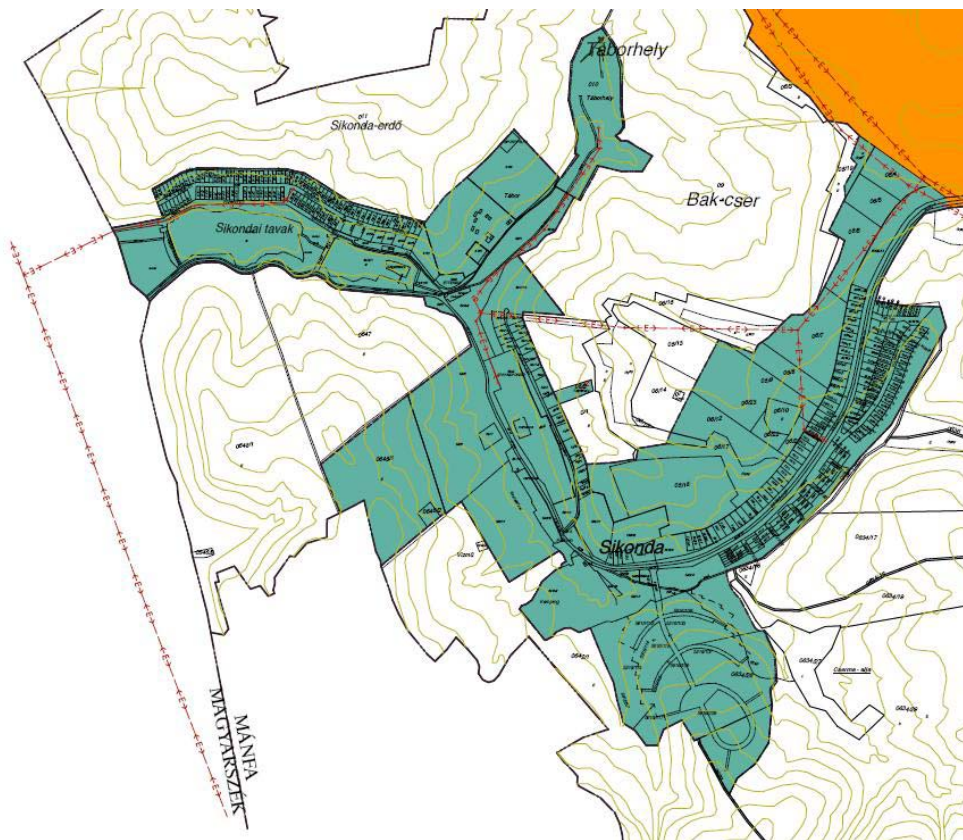
A KSH 2001. évi statisztikai adatait vizsgálva megállapítható, hogy Komló legrosszabb társadalmi státuszú területe a Külterület, amely szinte minden mutatót tekintve a legrosszabbul szerepelt. A Külterület azért került külön vizsgálatra, mert itt él a lakónépesség mintegy 1,16%-a, összesen 313 fő.

A belterületet lefedő városrészeket – az alább felsorolt mutatók alapján – vizsgálva már heterogénebb a sorrend, de itt is elsősorban Komló „falusias” jellegű városrészei azok, melyek elmaradnak a városi átlagtól. Ezek a városrészek sorrendben: Kisbattyán, Keleti városrész és Mecsekjános. Szintén alacsony társadalmi státuszú az Altáró városrész, amely a bányászat felszámolását követően kihasználatlanul maradt barnamezős üzemi területeivel és ipari jellegű, rendezett zöldfelületeket nélkülöző környezetével nem vonzó a magasabb társadalmi státuszú, fiatal és képzett munkavállalók számára. A városrészben magas az alacsony képzettségű és inaktív, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező lakosság aránya, akik anyagi lehetőségek híján nem tudnak máshová költözni. A városrészben jelentős az önkormányzati kezelésben lévő szociális bérlakások állománya is.

A 2001. évi KSH adatok és a társadalmi státuszra befolyással bíró tényezők alapján felállítható sorrend a különböző városrészek között:

- Lakónépességben belül 60-x évesek aránya. *Első négy legrosszabb %-os adat: Sikonda 27,8; Keleti városrész 26,7; Belváros 25,2; Mecsekjános 24,7.*
- Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül. *Első négy legrosszabb %-os adat: Külterület 58,1; Altáró 42,5; Kisbattyán 41,0; Keleti városrész 34,4.*
- Alacsony komfort fokozatú lakások aránya. *Első négy legrosszabb %-os adat: Külterület 64,6; Sikonda 27,8; Zobákpuszta 24,2; Kisbattyán 22,2.*
- Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül. *Első négy legrosszabb %-os adat: Külterület 76,2; Kisbattyán 65,1; Keleti városrész 58,7; Altáró 57,5.*
- Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül. *Első négy legrosszabb %-os adat: Külterület 48,8; Kisbattyán 37,3; Altáró 30,1; Keleti városrész 28,2.*
- Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül. *Első négy legrosszabb %-os adat: Külterület 22,0; Kisbattyán 32,2; Keleti városrész 37,0; Mecsekjános 39,5.*
- Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya. *(Első négy legrosszabb %-os adat: Külterület 72,0; Keleti városrész 56,3; Altáró 50,8; Mecsekjános 49,3.*

3.1.Sikonda



8. térkép: Sikonda városrész (türkízkék)- forrás önkormányzat

1. SIKONDA VÁROS RÉSZ LEHATÁROLÁSA	
- Cinege köz	- Harkály köz
- Erdei út	- Kakukk köz
- Fecske köz	- Rigó köz
- Fülemlé utca	- Sikondai út
- Fürdő utca	- Tóparti út
- Fürj köz	- Villasor

46. táblázat: Sikonda városrészt alkotó utcák - forrás önkormányzat

2001-ben a Sikonda városrészben – bár meglehetősen nagy területi kiterjedésű – Komló lakosságának mindössze 0,13%-a, összesen 36 fő élt. Ez azzal magyarázható, hogy Sikonda üdülő funkciókat lát el, ahol hétvégi házak, nyaralóépületek és hétvégi kiskertek, gyümölcsösök találhatóak. A KSH adatai szerint Sikondán összesen 18 darab lakóingatlan található. A városrészben Komló és a környező települések lakosai csak ingatlantulajdonnal rendelkeznek, de nem élnek ott életvitelszerűen. A 66-os út közelében fekvő városrész beépítése családi házas jellegű, jellemzőek az – építési engedély nélkül elhelyezhető – egyszerű faházak felépítménnyel, esetenként kis bungalóval beépített kiskertek. A városrész erdővel borított környezetben fekszik, ahol sem ipari terület, sem intézmények nincsenek.

A városrészre a magas társadalmi státuszú lakosság a jellemző, ahol a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül (50%), és a felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (21,2%) jóval felülmúlják a városi átlagot (43,7% és 6,5%). A foglalkoztatás szempontjából is jól teljesít a városrész, ahol a városi átlag (52,5%) alatti a rendszeres munkajáradékkal nem rendelkezők aránya (45,8%). Az itt élő lakosságban belül

a 60 év felettek aránya (27,8%), illetve az alacsony komfortfokozatú lakások aránya (27,8%) haladta meg jelentősen a városi átlagot (20,1% és 8,0%). Az utóbbi kedvezőtlen statisztikai adat oka, hogy a hétvégi házként és üdülőként hasznosított épületek eleve alacsonyabb komfortfokozattal épültek. Az idősek magas aránya pedig a nyugdíjasként sikondai lakcímmel bejelentkező lakosság városi átlag (20,1%) feletti aránya okozza.

Sikonda városrész Komló belvárosától 4 kilométerre nyugatra fekszik. A Mecsek festői lankái között meghúzódó városrész fekvése kedvező. Közlekedési feltártsága jó, alig 500 méterre található a 66-os főúttól. Vonzerejét termálfürdője, horgásztava, az érintetlen természet közelsége és az egyedülálló mikroklímája adja. Az évi átlagos középhőmérséklet 3-5 °C fokkal alacsonyabb az országos átlagnál. A nagy kiterjedésű erdőknek köszönhetően a levegő relatív páratartalma magas átlagosan 60-80%, tiszta, por-, csíra- és füstmentes. A légnyomás-változás viszonylag csekély, ez is hozzájárul a kímélő klíma jelleghez. E festői szépségű egyedi klímával rendelkező völgyben került átadásra 2004-ben a **Sikonda Wellness Hotel*** és Fürdő**, mint az év legnagyobb hazai, idegenforgalmi beruházása. Az új fürdő az 1928-ban átadott termálfürdő és ásványvíz-palackozó kisüzem helyén épült fel. A fürdő szomszédságában 2008 évben ismét megnyitott a múltban már többször bezárt és számos tulajdonosváltáson átesett kemping, amely jelentősen növeli a Komlón elérhető szállásférőhelyek számát. A közeli horgásztó az ország minden részéről vonzza a pecásokat, ahol a halórháznál megváltott horgászengedéllyel lehet horgászni.

Az utóbbi néhány év jelentősebb méretű projektjei, mint a már említett Wellness Hotel és Fürdő (7300 Komló-Sikonda, Fürdő u. 5.), a horgásztavak kotrása, a szabadtéri színpad felújítása, új ökoturisztikai látogatóközpont kiépítése, a sétáló utak felújítása, valamint a szennyvíz- és földgázhálózat kiépítése sokat lendítettek a sikondai üdülőtérlet vonzerején.

A hosszú időn keresztül – bár magántulajdonosa mindig volt, de mégis – folyamatosan romló állapotú **kemping** az elmúlt években végre új tulajdonosra talált. A **Mediano Thermal Camping**-et (egykori nevén: Fenyves Kemping) 2008-ban újították fel. A kemping új tulajdonosa a Frankia Szolgáltató Kft.. A 3 hektáros tölgyes erdőben és az alatta elterülő fenyves parkban fekvő kemping honlapjának elérhetősége: <http://www.medianocamping.hu>. A kempingben 50 sátorhely, valamint lakókocsi és lakóautó beállóhely található. A kényelmet kedvelő vendégek számára 16 felújított – a minőség és felszereltség alapján „A”, „B” és „C” kategóriákba besorolt – faház is rendelkezésére áll.

Az elmúlt évek fejlődése irányította rá a figyelmet a városrészben tapasztalható hiányosságokra is. Nyilvánvalóvá vált, hogy a gépkocsi várakozóhelyek jelenlegi száma lényegesen elmarad a szükségéstől. Hiányzik az egyre gyarapodó állandó népességet és az időszakosan, de nagyszámban érkező üdülővendégeket egyaránt kiszolgáló élelmiszer kiskereskedelem és az egyéb üdülőhelyi szolgáltatások, mint például további minőségi szálláshelyek, éttermek, szállásközvetítéssel, túrák- és rendezvények szervezésével foglalkozó szolgáltatók. Jelentős előrelépés lenne a szintén évek óta üresen álló **Hársfa étterem** tervezett felújítása.

A korábban a bányászok utókezelését szolgáló, állami kezelésében álló „**Bányász Utókezelő Szanatórium**” épületállománya leromlott, hasznosítása nem megoldott. Meg kell találni az intézmény jövőbeli, az üdülőhelyi funkciókat kiegészítő új szerepkörét. A közterületeknek is csak egy része újult meg, az igazi üdülőhelyi milió (korzó, sétányok, kerthelyiségek) megvalósítása, a sanatórium előtti téren álló kút visszaállítása még várat magára.

3.1.1. Funkcióellátottság

Gazdasági funkciók

Sikondán az önkormányzat adatszolgáltatása szerint nincs jelentős összegű iparüzési adót fizető vállalkozás. A városrész két legjelentősebb vállalkozása az idegenforgalomban érdekelt **Sikonda Wellness Hotel és Fürdő**, valamint a **Mediano Thermal Campinget üzemeltető Frankia Szolgáltató Kft.** sem szerepel a 12 legnagyobb iparüzési adót fizető cégek listáján.

Kiskereskedelmi üzletek száma (humányógyszertárak nélkül): 4

Egyéni vállalkozás által üzemeltett kiskereskedelmi üzletek száma (humányógyszertárak nélkül): nincsen

Vendéglátóhelyek száma: 8

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés (2009)

Infrastruktúra-ellátottság, közlekedési, távközlési funkciók

Sikonda minden szükséges vonalas infrastruktúrával (villamos energia-, ivóvíz- és zárt szennyvízhálózat, telekommunikáció, belső úthálózat) ellátott, **területén nincsenek közműellátottsági hiányok**. Sikondán helyi és helyközi autóbuszmegálló is elérhető, vasút- és taxiállomás azonban nincsen.

Közösségi funkciók

A városrész jól ellátott idegenforgalmi funkciókkal. Területén működik egy korszerű, fedett termálfürdő és nyitott strand, a hozzákapcsolódó háromcsillagos szállodában, valamint a 2008-ban – teljes körű felújítást követően – újra megnyitott kempingben szálláshelyek is elérhetőek. A horgászó környékén rendezett jóléti erdő és ökológiai látogatóközpont található, valamint megtörtént a szabadtéri színpad felújítása. Az erdős környezet, a nyáron is kellemes mikroklíma kiválóan alkalmas gyalog- és kerékpártúrák szervezésére, ahol jelzett túraútvonalak segítik a tájékozódást.

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók

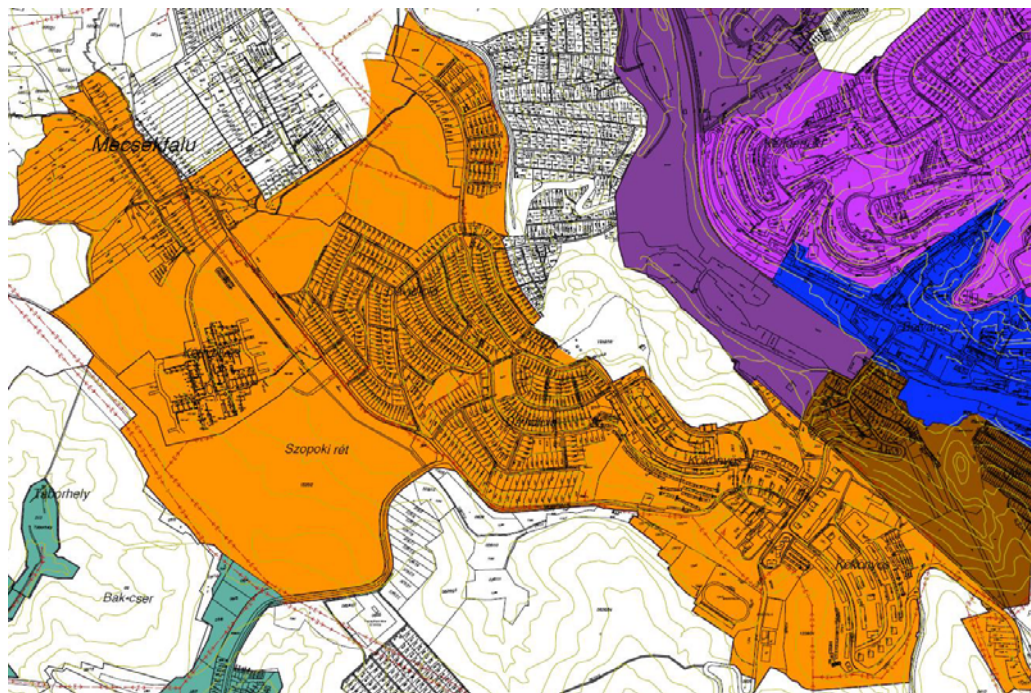
Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók nem érhetőek el Sikondán, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell utazniuk a városközpontba.

Humán szolgáltatási funkciók

Humán szolgáltatási funkciók nem érhetőek el helyben, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell menniük a városközpontba.

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> - Magas erdősültség, természetes és mesterséges állóvizek, vízfolyások, valamint a környezetükben található értékes vizes élőhelyek, - Sikonda idegenforgalmi vonzereje (gyógyvíz és wellness-szolgáltatások, horgásztavak, felújított kemping, sportlétesítmények, rekreációs zöldfelületek), - Egyedi, egészségre jó hatással lévő mikroklíma, az országos átlagnál magasabb páratartalom és 3-5 °C-kal alacsonyabb éves középhőmérséklet, - Jó közúti megközelíthetőség, a 66-os számú országos főút 500 méteren belül elérhető, - Termál- és gyógyvízkincs és az arra épülő idegenforgalmi szolgáltatások, - Kiváló közművesítettségi mutatók, - A városi átlagot meghaladja a magasan képzett munkavállalók és a magas társadalmi státuszú lakosság aránya, 	<ul style="list-style-type: none"> - Az időszakosan, elsősorban nyáron és a hétvégéken jelentkező parkolási problémák (elegendő számú kiépített parkolók hiánya), - Kiskereskedelmi és egyéb idegenforgalmi szolgáltatások részleges hiánya, - A korabeli Bányász Utókezelő Szanatórium hasznosításának megoldatlansága, - Egyes épületek és közterületek részben alacsony minőségi színvonala - Alacsony komfortfokozatú lakások városi átlagot meghaladó aránya,
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> - Turizmusban rejlő kihasználatlan lehetőségek (pl. Sikonda-tó, termálfürdő és szálloda, kemping, volt Bányász Utókezelő Szanatórium, rendezvénykínálat bővítése, természetjárás), - Hazai és uniós támogatási rendszerek pályázati lehetőségeinek kihasználása, fejlesztési források bevonása, - Minőségi turisztikai szolgáltatások – különösen a rendezvények tekintetében – és marketing-tevékenység megerősítése, 	<ul style="list-style-type: none"> - Lemaradás a környező turisztikai centrumok és üdülőhelyek (pl. Pécs, Orfű, Dombóvár-Gunaras) fizető vendégekért folytatott versenyében, - Az országosan visszaeső vendégszám miatt a termálfürdő és szálloda, illetve kemping üzemeltetésének rentabilitása veszélybe kerül, az ennek kivédésére tett erőfeszítések nem növelik jelentősen az árbevételt és javítják a likviditást,

3.2. Nyugati városrész



9. térkép: Nyugati városrész (narancssárga)- forrás önkormányzat

2. NYUGATI VÁROS RÉSZ LEHATÁROLÁSA	
- Anikó utca	- Liszt F. utca
- Ágnes utca	- Lotz K. utca
- Bartók B. utca	- Madarász V. utca
- Benzúr Gy. utca	- Mecsekfalu
- Borbála utca	- Mecsekfalui út
- Cecília utca	- Mecsek köz
- Cserma utca	- Mikszáth K. utca
- Dankó P. utca	- Móricz Zs. utca
- Dobó I. utca	- Munkácsy M. utca
- Dorottya utca	- Nagy L. utca
- Erkel F. utca	- Nagyszántó utca
- Erzsébet utca	- Petőfi tér
- Flóra utca	- Pécsi út (páratlan oldal: 35-57; páros oldal: 36-44)
- Fürst S. utca	- Radnóti M. utca
- Gárdonyi G. utca	- Rippl Rónai utca
- Gorkij utca	- Sallai I. utca
- Hegyhát utca	- Ságvári utca
- Ifjúság útja	- Széchenyi I. utca
- Juhász Gy. utca (1; 2; 6)	- Székely B. utca
- Kodály Z. utca	- Szinyei M. P. utca
- Kossuth akna utca	- Zengő utca
- Körvélyes utca	- Zichy M. utca
- Krisztina utca	
- Lehár F. utca	

47. táblázat: Nyugati városrészt alkotó utcák - forrás önkormányzat

A döntően lakófunkciójú Nyugati városrész mind területi kiterjedését, mind népességszámát tekintve a legnagyobb városrész Komlón. 2001-ben a Nyugati városrészben élt a lakosság 36,4%-a. A városrész egészének demográfiai összetételét tekintve megállapítható, hogy a 15 és 59 év közöttiek aránya (64,3%) megfelel a városi átlagnak (64%), ugyanakkor a fiatalok aránya (17,6%) közel 2 százalékponttal magasabb, míg ennek megfelelően az időskorúak aránya (18,1%) közel ugyanilyen arányban alacsonyabb a városi átlagnál, ami a korszerkezet kiegyensúlyozódását vetíti előre.

A városrészi statisztikák a képzettségi adatokat tekintve a városi átlag körül mozognak: a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (27,2%) mintegy 1,5 százalékponttal alacsonyabb a városi átlagnál (28,6%), és mintegy 1 százalékponttal alacsonyabb a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya is (5,7%, városi átlag 6,5%). Ennek megfelelően a városrészi foglalkoztatottsági adatok is a városi átlag körül mozognak, egyedül a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya alacsonyabb jelentősebben, mintegy 4 százalékponttal.

- Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül: **Nyugati városrész 52,3%; Komló átlaga 52,5%.**
- Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül: **Nyugati városrész 19,1%; Komló átlaga 20,4%.**
- Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül: **Nyugati városrész 44,4%; Komló átlaga 43,7%.**
- Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya: **Nyugati városrész 43,4%; Komló átlaga 47,3%.**

A 2001-es adatok alapján a város lakóépület állományának egyharmada (33,6%-a,) összesen 3 679 darab lakás található ebben a városrészben. A városi átlaghoz (8,0%) viszonyítva jelentősen jobb a lakások minősége komfortfokozat szempontjából, mivel itt az alacsony komfortfokozatú lakások aránya (3%) volt.

Mivel a Nyugati városrész nagy kiterjedésű, ezért több, különböző építészeti karakterű területet olvaszt magába. A Nyugati városrész részét képezi a történelmi településrészek közül Mecsekszék, Dávidföld, Körtvélyes és Kökönyös is. Mivel e négy településrész mindegyike önálló sajátosságokkal bír, ahhoz hogy kimutathatóak legyenek a különbségek, az elemzésben szükséges kitérni az egyes területekre külön-külön is.

A 2001-es statisztikák szerint **Kökönyösön** élt a városi lakónépesség 13,5%-a (a Nyugati városrész lakónépességének 37,1%-a). Demográfiai összetételét tekintve a népesség mintegy negyedét (24,6%-át) tették ki a 60 éven felüliek, míg közel 60%-át a 15-59 éves korosztály adja. Ez utóbbi adat, mintegy 4 százalékponttal maradt el a városi átlagtól, és 6 százalékponttal a városrészi átlagtól, mégis megállapítható, hogy az idősebb generáció elhalálózásával a területre jellemzően a fiatalabb generáció tagjai költöznek be. Fontos jellemzője tehát a lakóterület népességének, hogy az túlnyomó részt kisjövedelmű nyugdíjasokból és az újonnan beköltöző, jövedelmeiket lakáshitellel megterhelő fiatalokból áll, a lakosság anyagi teherviselő képessége tehát alacsony.

Foglalkoztatottság tekintetében a Kökönyösön élőket sokkal rosszabb statisztikák jellemzik, mint a városrészt. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül itt 23,2% a

foglalkoztatottsági arány is csupán 39,2%, a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül pedig 56,9%.

A településrészt hagyományos szerkezetekből épült, többlakásos épületek jellemzik, amelynek túlnyomó része az 1950-60-as években, a város gyors benépesedésének idején épült, ún. szocreál stílusban. E lakóterületeken az épületek jelentős része, illetve azok belső épületgépészeti rendszere elöregedett, felújításra szorul, ami azért jelentős probléma a város számára, mert a 2001-es adatok szerint itt található a lakásállomány 14,1%-a (1 542 db lakás).

További probléma, hogy a jelentős számban beköltöző fiatalabb generáció által támasztott új igényeknek is nehezen felel meg a lakókörnyezet: hiányoznak a megfelelő színvonalú közterek, játszóterek, valamint a városrészi alközpontot jelentő Petőfi tér sem alkalmas funkciója betöltésére, így kihasználatlan.

Körtvélyes demográfiai adatai 2001-ben jelentősen jobbak voltak a város egészére vonatkozó települési statisztikáktól. A terület lakosságának (a város lakosságának 11,2%-a, a városrész lakosságának 30,9%-a) több mint 70%-a a 15 és 59 közötti korosztályba tartozott, a fiatakorúak aránya 23% volt, ami egyrészt több mint 7 százalékponttal meghaladta a városi átlagot, másrészt pedig mintegy 18 százalékponttal meghaladta a településrészen élő idősokorúak arányát (6,1%). Mindez azt mutatja, hogy Körtvélyesre jellemzően a fiatalabb korosztályok települtek be, a településrészt jellemzően az alsó középosztálybeli fiatal és középkorú népesség lakja. Jövedelmi helyzet tekintetében kiugróan alacsony e területen a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (30,8%).

E lakóterület lényegileg az 1970-80-as években épült ki részben paneles technológiával, részben hagyományos, illetve középblokkos építési móddal. Az épületek az építési kornak megfelelően szegényes megjelenésűek, sivár környezetet alkotnak lakóik számára. Ugyanakkor komfortfokozat tekintetében e területen a legalacsonyabb az alacsony komfortfokozatú lakások aránya a városban (0,4%), miközben itt található a városi lakásállomány 9,5%-a. Hasonlóan szegényes a közterületek minősége is, gyér a faállomány, kevés és nem megfelelő színvonalú a játszótér.

Mecsekfalu korábban önálló falu volt, amelyet aztán közigazgatásilag Komlóhoz csatoltak. A településrészt elöregedő lakónépesség jellemzi városi összehasonlításban, hiszen a 60 éven felüliek aránya (29%) mintegy 9 százalékponttal haladta meg 2001-ben a városi átlagot (20,1%), és még ennél is magasabb arányban, mintegy 11 százalékponttal haladta meg a városrészi átlagot. Ugyanakkor a város teljes lakónépességének csupán 0,87%-a (városrész lakosságának 2,4%-a), azaz 238 fő élt itt 2001-ben. Mecsekfalun igen magas volt a 15-64-es korosztályon belül 2001-ben a foglalkoztatottak aránya (54,9%). A lakókörnyezet megőrizte korábbi falusias jellegét, ennek megfelelően kertes házas beépítésű (81 db lakás található itt, amelynek 12,4%-a alacsony komfortfokozatú).

Dávidföld jellemzően kertvárosias beépítésű, lakóterületi funkcióval bír. A településrész lakónépességére a városi átlag körüli értékek a jellemzőek (amelyek elmaradnak a városrészi átlagoktól): a lakónépesség 21,7%-a 60 éven felüli, 63,4%-a 15 és 59 év közötti volt 2001-ben, amikor a teljes városi lakónépesség 10,8%-a élt itt. A foglalkoztatási és jövedelmi statisztikák tekintetében minden területen jobb adatokkal rendelkezik Dávidföld, mint a városrészi átlag: a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves korosztályon belül 47,5%, a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők és legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 16,1%, illetve a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is csupán 39,7%.

Komló szabályozási tervében megcélzott népességyarapodásból következő lakásigény kielégítésére több terület is alkalmas a Nyugati városrészben. A bővítésre alkalmas területek elhelyezkedése a városrészen belül: Dávidföld és Mecsekfalu között kb. 20 hektár, Körtvélyes és Mecsekfalu között mintegy 10 hektár, valamint a körtvélyesi lakóteleptől nyugatra húzódó kb. 5 hektár. E területek jelenleg üres, beépítetlen foltok a várostestben, ahol a beépítés inkább intenzív, mint extenzív fejlesztésnek minősül.

3.2.1. Funkcióellátottság

Gazdasági funkciók

A Nyugati városrészben alapvetően a lakófunkció a meghatározó, a gazdasági funkció egyáltalán nem jellemző. A jelentősebb iparüzési adót befizető vállalkozások egyike sem működik a városrész területén. Itt elsősorban a kereskedelmi funkciót biztosító vállalkozások, azok közül is az élelmiszerüzletek dominálnak. Megállapítható, hogy a városrész e tekintetben sem egységes, Körtvélyesen például szinte teljesen hiányzik az alapvető élelmiszerkereskedelmi ellátás, továbbá Mecsekfaluban és Dávidföldön is jellemző a kereskedelemben és a szolgáltatások területén az alacsony ellátási színvonal.

Kökönyösön a településrészi pozícióból eredő, a lakosságot ellátó szolgáltatási kör még fellelhető, kérdéses ugyanakkor, hogy hosszú távon nem szűnnek-e meg annak egyes elemei (pl. a postai kirendeltség). Az is bizonytalan, elegendő vásárlóerőt nyújtanak e településrészek új, még hiányzó szolgáltatások megjelenéséhez (pl. bankautomata).

A kereskedelmi funkció erősödésére utal, hogy a **Spar Magyarország Kft.** – amely az Északi városrészben (Szilvás) már épített és üzemeltet egy nagy szupermarketet – újabb egység építését tervezi Körtvélyes, Dávidföld és Mecsekfalu településrészek között. Ehhez már megvásárolta a területet az önkormányzattól. A létesítmény elkészültét követően az alacsony ellátottságú terület színvonalas szolgáltatással bővül, javítva a lakosság ellátását.

Kiskereskedelmi üzletek száma (humángyógyszertárak nélkül): 29

Egyéni vállalkozás által üzemeltetett kiskereskedelmi üzletek száma (humángyógyszertárak nélkül): 34

Vendéglátóhelyek száma: 29

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés (2009)

Infrastruktúra-ellátottság, közlekedési, távközlési funkciók

A városrész kiterjedtsége miatt az infrastruktúra ellátottságban is jelentős különbségek vannak az egyes területek között, de mindenhol elérhető a vezetékes ivóvíz és villamos energia-hálózat, valamint a telekommunikációs hálózat (telefon, internet és kábel TV) lefedettsége is adott, a szolgáltatás mindenhol elérhető a lakosság számára. Általánosságban jellemző a városrész egészére a közösségi terek hiánya, illetve a meglévő zöldfelületek és terek leromlott állapota. Különösen Dávidföldön és Mecsekfalun szembeűnő a környezet leromlott állapota.

Dávidföldön több utcában hiányzik a szennyvízcsatorna és földgázvezeték (Flóra és Gizella utcák), továbbá egyes utcákban még a közvilágítás kiépítettsége is hiányos (Flóra u., Gizella u. és Krisztina u.). Jellemző továbbá, hogy több utcában nincs kiépített járda, sőt a Krisztina utcába hiányzik a pormentesített közút.

Mecsekfaluban jellemzően rossz állapotúak a járdák és az utak, illetve egyes részeken a járdák és pormentes utak sem kerültek kiépítésre.

Kökönyösön elsősorban a kiépített infrastruktúra műszaki állapotával van probléma: az 1950-60-as években épült lakóterületeken az épületek mellett a közműhálózatok jelentős része is elöregedett, felújításra szorul. Az utcák szélessége sok helyen nem elégséges, és a gépkocsi várakozóhelyek száma is csupán töredéke a mai igényeknek.

Körtvélyesen hasonlóan Köknyöshöz elsősorban a kiépített infrastruktúra minőségével lehetnek problémák a közeljövőben, közművesítései hiányok azonban nincsenek a településrészen.

A Nyugati városrészben elérhető a helyi autóbusz-közlekedés, több helyi járat is érinti:

- 4 - autóbusz állomás - Sikonda Vadásztanya
- 5 - autóbusz állomás - Dávidföld
- 6 - autóbusz állomás - Mecsekfalu,
- M19Y - Körtvélyes - Zobák akna

Autóbusz-pályaudvar, vasút- és taxiállomás ugyanakkor nincs a városrész területén. A vasútállomás és a helyközi közlekedést biztosító autóbusz-pályaudvar a Belvárosban található. A városrészben található postafiók, valamint több benzinkút is (Dávidföldön és Köknyösön).

Közösségi funkciók

Komló közösségi funkcióit ellátó intézmények és szervezetek elsősorban a Belvárosban tömörülnek, a Nyugati városrészben elsősorban sportolási lehetőség áll a lakosság rendelkezésére: itt található a Komlói Bányász Sport Klubnak a székhelye (Pécsi út 44.) labdarúgó stadionnal, illetve Köknyösön és Dávidföldön ezen túlmenően is található több sportpálya. A közművelődést és kultúrát, valamint a szabadidő kulturált eltöltését szolgálja a Mecsekfalun található Művelődési Ház.

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók nem érhetőek el a városrészben, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell menni a városközpontba.

Humán szolgáltatási funkciók

A Nyugati városrész jól ellátott humánszolgáltatási funkciókkal. Számos szociális, egészségügyi és oktatási intézmény ebben a városrészben található, illetve a városrész nagy kiterjedésének köszönhetően több háziiorvosi, gyermek háziiorvosi és fogorvosi rendelő is elérhető itt a lakosság számára. A városrészben elérhető humán szolgáltatási funkciók:

Egészségügy terén:

- Felnőtt háziiorvosi körzetek:
 - o Körzet Dr. Tánczos Frigyes Attila (Ságvári E. u. 10.)
 - o Körzet Dr. Gátos Attila (Körtvélyes u. 8.)
 - o Körzet Dr. Kovács Teodóra (Széchenyi u. 10.)
 - o 6. Körzet Dr. Faragó Enikő (Petőfi tér 3.)
- Gyermek háziiorvosi körzet:
 - o 2. Körzet Dr. Kovács Angéla (Ságvári E. u 7.)
- Fogorvosok:
 - o 1. Körzet: Dr. Mátyás Magdolna (Vértanúk u. 3.)

- 2. Körzet: Dr. Vándor Éva (Vértanúk u. 23.)
- Iskolaegészségügyi ellátás:
 - Dr. Kálmán Endréné Dr. Balogh Nóra (Ságvári E. u. 1.)
- Ifjúsági orvosi ellátás:
 - Dr. Szauer Edit (Ságvári E. u. 1.)

Szociális ellátás terén:

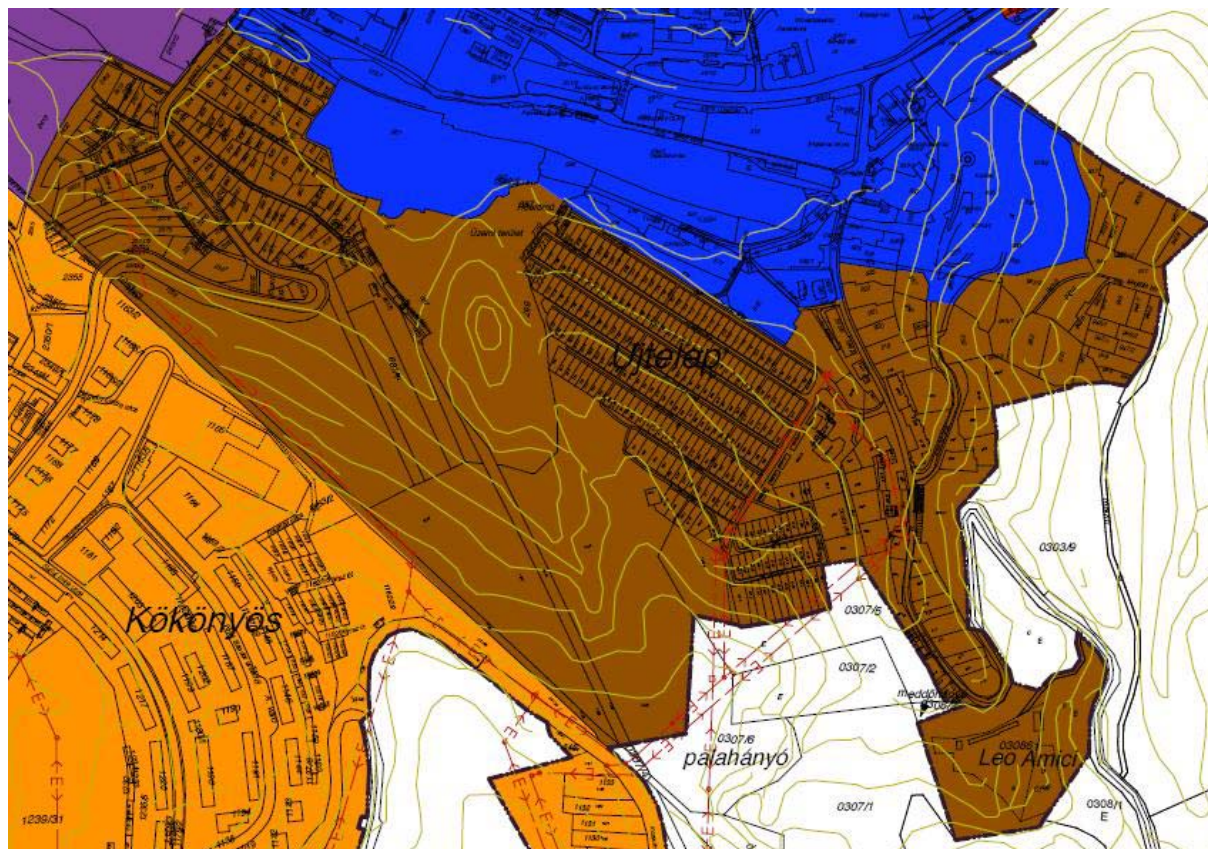
- Szociális Ellátó Centrum Kht. „Mecsek Szíve” Idősek Otthona (Pécsi út 42.)
- Gondozási Központ (Pécsi út 42/C)
- „Szent Borbála” Szociális Ellátó Kht. Idősek Otthona Komló (Sallai u. 32.)

Oktatási intézmények:

- Baranya Megyei Önkormányzat Nagy László Gimnázium, Szakközép Iskola, Szakképző Iskola és Kollégium (korábbi Nagy László Gimnázium - Gorkij u. 2.)
- Baranya Megyei Önkormányzat Nagy László Gimnázium, Szakközép Iskola, Szakképző Iskola és Kollégium (korábbi 501. sz. Csizmazia Gyula Szakképző Iskola - Ságvári Endre u. 1.)
- Gagarin Általános Iskola (Fürst Sándor u. 1.)
- Gagarin Általános Iskola Ifjúság Utcai Tagintézménye (Ifjúság u. 37.)
- Kenderföldi Általános Iskola (Gagarin u. 4.)
- Nevelési Tanácsadó (Pécsi út 51.)
- III. sz. Óvoda körzet
 - Sallai úti Óvoda (Sallai út 1.)
 - Körtvélyesi Óvoda (tagóvoda - Nagyszántó u. 10.)

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> - Kiegyensúlyozódás irányába elmozduló korszerkezet, - telkek kialakítására alkalmas szabad területek (Dávidföld, Mecsekfalu, Körtvélyes), - Jól kiépített humánszolgáltatási funkciók, 	<ul style="list-style-type: none"> - Hiányos és felújításra szoruló közművek (egyes helyeken hiányzó csatorna, földgáz, közvilágítás), - Kapacitásproblémákkal küzdő, felújításra szoruló utak, rossz állapotú járdák, - Parkolóhelyek hiánya, - Nagyszámú, elöregedett, felújításra szoruló lakóépület (pl. Kőkönös), - Közösségi funkciók hiánya, - Kevés játszótér és közösségi tér, elhanyagolt közterületek, - Településrészi szintű funkciók (pl. kiskereskedelmi) részleges hiánya,
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> - Lakásállomány bővítése a telekkialakításra alkalmas területeken (Dávidföld, Mecsekfalu, Körtvélyes), - Hazai és uniós támogatási rendszerek pályázati lehetőségeinek kihasználása, fejlesztési források bevonása közterület-rehabilitációba, 	<ul style="list-style-type: none"> - Közösségi terek hiányába a társadalmi elidegenedés fokozódása, - Fejlesztések hiányában a lakásállomány leértékelődése, elértéktelenedése (különösen Kőkönös és Körtvélyes),

3.3. Déli városrész



10. térkép: Déli városrész (barna) - forrás önkormányzat

3. DÉLI VÁROS RÉSZ LEHATÁROLÁSA

- Akácfa utca	- Madách I. utca
- Bajcsy Zs. utca (páros oldal: 6-26; páratlan oldal: 11-45)	- Magyar B. utca
- Béke-telep I. sor	- Majális tér
- Béke-telep II. sor	- Nyár utca
- Béke-telep III. sor	- Ősz utca
- Diófa utca	- Pécsi út (páratlan oldal: 13-33; páros oldal 2-34)
- Hársfa utca	- Rákóczi F. utca
- Jókai M. utca	- Sóstói utca
- Kinizsi P. utca	- Tavasz utca
- Kisfaludy utca	- Tél utca
- Kórház utca	- Toldi M. utca

48. táblázat: Déli városrészt alkotó utcák - forrás önkormányzat

A 2001-es adatok alapján a Déli városrészében a városi lakónépesség 5,6%-a élt (1.525 fő). A 14 év alattiak (15,3%) és 60 év feletti (17,6%) egyaránt alacsonyabb, mint a városi átlag (15,9 és 20,1%). Ezzel szemben az **aktív középkorúak aránya (67,1%) 3,1%-ponttal meghaladja a városi átlagot (64,0%)**. Az iskolázottságot tekintve is jó adatokkal rendelkezik a városrész, tekintve a **felsőfokú végzettségűek aránya több mint 4%-ponttal meghaladja a városi értéket (6,5%)**. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya

(23,0%) alacsonyabb, mint a városi átlag (28,6%), ami kedvező az aktív korúak képzettségét tekintve.

A Déli városrészben **a városi átlag feletti arányban jelenlévő aktív korú és képzettségű lakosság foglalkoztatottsági mutatói is markánsan jobbak a város átlagánál.** A rendezett kertvárosi környezet is jelzi, hogy az itt élők a város jobb módú lakói, akik mind az iskolázottság, mind a foglalkoztatás tekintetében kedvezőbb helyzetben vannak a városi átlagnál, és a többi városrész lakóinál. A foglalkoztatási adatok a Dél városrészben:

- Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül: **Déli városrész 48,3%; Komló átlaga 52,5%.**
- Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül: **Déli városrész 16,6%; Komló átlaga 20,4%.**
- Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül: **Déli városrész 48,8%; Komló átlaga 43,7%.**
- Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya: **Déli városrész 42,1%; Komló 47,3%.**

A 2001-es adatok alapján a város lakóépület állományának 5,53%-a, összesen 605 darab található ebben a városrészben. A városi átlaghoz (8,0%) viszonyítva enyhén jobb a lakások minősége, mivel itt az alacsony komfortfokozatú lakások aránya (7,8%) volt. A bemutatott KSH adatok magasabb társadalmi státuszú városrésze utalnak, amelynek a külső szemlélő számára is látható jelei az összességében rendezett kertvárosi környezet és családi ház utcaép. Jellegetes része a városrésznek a területileg is elkülönülő Újtelep, amely neve ellenére Komló egyik legrégebbi része. Az ikerházas, nyolc utcából álló bányászkolóniát még a múlt század elején építették egy meredek domboldalra. Az 1910-es és 20-as években, hogy a csúszást megakadályozzák az akkori technológiának megfelelően támfalakat építettek az utak mellé, melyek feladata nem csak az út megtámasztása volt, de az alattuk levő utca lakóházainak megvédése is. Az elmúlt évtizedek alatt a kőfalak többségét a csapadék, a jelentős hőmérsékletingadozások, a szivárgó rendszer hiánya miatt felgyülemelő csapadékvíz erősen megrongálta, s bár történtek kisebb javítások a mára elhasználódott támfalak rekonstrukcióra szorulnak.

3.3.1. Funkcióellátottság

Gazdasági funkciók

A városrészben **nincsenek gazdasági funkciók.** A Déli városrészben a lakófunkció a meghatározó, területén nincsen bejegyezve és nem működik jelentősebb iparüzemi adót befizető vállalkozás. Néhány kisméretű élelmiszer bolt elérhető, de a szolgáltatásokért a városközpontba kell menni.

Kiskereskedelmi üzletek száma (humányógyszertárak nélkül): 9

Egyéni vállalkozás által üzemeltetett kiskereskedelmi üzletek száma (humányógyszertárak nélkül): 7

Vendéglátóhelyek száma: 7

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés (2009)

Infrastruktúra-ellátottság, közlekedési, távközlési funkciók

A közműhálózat teljesen kiépített. A városrész belterületén mindenhol elérhető a vezetékes földgáz, az ivóvíz-, villamos energia- és zárt szennyvízhálózat, melyet a telekommunikációs

hálózat (telefon, internet és kábel TV) is lefed. A városrészben elérhető a helyi autóbuszjárat, azonban vasút- és taxiállomás nincsen a területén. Vasútállomás és távolsági autóbusz-pályaudvar a szomszédos Belvárosban van. A városrész közvilágítási rendszere csak részben került korszerűsítésre energiatakarékos izzók, lámpatestek révén, és vannak még ellátatlan területek.

Közösségi funkciók

Közösségi funkciók nem érhetőek el helyben, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell menniük a közeli városközpontba.

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók

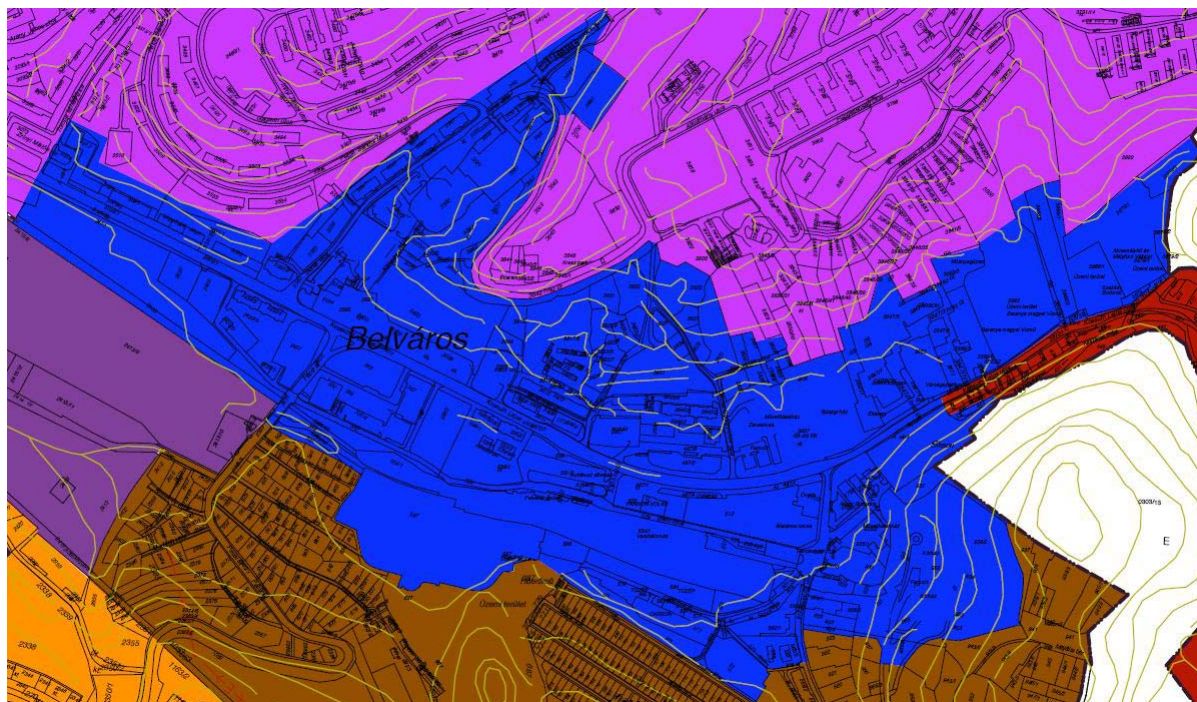
Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók nem érhetőek el a városrészben, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell menni a városközpontba.

Humán szolgáltatási funkciók

Humán szolgáltatási funkciók nem érhetőek el helyben, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell menniük a közeli városközpontba.

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> - Magasabb társadalmi státuszú városrész (a városi átlagot meghaladó a felsőfokú végzettségűek és az aktív korosztály aránya, illetve városi átlag alatti a munkanélküliek és foglalkoztatott nélküli háztartások aránya), - Nyugodt, kertvárosi hangulatú családi házas övezet, - Teljesen közművesített belterület, 	<ul style="list-style-type: none"> - Felújításra szoruló közlekedési infrastruktúra, mint pl. járdák, belterületi utak, - A közúthálózat korlátozott kapacitásaihoz képest nagy jármű és teherforgalom a Pécsi út körzetében (Imre telep), - Rekonstrukcióra szoruló közvilágítás Újtelepen, - A domborzati adottságok, meredek lejtők miatti problémák (felújításra szorulnak az épületeket és utakat védő támfalak, elhasználódtak az eróziós hatások ellen védelmet biztosító csapadékvíz-elvezető rendszerek) - Építési telkek a régi engedékenyebb szabályozás miatti túlépítettsége, - Közösségi terek és zöldfelületek hiánya, - Kiskereskedelmi és egyéb szolgáltatási funkciók hiánya (pl. élelmiszerbolt, vendéglátás)
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> - Közösségi, kiskereskedelmi és humán szolgáltatási funkciók telepítése a városrészben, - A Sallai Imre utca és Pécsi út tehermentesítése az Altáró városrész irányában elkerülő út kiépítésével, - Rendezett közterületek és zöldfelületek kialakítása, - Hazai és uniós támogatási rendszerek pályázati forrásainak, lehetőségeinek igénybevétele, 	<ul style="list-style-type: none"> - Forráshiány miatt nem sikerül minden régi és elhasználódott támfalat felújítani, melyek továbbra is veszélyeztetik az alattuk található lakóépületeket és úthálózatot, - A Nyugati városrész irányából becsatlakozó Sallai Imre utca, majd Pécsi út közúti túlterheltségének növekedése, tovább emelkedő zaj-, por- és levegőszennyezés,

3.4. Belváros



11. térkép: Belváros városrész (kék) - forrás önkormányzat

4. BELVÁROS VÁROSRESZ LEHATÁROLÁSA

- Bajcsy Zs. utca (páros oldal: 4; páratlan oldal: 1-9)	- Kölcsey F. utca
- Bem J. utca	- Táncsics M. utca
- Berek utca	- Templom tér
- Dózsa Gy. utca	- Tompa M. utca (páros oldal: 2)
- Kiss J. utca	- Városház tér
- Kossuth L. utca (páratlan oldal: teljes; páros oldal: 34-56)	- Zrínyi tér (1, 2, 3)
	- 48-as tér

49. táblázat: Belváros városrészt alkotó utcák - forrás önkormányzat

A 2001. évi népszámlálási adatok szerint a Belvárosban élő lakónépesség száma 2.523 fő volt, mely Komló lakosságának 9,3 %-a. A lakosság korösszetételét vizsgálva Sikonda és a Keleti városrész után itt a legmagasabb a 60 éven felüliek aránya (25,2%), ami 5,1%-ponttal magasabb a városi átlagnál (20,1%). A Belvárosban a 14 év alattiak (13,3%) és a 15-59 évesek aránya (61,5%) egyaránt alulmúlja a városi átlagot (15,9% és 20,1%). Mindez egyértelműen jelzi, hogy **a belvárosban idősebb átlagéletkorú lakosság él.**

Az iskolázottság tekintetében a felsőfokú végzettségük arányában található némi eltérés a városi átlagtól, ahol a komlói átlaghoz (6,5%) képest 1,4 százalékponttal magasabb volt a felsőfokú végzettségű lakosok aránya (7,9%). A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül is jobb értéket mutat, mivel a Belváros adata (24,4%) több mint 4 százalékponttal elmarad Komló 28,6%-os értékétől. **A városi átlagnál képzettségű lakosság foglalkoztatottsági mutatói jobbak a város átlagánál.** Foglalkoztatási adatok a Belvárosban:

- Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül: **Belváros 46,6%; Komló átlaga 52,5%.**

- Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül: **Belváros 16,2%; Komló átlaga 20,4%.**
- Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül: **Belváros 48,8%; Komló átlaga 43,7%.**

A 2001-es adatok alapján a város lakóépület állományának 10,6%-a, összesen 1.161 darab található ebben a városrészben. A városi átlaghoz (8,0%) viszonyítva több mint 3%-ponttal **jobb a lakások minősége**, mivel itt az alacsony komfortfokozatú lakások aránya csak 4,8%.

A Belváros városrészben összpontosulnak Komló közigazgatási, kereskedelmi, intézményi és egyéb szolgáltatási funkciói. Komló város életminőségét és fejlődését hátráltató problémái a Belvárosban koncentráltan jelennek meg. Erről részletes „Problématérkép” készült, melyet Komló Városközpont Szabályozási Terve tartalmaz. Ezek közül a **legjelentősebb a Belváros városrészre egyre jobban ránehezedő belső- és tranzit gépjárműforgalom okozta problémák.** Noha a helyzet akuttá válásának oka a letelepedő új kereskedelmi egységek és vállalkozások által vonzott jelentős forgalomnövekedés, a helyzet már ezt megelőzően is meglehetősen rossz volt. Az eredendő közlekedési probléma ugyanis az, hogy mind a város belső forgalma, mind az elsősorban Pécs felé irányuló, illetve onnan érkező helyközi forgalom lényegileg egyetlen, a Pécsi út - Berek u. - Szilvási u. - Alkotmány u., illetve Kossuth Lajos utca által leírható tengelypáron bonyolódik. Ezek az útvonalak a Belvárosban keresztezik egymást, annak minden kedvezőtlen környezeti hatásával a városközpontot terhelve.

A Városház térről kiinduló, szűk keresztmetszetű, a város határáig két hajtűkanyarral is rendelkező Pécsi út-Sallai u. nyomvonal mára naponta mintegy 12.000 egységjármű forgalmat kell lebonyolítson zsúfolt lakóterületeken áthaladva. A város „szívében” található Kossuth Lajos utca és Pécsi út csomópontja, **a Városház tér még a lámpás forgalomirányítás bevezetése után is képtelen lebonyolítani elosztó szerepét a kereskedelmi létesítmények irányába, illetve a városrészek közötti forgalomban.** A helyzetet súlyosbítja a Pécsi út közúti jelzőlámpákkal össze nem hangolt fénysorompós vasúti kereszteződése.

Súlyos gondok jelentkeztek a Berek utcában is. **Az itt elhelyezkedő vásárcsarnok – főleg piaci napokon jelentkező – varakozóhely igénye a mozgó forgalom levezetésének gátjává vált.** A Belvárost jelentős közúti teherforgalom is érinti. A szinte minden szempontból kedvezőtlenül elhelyezett „kőrakodó” a Belváros keleti végén okoz megnövekedett forgalmat és környezeti ártalmakat. A fenti **közlekedési anomáliák tovább súlyosbították a – kedvezőtlen domborzati viszonyok miatt nehezen átszellőző – Belváros kedvezőtlen környezeti állapotát.** A városrészben a légszennyezés pontszerű forrásai közül a helyi és helyközi közlekedést kiszolgáló autóbusz-pályaudvar, az önkormányzati tulajdonban lévő városi fűtőmű és a vasútvonal, illetve a vonalszerű források közül pedig elsősorban a Pécsi út, másodsorban a Kossuth Lajos utca jelenti már ma is a legsúlyosabb szennyező forrásokat. Lényegileg ugyanez a helyzet a környezeti zaj tekintetében is. Ennek csillapítására az **egyik fontos közlekedésfejlesztési döntés az autóbusz-pályaudvarnak a városrész nyugati sávjába, a Tesco áruház közelébe való áttelepítése.** Az önkormányzat elképzelése szerint ezt a lépést akkor is meg kell tenni, ha – a város javaslatával ellentétben – a vasúti fejpályaudvar és pálya megszűnik, nem csupán e körzetbe települ át. A Zrínyi tér körzetébe tervezett áttelepítés jelentős – mintegy 3-5 hektáros – fejlesztési területet szabadíthat fel, melyeket a városközpont közösségi, kulturális és jóléti funkcióinak bővítésére kívánatos felhasználni. Hosszú távra tekintve a város a fűtőművet is szeretné kitelepíteni a Belvárosból, de ennek finanszírozására és módjára nincs kialakult elképzelés.

A városrészben jelentkező másik jelentős probléma a rendelkezésre álló **szabadtéri közösségi terek és rendezvények megtartására alkalmas helyszínek leromlott infrastruktúrája (pl. Színház és Községi Ház környezete), valamint az egyéb közcélú ingatlan és zöldfelület fejlesztésére kijelölhető területek hiánya.** Ugyan ennek az elmúlt 15 évben voltak előnyei – ezzel ugyanis sok beruházás rekonstrukciós jelleggel, meglévő létesítmények átépítésével, korszerűsítésével, bővítésével valósult meg, mint például az OTP Bank Nyrt. épülete, Béke Szálló, a „Csille-sor” épületének emeletráépítése –, de mára e területhiány tarthatatlanná vált. A múlt század második felében lezajlott gyors ipari fejlődés, majd a rendszerváltást követő gazdasági struktúraváltás után mára **időszerűvé vált, hogy a Belváros újonnan bekapcsolásra kerülő területei a jóval lassabban megtérülő közösségi igényeknek, mint például az oktatási, kulturális, sport és rekreációs célú ingatlanfejlesztéseknek is helyet adjon.** Mindez lehetőséget biztosít majd a városrész **területfelhasználási problémáinak** kezelésére, legalább részleges megoldására is. A Belváros jelenleg egyaránt szenved az előbb említett helyszűkétől és a jelentős méretű kihasználatlan, szegényes megjelenésű, elsősorban a MÁV tulajdonban álló területektől. A jelenlegi területfelhasználás és -szerkezet – többek között – a fentiekben taglalt megnövekedett gépjármű forgalom levezetésére sem alkalmas.

Súlyos hiánya a városrésznek a zöldfelületek hiánya. Bár a Belvárosban számos jelentős területű zöldfelületi elem húzódik, ezek **nem állnak össze egységes zöldfelületi rendszerré,** és maga a városközpont szinte egyáltalán nem rendelkezik zöldfelületekkel. Már a városközpont rendezésére és építészeti arculatának kialakítására 1992-ben kiírt mesteriskolás pályázat anyagából is kiderült, hogy a **központ terület-felhasználásának súlypontjába a zöldfelületi és rekreációs elemeket kell állítani** annál is inkább, mert a Belváros ezekben szenved leginkább hiányt. Ezen gondolat mentén, a városközpont teljes hosszán végigvonuló, a kelet-nyugati irányú gyalogostengelyt hangsúlyozó, változó szélességű zöldfelületi zóna alakítható ki a városközpont kereskedelmi zónájától (Tesco, Plus, Penny Market) az intellektuális és spirituális zónáig (Színház, Zeneiskola, Községek Háza, Május 1 Művelődési Központ, Katolikus és Református Templom), érintve a közigazgatási zónát (Polgármesteri Hivatal, Okmányiroda, Bíróság, Ügyészség).

3.4.1. Funkcióellátottság

Gazdasági funkciók

A Belvárosban a **kiskereskedelmi és vendéglátóipari szolgáltatások a meghatározóak.** A vendéglátóhelyek száma 40 db, kiskereskedelmi üzletek száma 102 db, ebből egyéni vállalkozás által üzemeltetett, kiskereskedelmi üzletek száma (humángyógyszertárak nélkül) 87 (forrás *önkormányzati adatgyűjtés, 2009*). A városrészben található a **Pécs-Baranya Kereskedelmi és Iparkamara** kirendeltsége (Városház tér 4.) A Belvárosban a város szívében, Városház tér 4. szám alatt található **Hotel Béke Sziget** az egyetlen szálláshelyet kínáló épület. A vendégek részére 2 szállodai apartman (4 fő), 8 saját fürdőszobás szoba és 15 2-3 ágyas „turista” kategóriás szoba áll rendelkezésre. A hotel befogadó-képessége 52 fő.

A Belvárosban **6 pénzügyi intézménynek van bankfiókja** (OTP, K&H, Budapest Bank, Szigetvári Takarékszövetkezet, Raiffeisen Bank és Erste Bank), további pénzügyi intézmények megtelepedésére – Pécs közelsége miatt – csak a lakosság vásárlóerejének erősödése és a vállalkozói aktivitás bővülése esetén lehet számítani. A városban **valamennyi jelentős hazai biztosítótársaság szolgáltatásai elérhetőek,** a nagyobbak esetében – pl. Aegon Magyarország, Allianz Hungária, AXA Magyarország, Generali-Providencia – helyi kirendeltségeken keresztül, valamint a több biztosító ajánlatait közvetítő pénzügyi szolgáltatást végző biztosításközvetítő cégek, brókerek és alkuszok révén.

VÁLLALKOZÁS	CÍM	PROFIL ÉS HONLAP	BEFIZETETT IPA (EFT, 2008 ÉV)
Tesco-Globál Zrt.	Komló, Kossuth u. 54-56.	Kiskereskedelem (hipermarket) <i>www.tesco.hu</i>	11.791.929 Ft
Komló-Víz Kft.	Komló, Kossuth u. 9.	Komló és a 24 környező település vízi közműveinek üzemeltetése <i>www.komloviz.hu</i>	11.249.917 Ft
Otp Bank Nyrt.	Komló, Kossuth u. 95/1.	Pénzügyi szolgáltatás <i>www.otpbank.hu</i>	11.015.576 Ft
Magyar Telekom Nyrt.	Komló, Városház tér 2.	Vezetékes és mobilkommunikációs lakossági és vállalati szolgáltatások, tartalom-, média- és más, nem hozzáférési szolgáltatásokat tartalmazó új üzleti területek <i>www.telekom.hu</i>	6.980.443 Ft
E-ON Áramszolgáltató Zrt.	Komló, Berek utca 2/c	Elektromos áram nagykereskedelem, valamint áram- és gáz végfelhasználók felé való szolgáltatása <i>www.eon-hungaria.com</i>	6.685.507 Ft

50. táblázat: A városrész legtöbb iparüzési adót befizető vállalkozásai - forrás önkormányzat

A kiskereskedelmi üzletek és szolgáltatások a város központjában összpontosulnak, főként a Berek utca, Városház tér, Pécsi út és Kossuth Lajos út körzetében. Utóbbi a város legforgalmasabb és a lakosság által leginkább használt főútvonala, mely jelentős tranzitforgalmat is átvezet. Az elmúlt években a belvárosba telepedett le a **Tesco**, a **Lidl**, **Penny Market** és a **Plus**. A Berek utcában a Plus áruház épülete mögötti területen található a **vásárcsarnok és piac**.

Kiskereskedelmi üzletek száma (humángyógyszertárak nélkül): 102

Egyéni vállalkozás által üzemeltett kiskereskedelmi üzletek száma
(humángyógyszertárak nélkül): 87

Vendéglátóhelyek száma: 40

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés (2009)

Infrastruktúra-ellátottság, közlekedési, távközlési funkciók

A Belváros közműhálózata teljesen kiépített. A városrészben mindenhol elérhető a vezetékes földgáz, az ivóvíz-, villamos energia- és zárt szennyvízhálózat, s a területet a telekommunikációs hálózat (telefon, internet és kábel TV) is lefedi. A csapadékvíz-elvezetés megoldott, bár egyes helyszíneken rekonstrukcióra szorul, több helyen az útfelszínből kiemelkedő aknafedelek okoznak problémát. A Belvárosban lakóingatlanok többségét, valamint az intézmények csaknem mindegyikét a városi önkormányzat tulajdonában lévő, a városrészben található **gázmotoros fűtőmű** – a városi tulajdonú **Komló Fűtőerőmű Zrt.** üzemeltetésében - látja el távfűtéssel és meleg vízzel. Mivel a fűtőmű korszerűsége ellenére is

légszennyező pontforrás a Belvárosban, valamint jelentős területet foglal el a közösségi terek és zöldfelületi hálózati fejlesztések előtt, ezért a város önkormányzata tervbe vette annak kitelepítését. Ez azonban annak hatalmas költségei miatt jelenleg még csak stratégiai célként fogalmazódott meg, mely rögzítésre került a szabályozási tervben. Addig a hálózat rekonstrukciója több ütemben zajlik, azóta csökkennek a nagy vezetékhozsakból és rossz hőszigetelésből adódó hálózati veszteségek. A távhőellátás biztonságának növelése céljából a közeljövőben kezdődik meg a központi fűtőmű teljesítményére „rámegítő”, biomasszára épülő újabb fűtőmű telepítése a Zobákpusztva városrészben.

Komló város infrastruktúráját üzemeltető önkormányzati tulajdonban lévő szervezetek, nonprofit vállalkozások a Belvárosban:

- Komlói Fűtőerőmű Zrt. (Bem u. 24.)
- Komló-Víz Kft. (Kossuth L. u. 9.)
- Komló Városgazdálkodási Zrt. (Kossuth L. u. 115.)

A Belvárosban a tömegközlekedést a helyi és a helyközi menetrend szerinti üzemelő **autóbusz-pályaudvar és vasútállomás** szolgálja ki. A helyi tömegközlekedésről a Pannon Volán Zrt.-vel megkötött szerződés keretében gondoskodik az önkormányzat. Van taxiállomás, benzinkút, főpostahivatal és fiókposta. A városrész közvilágítása energiatakarékos izzók és lámpatestek cseréjével részben korszerűsítésre kerül.

Közösségi funkciók

A Belvárosban összpontosulnak Komló közösségi funkciói, melyek az alábbi intézmények keretei között működnek:

- Közösségek Háza (48-as tér 1.)
- Színház és Hangversenyterem (48-as tér 5.)
- József Attila Városi Könyvtár (Városház tér 1.)
- Komlói Természettudományi Gyűjtemény (Városház tér 1.)
- Városi Helytörténeti Múzeum (Városház tér 1.)
- Városi Sportcsarnok és fedett tanuszoda (Eszperantó tér 1.)
- Komlói Teleház (Városház tér 1.)
- Komlói Újság (Városház tér 1.)
- Római Katolikus Plébánia (Templom tér 3.)
- Református Lelkészi Hivatal (Bajcsy Zs. u. 7.)

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók

A városrészben koncentrálnak az önkormányzati, állami, igazgatási, hatósági és igazságszolgáltatási funkciók, melyek az alábbi helyszíneken érhetőek el:

- Komló Város Polgármesteri Hivatala (Városház tér 3.)
- Okmányiroda (Városház tér 3.)
- Komló Város Önkormányzatának Hivatásos Tűzoltósága (Berek u. 2.)
- Városi Rendőrkapitányság (Berek u. 10.)
- Városi Bíróság (Bajcsy Zs. u. 2.)
- Városi Ügyészség (Bajcsy Zs. u. 2/A)
- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ) - Bajcsy-Zs. u. 5.
- Földhivatal (Berek u. 3.)

Humán szolgáltatási funkciók

A Belváros jól ellátott humán szolgáltatási funkciókkal. Számos szociális, egészségügyi és oktatási intézmény ebben a városrészben található. Itt érhető el az elmúlt években több ütemben korszerűsített **városi kórház és járóbeteg szakrendelés, valamint a mentőállomás**. A kórházat a Komlói Egészség Centrum Nonprofit Kft. üzemelteti. Számos háziorvosi, gyermekorvosi és fogorvosi praxis itt fogadja a Komló különböző körzeteiből érkező lakosokat. A belvárosban található orvosok, védőnői szolgálat, valamint szociális és oktatási intézmények:

- Felnőtt háziorvosi körzetek: 4. Körzet Dr. Aranyos Gabriella és 5. Körzet Dr. Gábor Amália (Kossuth L. u. 103.)
- Gyermek háziorvos: 4. Körzet Dr. Fledrich János (Kossuth L. u. 103.)
- Fogorvosok: 3. Körzet Dr. Révész András és 4. Körzet Dr. Mühl Attila (Kossuth L. u. 103.); 5. Körzet Dr. Nyers Olympia (Kossuth L. u. 85.); 6. Körzet Dr. Melegh Judit (Városház tér 19.)
- Védőnői Szolgálat (Templom tér 4.)
- Családsegítő és Gyermejköléti Szolgálat (Templom tér 4.)
- Kodály Zoltán Ének-Zene Tagozatú Általános Iskola (Templom tér 2. - www.kodalyz-kl.sulinet.hu)
- Erkel Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény (48-as tér 7.)
- Belvárosi Óvoda (Templom tér 2.)

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> - A városi átlagot meghaladó képzettségi és foglalkoztatási mutatók, komfortos lakások magasabb aránya, - Belvárosban összpontosuló kiskereskedelmi üzletek és vendéglátóipari szolgáltatások, - Sokszínű kulturális élet és rendezvénykínálat, kiépített intézményi háttér (városi színház, zeneiskola, sportsarnok és fedett uszoda, közösségi ház), - Egységes képet mutató szocialista-realista építészeti emlékek (pl. Városház tér, a városháza, a könyvtár és múzeum épületei), - Kiváló közművesítettségi mutatók, - Teljes körűen kiépített, hatékony szociális intézményrendszer, - Korszerű egészségügyi ellátás (kórház, járóbeteg-ellátás, fogászat házi- és gyermekorvos-hálózat, 	<ul style="list-style-type: none"> - Történelmi belváros és városközpont hiánya, - Jelentős lég-, zaj- és rezgésterhelést okozó pontforrások (autóbusz-pályaudvar, vasútvonal és városi fűtőmű), - Ingatlan-, valamint egyéb közösségi és zöldfelületi fejlesztésre alkalmas területek hiánya, - Közlekedési árnyékhelyzet (harmadrendű, rossz minőségű országos közúti kapcsolatok, egyvágányú és a városban véget érő, felszámolással fenyegetett vasúti szárnyvonal), - Túlterhelt, kapacitásproblémákkal küzdő, egyre romló állapotú közlekedési infrastruktúra, a Belvárost tehermentesítő gyűjtő- és elkerülő utak hiánya; - Közlekedésből származó levegő-, zaj- és rezgésszennyezéssel terhelt Belváros, - Parkolóhelyek akkut hiánya, - A nagy forgalom miatt a közlekedési balesetek erőteljesen növekvő száma, - Előregedett, szocreál stílusban épült tömbházak, „házgyári” épületek felújításra szoruló közművekkel, - Kevés játszótér és közösségi tér, elhanyagolt közterületek, - Kevés park, és az összefüggő zöldfelületi rendszer hiánya a Belvárosban, - Természetes fogyás eredményeként stagnáló/csökkenő lakosság szám és előregedő korfa, a városi átlagot meghaladja a kisnyugdíjasok aránya,

Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> - Funkcióbővítő fejlesztések a városközpontban, közösségi szolgáltatások minőségi fejlesztése, - Turizmusban rejlő kihasználatlan lehetőségek (pl. közösségek háza, városi színház, sportközpont és uszoda, rendezvénykínálat bővítése) fejlesztése, - Városközpont területének és zöldfelületének növelése a vasúti fejállomás, az autóbusz-pályaudvar és hőerőmű belvárosból történő kitelepítésével, - Hatékony, gyors „e-ügyintézés” bevezetése a város portálján, korszerű intranet hálózatok és fejlesztési döntéseket támogató alkalmazások telepítése, - Kölcsönös előnyökön alapuló együttműködés a megyeszékhely és régióközpont Péccsel, - Közterületek és zöldterületek minőségének fejlesztése, nagyobb szabású szabadterei rendezvények megtartására alkalmas közösségi terek kialakítása, - Belváros közlekedési rendszerének felülvizsgálata, majd a helyi- és tranzitforgalom egyidejű forgalomcsillapítása, átszervezése, - Hazai és uniós források bevonása a tervezett beruházásokhoz, 	<ul style="list-style-type: none"> - A növekvő közúti forgalom, a városközpontot tehermentesítő elkerülő utak hiánya és a rossz minőségű közlekedési infrastruktúra (pl. 6541. sz. közút) miatt tovább emelkedik a levegő-, a zaj- és rezgésszennyezés, - Erősödik Pécs munkaerőt elszívó hatása, a képzetesebb munkaerő elvándorol a városrészből, - A kihasználatlan Godisa-Komló vasúti szárnyvonal megszüntetésével nő a közúti forgalom, újabb rekultiválásra szoruló barnamezős területek és alulhasznosított zárványok jelennek meg a városközpontban, - Elhúzódó gazdasági recesszió miatt emelkedő munkanélküliségi ráta, növekvő szociális feszültségek, erősödő szegregációs hatások, - Csökken a városrész oktatási intézményeinek kihasználtsága, illetve az inflációt meghaladóan emelkedő üzemeltetési és fenntartási költségeket nem fedezik a diákok után kapott állami támogatások és más, döntően önkormányzati hozzájárulások, - Túlterheltté, majd finanszírozhatatlanná válik a szociális ellátórendszer – finanszírozási szempontból fokozottan veszélyeztetett városi kórház és járóbeteg szakrendelés –, amely korlátozottan lesz képes kiszolgálni az előregedő lakosságot,

3.5. Altáró



12. térkép: Altáró városrész (sötét lila) - forrás önkormányzat

5. ALTÁRÓ VÁROS RÉSZ LEHATÁROLÁSA

- Építők útja	- Juhász Gy. utca (páros oldal: 4)
- Ipari út	- Sport völgy

51. táblázat: Altáró városrészt alkotó utcák - forrás önkormányzat

A 2001. évi népszámlálási adatok szerint a városrész lakóinak száma 2.247 fő volt, amely a város lakosságának közel 8,3%-a, és amelyből az állandó népesség száma 2.268 fő volt. A városrésze jellemző, hogy **alapvetően gazdasági funkciót tölt be, területén jelentős nagyságú, a bányászat felszámolását követően visszamaradt barnamezős üzemi terület található.** Az Altáró városrész méretéhez képest **ritkán lakott terület.** A lakóingatlanok a városrész északi részén, Mecsekjánosi szomszédságában koncentrálnak (Építők útja, Sport völgy). A városrész alakját tekintve észak-déli irányban hosszan elnyúlik az Ipari út és a Komló-Godisa vasúti szárnyvonal mentén.

A statisztikai adatok alapján az **Altáró alacsony társadalmi státuszú terület,** amely a bányászat felszámolását követően kihasználatlanul maradt barnamezős üzemi területeivel és ipari jellegű, rendezett zöldfelületeket nélkülöző környezetével nem vonzó a magasabb társadalmi státuszú, fiatal és képzett munkavállalók számára. A városrészben magas az alacsony képzettségű és inaktív, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező lakosság aránya, akik anyagi lehetőségei híján nem tudnak máshová költözni. A városrészben jelentős az önkormányzati kezelésben lévő szociális bérlakások állománya is. Az Altáró nagyon rosszul teljesít az alábbi statisztikai adatok tekintetében:

- Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül: **Altáró 42,5%, Komló átlaga 28,6%.**
- Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül: **Altáró 57,5%, Komló átlaga 52,5%.**
- Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül: **Altáró 30,1%, Komló átlaga 20,4%.**
- Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya: **Altáró 50,8%, Komló átlaga 47,3%.**

A városi átlaghoz képest magasabb a 14 év alatti népesség (Altáró 17,4%, Komló 15,9%) és 15-59 évesek (Altáró 65,6%, Komló 64,0%) aránya, aminek tükrében különösen rossz az inaktívak és rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők városi átlagot meghaladó aránya. Ez mindenképpen alátámasztja az alacsony társadalmi státuszra vonatkozó következtetést. A városrész korfája a fiatalok irányába tolódott el, mivel a 60 év feletti aránya (17,0%) több mint 3 %-ponttal alacsonyabb a város átlagánál (20,1%).

Az iskolázottság tekintetében is nagyon rosszak az itt élő lakosság adatai. A fent bemutatott, legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 13,9 %-ponttal rosszabb, mint a városi átlag. A felsőfokú végzettségűek tekintetében Altáró 2,4%-os értéke a legrosszabb az egész városban, a városi átlag 6,5%.

A fenti adatok eredményeként a 2001-es KSH adatok alapján Altáró egy kisebb területe, az Ipari út - Építők útja - vak Bottyán utca – Sportvölgy által határolt terület, szegregált területnek minősült. A részletes elemzés a területre vonatkozóan az anti-szegregációs terv helyzetfeltáró fejezetében olvasható.

A népszámlálási adatok alapján a város lakásállományának 8,5%-a található ebben a városrészben. Az inaktivitásból és alacsony képzettségű lakossági összetételből levezethető alacsony társadalmi státuszt tompítja, hogy az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 7,6%, ami csupán 0,4%-ponttal marad el a városi átlagtól (8,0%). Az Altáróban az önkormányzat a gazdasági funkciók erősítésére és a közlekedési hálózat infrastruktúrájának, valamint az ipari park vonzerejének növelésére fókuszál. A lakófunkciók fejlesztése nem prioritás a városrészben.

3.5.1. Funkcióellátottság

Gazdasági funkciók

Komló gazdasági funkciói az Altáró városrészben koncentrálnak, mely a Belváros tözsomszédságában, jelentős részben a volt szénosztályozó és hozzá szorosan kapcsolódó üzemi területein fekszik. Területe északi irányba húzódva egészen a Mecsekjánosi városrészig nyúlik fel. **Az Altáró a rendszerváltást követő gazdasági struktúraváltás legfontosabb városi színtere.** A bánya üzemépületei többségének elbontását követően itt jelentek meg először a szénbánya privatizált segédüzemeinek ingatlanain megtelepedett, többségében hazai tulajdonban lévő mikro-, kis- és közép vállalkozások. Az elmúlt két évtizedben **döntően itt zajlott a város gazdaságának diverzifikálódása**, ahol a monokultúrás bányaipart széles spektrumú, de **jórészt az autóiparhoz kapcsolódó beszállítói iparszerkezet váltotta fel.** A város méretéhez képest azonban még mindig kevés a munkahely, jelentős a Pécsre történő ingázás. A szükséges új munkahelyek számára az Altáróban meglévő üzemi területek bőséges területet biztosítanak, itt a településszerkezeti terv szerint a barnamezős területek rehabilitálásával lehet és kell új munkahelyek létesítését biztosítani.

VÁLLALKOZÁS	CÍM	PROFIL ÉS HONLAP	BEFIZETETT IPA (EFT, 2008 ÉV)
Lakics Gép- és Szerkezetgyártó Kft.	Komló, Altáró út 8.	Lakatos és hegesztő munkák, felületkikészítés, komplett mechanikai megmunkálás <i>www.lakics.hu</i>	29.228.009 Ft
Ratipur Autófelszerelési Kft.	Komló, Patak u. 2.	Poliuretán-feldolgozással előállított autófelszerelési cikkek, bútorigipari és játékigipari termékek <i>www.raitpur.hu</i>	18.297.410 Ft
Mom Faktor Kft.	Komló, Építők u. 5-7.	Járműipari alkatrészek gyártása <i>www.momfaktor.hu</i>	10.991.497 Ft
Rati Kft.	Komló, Ipari út 2.	Gépjármű alkatrészek és autófelszerelési cikkek gyártás <i>www.rati-innovation.eu</i>	7.440.570 Ft

52. táblázat: A városrész legtöbb iparüzemi adót befizető vállalkozásai - forrás önkormányzat

Az Altáróban található a kistérség egyetlen ipari parkja, az **Altáró Ipari Park**. Az itt működő jelentősebb cégek Pannonpower Holding Zrt., Gépkocsis Szállító és Szolgáltató Kft., Ratipur Autófelszerelési Kft., TeGa Vill Kft., Lakics Gép- és Szerkezetgyártó Kft., Kékacél '93 Kereskedelmi Szolgáltató és Ipari Kft., Edil-Komszer Kft. és a LIDL Magyarország Kereskedelmi Bt. **Az ipari park bővítéséhez szükséges infrastruktúra még hiányos, fontos fejlesztési cél a döntően közlekedést érintő hiányok pótlása.** A városi önkormányzat többségi tulajdonában lévő üzemeltető, a CARBOKER Ipari Park Üzemeltető Kft. tervei között szerepel az ipari park bővítése, mely ezt követően egészen a Mecsekjánosi városrészig húzódna. Ezzel annak területe kétszeresére növekedne.

Az ipari parkban letelepült cégek:

- Ratipur Autófelszerelési Kft.
- Lakics Gép- és Szerkezetgyártó Kft.
- Pannonpower Holding Zrt.
- Gépkocsis Szállító és Szolgáltató Kft.
- TeGaVill Kft.
- Kékacél '93 - Kereskedelmi Szolgáltató és Ipari Kft.
- Edil-Komszer Kft.
- LIDL Magyarország Kereskedelmi Bt.
- Steel Ipari Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
- Echo Sprint Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
- Bitalon Kft.
- Bio-Fa Komfort Kft.
- A and M Vámügynökség Speditőr Kft.
- SZINTER Bt. - (COMPAKS Bt.)
- RI-JA Kft.
- Magyar Szőnyeg Kft.
- Bencsik Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.
- Bíró Balázs egyéni vállalkozó

A városrész **egyetlen, nagyobb méretű kiskereskedelmi egysége a közelmúltban átadott LIDL áruház**. Gazdasági szolgáltatást nyújtó meghatározó vállalkozások: Szigetvári Takarékszövetkezet, Allianz Hungária Biztosító Zrt., TUTUS Security Kft. (biztonsági szolgáltatások), A and M Vámügynökség Speditőr Kft. (számítógépes vámügyintézés, vámraktár), Dr. Zsobrák Béla ügyvéd, Komló és Térsége Fejlesztési Kht. (gazdasági szolgáltatások, üzletviteli tanácsadás, cégalapítás, adminisztrációs szolgáltatások, pályázati tanácsadás), Dr. Laklia és Társa Kft. (egészségügyi szolgáltatás) és Dr. AGYVST (vállalkozásfejlesztés, pályázati tanácsadás).

Kiskereskedelmi üzletek száma (humányógyszertárak nélkül): 11

Egyéni vállalkozás által üzemeltett kiskereskedelmi üzletek száma (humányógyszertárak nélkül): 4

Vendéglátóhelyek száma: 1

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés (2009)

Infrastruktúra-ellátottság, közlekedési, távközlési funkciók

Az Altárón halad át a **Komló-Godisa vasúti szárnyvonal**, illetve Komlót a Sásd-Pécs között húzódó 66 számú főközlekedési úttal összekapcsoló **6543-as számú közút (Ipari út)**. A vasútvonal bezárása – az alacsony kapacitáskihasználtság miatt – folyamatosan napirenden van, helyén Komló városszerkezeti terve egy belvárost tehermentesítő út kiépítésével számol, mint egyik lehetséges alternatívával. A vasúti szárnyvonal megszüntetéséről hivatalos döntés még nincs, de erre utal, hogy az elmúlt években a MÁV telekalakítási tervek egész sorát nyújtotta be az önkormányzatnak, melyek nyilvánvaló célja a forgalomképes vagyონrészek leválasztása volt. A **6543-as számú közút** Mecsekjános felől Ipari út néven csatlakozik az Altáró városrészhez, amely a nagyforgalomban **elhasználódott és teljes rekonstrukcióra szorul**.

Közlekedési természetű az **ipari parkon belül húzódó Altáró út problémája**, melyet jelenleg csak a túlterhelt Pécsi úti csomópont felől lehet megközelíteni. A közlekedési anomáliák azonban csak nagyobb területegységben gondolkodva oldhatók fel, mely

kapcsolódik a belvárosból kitelepíteni tervezett vasútállomással és buszpályaudvarral kapcsolatos elképzelésekhez. A tervek szerint az **Altáró út északi** – jelenleg zsákutcában végződő – **szakasza továbbépül az Ipari útig**, ezzel a 66-os számú Sásd-Pécs főút irányába közlekedő közúti teherforgalom elkerülheti a belvárost. A másik jelentős közlekedésfejlesztési elképzelés az **Ipari út összekapcsolása a Nyugati városrészen belül található Dávidföld és Mecsekfalu kertvárosias részekkel**, amely szintén hozzájárul a belváros tehermentesítéséhez. Ily módon a belvárost elkerülve lehet eljutni az Altárón és Nyugati városrészen keresztül Sikondára, majd Mánfa mellett a 66-os országos főútra.

Az Altáró másik problémája, hogy a bányászat felhagyásával **kihasználatlanul maradt területek egy részén szennyezett az altalaj**, ami jelentős kockázatot és feladatot jelent a városfejlesztés számára. A gazdasági hasznosítás lehetőségeinek átgondolása mellett több helyszínen is felmerült a rekultiváció és a környezeti kármentesítés szükségessége, amelynek költségeire a magántulajdonosoknak és az önkormányzatnak jellemzően nincsen fedezete, de ami nélkül nem lehet érdemben elősegíteni a gazdasági aktivitás erősödését.

A **felszíni vízelvezetés infrastruktúrája is több problémával érintett**. A fele részben zárt, másutt nyílt árkos hálózat fő befogadója a **Kaszárnya patak**, mely zártszelvényben halad át az Altáró városrészben. Több helyszínen hiányoznak vagy gondozatlanok a levezető árkok, elöregedettek vagy meg sem épültek a szükséges hordalék- és iszapfogó műtárgyak. A városrész közvilágítási rendszere csak részben került korszerűsítésre energiatakarékos izzók, lámpatestek révén, és vannak még ellátatlan területek is.

A **közműhálózat teljesen kiépített**. A városrész belterületén mindenhol elérhető a vezetékes földgáz, az ivóvíz-, villamos energia- és zárt szennyvízhálózat, valamint a telekommunikációs hálózat (telefon, internet és kábel TV) általi lefedettsége is 100%-os. A városrész északi részén – a 2494 és 2495 hrsz-ú ingatlanokon – kommunális szilárdhulladék lerakó- és kezelőhely üzemel. A telepen az önkormányzat tulajdonában lévő Komló Városgazdálkodási Zrt. végzi a városban összegyűjtött kommunális hulladékok kezelését. Altáró könnyen elérhető, a helyi autóbusszjárat és vasútvonal is keresztezi, azonban vasút- és taxiállomás nincsen a területén. Vasútállomás a szomszédos Belvárosban van.

Közösségi funkciók

Közösségi funkciók nem érhetőek el helyben, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell menniük a szomszédos városközpontba.

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók nem érhetőek el, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell menniük a szomszédos városközpontba.

Humán szolgáltatási funkciók

Humán szolgáltatási funkciók nem érhetőek el helyben, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell menniük a közeli városközpontba.

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> - Erős gazdasági funkciók (jól szervezett Altáró Ipari Park, helyi munkaerőt foglalkoztató fejlődő KKV szektor, növekvő gazdasági aktivitás, pénzügyi és egyéb gazdasági szolgáltatást végző vállalkozások koncentrált jelenléte), - Ritkán lakott terület, ahol jelentős szabad kapacitások állnak rendelkezésre új gazdasági funkciók letelepítésére, - Teljesen kiépített közműhálózat (villamos energia, ivóvíz- és zárt szelvényű szennyvízhálózat, telekommunikáció, stb.), - Fiatal korfa, a városi átlagnál alacsonyabb arányú a 60 év feletti korosztály, 	<ul style="list-style-type: none"> - Alacsony társadalmi státuszú városrész (magas az inaktív és rendszeres jövedelem nélküli lakosok aránya), - A városi átlag alatti a lakosság képzettségi szintje, különösen a felsőfokú végzettségűek aránya alacsony, amelynek adata legrosszabb Komlón, - Rossz közlekedési kapcsolatok (Altáró út problémája, Ipar út - Dávidföld - Mecsekfalu gyűjtőút hiánya), - A barnamezős üzemi területeken esetenként előforduló talajszennyezés, - Lepusztult, részben kihasználatlan üzemi területek és épületállomány, - A bányászat felszámolását követően fennmaradt helyenként zavaros, gyakran változó tulajdonviszonyok, - Altáró Ipari Park bővítését hátráltató, elsősorban közlekedési és egyéb infrastrukturális hiányok, - Egyes területeken a vízvezetés megoldatlansága, a biztonságos csapadékelvezetéshez hiányzó műtárgyak a Kaszárnya patak mentén,
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> - A volt bánya használatában lévő üzemi területek megfelelő hasznosításával, új funkciók telepítésével gazdasági fejlődés generálása, ami új munkahelyeket teremt a város lakossága számára, - Az Altáró Ipari Park területének bővítése, infrastruktúrájának fejlesztése, - Az Altáró út fejlesztésével a városrész és a belváros közúthálózatának tehermentesítése, - Befektetésösztönzési tevékenység megerősítése az Altáró Ipari Park szolgáltatásaira alapozva, 	<ul style="list-style-type: none"> - Barnamezős területek alulhasznosíthatósága, az üres és kihasználatlan üzemi területek infrastruktúrájának további romlása, - Jelenleg nem ismert, a bányászat idejéből visszamaradt talaj- és talajvízszennyezések, egyéb környezeti ártalmak esetleges „felszínre kerülése”, - A Kaszárnya patak és a ráhordó elvezető árkok – mint a helyi vízvezető hálózat fontos elemei – felújításának elmaradása veszélyezteti a városrész lakó- és üzemi ingatlanait, természeti környezetét, - Szegregációs folyamatok felerősödése, különösen az Altáró északi részében, a „Sport-völgyben”, - A gazdasági fejlődés elmaradásával konzerválódik a városrész alacsony társadalmi státusza, - Pécs erőteljes munkaerőt elszívó hatása gátolja az Altáró fejlődését, az új befektetők megjelenését, ezáltal a város lakosságának megélhetést biztosító új munkahelyek teremtését, - Az Altárót átszelő és kihasználatlan Godisa-Komló vasúti szárnyvonal megszüntetésével nő a közúti forgalom, újabb rekultiválásra szoruló barnamezős területek és alulhasznosított zárványok jelennek meg a városrészben,

3.6.Északi városrész



13. térkép: Északi városrész (világos lila) - forrás önkormányzat

6. Északi városrész lehatárolása	
- Alkotmány utca	- Irinyi J. utca
- Attila utca	- Kazinczy F. utca
- Arany J. utca	- Köztársaság utca
- Bercsényi I. utca	- Május 1. utca
- Bocskai I. utca	- Petőfi S. utca
- Damjanich J. utca	- Szilvási út
- Dugovics T. utca	- Tompa M. utca
- Esze T. utca	- Vértanúk utca
- Eötvös utca	- Vörösmarty M. utca
- Függetlenség utca	- Zrínyi M. tér (4, 5, 6, 7)
- Gagarin utca	- Zrínyi M. utca
- Hunyadi J. utca	

53. táblázat: Északi városrészt alkotó utcák - forrás önkormányzat

Az Északi városrész a 2001-es statisztikák alapján a második legnépesebb városrész, ekkoriban itt élt a város lakosságának közel egyharmada (30,8%-a), azaz 8 348 fő. A városrész lakosságának korcsoportos megoszlása hasonlóképp alakul, mint a városi átlag: a lakosság 14,2%-a fiatalkorú, 65,1%-a aktív korú és 20,7%-a időskorú. Ez azt mutatja, hogy a városrész korfája előregedő szerkezetű, hiszen a 60 éven felüliek aránya több mint 6 százalékponttal meghaladja a fiatalok arányát.

A városrész lakosságának képzettségét tekintve megállapítható, hogy az valamivel jobb, mint a városi átlag: a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aktív korúak aránya

26,3%, ami mintegy 2,5 százalékponttal jobb a városi átlagnál. A 25 évnél idősebbek körében felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya pedig 1 százalékponttal jobb az Északi városrészben (7,7%) mint a városi átlag (6,5%). A jobb képezettség azonban nem látszik a foglalkoztatási és jövedelmi statisztikákban, csupán a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (18,7%) alacsonyabb közel 2 százalékponttal a városrészben, mint a városi átlag (20,4%), az összes többi mutató esetében az eltérés 1 százalékponton belüli.

A 2001-es adatok alapján a város lakóépület állományának egyharmada (33,4%-a), összesen 3 649 darab lakás található az Északi városrészben. A városi átlaghoz (8,0%) viszonyítva a lakások minősége komfortfokozat alapján gyengébb, mivel az alacsony komfortfokozatú lakások aránya a városrészben 10,9% volt.

Jelentős különbségek figyelhetők meg a városrészen belül a beépítés fajtáját tekintve. **Kenderföldön** a hagyományos szerkezetekből épült, többlakásos épületek a jellemzőek, amelynek túlnyomó része az 1950-60-as években, a város gyors benépesedésének idején épült, ún. szocreál stílusban. E lakóterületeken az épületek jelentős része, illetve azok belső épületgépészeti rendszerei elöregedtek, felújításra szorulnak, továbbá a 2001-es adatok alapján nagyon magas e területen az alacsony komfortfokozatú lakások aránya (18,2%), ami azért jelentős probléma, mert az Északi városrész lakásainak közel fele, így a város teljes lakásállományának kb. 15%-a Kenderföldön található.

További probléma, hogy a jelentős számban beköltöző fiatalabb generáció által támasztott új igényeknek is nehezen felel meg a lakókörnyezet: hiányoznak a megfelelő színvonalú közterek, játszóterek, valamint a városrészi alközpontot jelentő Zrínyi tér sem alkalmas funkciója betöltésére, így kihasználatlan.

A 2001-es KSH adatok alapján Kenderföld városrészen belül, a **Kazinczy utca két oldala** (szegregációs mutató: 58,9 %) **szegregátumként lett megjelölve**. A részletes elemzés a területre vonatkozóan az anti-szegregációs terv helyzetfeltáró fejezetében olvasható.

Kenderföldtől eltérően **Szilvás** történelmi településrész lényegileg az 1970-80-as években épült ki, részben paneles technológiával, részben hagyományos, illetve középblokkos építési móddal. Az épületek az építési kornak megfelelően szegényes megjelenésűek, sivár környezetet alkotnak lakóik számára. Szilvásban található a város lakásainak több mint fele, itt azonban jelentősen magasabb a lakások komfortfokozata: a 2001-es statisztikák szerint mindössze a lakások 1,9%-a alacsony komfortfokozatú a területen. Ugyanakkor hasonlóan Kenderföldhöz itt is szegényes a közterületek minősége, gyér a faállomány, kevés és nem megfelelő színvonalú a játszótér.

Somág a fentiekől eltérően kertvárosias beépítésű, beépítettsége kevésbé sűrű, itt a városrész lakásainak alig több mint 10%-a található. Somág területén található a városi „elit lakóterület”. Ez nyilvánvalóan magas komfortfokozatú, és általában új, újabb építésű házakat jelent a területen, ugyanakkor erre a településrészre is igaz – hasonlóan Szilváshoz és Kenderföldhöz –, hogy hiányoznak a közterületeken a közösségi élet színterei és közterületi infrastrukturális felújítások is szükségesek.

3.6.1. Funkcióellátottság

Gazdasági funkciók

Az Északi városrészben alapvetően a lakófunkció a meghatározó, a gazdasági funkció egyáltalán nem jellemző. A 12 legjelentősebb iparüzési adót befizető vállalkozások egyike sem a városrész területén működik, e területen elsősorban a kereskedelmi funkció megjelenése jellemző, ezen belül az élelmiszerüzletek dominálnak. Ezek közül a legnagyobb forgalmat bonyolító üzlet az Alkotmány utcában található, a **Spar Magyarország Kft.** által működtetett szupermarket.

Kenderföldön a településrészi pozícióból eredő kiskereskedelmi és lakossági szolgáltatások még fellelhetők, kérdéses ugyanakkor, hogy hosszú távon nem szűnnek-e meg annak egyes elemei (pl. postai kirendeltség). Az is bizonytalan, elegendő vásárlóerőt nyújtanak-e ezek a településrészek új, még hiányzó szolgáltatások megjelenéséhez (pl. bankautomata).

Kiskereskedelmi üzletek száma (humányógyszertárak nélkül): 16

Egyéni vállalkozás által üzemeltetett kiskereskedelmi üzletek száma (humányógyszertárak nélkül): 28

Vendéglátóhelyek száma: 19

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés (2009)

Infrastruktúra-ellátottság, közlekedési, távközlési funkciók

A városrészben mindenhol elérhető a vezetékes ivóvíz és a villamos energia-hálózat, valamint a telekommunikációs hálózat (telefon, internet és kábel TV) lefedettsége is adott, a szolgáltatás mindenhol elérhető a lakosság számára. A kiterjedt terület miatt azonban az egyéb szolgáltatások terén jelentős különbségek vannak az egyes területek között, de általánosságban jellemző a városrész egészére a közösségi terek hiánya, illetve a meglévő terek leromlott állapota.

Közműellátottsági hiányok elsősorban Somágon találhatóak. **Somágon** több hosszú és sűrűn lakott utcában is kiépítetlen a szennyvízcsatorna-hálózat, ezek: Attila utca, Bocskai utca, Dugovics utca, Hunyadi utca, Esze Tamás utca, illetve ezen túlmenően az Esze Tamás utcában a járda is hiányzik. Problémát itt elsősorban a járdák és utak rossz minősége okoz.

Kenderföldön a közművek kiépítettsége csaknem teljes, egyedül a Kazinczy utcában nem érhető el a vezetékes gázszolgáltatás. Itt elsősorban a kiépített infrastruktúra állapotával van probléma: az 1950-60-as években épült lakóterületeken az épületek mellett a közműhálózatok jelentős része is előregedett, felújításra szorul. Az utcák szélessége sok helyen nem elégséges, és a gépkocsi várakozóhelyek száma is csupán töredéke a mai igényeknek.

Szilvás közművesítettsége teljes, itt Kenderföldhöz hasonlóan elsősorban a kiépített műszaki infrastruktúra minőségével lehetnek problémák a közeljövőben,

A város infrastruktúrájának üzemeltetésében résztvevő önkormányzati szervezetek többsége ugyan a Belvárosban található, de a **Városgondnokság** (Tompa M. u. 12.) az Északi városrészben található.

Az Északi városrészt a helyi autóbusz-közlekedés, három járata is érinti:

- 8 - autóbusz állomás - Szilvás - Somág - autóbusz állomás;

- 8/A - autóbusz állomás - Somág - Szilvás – autóbusz állomás;
- 9 - autóbusz állomás - Temető.

Autóbusz-pályaudvar, vasút- és taxiállomás ugyanakkor nincs a városrész területén. A vasútállomás és a helyközi közlekedést biztosító autóbusz-pályaudvar a Belvárosban található. A városrészben található posta, viszont nincs benzinkút.

Közösségi funkciók

Komló közösségi funkcióit ellátó intézmények és szervezetek elsősorban a Belvárosban tömörülnek, ezek igénybevételéhez a lakosságnak be kell utaznia a Belvárosba. Az Északi városrészben elsősorban sportolási lehetőség áll a lakosság rendelkezésére: Szilvásban több sportpálya is található: három az Alkotmány utcában, illetve egy a Függetlenség utcában.

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók nem érhetőek el a városrészben, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell menni a városközpontba.

Humán szolgáltatási funkciók

Az Északi városrész jól ellátott humánszolgáltatási funkciókkal. Számos szociális, egészségügyi és oktatási intézmény ebben a városrészben található, illetve a városrész nagy kiterjedésének köszönhetően több háziiorvosi, gyermek háziiorvosi és fogorvosi rendelő is elérhető itt a lakosság számára. Az Északi városrészben elérhető humán szolgáltatási funkciók:

Egészségügy terén:

- Felnőtt háziiorvosi körzetek:
 - o 7. Körzet: Dr. Jazbinsek Beáta (Alkotmány u. 40.)
 - o 8. Körzet: Dr. Perleczki László (Arany J. u. 6.)
 - o 9. Körzet: Dr. Márki Tibor (Tompa M. u. 13.)
 - o 10. Körzet: Dr. Kovács László (Alkotmány u. 40.)
- Gyermek háziiorvosi körzetek:
 - o 1. Körzet: Dr. Bárdos Gyöngyi (Tompa M. u. 13.)
 - o 3. Körzet: Dr. Tamás Zsuzsanna (Alkotmány u. 40.)
 - o 5. Körzet: Dr. Hermann Zoltán (Körtvélyes u. 10).
- Fogorvosok:
 - o 1. Körzet: Dr. Mátyás Magdolna (Vértanúk u. 3.)
 - o 2. Körzet: Dr. Vándor Éva (Vértanúk u. 23.)

Szociális ellátás terén:

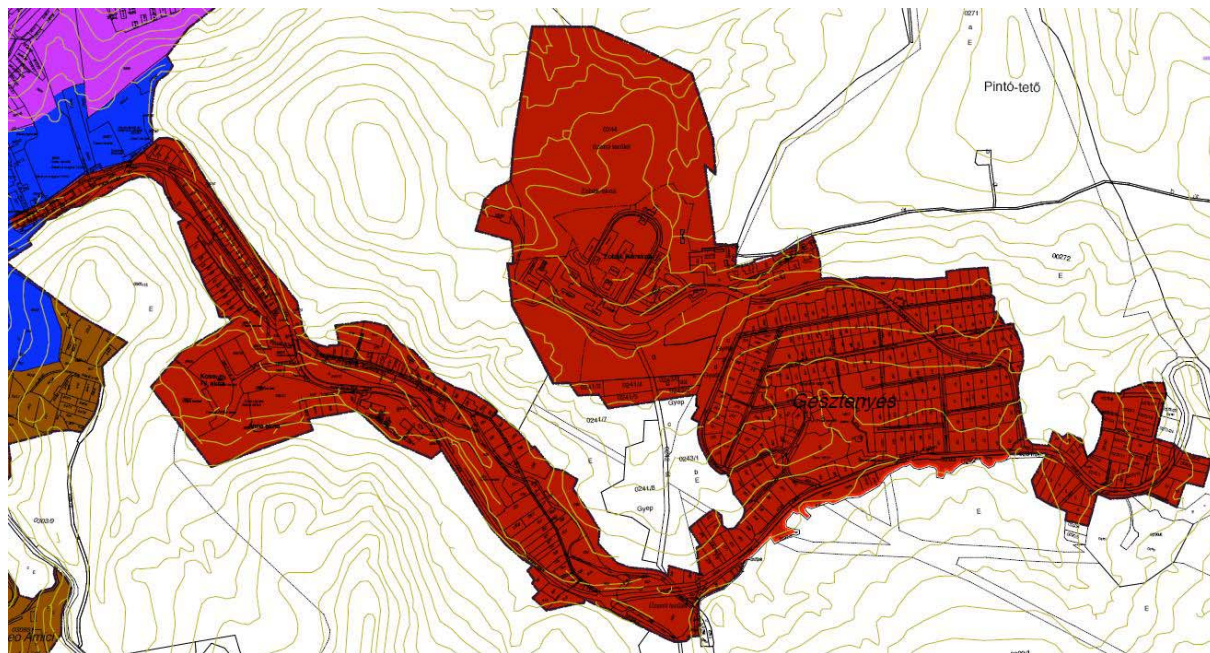
- Szilvási Bölcsőde (Függetlenség u. 28.)
- Gondozási Központ Tagintézményei Hajléktalanok Éjjeli Menedékhelye (Vörösmarty u. 3/A)
- „Arany Alkony” Idősek Gondozóháza és Klubja (Kazinczy u. 2-4.)

Oktatási intézmények:

- Baranya Megyei Önkormányzat Nagy László Gimnázium, Szakközép Iskola, Szakképző Iskola és Kollégium (korábbi Kazinczy Ferenc Szakközépiskola - Alkotmány u. 2.)
- Szilvási Általános Iskola (Függetlenség u. 32.)
- Szilvási Általános Iskola Felsőszilvási Tagintézménye (Május 1. u. 13.)
- I. sz. Óvoda körzet
 - o Szilvási Óvoda (Függetlenség u. 30.)
 - o Felső-Szilvási Óvoda (tagóvoda - Május 1 u. 15.)
 - o Hunyadi úti Óvoda (tagóvoda) (Hunyadi J. u. 8-10.)
- II. sz. Óvoda körzet
 - o Tompa Mihály utcai Óvoda (Tompa Mihály u. 2/1.)
- Baranya Megyei Önkormányzat Óvodája, Általános Iskolája, Nevelési Tanácsadója, Kollégiuma, és Gyermekotthona - Tompa u. 14.

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> - Jól kiépített humánszolgáltatási funkciók, - Helyi közösségi autóbusz közlekedéssel könnyen megközelíthető, - Elérhető sportolási lehetőségek, 	<ul style="list-style-type: none"> - Öregedő korösszetételű lakónépesség, - A városi átlagot meghaladó mértékű, jelentős számú alacsony komfortfokozatú lakás, - Nagyszámú felújításra szoruló lakás, - Jó minőségű közterek, játszóterek hiánya, - Kazinczy utcában 2001-es KSH adatok alapján szegregátum található, ami az alacsony státuszú lakosság nagy koncentrációját jelzi, - Előregedett, felújításra szoruló közművek, illetve közmű-hiányok, - Szűk, rossz minőségű utcák és járdák, - Elégtelen számú parkolóhely,
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> - Hazai és uniós támogatási rendszerek pályázati lehetőségeinek kihasználása, fejlesztési források bevonása közterület- és infrastruktúra-fejlesztésbe, 	<ul style="list-style-type: none"> - közösségi terek hiányába a társadalmi elidegenedés fokozódása, - fejlesztések hiányában a lakásállomány leértékelődése, elértéktelenedése, - szegregációs folyamatok erősödése, - társadalmi konfliktusok éleződése az alacsony és magas státuszú lakosság között a városrészen belül,

3.7. Keleti városrész



14. térkép: Keleti városrész (bordó) - forrás önkormányzat

7. KELETI VÁROS RÉSZ LEHATÁROLÁSA

- Ady E. utca	- Liliom utca
- Anna akna	- Nefelejcs utca
- Engel A. utca	- Rezeda utca
- Fenyő utca	- Rozmaring utca
- Gesztenyési út	- Rózsa utca
- Gyöngyvirág utca	- Szegfű utca
- Hóvirág utca	- Viola utca
- József A. utca	- Zobáki út
- Kossuth L. utca (páros oldal: 2-16)	

54. táblázat: Keleti városrészt alkotó utcák - forrás önkormányzat

A 2001-es KSH adatok alapján a Keleti városrészben 1 411 fő lakott, azaz a városi népesség 5,2%-a. A lakónépesség korcsoportos megoszlását tekintve megállapítható, hogy a városrész korfája jelentősen öregedő szerkezetet mutat: a 60 éven felüliek aránya (26,7%) jelentősen meghaladja a városi átlagot (20,1%), továbbá a városrészben élő fiatalok arányát (16,7%) is 10 százalékponttal meghaladja. Mivel a városrészben élő időskorúak aránya többletet mutat, ezért az aktívkorúak aránya (56,6%) elmarad a városi átlagtól (64%).

Iskolázottság tekintetében a Keleti városrész statisztikai elmaradnak a városi átlagtól: a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aktívkorúak aránya 34,4%-a, ami közel 6 százalékponttal marad el a városi átlagtól (28,6%), ugyanakkor a felsőfokú végzettséggel rendelkező 25 éven felüliek aránya (5,2%) elmarad a városi átlagtól (6,5%). Ennek oka, hogy az előregedő, átlagnál magasabb arányban itt élő idős korosztályon belül, illetve a 15-59 éves korosztályban egyaránt magas azon szakipari végzettségűek aránya, akik korábban a bezárásra került szénbányában és a szintén visszafejlődött textilipari ágazatban dolgoztak.

Az alacsonyabb iskolázottsági adatok megjelennek a foglalkoztatási statisztikákban is: a 15-64 éves korosztályon belül a foglalkoztatottak aránya 37%, ami közel 7 százalékponttal marad

el a városi átlagtól (43,7%). Ezen túlmenően az aktív korúakon belül a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (58,7%) is meghaladja 6 százalékponttal a városi átlagot (52,5%), valamint a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (28,2%) is közel 8 százalékponttal haladja meg a városi átlagot (20,4%). Az alacsonyabb foglalkoztatási arány, illetve a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők magasabb aránya összességében azt eredményezi, hogy a Keleti városrészben a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (56,3%) jelentősen meghaladja a városi átlagot (47,3%).

A fenti adatok eredményeként a 2001-es KSH adatok alapján a Keleti városrész területén, a Kossuth Lajos u. - Anna akna - Engel Adolf u. keleti oldala (illetve kis részben mindkét oldala) által határolt területet **szegregációval veszélyeztetett területnek** minősítették. A részletes elemzés a területre vonatkozóan az anti-szegregációs terv helyzetfeltáró fejezetében olvasható.

A Keleti városrészben a 2001-es statisztikák szerint 530 lakás volt, ami a város teljes lakásállományának mindössze 4,84%-át teszi ki. Az alacsony lakásszám köszönhető annak is, hogy egyrészt Gesztenyés kertvárosias lakóterület, ami kisebb beépítési sűrűséggel jár, másrészt pedig a városrészhez tartozik az Anna akna és a Zobák akna is, amelyek ipari területek, így elsősorban nem lakófunkcióval bírnak.

Probléma, hogy a 2001-es statisztikák szerint számottevő, a városi átlagot (8%) 6 százalékponttal meghaladó arányú az alacsony komfortfokozatú lakások aránya (14%).

3.7.1. Funkcióellátottság

Gazdasági funkciók

A Keleti városrész ipari-gazdasági funkciója a szénbányászat felszámolásával jelentős mértékben visszaesett. Ma is jelentős bányászati tevékenység folyik ugyanakkor a városrészen található kőbányában. Ezt mutatja az is, hogy a **Kőka Kő- és Kavicsbányászati Kft.** egyike a 12 legjelentősebb iparüzési adót fizető vállalkozásnak. Másik jelentős ipari tevékenységet folytató, és így jelentős összegű iparüzési adót fizető vállalkozás a városrészben a textiliparban aktív **Pi-Er Clothing Kft.**

VÁLLALKOZÁS	CÍM	PROFIL ÉS HONLAP	BEFIZETETT IPA (EFT, 2008 ÉV)
Kőka Kő- és Kavicsbányászati Kft. (STRABAG SE konszern tulajdona)	Komló, Kőbánya	Andezit bánya üzemeltetése, kőfejtés és kőfeldolgozás www.kokavics.hu <i>koka-kft.internettudakozo.hu/komlo.htm</i>	34.584.540 Ft
Pi-Er Clothing Kft.	Komló, Anna akna	Textilipari konfekció-gyártás	9.686.506 Ft

55. táblázat: A városrész legtöbb iparüzési adót befizető vállalkozásai - forrás önkormányzat

A városi céloknak – miszerint új munkahelyek teremtése szükséges – a Keleti városrészben meglévő jelentős iparterületek, az Anna akna és a Zobák akna, bőséges területet biztosítanak. Ehhez szükséges azonban, a településszerkezeti tervben is rögzített módon e barnamezős területek rehabilitálása. Ezáltal lehetőség nyílna a megkezdett gazdasági diverzifikáció folytatására, új vállalkozások letelepítésével új munkahelyek teremtésére. A kereskedelmi ellátás, valamint a szolgáltatások terén alacsony ellátási színvonal jellemző a városrészben.

Kiskereskedelmi üzletek száma (humányógyszertárak nélkül): 4

Egyéni vállalkozás által üzemeltetett kiskereskedelmi üzletek száma (humányógyszertárak nélkül): 7

Vendéglátóhelyek száma: 3

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés (2009)

Infrastruktúra-ellátottság, közlekedési, távközlési funkciók

A városrész közműhálózata teljesen kiépített. A belterületen mindenhol elérhető a vezetékes földgáz, az ivóvíz-, villamos energia- és zárt szennyvízhálózat, továbbá a telekommunikációs hálózat (telefon, internet és kábel TV) lefedettsége is biztosított.

Hiányosságok a közlekedési infrastruktúra területén vannak. A fő probléma az utcák alacsony szabályozási szélessége és a burkolt felületek gyenge minősége, valamint rossz közlekedési állapotok, különösen a forgalomcsillapítás rendezetlensége. A közlekedési infrastruktúrát súlyos mértékben terheli a jelentős közúti nehézgépjármű-forgalom, amely a kőbányából kiindulva terheli a 66-os számú főutat és a településközpontot. Infrastrukturális hiányosság tapasztalható Gesztenyésen, mivel a Zobáki úton és a Liliom utcában is hiányzik a burkolt felületű járda. A Keleti városrészben is jellemző probléma a jó minőségű közösségi terek és rendezett zöldfelületek hiánya.

A Keleti városrészt a helyi autóbusz-közlekedés két helyi járata is érinti:

- 3 - autóbusz állomás - Béta-akna
- M19Y - Körtvélyes - Zobák akna

Autóbusz-pályaudvar, vasút- és taxiállomás ugyanakkor nincs a városrész területén. A vasútállomás és a helyközi közlekedést biztosító autóbusz-pályaudvar a Belvárosban található. A városrészben található postai kirendeltség, viszont nincs benzinkút.

Közösségi funkciók

Komló közösségi funkcióit ellátó intézmények és szervezetek elsősorban a Belvárosban tömörülnek, ezek igénybevételéhez a lakosságnak be kell utaznia a város központjába. A Keleti városrészben sportolási lehetőség áll a lakosság rendelkezésére: Gesztenyésen található sportpálya.

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók nem érhetőek el a városrészben, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell menni a városközpontba.

Humán szolgáltatási funkciók

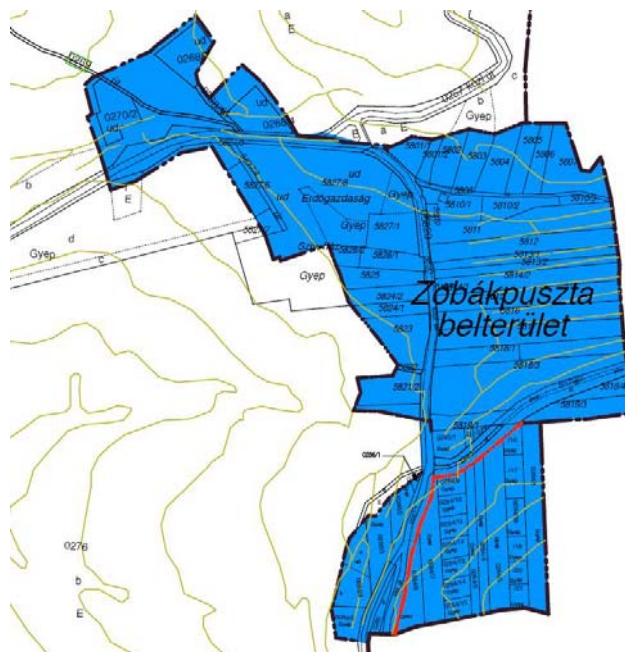
A humánszolgáltatási funkciók közül egészségügyi ellátással kapcsolatos intézmények nincsenek a városrész területén, ezért ezen szolgáltatások igénybevételéhez a lakosságnak másik városrészbe kell utaznia.

A városrészben egy szociális ellátó rendszer keretében működtetett, és egy alapfokú oktatási tevékenységet végző intézmény található:

- „Szent Borbála” Szociális Ellátó Kht. Idősek Otthona (Liliom u. 9.)
- III. sz. Óvoda körzet Gesztenyési Óvoda (tagóvoda - Rózsa út 9.)

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> - Helyi közösségi autóbusz közlekedéssel megközelíthető, - Elérhető sportolási lehetőségek, - Található óvoda a városrészben, - Jelentős iparüzési adót fizető, munkahelyteremtő vállalkozások (Kőka Kft., Pi-Er Clothing Kft), - Teljesen kiépített közműhálózat, - Gazdasági funkciók fogadására, új munkahelyek teremtésére alkalmas barnamezős területek, 	<ul style="list-style-type: none"> - Előregedő korösszetételű lakónépesség, - Az alacsony státuszú lakónépesség városi átlagot meghaladó koncentrációja, amelynek eredményeként szegregálódó terület azonosítható a városrészben, - Túlerhelt közutak, keskeny, részben burkolatlan járdák, - A kőbányából induló/érkező és a városrész belterületén áthaladó nehézgépjárművek okozta fokozott környezetterhelés (elsősorban zaj- és rezgésterhelés), - Kereskedelmi ellátás és szolgáltatások alacsony színvonala, - Közösségi terek és rendezett zöldfelületek hiánya,
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> - Komlói szénvagyon felértékelődése 30-50 éves időtávlatban, - A volt bánya használatában lévő üzemi területek megfelelő hasznosításával, új funkciók telepítésével gazdasági fejlődés generálása, ami új munkahelyeket teremt a város lakossága számára, - Tehermentesítő elkerülőút építése, - A kőbányába közlekedő teherautók vasúti közlekedésre terelése által az életminőség javulása (zaj- és levegőszennyezés csökkenése által), 	<ul style="list-style-type: none"> - Az alacsony foglalkoztatási aktivitás tartós marad, a magas munkanélküliség következtében elszegényedik a lakosság, - Szegregációs folyamatok felerősödése, - Közösségi terek hiányában a társadalmi elidegenedés fokozódása,

3.8.Zobápuszta



15. térkép: Zobápuszta (kék) - forrás önkormányzat

Zobápuszta Komló városközpontjától keletre fekszik, amely a Hosszúhetény-Pécs irányába kapcsolatot teremtő 6541 számú harmadrendű közúton közelíthető meg. A városrész belterületét teljesen körbezárja a külterület, amely szigetszerűen elkülönül a város többi részétől. A legközelebbi belterület, a mintegy 2 kilométer távolságra fekvő Keleti városrész. Az elkülönült fekvés hátránya, hogy a városmagból kiinduló vonalas infrastruktúra szempontjából jelentős távolság és az alacsony lakosságszám miatt még **nem készült el Zobápusztán a vezetékes földgázhálózat**. Az önkormányzat által elkészített előzetes költségbecslések szerint a kiépítésnek akkor van reális lehetősége, ha a városnak sikerül ehhez jelentős összegű pályázati vagy egyéb támogatást a fejlesztésbe bevonni.

Az önálló kis falusias városrészben **2001-ben csupán 91 fő, a teljes lakosság mintegy 0,34%-a élt**. Ez Sikonda után a második legkevesebb lakosú városrész. A 0-14 évesek (14,3%) és a középkorosztály (15-59 évesek) aránya (62,6%) a népszámláláskor nem érte el a városi átlagot (15,9% és 64,0%), azonban a **60 év felettek aránya (23,1%) 3 százalékponttal meghaladta (20,1%)**.

Az itt élők képzettsége és foglalkoztatása hasonlóan vagy jobban alakult az elmúlt évtizedben, mint a városi átlag. 2001. évben egyedül a **felsőfokú diplomával rendelkezők aránya (4,3%) maradt el nagyobb mértékben, közel 2,2 százalékponttal a városi átlagtól (6,5%)**. Ennek oka, hogy az előregedő, átlagnál magasabb arányban itt élő idős korosztályon belül, illetve a 15-59 éves korosztályban egyaránt magas a bezárt szénbányában és a szintén visszafejlődött textilipari ágazatban dolgozott szakipari végzettségűek aránya.

A városrészben **az elmúlt 10 évben nem bővült a lakásállomány**, aminek egyik oka vélhetően az idős, nyugdíjas lakosok átlagon felüli aránya. Másik ok a városrészen **Hosszúhetény-Pécs, illetve a Szászvár-Dombóvár (6-os főút) irányába áthaladó nagy járműforgalom**. Különösen a komlói kőbányából **követ szállító nehézgépjárművek terhelik Zobápuszta belterületi úthálózatát**. A korábbi bányászkodás okozta talajmozgások, a kis teherbírás, illetve a kőszállítás okozta károk jelentenek problémát, az út teljes rekonstrukcióra szorul.

A lakások száma 2001-ben összesen 33 darab volt, amelyek közül **kiugróan magas az alacsony komfort fokozatú lakások aránya (24,2%)**. A városi átlag csak 8,0% volt. A komfortfokozattól eltekintve a lakóépületek többsége és környezetük rendezettnek mondható.

Zobápusztán nem található sem önkormányzati, sem állami vagy civil tulajdonban lévő intézmény. „Alvófalunak” tekinthető, ahol kiskereskedelmi szolgáltatások sincsenek. Az egyetlen védett építészeti érték a Fő utca 5827/1 hrsz.-on található lakóház.

3.8.1. Funkcióellátottság

Gazdasági funkciók

A városrészben jelenleg nincsenek gazdasági funkciók. Zobápuszta területén a **Komló Fűtőerőmű Zrt.** – KEOP pályázati forrás felhasználásával – jelenleg készíti elő egy biomasszával működő új fűtőüzemegység telepítését, amely átadását követően környezetkímélő módon támogatja a városi távhőellátási rendszer költséghatékony működését. A biomassza tüzelésű, 18 MW-os forróvíz-kazán létesítésének összköltsége eléri az 1,33 Mrd Ft-ot, melyből 500 MFt a KEOP pályázaton elnyert támogatás. A kazánok elindulását követően várhatóan csökkenthetőek a közüzemi fogyasztói árak, amely hozzájárul a lakosság közérzetének javulásához és a település népességmegtartó képességének erősödéséhez. A költséghatékonyt segíti a távhőszolgáltatáshoz kapcsolódó ÁFA 2009. évben elfogadott 18%-ra történő lecsökkentése.

Kiskereskedelmi üzletek száma (humányógyszertárak nélkül): nincsen

Egyéni vállalkozás által üzemeltett kiskereskedelmi üzletek száma (humányógyszertárak nélkül): 1

Vendéglátóhelyek száma: 1

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés (2009)

Infrastruktúra-ellátottság, közlekedési, távközlési funkciók

A közműhálózat a vezetékes földgázhálózat kivételével teljesen kiépített. A városrész belterületén mindenhol elérhető az ivóvíz-, villamos energia- és zárt szennyvízhálózat, a területet a telekommunikációs hálózat (telefon, internet és kábel TV) is lefedi. Zobápusztán a helyi és helyközi autóbuszmegálló is elérhető. Vasút- és taxiállomás nincsen.

Közösségi funkciók

Közösségi funkciók nem érhetőek el Zobápusztán, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell utazniuk a városközpontba.

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók

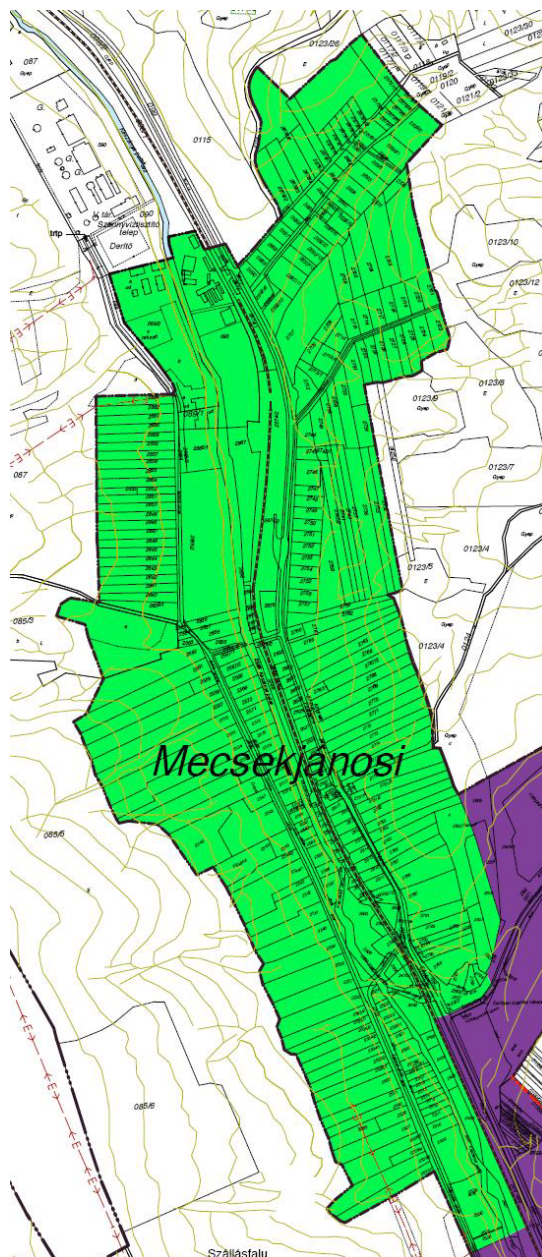
Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók nem érhetőek el Zobápusztán, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell utazniuk a városközpontba.

Humán szolgáltatási funkciók

Humán szolgáltatási funkciók nem érhetőek el helyben, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell menniük a városközpontba.

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> - Érintetlen természeti környezet, védett természeti értékek, a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet közelsége, - Kiepipített közműhálózat (a vezetékes földgázhálózat kivételével), 	<ul style="list-style-type: none"> - Távol fekszik Komló közigazgatási, intézményi (szociális, egészségügyi és oktatási), és kereskedelmi központjától, - Nagy közúti átmenő forgalom a 6-os út (Bonyhád), illetve Hosszúhetény-Pécs irányába. A 6541 sz.-ú út rekonstrukcióra szorul, - A komlói kőbányából érkező és a városrész belterületén áthaladó nehézgépjárművek okozta fokozott környezetterhelés (elsősorban zaj- és rezgésterhelés), - Fejlesztésre szoruló járdák és belső úthálózat, - A városközponttól való távoli fekvésből adódó magas kiépítési költségek miatt nem épült meg és a jövőben is csak pályázati vagy egyéb támogatásból építhető ki a vezetékes földgázhálózat, - Egyetlen védett építészeti érték egy lakóház (5827/1 hrsz.), más műemlék vagy régészeti emlék nincsen. - Előregedő korfa, a városi átlagnál 3 százalékponttal magasabb az idősek aránya, - Felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya 2,2 százalékponttal elmarad a városi átlagtól, ugyanakkor magas a max. 8 általánost végzettek aránya, - Kiugróan magas az alacsony komfort fokozatú lakások aránya (24,2%), a város átlag csupán 8,0%, - A lakásállomány stagnál, az elmúlt 10 évben nem épültek új lakások Zobákpusztán, - Kiskereskedelmi, intézményi és egyéb kistelepülési szolgáltatások teljes hiánya, a városrész tulajdonképpen „alvótelepülésként” funkcionál,
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> - Az új biomassza erőmű telepítésével javuló energiagazdálkodási mérleg, növekvő környezettudatosság, - Hazai és uniós források bevonása a közterületek és zöldfelületek fejlesztésébe, - A közúti átmenő forgalom csillapítása, 	<ul style="list-style-type: none"> - Az átmenő közúti – elsősorban nehézgépjármű– forgalom növekedése és az abból eredő környezetszennyezés erősödése, - A lakosság gyorsuló előregedésével párhuzamosan növekvő számban megjelenő üres ingatlanok tovább rontják a már jelenleg is a városi átlagot meghaladó, alacsony komfortfokozatú (24,2%) ingatlanvagyon minőségét, - A közösségi és humánszolgáltatási funkciók, valamint munkalehetőségek hiányában a fiatalok elvándorlásának felerősödése, - A belvárostól és annak szolgáltatásaitól való jelentős távolság miatt erősödő izolációs hatások, - A városrész lakossága a közszolgáltatások és egyéb vonzerők– mint pl. csendes és nyugodt lakókörnyezet, rendezett közösségi terek és zöldfelületek, játszótér, fejlődést mutató településkép, illetve kiskereskedelmi szolgáltatások – hiányában nem képes megújulni és fiatal családokat letelepíteni,

3.9.Mecsekjánosi



16. térkép: Mecsekjánosi (világos zöld) - forrás önkormányzat

9. MECSEKJÁNOSI VÁROS RÉSZ LEHATÁROLÁSA	
- Fő utca	- Patak utca
- Iskola utca	

56. táblázat: Mecsekjánosi városrészt lehatároló utcák - forrás önkormányzat

Mecsekjánosi Komló városközpontjától észak-nyugatra fekszik, a várost átszelő fő közlekedési útvonalon, Kossuth utca - Ipari úton keresztül közelíthető meg. A városrészen hosszan elnyúlik az Ipari út és a folytatását jelentő Fő utca mentén, teljesen körülöleli a külterület: határáig nyúlik el a Nagy hegy és a Vajda hegy lába.

A korábban önálló, ma már Komló részét képező, falusias jellegű városrészben 2001-ben 594 fő, azaz a teljes lakónépességnek csupán 2,2%-a élt. A korösszetételt tekintve megállapítható,

hogy a népszámláláskor az időskorúak aránya (24,7%) több mint 4,5 százalékponttal meghaladta a városi átlagot (20,1%). Eközben az aktívkorúak aránya (59,8%) mintegy 4 százalékponttal maradt el az átlagtól (64%), és a fiatalok aránya (15,5%) sem érte el a városi átlagot (15,9%).

A Mecsekjánosin élők **iskolázottsága és foglalkoztatottsága is elmaradt a 2001-es statisztikák szerint a városi átlagtól.** A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (32,4%) közel 4 százalékponttal haladta meg a városi átlagot (28,6%), míg a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a 25 éven felüliek között (4%) 2,5 százalékponttal mutat alacsonyabb értéket a városi átlagnál (6,5%). Ennek oka lehet, hogy a városrészben nagyobb arányban élnek azon korosztály tagjai – elsősorban az időskorúak között, de részben az aktív korúak között is – akik korábban a bányászati és a textilipari ágazatban dolgoztak, így nem volt szükségük magasabb képzés megszerzésére.

A struktúraváltás idején 2001-ben ez megmutatkozott a foglalkoztatottsági statisztikákon is: a 15-64 éves korosztályon belül a foglalkoztatottak aránya (39,5%) 4 százalékponttal maradt el a városi átlagtól (43,7%). Eközben a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (49,3%) és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (54,9%) is mintegy 2-2,5 százalékponttal meghaladta a városi átlagot (47,3%, illetve 52,5%).

A fenti adatok alapján a városrész egy kisebb területe, a Fő utca középső szakaszának keleti része szegregátumként lett kijelölve, de az azóta eltelt időszakban önkormányzati információk – segélyezési adatok - alapján megállapítható, hogy jelentős népességcsere zajlott le, amelynek eredményeként ma már nem tekinthető szegregátumnak a terület *(részletesebben lásd az anti-szegregációs terv helyzetfeltáró részében).*

A városrészben az elmúlt 10 évben nem bővült a lakásállomány, aminek egyik oka vélhetően az idős, nyugdíjas lakosok átlagon felüli aránya. A másik lehetséges ok a városrészen a Mecsekpölöskén keresztül a 66-os főút irányába áthaladó nagy járműforgalom. Különösen a komlói kőbányából követ szállító nehézgépjárművek terhelik Mecsekjánosin belterületi úthálózatát. A lakások száma 2001-ben 190 darab volt, ami a város teljes lakásállományának 1,7%-át adja. Magas a lakásállományon belül az alacsony komfortfokozatú lakások aránya (16,3%), ami kétszerese a városi átlagnak (8%).

3.9.1. Funkcióellátottság

Gazdasági funkciók

Mecsekjánosin alapvetően lakófunkciójú városrésze Komlónak, de mivel közvetlenül határos az elsősorban ipari-gazdasági funkciójú Altáró városrészszel, illetve a városrész vasúton is megközelíthető, ezért a városrész szélére ipari funkciók települtek. Mecsekjánosin található ennek köszönhetően a város 12 legtöbb iparüzési adót fizető vállalkozásának egyike, a Hídepítő Zrt., amely az építőiparban (hid-, út-, magas- és mélyépítés és vízepítési munkák) aktív.

VÁLLALKOZÁS	CÍM	PROFIL ÉS HONLAP	BEFIZETETT IPA (EFT, 2008 ÉV)
Hídepítő Zrt.	Komló, Batthyány u. 1.	Híd-, út-, magas- és mélyépítés, kommunális vízepítési munkák www.hidepito.hu	7.028.790 Ft

57. táblázat: A városrész legtöbb iparüzési adót befizető vállalkozása - forrás önkormányzat

A városrész falusias jellegét erősít az is, hogy a kereskedelemben és a szolgáltatások területén alacsony az ellátási színvonal, a lakosság ez irányú igényeit a Belváros szolgálja ki.

Kiskereskedelmi üzletek száma (humángyógyszertárak nélkül): 3

Egyéni vállalkozás által üzemeltett kiskereskedelmi üzletek száma (humángyógyszertárak nélkül): 4

Vendéglátóhelyek száma: 4

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés (2009)

Infrastruktúra-ellátottság, közlekedési, távközlési funkciók

A közműhálózat a vezetékes földgázhálózat kivételével teljesen kiépített, a földgázvezeték is csupán egy utcából hiányzik Mecsekjánosi-pusztán. A városrész belterületén mindenhol elérhető a vezetékes ivóvíz, a villamos energia- és a zárt szennyvízcsatorna-hálózat, továbbá a telekommunikációs hálózat (telefon, internet és kábel TV) lefedettsége is biztosított.

Mecsekjánosi határában található a települési szennyvíztisztító telep és derítő.

Infrastrukturális hiányosságok az összefüggő pormentes út- és kiépített járdahálózat hiányában jelentkeznek, főként Mecsekjánosi-pusztta területén. Komoly problémát okoz a településrész közútját terhelő jelentős tranzit teher- és személyforgalom. Különösen a kőbányából szállító teherforgalom okoz Mecsekjánosi főutcáján környezeti terhelést, elsősorban zaj- és levegőszennyezést, illetve a rezgésterhelést.

Mecsekjánosin helyi és helyközi autóbuzsmegálló is elérhető, illetve van vasútállomás is: Godisa-Komló szárnyvonalon közlekedő vonatok megállnak Mecsekjánosin. A helyi járatok közül az alábbiak érintik a városrészt:

- 2 - autóbuzs állomás - Mecsekjánosi vá.
- 2/A - autóbuzs állomás - Mecsekjánosi - Kisbattyán
- 2/K - autóbuzs állomás - Mecsekjánosi vá./

Mecsekjánosin is jellemző probléma, hogy nincsenek közösségi terek és kevés a rendezett zöldfelület. A városrészben postahivatal található, de nincsen taxiállomás és benzinkút.

Közösségi funkciók

A Komló közösségi funkcióit ellátó intézmények és egyéb, jellemzően nonprofit szervezetek a Belvárosban tömörülnek, ezek igénybevételéhez a lakosságnak be kell utaznia a városközpontba. Mecsekjánosi belterületének határában található egy sportpálya, így a városrész lakosai számára helyben biztosított a sportolási lehetőség.

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók nem érhetőek el a városrészben, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell menni a városközpontba.

Humán szolgáltatási funkciók

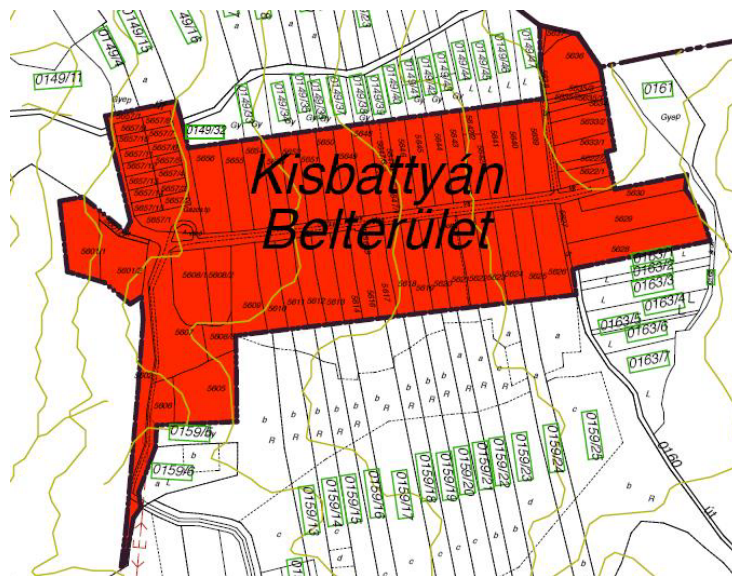
A humánszolgáltatási funkciók közül egészségügyi és szociális ellátással kapcsolatos intézmények nincsenek a városrész területén, ezért ezen szolgáltatások igénybevételéhez a lakosságnak másik városrészbe kell utaznia.

Az alapfokú oktatási intézmények közül egy tagóvoda található a városrészben:

- Mecsekjánosi Óvoda (II. sz. Óvoda körzet tagóvoda) - Iskola u. 39.

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> - Helyi és helyközi autóbusz-, és vasúti közlekedéssel is megközelíthető a városrész, - Elérhető sportolási lehetőségek, - Jelentős iparüzési adót fizető, munkahelyteremtő vállalkozás (Hídépítő Zrt.), - Közel teljesen kiépített közműhálózat, 	<ul style="list-style-type: none"> - Öregedő korösszetételű lakónépesség, - Az alacsony státuszú lakónépesség városi átlagot meghaladó koncentrációja, amelynek eredményeként 2001-ben szegregátumot azonosítottak a városrészben, - Közúti teher- és személyforgalommal túlterhelt közutak, - A kőbányából induló/érkező és a városrész belterületén áthaladó nehézgépjárművek okozta fokozott környezeti terhelés (elsősorban levegő-, zaj- és rezgésterhelés), - Kereskedelmi ellátás és szolgáltatások alacsony színvonala, - Közösségi terek és rendezett zöldfelületek hiánya, - Településrészi szintű szolgáltatások részleges hiánya,
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> - A komlói kőbányába közlekedő teherautók vasúti közlekedésre terelése által az életminőség javulása (zaj-, rezgés- és levegőszennyezés csökkenése), - Tehermentesítő elkerülőút építése, - Potenciális területek állnak rendelkezésre gazdaságfejlesztésre, vállalkozások megtelepítésére, ezáltal új munkahelyek teremtésére, 	<ul style="list-style-type: none"> - Szegregációs folyamatok újbóli felerősödése, - Közösségi területek hiányában a társadalmi elidegenedés fokozódik,

3.10. Kisbattyán



17. térkép: Kisbattyán városrész (piros) - forrás önkormányzat

Kisbattyán Komló városközpontjától északra fekszik, a várközponttól közel 6,5 km távolságra, a belterületi határtól mintegy 3,5 km távolságra. Kisbattyán Mecsekjánosin keresztül közelíthető meg a belvárosból. A városrész belterületét teljesen körbezárja a külterület, amely szigetszerűen elkülönül a város többi részétől. Ez abból adódik, hogy Komlóhoz csatolása előtt önálló település volt, azon belül is zsáktelepülés.

Kisbattyánban 2001-ben 126 fő élt, a teljes lakosságnak csupán 0,47%-a. Sikonda és Zobákpusztá után Kisbattyán tehát a harmadik legkevesebb lakossal benépesült városrész Komlón. A lakosságon belül kiugróan alacsony a fiatalok (0-14 évesek) aránya, mindössze 11,9%, több mint 10 százalékponttal alacsonyabb, mint a városrészen élő időskorúak aránya (22,2%), és 4 százalékponttal elmarad a városi átlagtól is (15,9%). Mindez a városrész öregedő népességszerkezetére utal.

A Kisbattyánban élők iskolázottsága és foglalkoztatottsága is elmaradt a 2001-es statisztikák szerint a városi átlagtól. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (41%) 12 százalékponttal haladta meg a városi átlagot (28,6%), míg a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a 25 éven felüliek között (3,3%) alig fele a városi átlagnak (6,5%). Ennek oka lehet, hogy a városrészben nagyobb arányban élnek azon korosztály tagjai – elsősorban az időskorúak között, de részben az aktív korúak között is – akik korábban a bányászati és a textilipari ágazatban dolgoztak, és így nem volt szükségük magasabb képzés megszerzésére.

Részben az alacsonyabb iskolázottsági adatoknak köszönhetően a foglalkoztatottsági statisztikák is elmaradnak a városi átlag mögött: a 15-64 éves korosztályon belül a foglalkoztatottak aránya (32,2%) 11,5 százalékponttal maradt el a városi átlagtól (43,7%). Eközben a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (65,1%) is mintegy 12,6 százalékponttal meghaladta a városi átlagot (52,5%), valamint a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező és legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (37,3%) is jelentősen meghaladta a városi átlagot (20,4%).

A városrészben 2001-ben 45 lakás volt, ami a teljes lakásállománynak 0,41%. **Kiugróan magas az alacsony komfortfokozatú lakások aránya (22,2%):** minden 5. lakásban

nélkülözik a teljes komfortot, ami köszönhető annak, hogy a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítettsége még ma sem teljes.

3.10.1. Funkcióellátottság

Gazdasági funkciók

Kisbattyán lakófunkciójú településrész, gazdasági funkció nem települt ide. A lakosságot ellátó kiskereskedelem és szolgáltatás alacsony színvonalú.

Kiskereskedelmi üzletek száma (humángyógyszertárak nélkül): 1

Egyéni vállalkozás által üzemeltetett kiskereskedelmi üzletek száma (humángyógyszertárak nélkül): 1

Vendéglátóhelyek száma: nincsen

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés (2009)

Infrastruktúra-ellátottság, közlekedési, távközlési funkciók

A városrész belterületén mindenhol elérhető a vezetékes ivóvíz, a vezetékes földgáz és a villamos energia-hálózat, valamint a telekommunikációs hálózat (telefon, internet és kábel TV) lefedettsége is biztosított. A szennyvízcsatorna-hálózat kiépítettsége hiányos.

Jellemző probléma, hogy rossz állapotúak vagy hiányosan kiépítettek a járdák, illetve továbbra is vannak földutak a városrészben. Kisbattyánban is probléma, hogy nem áll a lakosság rendelkezésére jó minőségű közösségi tér. A zöldfelületek is jellemzően csak a lakótelkeken belül találhatóak.

Kisbattyánban van helyi autóbusszmegálló, ugyanakkor vasútállomás nincsen. A helyi járatok közül az alábbi érinti a városrészt:

- 2/A - autóbussz állomás - Mecsekjános - Kisbattyán

Közösségi funkciók

Komló közösségi funkcióit ellátó intézmények és szervezetek elsősorban a Belvárosban tömörülnek, ezek igénybevételéhez a lakosoknak be kell utaznia a városközpontba. Kisbattyánban közösségépítő szerepe a helyi templomnak és Művelődési Háznak van.

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók

Állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási funkciók nem érhetőek el a városrészben, a lakosoknak ezek igénybevételéhez be kell menni a városközpontba.

Humán szolgáltatási funkciók

Humán szolgáltatási funkciót ellátó intézmények nem érhetőek el Kisbattyánban, ezek igénybevételéért a lakosoknak a többi városrészbe kell utaznia.

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> - Helyi közösségi autóbusz közlekedéssel megközelíthető, - Összetartó faluközösség, - Csendes, nyugodt falusias lakókörnyezet, 	<ul style="list-style-type: none"> - Öregedő korösszetételű lakónépesség, - Az alacsony státuszú lakónépesség városi átlagot meghaladó koncentrációja, - Kiskereskedelmi ellátás és szolgáltatások alacsony színvonala, - Közösségi terek hiánya, - Településrészi szintű szolgáltatások teljes hiánya,
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> - Falusi turizmus kialakítása, ehhez uniós források igénybevétele, 	<ul style="list-style-type: none"> - A városrész előregedéséből és elvándorlásból adódó elnéptelenedése, - Az alacsony státuszú lakónépesség koncentrációjának növekedésével szegregációs folyamatok beindulása, - Funkcióvesztés, alvó településrészé válás,

3.11. Külterület

A külterület az IVS kidolgozásának útmutatója szerint nem tekinthető különálló városrésznek, azonban vizsgálata azért fontos, mert 2001-ben már itt élt a lakónépesség mintegy 1,16%-a, összesen 313 fő. Az önkormányzat adatai szerint az itt élő lakosok száma tovább emelkedett az elmúlt 8 évben.

A KSH 2001. évi statisztikai adatait vizsgálva megállapítható, hogy a külterületen szétszórtan élő lakosság **Komló leghátrányosabb társadalmi státuszú területét alkotja**, amely szinte minden statisztikai mutatóját tekintve nemcsak elmarad a városi átlagtól, de egyenesen a **legrosszabb adatokkal rendelkezik**.

Ennek legfontosabb oka, hogy a már bezárt szénbánya egyes külterületen található üzemegységeihez kapcsolódóan felépített lakások komfort nélkül vagy alacsony komfortfokozattal készültek. Ezek a lakások a mai kor igényeinek már egyáltalán nem felelnek meg. A külterületen található 99 db lakáson belül az **alacsony komfort fokozatú lakások aránya eléri a 64,6%-ot, ami 56,6%-ponttal (!) meghaladja a városi 8%-os értéket**. A rossz minőségű, többségében komfort nélküli lakásokban a leghátrányosabb szociális helyzetű családok, a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező, képzetlen és esetenként „mélyszegénységben” élő, sokgyermekes családok laknak. Az utóbbit támasztja alá, hogy a **külterületen a lakónépességén belül itt a legmagasabb a 0-14 éves korosztály aránya (23,6%), miközben a városi átlag 15,9%**.

A 2001. évi KSH adatok szerint a külterület az alábbi mutatókban a legrosszabb:

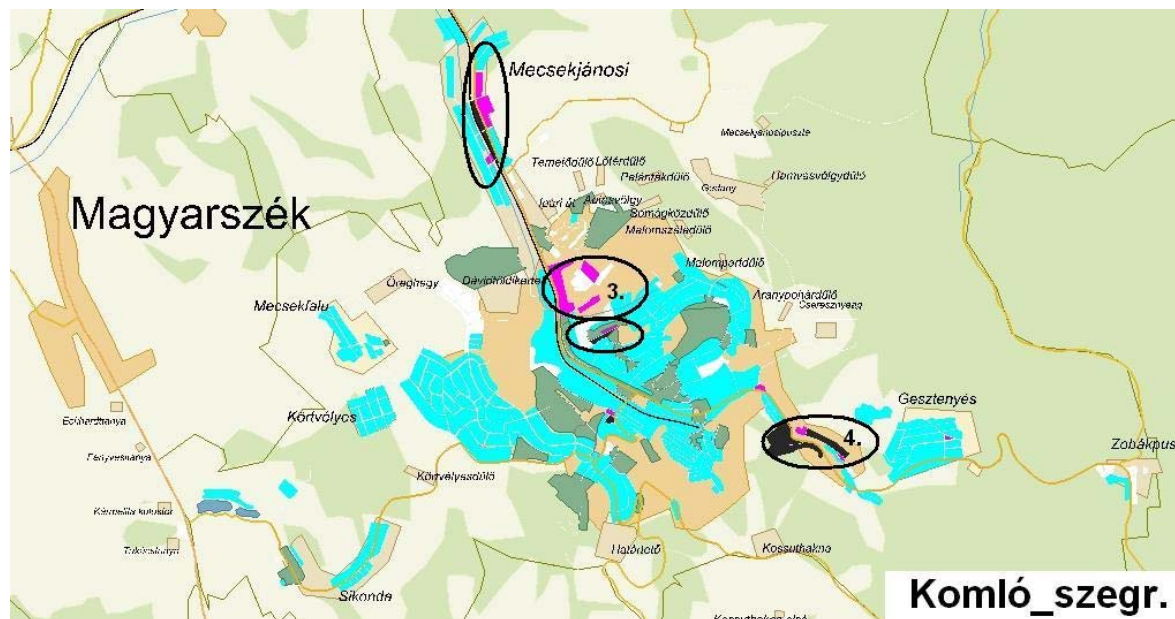
- Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül: **külterület 58,1%, Komló 28,6%**.
- Alacsony komfort fokozatú lakások aránya: **külterület 64,6%, Komló 8,0%**.
- Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül: **külterület 76,2%, Komló 52,5%**.
- Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül: **külterület 48,8%, Komló 20,4%**.
- Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül: **külterület 22,0%, Komló 43,7%**.
- Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya: **külterület 72,0%, Komló 47,3%**.

A felsorolt adatok arra utalnak, hogy a külterületen élő munkaképes korú lakosság többsége állás nélküli, a családok legfőbb – ha nem az egyetlen – bevételi forrása az állami támogatások és önkormányzati segélyek. A családok többsége vélhetően ebből próbálja meg fenntartani magát. Az önkormányzatnál sem állnak rendelkezésre a külterületről részletesebb információk, ahol valószínűleg elszórva élnek az összességében „rossz statisztikai adatokkal” rendelkező lakosok, amelyek nem alkotnak szegregátumot.

4. Szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek értékelése

4.1. Szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása

4.1.1. 2001-es adatok alapján szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek



18. térkép: Szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek Komlón
(Forrás: KSH Népszámlálási Főosztály, 2001-es adatok alapján)

A KSH Népszámlálási Főosztálytól kapott adatok alapján (lásd mellékletek között) **Komló belterületén három olyan terület azonosítható be, amely egyértelműen szegregált területnek minősül a 2001. évi népszámlálási adatok alapján.** Ezeken a területeken tehát az aktív korú népességben belül (15-59 éves korosztály) a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező személyek aránya meghaladja az 50 %-ot, és a kritikus terület lakónépessége meghaladja az 50 főt⁵.

E szegregátumok a 2001. évi népszámlálási adatok alapján az alábbiak:

1. Nyugati városrészben belül a Kenderföld, Kazinczy utca két oldala (kb. a Gagarin utca - Irinyi J. utca találkozására képzeletbeli meghosszabbításának vonaláig – szegregációs mutató: 58,9%, **1. számú szegregátum**);
2. Mecsekjános városrészben a Fő utca középső szakaszának keleti része (vasúti pálya - Fő utca- névtelen utca - településhatár - névtelen utca - Fő u. - névtelen utca - Iskola utca; szegregációs mutató: 51,4%, **2. számú szegregátum**);

⁵ A Városrehabilitációs Kézikönyvben meghatározottak szerint azon területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a lakosság szám meghaladja az 50 főt és a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (szegregációs mutató) eléri, illetve meghaladja az 50%-ot. Szegregálódó területnek pedig azt a területet tekintjük, ahol a nevezett index eléri, illetve meghaladja a 40%-ot.

3. Altáró városrészben Kenderföld és Mecsekjánosi közötti Ipari úti szakasz, Sportvölgy, Szállásfalú területei (Ipari út - Építők útja - vak Bottyán u. mindkét oldala – Sportvölgy; szegregációs mutató: 87,2%, **3. számú szegregátum**).

Mindhárom terület lakóterületi, városi szövetbe beágyazódott szegregátumként azonosítható.

Fentiekén kívül a KSH által megküldött kartogram jelez további olyan területeket a városban, amelyek a 2001. évi adatokat szigorúan véve még nem voltak szegregátumnak tekinthetők, de az alacsony státuszú népesség koncentrációja magas. Ezen területek esetében a szegregációs mutató 40-50 % közötti, vagy meghaladja ugyan az 50 %-ot, de az alacsony népességszám miatt nem tekinthetők valódi szegregátumoknak.

Ilyen területek:

1. a Keleti városrész (Kakastelep) területén Anna-akna és Engel Adolf utca (Kossuth Lajos u. - Anna akna - Engel Adolf u. K-i oldala, illetve kis részben mindkét oldala – szegregációs mutató: 45,5%, 1. számú szegregációval veszélyeztetett terület)
2. a város területén elszórtan kisebb foltok:
 - a. Déli városrész: Szent Imre-telepen Altáró út – Pécsi út – Kisfaludy utca – Madách Imre utca
 - b. Keleti városrész: Kossuth Lajos utca mellett egy tömb (Anna akna előtt)
 - c. Gesztenyés
 - d. Zobákpuszta nyugati szélén egy tömb
 - e. Kisbattyánban a Fő utca keleti végében egy tömb

Az antiszegregációs helyzetelemzés keretében csak az első terület vizsgálata releváns, mert a KSH Népszámítási Főosztályának közlése szerint a **kisebb foltok „statisztikai hiba” eredményeként jelennek meg a szegregációs térképen**, hiszen ezen területek esetében alig néhány fő él (a keleti területeken 2-2 fő adatai miatt jelent meg a pink/rózsaszín folt), akik valamennyi kritériumnak megfeleltek, és emiatt szegregációval veszélyeztetett területként jelentek meg a város térképén.

Az első területet ugyanakkor elemzés alá kell vonni, hiszen a szegregációval veszélyeztetett területekre megfelelő figyelmet kell fordítani, hogy a szegregációs folyamat megálljon, és ne alakuljanak ki további szegregált területek a városban.

4.1.2. 2001 óta történt változások szegregáció tekintetében

4.1.2.1. Változatlan szegregátumok, szegregációval veszélyeztetett területek

Komló Város Önkormányzata által rendelkezésünkre bocsátott információk, adatok alapján megállapítható, hogy a 2001-es KSH adatok alapján lehatárolt 1. és 3. számú szegregátumok, valamint az 1. számú szegregációval veszélyeztetett területek szegregációs helyzetét tekintve nem történt jelentős változás. Ebből kifolyólag **továbbra is szegregátumnak minősülnek** az alábbi területek:

- Nyugati városrészen belül a Kazinczy utca két oldala (kb. a Gagarin utca - Irinyi J. utca találkozási pontjának meghosszabbításának vonaláig – szegregációs mutató: 58,9%; **1. számú szegregátum**);

- Altáró városrészben Kenderföld és Mecsekjánosi közötti Ipari úti szakasz, Sportvölgy, Szállásfalú területei (Ipari út - Építők útja - vak Bottyán u. mindkét oldala – Sportvölgy; szegregációs mutató: 87,2%; **3. számú szegregátum**);

továbbá **szegregációval veszélyeztetett területként** szükséges kezelni az alábbi területet:

- a Keleti városrész (Kakastelep) területén Anna-akna és Engel Adolf utca (Kossuth Lajos u. - Anna akna - Engel Adolf u. K-i oldala, illetve kis részben mindkét oldala – szegregációs mutató: 45,5%, **1. számú szegregációval veszélyeztetett terület**).

Ezt támasztják alá az önkormányzattól kapott segélyezési adatok is. A mellékletek között bemutatott segélyezési adatok szerint egyetlen mutató kivételével (a 3. sz. szegregátum LFT-ben részesülők aránya) valamennyi szegregátumban, valamennyi segélyezési mutató meghaladja a városi átlagot.

4.1.2.2. Reintegrálódott szegregátum – Mecsekjánosi, Fő u. (2. sz. szegregátum)

A szegregátum Mecsekjánosi városrészben, Komló városközpontjától észak-nyugatra fekszik, a várost átszelő fő közlekedési útvonal a Kossuth utca – Ipari út folytatását jelentő Fő utca mentén (6543. számú közút). A városközpontból vasúton vagy helyi autóbusz járatokon közelíthető meg. Mecsekjánosi városrészt a 2, 2/A és 2/K jelű járatok menetrendje érinti.



19. térkép: Mecsekjánosi, Fő u. (2. sz. szegregátum)
(Forrás: KSH Népszámlálási Főosztály, 2001-es adatok alapján)

A KSH 2001. évi népszámlálási adatai alapján a szegregátum népessége 120 fő, vagyis ekkor a város teljes lakosságának 0,44%-a élt itt, Mecsekjánosi városrész lakónépességének pedig 20,2%-a, vagyis Mecsekjánosi minden ötödik lakosa a szegregátumként jelölt területen élt.

A korösszetételt tekintve a 14 év alattiak aránya 13,3% volt, az aktív korúak aránya meghaladta a 60 %-ot, míg az időskorúak aránya a terület lakosságának negyedét tette ki. Vagyis a szegregátumban is jellemző az idősödő korszerkezet. Itt is igen magas volt a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező, illetve rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (60,8 % és 74,3 %). Azon aktívkorúak aránya pedig, akikre egyaránt igaz, hogy legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkeznek és rendszeres

munkajövedelmük nincs, 51,4% volt, vagyis 1,4 százalékponttal haladta meg a szegregációs mutató határértékét.

2001-ben 39 darab lakás volt a szegregátum területén, amelynek 46,2%-a, vagyis közel minden második alacsony komfortfokozatú volt. Ez kiugróan magas adat mind a városi és a városrészi átlagokat tekintve (8%, illetve 16,3%).

A városrész falusias jellegét erősíti, hogy a kereskedelemben és a szolgáltatások területén – beleértve a humánszolgáltatási, közigazgatási funkciókat is – alacsony az ellátási színvonal, a lakossági igényeket legtöbbször a Belvárosban tudják kielégíteni.

Az elmúlt 7 évben jelentős változások következtek be a területen: az itt élő családok nagy része más településre költözött, a helyükre érkezett családok tagjai javarészt magasabb iskolai végzettségűek, mint a korábban itt lakók, valamint e folyamat által jelentősen csökkent a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők száma is.

Ezt támasztja alá a segélyezési adatok változása is (lásd a melléletekben a „Városrészek és szegregátumok segélyezési mutatói” táblázatot). Valamennyi segélyezési típus kapcsán megállapítható, hogy vagy a városi átlag alatti értéket mutat, vagy minimálisan haladja meg csupán azt (a lakások számához viszonyítva LFT-ben részesülők aránya: 21,72%; rendszeres szociális segélyben részesülők aránya 15,71%; rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya: 14,63%; HHH gyermekek aránya a településrészen: 1,12).

A segélyezési szegregációs⁶ mutató a területen 0,785, ami jelentősen alatta van a városi átlag (0,540) 1,7-szeresének, tehát a terület társadalmi státusza a 2001. évi állapothoz képest kimutathatóan jelentősen javult.

Fentiek alapján **a jelzett terület már nem tekinthető szegregátumnak.**

4.1.2.3. Kialakult új szegregátumok, szegregációval veszélyeztetett területek

Komló Város Önkormányzata Polgármesteri Hivatalának illetékes irodáitól kapott információk alapján a 2001. évi népszámlálás során rögzített szegregátumok és szegregálódó területek mellett **nem figyeltek meg új szegregálódott vagy szegregációval veszélyeztetett területeket a városban.** Ennek megfelelően a részletes elemzésbe nem szükséges új területeket bevonni.

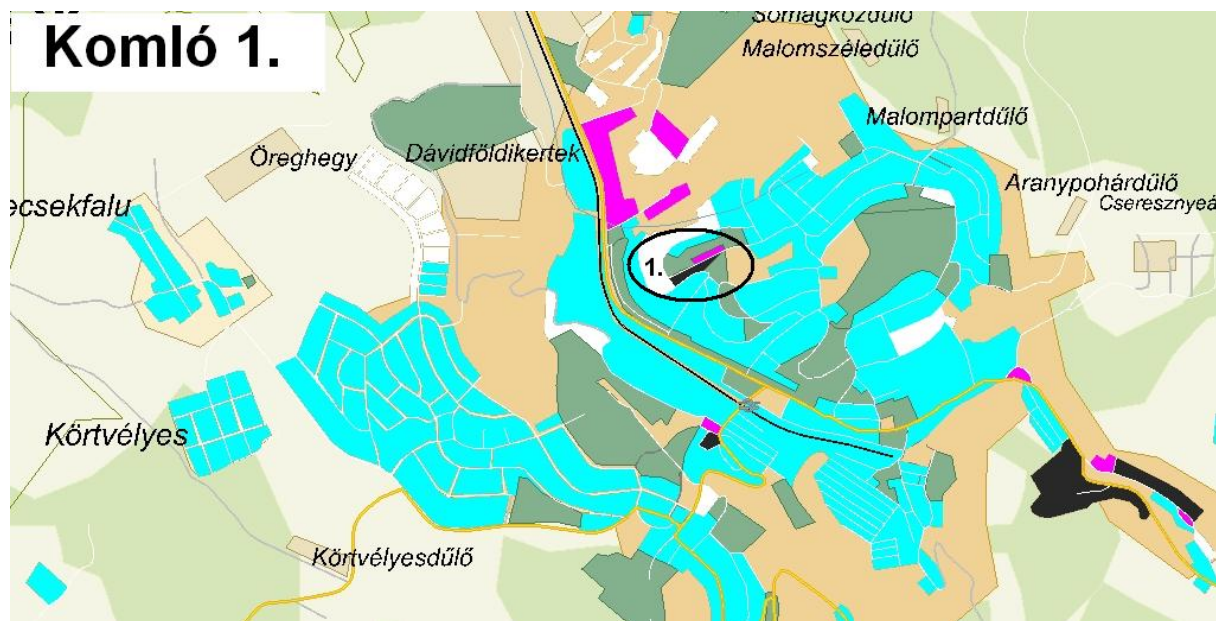
4.2. A lehatárolt területek helyzetelemzése

4.2.1. Kenderföld, Kazinczy u. (1. számú szegregátum)

4.2.1.1. Városszerkezeti elhelyezkedés, megközelíthetőség

A városközponttól gyalogosan is 5-8 perc alatt elérhető, ahol mindenfajta szolgáltatás (kereskedelmi, közigazgatási, pénzügyi, vendéglátás, szórakozás) megtalálható. Elérhető továbbá tömegközlekedéssel is: a szomszédos Vörösmarty utcában közlekedik a 8 és 8/A. számú helyi autóbuszjárat, mely a központban lévő pályaudvarról indulva érinti Szilvás, Somág és Kenderföld településrészeket, így a szegregátumot is.

⁶Az összes rendszeres szociális segély, lakásfenntartási támogatás és rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény darabszáma a területen található lakások számának arányában.



20. térkép: Kenderföld, Kazinczy u. (1. számú szegregátum)
(Forrás: KSH Népszámszámítási Főosztály, 2001-es adatok alapján)

4.2.1.2. Demográfiai és szociális helyzet

A KSH által megküldött adatok (lásd mellékletek között) szerint a népesség száma 511 fő volt 2001-ben. 2009-es önkormányzati adatok szerint, jelenleg 570 fő él a területen, vagyis a népességszám nőtt. Az itt élők valamivel több, mint negyede 14 év alatti (27,4%), az aktív korúak aránya közel 60%-ot tesz ki, és az időskorúak aránya 14,1%. A fiatalok aránya tehát magas, közel kétszerese az időskorúakénak. A legfeljebb általános iskolát végzettek aránya az aktív korúakon belül igen magas, 72,9%, ami több mint két és félszerese a városi átlagnak (28,6%). Kiugró adat, hogy a területen nem élt 2001-ben olyan 25 évnél idősebb, aki felsőfokú végzettséggel rendelkezik. Emellett igen magas a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya is (76,9%), amelynek eredményeként közel 60%-a az itt élő aktív korúaknak legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik és nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel.

Következik a fentiekből az is, hogy a foglalkoztatottság igen alacsony (21,4%) volt 2001-ben, és igen magas azon háztartások száma, ahol nem élt foglalkoztatott (74%). Nagyon magas a gazdaságilag inaktívok aránya a területen (82,2%). A munkanélküliségi ráta 24,2%, illetve a tartós munkanélküliek aránya, akik több mint 360 napja nem tudnak elhelyezkedni, is elérte a 18,7%-ot. A gazdaságilag aktív lakosságról pedig megállapítható, hogy a foglalkoztatottak 88,4%-a alacsony presztízsű foglalkozásokat végzett.

2001-ben az itt élő aktív korúak aránya, akiknek jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt, meghaladta a 40%-ot (41,8%). Az önkormányzat által rendelkezésre bocsátott friss segélyezési adatok (2. sz. tábla) jól mutatják, hogy az utóbbi 8 évben jelentős változás nem történt az itt élők szociális helyzetét tekintve: a három, önkormányzat által utalt segélyezési formát igénybevevők száma továbbra is magas, jelentősen meghaladja a városi átlagot. A lakások számához viszonyítva LFT-ben részesülők aránya: 108,89%; rendszeres szociális segélyben részesülők aránya 63,13%; rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya: 96,61%. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek aránya a lakások számához viszonyítva meghaladja a 19,91 %-ot. A segélyezési adatokon alapuló szegregációs

mutató 2,68, ami a városi átlag közel ötszöröse, vagyis számszerűen kimutatható, hogy **a terület lakosságának társadalmi státusza nem változott 2001 óta.**

4.2.1.3. Lakáskörülmények

Az utca szegregált része többlakásos, hagyományos szerkezetű társasházakból áll. Az épületek az 1960-as években épültek. A területen 2001 óta változatlanul 236 lakás található, amelyből jelenleg 214 lakás van önkormányzati tulajdonban. Jelentős tehát a szegregátumban az önkormányzati tulajdonú lakások koncentrációja, hiszen a teljes önkormányzati tulajdonú lakásállomány (528 db lakás) több mint egyharmada (40,5%-a) itt található. A lakások komfortosságát tekintve kijelenthető, hogy az alacsonyabb komfortfokozatú lakások vannak többségben ugyanis átfogó felújításra forráshiány miatt nem került sor az elmúlt években. 2009-ben a lakások 68,7%-a volt félkomfortos, 1,8%-a komfortos, míg 29,5%-a összkomfortos., A lakott lakások 79,5%-a egyszobás.

Az utcában van szilárd burkolatú út, járda, a terület árammal, vezetékes ivóvízzel ellátott, kiépített szennyvízhálózattal rendelkezik. A közművek kiépítettsége tehát csaknem teljes, egyedül a földgázvezeték nem került még kiépítésre a Kazinczy utcában. Itt elsősorban a kiépített infrastruktúra állapotával van probléma: az 1950-60-as években épült lakóterületeken az épületek mellett a közműhálózatok jelentős része is elöregedett, felújításra szorul, ahogyan az út és járdák is, de ez általánosságban igaz a város többi területére is.

A város nem tervezi további bérlakások kialakítását a szegregátum területén, illetve a terület szomszédságában, mert már jelenleg is túlszűfolt ugyanakkor tervezi szociális városrehabilitációs pályázat keretében a terület felújítását, reintegrálását.

A körzetben káros környezeti hatású létesítmény, forgalmas út nem található.

4.2.1.4. Közszolgáltatások elérhetősége

A területen a szociális alapszolgáltatásokat a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Szociális Szolgáltató Központ, illetve a szintén a Társulás által fenntartott Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat látja el. A városrészben a szociális intézményektől kiérkező szakemberek az alábbi szolgáltatásokat nyújtják:

- házi segítségnyújtást,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtást,
- családsegítést,
- ápolást-gondozást nyújtó ellátást.

A szomszédos Szilvásban, de még az Északi városrészen belül elérhető a bölcsődei szolgáltatás is.

Az itt lakó gyerekek a Kenderföldi Általános Iskolába járnak, ahol a 11/1999. MKM rendelet 39. §-a szerint integrált oktatás keretében pedagógiai program alapján folyik az oktatásuk. Az általános iskolában a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyerekek aránya 15,6%, amely adat jelentős mértékben meghaladja a városi intézményi átlagot (6,2%).

Az intézmény nem tart fenn rendszeres kapcsolatot a CKÖ-vel, de rendszeres és szakmai alapú a kapcsolata a **Belső Tűz Egyesület**⁷ tanodájával. Az intézményben mentortanárt is

⁷Komlón 2004 óta működik a Belső Tűz Egyesület, mely szervezetnek elsődleges célja a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű elsősorban cigány származású fiatalok tanulmányi előmenetelének,

alkalmaznak. Az intézmény vezetése pontosan és szakszerűen értékeli saját esélyegyenlőségi helyzetét, s igyekszik a hozzáadott pedagógiai érték növelésével segíteni a hozzájuk járó gyerekek iskolai sikerességét. A **Belső Tűz Egyesület Mentor programját lásd a mellékletek között.**

A helyi közlekedési járatoknak köszönhetően a területen élők könnyedén megközelíthetik a 8-as busszal az Szilvási Általános Iskolát, illetve annak tagintézményét is. Az önkormányzat a jogszabályi kötelezettségeknek eleget téve módosította is az iskolai körzet határait annak érdekében, hogy megvalósulhasson az integrált oktatás. A körzethatárok megállapítása nem segítette az intézmény szegregációs helyzetének felszámolását. Az állami gondoskodás alatt élők közül, a lakásotthonokban lakó gyermekek arányosan lettek szétosztva az intézmények között, de ebben az iskolában ez azt jelentette, hogy számukkal tovább növelték a hátrányos helyzetű gyerekek számát. Az intézményvezetés felismerte, hogy ebben a kérdésben csakis térségi stratégia mentén lehet előrébb jutni, hiszen a mikrotérségben érintett település összes intézményét be kellene vonni az IPR alapú fejlesztésbe, hogy valós esélyegyenlőségi helyzet alakuljon ki.

A középiskolába járó tanulók oktatása, a hátrányos helyzetűek részére szervezett egyéb programokban (Arany János program) folyik.

A szomszédos Tompa Mihály utcában van körzeti orvosi rendelő háziorvosi és házi gyermekorvosi szolgáltatással, illetve a városrészben található gyógyszertár is.

A szegregátum tömegközlekedéssel jól megközelíthető: a helyi autóbussz járatok közül a 8 és 8/A. számú helyi járatok a szomszédos Vörösmarty utcában közlekednek, amelyek a központban lévő pályaudvarról indulva érintik Szilvás, Somág és Kenderföld településrészeket.

A szegregátum a szilárd hulladékszállításba is be van vonva, heti 2 alkalommal szállítja el a Városgazdálkodási Zrt. a kommunális hulladékot.

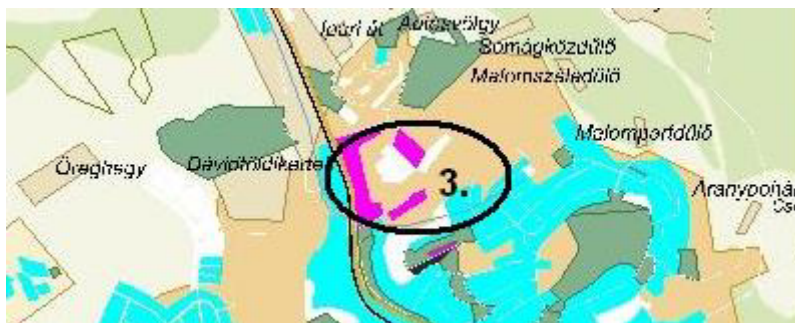
identitástudatuk megerősítésének segítése, illetve a cigány származású lakosság integrálása, visszaintegrálása a munkaerő piacra, valamint munkatapasztalat szerzés biztosítása.

Az egyesület 2004 óta Tanodát működtet, jelenleg a HEFOP 2.1.4/b jelzésű pályázat keretein belül. A Belső Tűz Tanoda jelenleg 35 felső tagozatos számára biztosít tantárgyi, illetve nyelvvizsgára való felkészítést, és szabadidős programokat. A Tanoda célja, hogy csökkentse az iskolai lemorzsolódást, segítse az iskolai előremenetelt, és támogassa diákjait a továbbtanulásban pályaeorientációval. Célja továbbá, hogy a célcsoport tagjai közül minél nagyobb arányban tanuljanak tovább érettségit adó intézményben, illetve az érettségi vizsgát minél nagyobb arányban abszolválják a hh/hhh diákok. Ehhez biztosít tantárgyi felkészítést alternatív pedagógiai módszerek alkalmazásával, lehetővé teszi a számítógép, Internet, könyvtári hozzáférést, ingyenes szabadidős programokat szervez, illetve bonyolít le a fent említett célokkal összhangban.

4.2.2. Ipari út - Építők útja - vak Bottyán u. – Sportvölgy (3. sz. szegregátum)

4.2.2.1. Városszerkezeti elhelyezkedés, megközelíthetőség

A szegregátum Altáró városrészben fekszik, Komló városközpontjától észak-nyugatra, a várost átszelő fő közlekedési útvonal a Kossuth utca – Ipari út mentén (6543. számú közút). A városközpontból helyi autóbusz járatokon közelíthető meg, a 2, 2/A és 2/K járatokkal.



21. térkép: Ipari út - Építők útja - vak Bottyán u. – Sportvölgy (3. számú szegregátum)
(Forrás: KSH Népszámlálási Főosztály, 2001-es adatok alapján)

4.2.2.2. Demográfiai és szociális helyzet

A KSH adatok alapján 2001-ben a területen 81 fő lakónépesség élt, ami a teljes városi lakosság 0,3%-a, a városrészi lakosságnak pedig a 3,6%-át jelentette. 2009-re a lakónépesség száma a területen 117 főre nőtt, ami mintegy 44%-os növekedést jelent.

A szegregátum korösszetételét tekintve megállapítható, hogy nagyon fiatal, mert a 14 éven aluliak aránya 38,3% volt, ami több mint kétszerese a városi átlagnak (15,9%), illetve az időskorúak aránya csupán 3,7% volt, ami kb. ötöde a városi átlagnak (20,1%). Az aktív korúak (15-59 évesek) aránya 58% volt. **A fiatalok aránya tehát több mint tízszerese az időskorúakénak.**

A **legfeljebb általános iskolát végzettek aránya** az aktív korúakon belül kiugróan magas, **91,5%**, ami tulajdonképpen azt jelenti, hogy a 2001-es 47 fő aktív korú lakosból 43 főnek csak általános iskolai végzettsége volt. Emellett a területen nem élt 2001-ben olyan 25 évnél idősebb, aki felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

Jövedelmi viszonyokat vizsgálva megállapítható, hogy **igen magas a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya is (93,6%)**, amelynek eredményeként 87,2%-a az itt élő aktív korúaknak legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik és nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel.

Következik a fentiekből az is, hogy a foglalkoztatottság kiugróan alacsony volt 2001-ben, mindössze 6,4%, amely egyúttal azt is eredményezi, hogy alig volt olyan háztartás a területen, ahol foglalkoztatott élt: a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 93,3%. Nagyon magas a gazdaságilag nem aktívak aránya a területen (85,2%). A **munkanélküliségi ráta 75% (!)**, ezzel szemben a tartós munkanélküliek aránya, akik több mint 360 napja nem tudnak elhelyezkedni, csupán 8,3% volt. A gazdaságilag aktív lakosságról pedig megállapítható, hogy az a néhány foglalkoztatott mindegyike alacsony presztízsű foglalkozásokat végzett, köszönhetően az alacsony iskolázottságnak.

2001-ben az itt élő aktív korúak aránya, akiknek jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt, meghaladta az 50%-ot (53,2%). Az önkormányzat által rendelkezésre

bocsátott friss segélyezési adatok (2. sz. tábla) jól mutatják, hogy az utóbbi 8 évben jelentős változás nem történt az itt élők szociális helyzetét tekintve: a három, önkormányzat által utalt segélyezési formát igénybevevők száma továbbra is magas. Továbbá az LFT-ben részesülők arányán kívül valamennyi adat jelentősen meghaladja a városi szintű átlagot is (LFT-ben részesülők aránya 21,27%; rendszeres szociális segélyben részesülők aránya 46,8%; rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya 23,4%). A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek aránya a lakások számához viszonyítva 6,38, ami több mint hatszorosa a városi átlagnak. A segélyezési adatokon alapuló szegregációs mutató ugyanakkor alatta marad az 1,7-szeres küszöbnek: a szegregátum mutatója 0,914, ami 1,69-szerese a városi átlagnak.

4.2.2.3. *Lakáskörülmények*

A szegregátumban 49 darab lakás volt 2001-ben, ami a városi lakásállomány 0,45%-át, a városrészi lakásállománynak pedig az 5,3%-át adta. 2009-ben 47 darab lakás található a területen, ami két leromlott állapotú lakás elbontását jelenti. A lakások 38%-a (18 db) önkormányzati bérlakás. A lakások közül 11 komfort nélküli, 7 pedig komfortos.. A lakott lakások 86,7%-a egyszobás. Ez összességében tovább erősíti az alacsony képesítésű és rossz jövedelmi helyzetben élő lakosság alacsony státuszát.

A területen van szilárd burkolatú út, járda, illetve a közművek kiépítettsége teljesnek mondható: a terület árammal, vezetékes ivóvízzel ellátott, kiépített szennyvízhálózattal és földgázvezetékekkel rendelkezik.

A körzetben káros környezeti hatású létesítmény nincs, ugyanakkor a szegregátumon halad keresztül az Ipari út (6543. számú közút), amelyen komoly személyszállítási és teherforgalom is zajlik. Ez komoly levegőszennyezést, illetve zaj- és rezgésterhelést jelent az ott élők számára, ugyanakkor nem csupán a szegregátum lakosait érinti, hanem a városi lakosság egy jelentős részét, hiszen ez az út a fő közlekedési útvonal Komlón keresztül.

4.2.2.4. *Közszolgáltatások elérhetősége*

A területen a szociális alapszolgáltatásokat a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Szociális Szolgáltató Központ, illetve a szintén a Társulás által fenntartott Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat látja el. A városrészben a szociális intézményektől kikerülő szakemberek az alábbi szolgáltatásokat nyújtják:

- házi segítségnyújtást,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- családsegítést,
- ápolást-gondozást nyújtó ellátást.

A szomszédos Északi városrészen belül elérhető a bölcsődei szolgáltatás is.

Az itt lakó gyerekek a Kenderföldi Általános Iskolába járnak, ahol a 11/1999. MKM rendelet 39. §-a szerint integrált oktatás keretében pedagógiai program alapján folyik az oktatásuk. Az általános iskolában a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyerekek aránya 15,6%, amely adat jelentős mértékben meghaladja a városi intézményi átlagot (6,2%).

A középiskolába járó tanulók oktatása, a hátrányos helyzetűek részére szervezett egyéb programokban (Arany János program) folyik.

Az egészségügyi szolgáltatásokat a szegregátum lakossága a szomszédos Északi városrészen tudja igénybe venni.

A szegregátum tömegközlekedéssel jól megközelíthető, három helyi járat is közlekedik a szegregátumon keresztül, ezek az alábbiak:

- 2 - Autóbuszállomás - Mecsekjánosi vá.
- 2/A - Autóbuszállomás - Mecsekjánosi - Kisbattyán
- 2/K - Autóbuszállomás - Mecsekjánosi vá./kertészet

A szegregátum a szilárd hulladékszállításba is be van vonva, heti 2 alkalommal szállítja el a Városgazdálkodási Zrt. a kommunális hulladékot.

4.2.3. Kossuth L. u. - Anna akna - Engel A. u. (1. sz. szegregációval veszélyeztetett)

4.2.3.1. Városszerkezeti elhelyezkedés, megközelíthetőség

A szegregációval veszélyeztetett terület a Keleti városrészben található, Komló városközpontjától keletre, a várost átszelő fő közlekedési útvonal, a 6543. számú közút mentén, a Kossuth utca – Anna akna mentén. A városközpontból helyi autóbuszjáratokkal megközelíthető. Két helyi járat vonala is érinti a szegregátum területét:

- 3 - Autóbuszállomás - Béta-akna;
- M19Y - Körtvélyes - Zobák akna.



22. térkép: Kossuth Lajos u. - Anna akna - Engel Adolf u. (2. szegregációval veszélyeztetett terület)

(Forrás: KSH Népszámlálási Főosztály, 2001-es adatok alapján)

4.2.3.2. Demográfiai és szociális helyzet

A 2001-es népszámlálási adatok alapján 302 fő lakos élt a területen, ami a teljes városi lakosság 1,12%-a, a városrészi lakosságnak pedig a 21,4%-át jelentette. 2009-re a lakosságszám 288 főre csökkent. A 4,6%-os csökkenést elköltözés és az idősök elhalálása eredményezte, vagyis a szegregálódás veszélye a lakosságszám csökkenésével bizonyos fokig oldódott az elmúlt 8 évben.

A 2001-es népszámlálási statisztikák alapján a szegregációval veszélyeztetett területen valamivel fiatalabb a korszerkezet, mint a városi átlag: a fiatalkorúak aránya 19,9%, ami 4 százalékponttal múlja felül a városi átlagot (15,9%). Az aktív korúak aránya 58,9%, ami elmarad a városi átlagtól (64%), a 60 éven felüliek aránya (21,2%) pedig alig egy százalékponttal marad el a városi átlag mögött (20,1%). A terület korszerkezetét tekintve, ha enyhe mértékben is, de idősödő jelleget mutat.

A legfeljebb általános iskolát végzettek aránya az aktív korúakon belül magas, 53,9%, ami közel kétszerese a városi átlagnak (28,6%), viszont a szegregációval érintett területek közül ez a legalacsonyabb adat. Emellett a területen élő 25 évnél idősebb lakónépesség mindössze egy százaléka rendelkezett 2001-ben felsőfokú végzettséggel.

A területen élők jövedelmi viszonyait tekintve megállapítható, hogy a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (69,1%) magas. Az alacsony iskolázottság és ez azt is eredményezi, hogy 45,5%-a az itt élő aktív korúaknak legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik és egyidejűleg nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel.

A fentiekkel párhuzamosan, illetve részben azok következményeként a foglalkoztatottság is nagyon alacsony, csupán 29,1% volt 2001-ben, amely egyúttal azt is eredményezi, hogy a háztartások több mint kétharmadában (69,2%-a) nem élt foglalkoztatott. Nagyon magas a gazdaságilag nem aktívak aránya a területen (73,5%). A gazdaságilag aktív lakosságról pedig megállapítható, hogy a foglalkoztatottak 61,8%-a alacsony presztízsű foglalkozási csoportokban kerültek alkalmazásra, ami szintén nagy mértékben összefügg az alacsony iskolázottsággal.

A munkanélküliségi ráta 31,3%, a tartós munkanélküliek aránya pedig, akik több mint 360 napja nem tudnak elhelyezkedni, 17,5% volt.

2001-ben a szegregátumban élő aktív korúak aránya, akiknek jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás, 25,8% volt, vagyis minden negyedik aktív korú segélyekből élt. Az önkormányzat által rendelkezésre bocsátott 2008-as segélyezési adatok (2. sz. tábla) jól mutatják, hogy az utóbbi 8 évben jelentős változás nem történt az itt élők szociális helyzetét tekintve. Bár az LFT-ben részesülők aránya (4,35%) töredéke a városi átlagnak (23,9%), ugyanakkor a rendszeres szociális segélyben részesülők aránya (24,56%) és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya (42,10%) is jelentősen meghaladja a városi átlagot (15,6% és 14,5%). A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek aránya a lakások számához viszonyítva meghaladja 19,29 %, ami települési szinten is kiugróan magas: a Kazinczy utcai szegregátumot követően a második legmagasabb arányban itt élnek HHH-s gyermekek.

4.2.3.3. Lakáskörülmények

A KSH adatok szerint 2001-ben a területen 120 lakás volt, ami a városi lakásállomány 1,1%-át, a városrészi lakásállománynak pedig a 22,6%-át adta. A lakások mintegy egyharmada (32,5%-a) volt alacsony komfortfokozatú, vagyis félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakás. A lakott lakások 30,7%-a egyszobás. A Keleti városrész valamennyi önkormányzati bérlakása e területen található (41 db). Komfortszintjüket tekintve 2 db önkormányzati lakás összkomfortos, míg a maradék 39 db komfortos.

A terület szilárd burkolatú úttal és kiépített járdával ellátott, illetve a közművek kiépítettsége is teljes: a terület árammal, vezetékes ivóvízzel ellátott, továbbá kiépített szennyvízhálózattal és földgázvezetékekkel rendelkezik.

A terület közvetlen környezetében káros környezeti hatással elsősorban a kőbánya bír, amely jelentős porszennyezést bocsát ki a környező területre. A szegregációval veszélyeztetett területen halad keresztül továbbá az Ipari út folytatását jelentő Kossuth utca – Anna akna utca (6543. számú közút), amelyen komoly személyszállítási és teherforgalom is zajlik. Ez további komoly levegőszennyezést, illetve zaj- és rezgésterhelést jelent az ott élők számára, ugyanakkor nem csupán a szegregációval veszélyeztetett terület lakosait érinti, hanem a városi lakosság egy jelentős részét, hiszen ez az út a fő közlekedési útvonal Komlón keresztül.

4.2.3.4. Közszolgáltatások elérhetősége

A területen a szociális alapszolgáltatásokat a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Szociális Szolgáltató Központ, illetve a szintén a Társulás által fenntartott Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat látja el. A városrészben a szociális intézményektől kiérkező szakemberek az alábbi szolgáltatásokat nyújtják:

- házi segítségnyújtást,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- családsegítést,
- ápolást-gondozást nyújtó ellátást.

A városrészben egy a szociális ellátó rendszer keretében működtetett és egy alapfokú oktatási tevékenységet végző intézmény székhelye található:

- „Szent Borbála” Szociális Ellátó Kht. Idősek Otthona (Liliom u. 9.)
- III. sz. Óvoda körzet Gesztenyési Óvoda (tagóvoda - Rózsa út 9.)

A szomszédos Belvárosban valamennyi humánszolgáltatási funkció, így az egészségügyi szolgáltatások is, elérhető.

Az itt lakó gyerekek a Belvárosban található általános iskolákba járhatnak, amelyekben a 11/1999. MKM rendelet 39. §-a szerint integrált oktatás keretében pedagógiai program alapján folyik az oktatásuk. A középiskolába járó tanulók oktatása, a hátrányos helyzetűek részére szervezett egyéb programokban (Arany János program) folyik.

A szegregációval veszélyeztetett területen a közösségi közlekedés szolgáltatásai is igénybe vehetők, a területen közlekedik a 3 és a M19Y számú helyi járatok.

A szegregátum a szilárd hulladékszállításba is be van vonva, heti 2 alkalommal szállítja el a Városgazdálkodási Zrt. a kommunális hulladékot.

4.3. Ágazati politikák

4.3.1. Szociálpolitika

A szociális alapszolgáltatásokat a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő **Szociális Szolgáltató Központ**, illetve a szintén a Társulás által fenntartott **Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat** látják el.

Komló Város Önkormányzat Képviselő-testületének többször módosított 2/2007. (II. 12.) számú rendelete a szociális ellátási formákról és támogatásokról rögzíti, hogy milyen szociális ellátási formákban részesíti az önkormányzat a rászorulókat. Ezek az alábbiak:

- a) Pénzbeli ellátások:
 - a. Időskorúak járadéka
 - b. Aktív korúak ellátása
 - c. Aktív korúak támogatása (rendszeres szociális segély és rendelkezésre állási támogatás)
 - d. Normatív lakásfenntartási támogatás
 - e. Szemétszállítási díj támogatás
 - f. Mellékvízmérő-csere költségeinek átvállalása
 - g. Átmeneti segély
 - h. Temetési segély
- b) Természetben nyújtott szociális szolgáltatások
 - a. Köztemetés
 - b. Közgyógyellátás
 - c. Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság
 - d. Szociális kölcsön
 - e. Szociális szolgáltatások
 - f. Alapszolgáltatások
 - i. Étkeztetés
 - ii. Házi segítségnyújtás
 - iii. Családsegítés
 - iv. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
 - v. Nappali ellátás
 - g. Szakosított ellátási formák
 - i. ápolást-gondozást nyújtó ellátást,
 - ii. átmeneti elhelyezést nyújtó ellátást.

Komló önkormányzata adósságkezelési szolgáltatással is segíti a rászorultakat. A rendelet értelmében adósságsökkenési támogatásban részesíthető az a család vagy személy, aki:

- a) a szociális törvény 55. § (1) bekezdésében meghatározott adóssággal rendelkezik;
- b) háztartásában az egy főre jutó havi nettó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át, egyedül élőknél 240 %-át nem haladja meg és a szociális törvény 4.§ (1) bek. b) pontja szerinti vagyonnal nem rendelkezik;

- c) az adósságkezelési támogatással érintett lakás nagysága:
- 1-2 fő esetén maximum 55 m²-t,
 - 3 fő esetén a maximum 65 m²-t,
 - 4 fő esetén a maximum 70 m²-t, illetve
 - minden további személy esetén az 5 m²-rel növelt területet nem haladhatja meg.
 - Családi házban lakók esetében az adósságcsökkentési támogatással érintett lakás nagysága a maximum 100 m²-t nem haladhatja meg.
- d) vállalja az adósság és az adósságcsökkentési támogatás közötti különbséget önrészként történő megfizetését, valamint az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt.

Az adósságkezelési szolgáltatásba bevonható lakhatással kapcsolatos tartozások:

- a. önkormányzati tulajdonú lakásoknál felhalmozódott lakbértartozás;
- b. áramdíj tartozás;
- c. víz- és csatornadíj tartozás;
- d. távhőszolgáltatási díjtartozás;
- e. szemétszállítási díjtartozás;
- f. vezetékes gázdíj tartozás;
- g. központi fűtési díjtartozás.

Az önkormányzat adósságcsökkentési támogatást csak azoknál az adósságtípusoknál nyújt, amelyek hitelezőivel az önkormányzat a közös tehervállalás elvének megfelelően keretmegállapodást kötött, és akik a hátralékok megfizetése érdekében engedményeket tesznek.

Az adósságkezelésbe bevonható adósság legmagasabb összege 266.000.-Ft, az adósságcsökkentési támogatás mértéke legfeljebb az adósság 75 %-a, azaz 200.000.- Ft.

Az adósságkezelési szolgáltatásban való részvétel feltétele az adósságkezelési tanácsadóval való előzetes együttműködés, amelynek időtartama három hónap. Az együttműködés tartalmát az adós és a tanácsadó között írásban létrejövő együttműködési megállapodás határozza meg.

Az önkormányzat az adósságkezelési tanácsadást a Családsegítő és Gyermejköltségi Szolgálaton keresztül biztosítja.

4.3.2. Lakáspolitikai

A lakások és helyiségek bérletéről szóló önkormányzati rendelet értelmében a Szociális Bizottság a képviselő-testület által felállított névjegyzék (várakozási lista) sorrendisége alapján dönt a bérlakásokhoz jutás sorrendjéről. Korábban, aki az így felajánlott lakást nem fogadta el, az törlésre került a névjegyzékből. Mivel a gyakorlatban ez a rendelkezés nem vált be, mert a lakásigénylők élethelyzetbeli különbözőségét nem lehetett kezelni vele (pl.: gyerekes családok esetében parányi garzonlakás, vagy rossz szociális helyzetű család iskolához közel szeretne lakni, hogy ne terhelje a gyermekek bérletvásárlása a családi kasszát, stb.), a rendelet módosításra került, miszerint, a jövőben a Szociális Bizottság dönti el azt, hogy a lakásigénylő indokait az adott lakás visszautasítása tekintetében méltánylandónak tartja-e.

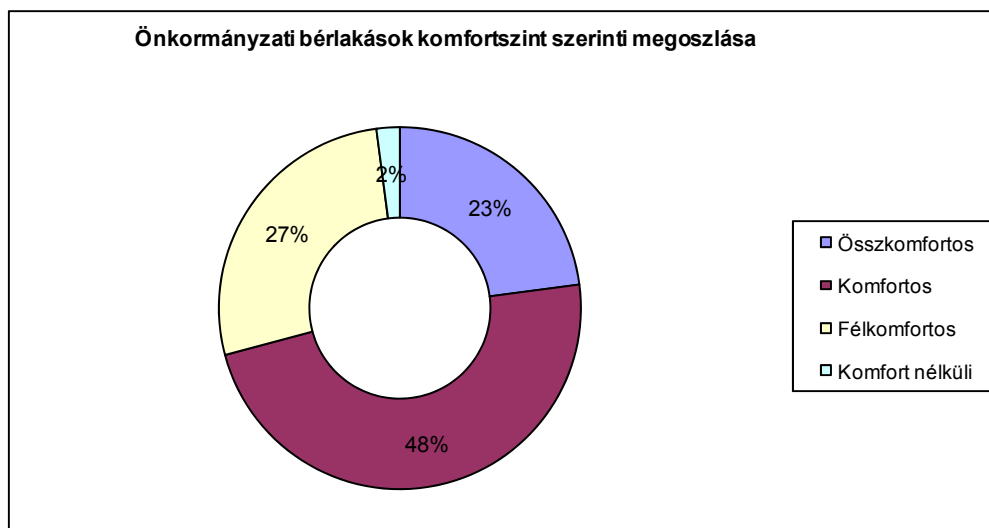
A Szociális Bizottság méltánylást érdemlő körülménynek fogadja el az alábbiakat:

- a leendő bérlő a lakás fenntartási költségeit nem tudja vállalni;

- a lakás mérete, komfortfokozata, településen belüli fekvése előnytelen a bérlő számára.

Azok a megüresedett önkormányzati bérlakások, amelyeket a várakozási listán lévők nem fogadtak el, meghirdetés (pályáztatás) útján kerülnek bérbeadásra.

A városban az önkormányzati bérlakások száma 530 db. Ezek közül 528 db szociális bérlakás, míg 2 db költségelví bérlakás. Komfortszint szerint a szociális bérlakások közel 50%-a (251 db) komfortos, 143 db félkomfortos, 121 db összkomfortos és 11 db komfort nélküli. A 2 db költségelví bérlakás komfortos kategóriába tartozik.



24. grafikon: Önkormányzati dérlakások megoszlása komfort szerint (forrás: önkormányzat)

A szociális bérlakások havi négyzetméterenkénti lakbér díja a lakás komfortfokozatától függően 83 Ft és 161 Ft között mozog. A következő táblázat a különböző komfortfokozatú szociális bérlakások díját mutatja (a 2 db komfortos költségelví bérlakás négyzetméterenkénti bérleti díja 331 Ft/hó).

SZOCIÁLIS BÉRLAKÁS					
KOMFORT-FOKOZAT	ÖSSZKOMFORTOS	KOMFORTOS	FÉLKOMFORTOS	KOMFORT NÉLKÜLI	SZÜKSÉG-LAKÁS
Lakbér összege (Ft/m²/hó)	161	139	108	95	83

4.3.3. Oktatáspolitikai

Komló Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 171/2008. (X. 17.) sz. határozatában módosította az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat feladat-ellátási megállapodását, amely határozatlan időre szólóan vállalta a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás tagönkormányzatai települései részére a nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, gyógytestnevelési feladatok ellátását. A 98/2008. (VI. 26.) számú határozat megszüntette az Egységes Pedagógiai Szakszolgálatot, és egyben megalapította a Komló Város Önkormányzat Gagarin Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézményt, melynek tagintézményévé vált a szakszolgálat.

Az intézmény utazó szakemberek alkalmazásával a megállapodásban rögzített települési önkormányzatok⁸ nevelési - oktatási intézményeiben biztosítja a magatartási, beilleszkedési zavarral küzdő és beszédhibás fejlesztésre szoruló óvodások és általános iskolások nevelési tanácsadás (Közokt. tv. 35 § (4) bek.), logopédiai ellátás (Közokt. tv. 35.§. (5) bek.), és a gyógy-testnevelés (Közokt. tv. 35.§. (8) bek.) feladatok ellátását.

A Kistérségi Közoktatási Intézkedési Terv elkészítésre, majd az Oktatási és Kulturális Minisztérium ajánlása szerinti szempontrendszernek megfelelően felülvizsgálatra került, az intézkedési terv mellékleteként elkészült a Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv is.

A Komlói Többcélú Kistérségi Társulás területén két oktatási mikroközpont alakult ki, a komlói és a szászvári központtal.

A Komlói Közoktatási Mikrotérséghez tartozó települések közül Komló, Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske, Bodolyabér, Magyarhertelend közoktatási feladataik hatékony ellátása érdekében a Kőkönnyösi Oktatási Központ létrehozásával egy új intézmény fenntartó társulást hoznak létre a 2009/2010-es tanévre, Komló, Bodolyabér, Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske, Mánfa, Magyarhertelend települések önkormányzatainak, valamint a Baranya Megyei Önkormányzat részvételével. A társulás integrált intézménye keretében a közoktatási intézmények minden foka és típusa megtalálható lesz, mely ezáltal az óvodától az érettségig biztosítja a gyermekek tanulmányi lehetőségét.

Az integrált intézmény DDOP.- 2007-3.1.2/2.F Integrált kis- és mikrotérségi oktatási hálózatok központjaik fejlesztése című pályázati konstrukció keretében, 1.333.175.110 forint bruttó összköltséggel támogatást nyert az alábbiakban felsorolt célok megvalósítására.

Kőkönnyösi Oktatási Központ Intézmény Fenntartó Társulásának Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetelemzése által feltárt esélyegyenlőségi problématerületek az alábbiak⁹:

- 1) Mivel alacsony a nyilatkozók száma, ezért nincs pontos adat arról, hogy hány óvodás és általános iskoláskorú, illetve középiskolás-szakiskolás gyerek tartozik a HHH csoportba.
- 2) Az intézmények nem veszik igénybe az óvodai integrációs programra (óvodai IPR) vonatkozó támogatást;
- 3) Az általános és középiskolákba járó gyerekek után döntően nem veszik igénybe az integrációs, vagy képesség-kibontakoztató állami támogatást;
- 4) sajátos nevelési igényű (SNI) integráció részben valósul meg általános iskolai szinten. Egyrészt működik szegregált intézmény, másrészt az integráció is szelektivitást mutat (pl. tagozati szinten). Nincs pontos adat ugyanakkor arról, hogy a felülreprezentáltságot mutató besorolási gyakorlatot, illetve magukat a besorolásokat felülvizsgálták-e már független szakértők segítségével;
- 5) Az óvodai ellátás szintjén szegregáció, illetve szegregációs tendencia mutatható ki mind a tagintézmények közötti összehasonlítás alapján, mind pedig helyenként az egy intézményben működő óvodai csoportok között;
- 6) A jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján az általános iskolai szolgáltatások szintjén kimutatható mind az intézmények közötti, mind az intézményen belüli szegregáció

⁸Ezek: Komló, Szászvár, Magyarszék, Hosszúhetény, Egyházaskozár

⁹„Kőkönnyösi Oktatási Központ” Intézményfenntartó Társulás Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve (Komló, Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske, Bodolyabér, Magyarhertelend, Mánfa, Baranya Megyei Önkormányzat) (2008-2014) alapján.

(tantervi-tagozati, osztályok közötti, tagintézmények közötti), illetve az erre utaló tendencia.

- 7) A jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján a középiskolai szolgáltatások szintjén kimutatható mind az intézményegységek közötti, mind a tantervi-végzettségi szempontú szegregáció, illetve az erre utaló tendencia;
- 8) A Komlón szegregált intézményként működik az alapítványi óvoda, mivel a 80%-os a halmozottan hátrányos helyzetűek aránya, míg a többi intézmény átlaga 0-és 3% között mozog. Ez elsősorban abból adódik, hogy a településről hátrányos helyzetű, illetve cigány szülők nagyrészt ide járatják gyermekeiket óvodába az önkormányzati óvodák helyett. Fontos, hogy a település többi óvodája, helyezzen minél nagyobb hangsúlyt a 3 éves korú HHH gyermek óvodáztatására, hogy a körzetükben élő hátrányos szociális helyzetű társadalmi csoportokhoz tartozó szülők is ezeket az intézményeket válasszák;
- 9) A nem dys-problémákkal küzdő SNI fiatalok szinte 100%-ban szegregált körülmények között, speciális szakiskolai képzésben vesznek részt;
- 10) A fiatalok érintkeznek iskolán kívüli – főképpen állami szinten koordinált - programokkal, de alulreprezentáltságról beszélhetünk, ami a hozzáférést illeti;
- 11) A gyerekek érintkeznek tanórán kívüli programokkal, de többnyire alulreprezentáltságról beszélhetünk, illetve az intézményi kínálatok és esélyegyenlőségi arányok tekintetében – a jelenlegi adatok alapján – szélsőséges különbségek vannak az intézmények között;
- 12) • A társulás iskoláiban tanuló HHH és SNI diákok nem jutnak iskolán kívüli társadalmi integrációt támogató szolgáltatásokhoz. (pl. tanoda, mentor, kortárs segítő programok). A város iskolán kívüli szolgáltatási értékei (művészetoktatás, tanodai szolgáltatás) nem terjednek ki a teljes városi mikrotérségi körzetre és a körzet, illetve az intézmények reprezentációs mutatóit figyelembe véve nem érvényesül az egyenlő esélyű hozzáférés sem az általános iskolások, sem a középiskolások tekintetében;
- 13) A települési szegregáció kihívásait pillanatnyilag nem enyhítik a társulási fenntartói, intézményegyesítési és körzet-meghatározási formák;
- 14) Az óvodai, általános iskolai és középiskolai pedagógusok csekély számban vettek részt az integrációs felkészítést segítő módszertani, vagy IPR alapú képzéseken;
- 15) A magas hozzáadott értékek, illetve pedagógiai szakértelem nincsenek értéként kezelve a térségi közoktatási rendszerben, tekintve a továbbképzéseken résztvevők alacsony számát.

A problémák kezelésére az alábbi **akciótervet** dolgozta ki a társulás:

- 1) Társulási esélyegyenlőségi erőforrástérkép és program kialakítása

Cél: Szektor-közi együttműködéssel készüljön el egy esélyegyenlőségi szempontú társulási erőforrástérkép, s a rá épülő társulási stratégiai program. Szülői nyilatkozatok alapján készüljön HHH adatbázis a szolgáltatások megszervezésére.

- 2) Esélyegyenlőségi szempontokat is figyelembevevő kistérségi strukturális terv és átalakítási program

Cél: Kistérségi szinten valósuljon meg az esélyegyenlőség, a strukturális átalakítások által biztosított lehetőségeket figyelembe véve.

- 3) Társulási Óvodai Integrációs Program

Cél: Szektor-közi együttműködéssel a HHH gyerekek kerüljenek az óvodába 3 éves kortól, valósuljon meg teljes SNI és HHH integráció, a pedagógusok készüljenek fel az óvodai IPR-re, az inkluzív pedagógiai környezet kialakítására.

4) Társulási iskolai IPR program

Cél: Szektor-közi együttműködéssel valósuljon meg teljes SNI és HHH integráció, a pedagógusok készüljenek fel az iskolai IPR-re, az inkluzív pedagógiai környezet kialakítására. Alakuljon ki a társulás egészen elérhető – az inklúziót segítő – utazó gyógypedagógiai szolgáltatásrendszer.

Intézményi szintű kapcsolódás a kistérségi szintű esélyegyenlőségi erőforrás-adatbázishoz, részvétel annak munkálataiba (TOK), majd az adatbázis felhasználásával stratégiai intézményfejlesztés megvalósítása. Intézményi szintű munkacsoportok kialakítása (IPR menedzsmen, IPR fejlesztő csoport, Intézményi Környezeti Csoport) minden egyes intézménynél, tagintézménynél.

5) Társulási, tanórán és iskolán kívüli, integrációt elősegítő programok

Cél: Társulási szintű tanórán és iskolán kívüli szolgáltatásrendszer kialakítása, amelyben a HH/HHH gyerekek részvétele is biztosított.

4.3.4. Képzési- és foglalkoztatás politika

2009. január 1. napján lépett hatályba a 2008. évi CVII. törvény az egyes szociális és foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról. Ennek megfelelően az önkormányzat a közfoglalkoztatás hatékony megvalósítása céljából egyéves időtartamra közfoglalkoztatási tervet készített.

A települési önkormányzat képviselő-testülete a közfoglalkoztatási tervet évente február 15-ig fogadja el, 2009-ben ez április 15-ig történt meg a változásokra való tekintettel.

A sikeres tervezési munka és a közfoglalkoztatási tervben meghatározott feladatok megvalósítása érdekében az önkormányzat és a Munkaügyi Kirendeltség egész évben folyamatosan együttműködik.

A közfoglalkoztatási terv a Munkaügyi Kirendeltség által szolgáltatott adatok, valamint az intézmények és civil szervezetek által leadott igények összesítése alapján készült. A közfoglalkoztatási terv tervezetét a Dél-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ Komlói Kirendeltsége és a Komlói Szociális Kerekasztal véleményezte.

A tervben a rendelkezésre állási támogatásra jogosult személyekre vonatkozó adatok csak hozzávetőlegesek voltak, tekintettel arra, hogy a korábban rendszeres szociális segélyezettek felülvizsgálatának határideje 2009. március 31.

A 2009-es közfoglalkoztatási terv a 2.6. számú mellékletben található, amely szerint 2009-ben rendelkezésre állási támogatásra összesen 683 férfi és 597 nő jogosult, amelyeknek 46%-a 35 évnél fiatalabb. Iskolai végzettségüket tekintve legnagyobb arányban 8 általánossal vagy szakmunkásképzői végzettséggel rendelkeznek a támogatásra jogosultak: a nők és férfiak egyaránt 36%-a rendelkezik 8 általános. A juttatásra jogosult nők 26%-a, míg a férfiak 43%-a rendelkezik szakmunkás bizonyítvánnyal.

A közfoglalkoztatási terv alapján a foglalkoztatást a 2009-es évben Komló Város Önkormányzata szervezi meg a városban.

Az önkormányzat és a Dél-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ együttműködésében készült el a 2009-2010-es évre vonatkozó képzési terv, amely célja a munkaerőpiaci igényekre reagálva, képzés, átképzés útján segíteni a munkanélküliek állásszerzését (a képzési terv a 2.7. számú mellékletben megtalálható).

4.3.5. Együttműködési rendszerek az ágazati politikák kapcsán

Komlón az intézményrendszer tagjai között jó együttműködési gyakorlat alakult ki az évek során. Együttműködési készség és eredményesség jellemzi a Polgármesteri Hivatal egységei, az önkormányzati fenntartású intézmények, a munkaügyi központ, a civil szervezetek, valamint a szomszédos, mikrotérségi települések közötti közös munkát.

Az **integrált oktatás** megvalósítására a Komlói Közoktatási Mikrotérséghez tartozó települések közül Komló, Magyarszék, Liget, Mecsekpölöske, Bodolyabér, Magyarhertelend közoktatási feladataik hatékony ellátása érdekében egy új intézmény fenntartó társulást hoztak létre a 2009/2010-es tanévre, a Kőkönyösi Oktatási Központot.

A **szociális alapszolgáltatások** szintén kistérségi együttműködésben biztosítottak: a Komlói Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában működő Szociális Szolgáltató Központ, illetve a szintén a Társulás által fenntartott Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat látják el ezen feladatokat.

Közfoglalkoztatási terv készítése kapcsán az önkormányzat munkacsoportot hozott létre. A munkacsoportot a Polgármesteri Hivatal érintett irodáinak képviselőiből, a Munkaügyi Kirendeltség, valamint a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat vezetőiből hozták létre, hogy szorosan együttműködve lássák el a törvényi előírásokból adódó feladatokat.

A közfoglalkoztatási terv elkészítéséhez a Munkaügyi Kirendeltség szolgáltatott adatokat, információkat, előrejelzéseket. Mindezek tartalmazták az álláskeresési ellátást kimerítő, már tartósan álláskeresők és várhatóan aktív korúak ellátására jogosultakat, a 2008-ban álláskeresőként nyilvántartott rendszeres szociális segélyben részesülő személyek létszámát és iskolai végzettség, szakképzettség, életkor, nem szerinti várható összetételét.

A Foglalkoztatási és Szociális Hivatal (FSZH) készített egy összeállítást, hogy mely intézményekben, milyen munkafeladatokhoz, munkakörökbe lehet közcélú foglalkoztatottakat alkalmazni.

Az intézményvezetők, valamint önkormányzati feladatot ellátó civil szervezetek és nonprofit gazdasági szervezetek számára tájékoztatók megtartására is sor került a közfoglalkoztatással kapcsolatos feladatokról, az alkalmazás feltételeiről. Ezen szervek egy táblázatban összesítették, hogy a 2009-es évben hány fő közfoglalkoztatottat akarnak foglalkoztatni. A táblázatok az FSZH által felsorolt munkakörök, a feladatok ütemezése, szakképesítési szükséglet és a szükséges létszám tekintetében tartalmazzák a foglalkoztatási igényeket.

4.4. Korábbi fejlesztések és azok hatásai a szegregátumok területén

Az elmúlt öt évben az alábbi városfejlesztési programok érintették a szegregátumok területét:

- Térségi szennyvízhálózat kiépítése a komlói szakaszon;
- Települési hulladékszolgáltatás fejlesztése.

Ezek a beavatkozások nem kizárólag a szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területeket érintették, hanem az egész várost érintő közműszolgáltatások fejlesztését célozták, amelyek elsősorban integráló hatással voltak a szegregálódott és szegregálódó területekre, hiszen egységesen magas színvonalú szolgáltatások elérhetőségét tették lehetővé a város területén belül.

2003-ban 48 db önkormányzati bérlakás került kialakításra a volt Kenderföldi Általános Iskola kiürült épületének átalakításával Széchenyi Terv támogatásával, illetőleg 2007-ben kialakításra került további 15 darab bérlakás (fecskeház) a volt Kenderföldi Általános Iskola

tornatermében, a szegregátum szomszédságában. Ez elsősorban a fiatalok letelepedését segítő és célzó beavatkozás volt azzal a szándékkal, hogy képzett fiatalok letelepítésével oldódjon a szegregátum alacsony státuszú népességének koncentrációja. A program hatására jelentős számban költöztek is képzett fiatalok a jó minőségű lakásokba.

A Kazinczy utcával szomszédos **Vörösmarty utcában** – több más játszótérrel párhuzamosan – **felújításra került a játszótér**, amely szintén integrációs hatású, hiszen magas színvonalú közösségi tér került a szegregátum közelében kialakításra.

ESZA pályázat keretében **2005-2006-ban megvalósult a szegregációval veszélyeztetett területeken lévő önkormányzati tulajdonú lakóépületek felújítása, korszerűsítése, komfortosítása**. Az ingatlanok kezelője a Városgondnokság.

- Sportvölgy 5. számú lakóépület: külső felújítása, közös vizesblokk kialakítása, kéményfelújítás, mely 11 lakást érintett.
- Sportvölgy 6. számú lakóépület: 6 lakásban fürdőszoba kialakítása, külső homlokzati felújítás, nyílászáró csere, kéményfelújítás.
- Szállásfalú 17. számú lakóépület: 4 lakásban fürdőszoba kialakítás, tetőszerkezet felújítás, födém megújítás, homlokzat-felújítás, kéményfelújítás.
- Engel Adolf utca 43. sz. lakóépület: 12 lakásban fürdőszoba kialakítás, a legszükségesebb állagmegóvási munkák.
- Anna akna 4. számú lakóépület: 8 lakáshoz kapcsolódóan fürdőszoba kialakítás, födém megerősítés, kémény-felújítás, homlokzati felújítás.

A jelzett területeken a szennyvízhálózat kiépített, így a korszerűsítés következtében keletkező szennyvizek elvezetése biztosított. A projekt a műszaki fejlesztés mellett tartalmazott eszközbeszerzéseket, valamint 50 fő képzése (kőműves) és a kivitelezésbe történő bevonása is biztosított volt. A projekt teljes költsége 205 MFt volt, mely az infrastrukturális fejlesztés költségein túl fedezte a projektmenedzsmet, a foglalkoztatottak és az oktatók bér- és járulékaiknak költségét.

4.5. Tervezett fejlesztések és egyes ágazati politikák szegregációs hatásai

4.5.1. Ágazati fejlesztések hatásai

A **szociálpolitika** területén város szociális rendeletében rögzített támogatási formák nagymértékben hozzájárulhatnak a szegregált lakosság életminőségének javulásához. A pénzben és természetben nyújtott támogatások mind abba az irányba mutatnak, hogy a legrászorultabb réteg számára enyhítsék a napi kiadásokat. Különösen kedvező hatása lehet a város adósságkezelési támogatásának. Amennyiben a rászoruló bekerül e rendszerbe a különböző közüzemi díjhátralékok, illetve bérleti díj hátralék csökkentésére irányuló támogatás elősegítheti a megfelelő életminőség kialakulását. Mivel a szegregátumokban koncentráltabb a rászoruló aránya, így az ott élők minél szélesebb körének támogatása nagyban befolyásolja az egész szegregátum életkörülményeinek javulását.

A **lakáspolitikai** területén kedvező hatású az intézkedés, amely értelmében a bérlakáshoz jutás várakozási listáján soron következő személy szankciók nélkül elutasíthatja a neki felajánlott lakást, amennyiben az élethelyzetéhez valóban nem illeszkedik (pl. garzon lakás nagycsaládosoknak). A lakáspolitikai célok szerint a bérlakások kiosztása eredményeként a rászoruló olyan lakásokhoz juthatnak, amelyben a lakbér nem ró jelentős vagyoni terheket a

családokra. A szociális alapon megítélt bérlakások egyes területeken meglévő kiemelkedő koncentrációja, illetve komfortszintje azonban némileg lassíthatja a szegregált lakosság integrálódását (az önkormányzati bérlakások 27%-a félkomfortos).

A város **oktatáspolitikájában** nem csak Komlóra, hanem a kistérség további településeire is figyelmet fordít. Alapjaiban javíthatja a szegregátumban, illetve az azon kívül élő hátrányos helyzetűek felzárkózási esélyeit az integrációjukra fordított figyelem egészen óvodától érettségig. Ezt célozza az „Integrált kis- és mikrotérségi oktatási hálózatok központjaik fejlesztése című pályázati konstrukció” keretében történő fejlesztés is. A tanórákon, illetve iskolán kívüli integráció hozzásegítheti a hátrányos helyzetű gyermekeket a magasabb életminőség eléréséhez.

A város által kidolgozott Közfoglalkoztatási tervben rögzítik a **képzési és foglalkoztatási politika** lényegi elemeit. A különböző képzési/átképzési programok jelentősen javíthatják az alacsony státusú lakosság felzárkózási esélyeit. E programok, illetve a közfoglalkoztatásban való részvétel által ugyanis a munkájukat elvesztettek és a munkaerőpiacon eddig részt nem vevők számára lehetőség nyílik, hogy új lehetőségeken keresztül munkahelyhez jussanak. Ezáltal egyértelműen javul jövedelmi helyzetük, segítve őket a társadalmi integrációban.

Az ágazati politikák kapcsán kialakult együttműködési rendszerek tovább javítják az ágazati politikák hatásosságát, illetve erősítik a szándékot arra nézve, hogy azok a hátrányos helyzetű lakosság integrációját szolgálják.

4.5.2. Akcióterületi beavatkozások hatásai

Általánosságban megállapítható, hogy a nagy volumenű fejlesztési beruházások növelik a foglalkoztatást a megvalósítási időszak folyamán, így mindenképpen pozitív hatást gyakorolnak a foglalkoztatásra. Ezen túlmenően az akcióterületek szintjére bontva az alábbi hatások mutathatók ki a szegregációval érintett területek és azok lakosai vonatkozásában a fejlesztési beavatkozások mentén.

A **Városközpont akcióterületen** több ütemben megvalósuló fejlesztések eredményeként jelentős mértékben megújul Komló belvárosa, amely számottevően képes növelni a városi lakosság komfortérzetét. A 48-as tér közterület rehabilitációja, a Kossuth, Bem utcák a Városház tér és a bányáspark megújulása által olyan közösségi terek alakulnak ki, amelyeken kapcsolat teremthető a városlakók között. A Közösségek Háza, a Színház és Hangversenyterem felújítása, illetve a különböző kulturális rendezvények szervezése által pedig a társadalom számára egyrészt kulturáltabb keretek között nyílik lehetőség szórakozásra. Az infrastrukturális beruházások kiegészítéseként számos új közösségi összetartozást erősítő program kerül megvalósításra, amely integrációs lehetőséget nyújt a hátrányos helyzetűek számára is.

A Városközpont akcióterület III. fejlesztési üteme, illetve a **Nyugati városrész** akcióterületen tervezett parcellázások, közművesítések, lakóépület kialakítások olyan új városi lakóövezet kialakítását eredményezik, amely magasabb státusú rétegeket vonzanak a fejlesztéssel érintett területekre. Különösen kedvező hatásúak lehetnek e fejlesztések a Nyugati városrészben található szegregátum szempontjából, ugyanis a városrészben történő fejlesztések új, magasabb státuszú réteg beköltözését eredményezi, amelynek tovagyrúzó hatásaként hosszú távon a hátrányos helyzetűek magas koncentrációját oldja.

Nagymértékben növelné a városi lakosság biztonságérzetét a tervezett térfigyelő rendszer kiépítése. Amennyiben e fejlesztés megvalósul a városközponti közterületeken jelentős mértékben visszaszorulhat a bűnözés.

Az **ipari parkba** tervezett infrastrukturális fejlesztések egy magasabb minőségű szolgáltatási színvonal elérését célozzák. Ennek hatásaként a város iránt megnőhet a befektetők érdeklődése, illetve nagyobb mennyiségű munkaerő alkalmazására képes vállalatok letelepedése valósulhat meg. Mindez igen kedvezően hathat a városban élő jelenleg munka nélkül álló réteg életminőségére.

A **Sikonda** városrészbe tervezett infrastrukturális fejlesztések megvalósulása a városrészi lakosság komfortszintjében egyértelmű javulást eredményez. Az útburkolatok, illetve vízelvezető árkok felújítása a közlekedési lehetőségek javulásán keresztül, míg a Sikonda Termál Hotelhez kapcsolódó közterület felújítás a kulturált környezetben történő pihenés lehetőségén keresztül segíti a lakosság komfortszintjének emelkedését. Ezek a fejlesztések a településszerkezetben távol esnek a szegregációval érintett területekről, pozitív hatást a beruházás által generált foglalkoztatási hatás eredményezhet a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők számára.

5. Mellékletek

5.1. Társadalomra vonatkozó statisztikai adatok

Demográfiai adatok

ÉV	LAKÓNÉPESSÉG SZÁMA AZ ÉV VÉGÉN, FŐ	ÁLLANDÓ NÉPESSÉG SZÁMA (FŐ)	ÁLLANDÓ NÉPESSÉG			
			0-14 ÉVESEK	15-17 ÉVESEK	18-59 ÉVESEK	60-X ÉVESEK
1997	28 386	29 020	4 979	1 237	17 649	5 155
1998	28 101	28 685	4 741	1 183	17 492	5 269
1999	27 982	28 505	4 507	1 145	17 496	5 357
2000	27 642	28 094	4 271	1 129	17 272	5 422
2001	27 462	27 983	4 177	1 100	17 200	5 506
2002	27 332	27 820	4 038	1 072	17 102	5 608
2003	27 164	27 625	3 878	1 066	16 976	5 705
2004	26 907	27 387	3 736	1 036	16 857	5 758
2005	26 710	27 355	3 680	972	16 903	5 800
2006	26 465	27 165	3 578	963	16 797	5 827
2007	26 210	26 970	3 517	931	16 626	5 896

58. táblázat: forrás: www.ksh.hu - Tájékoztatási adatbázis

Komló lakónépesség-változásának hosszú távú trendje, fő

	1870	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1941	1949	1960	1970	1980	1990	2001
Komló	1 433	1 355	1 448	2 151	2 759	3 314	3 732	5 112	5 812	23 588	27 033	29 096	29 520	27 135

59. táblázat: forrás: www.ksh.hu - Tájékoztatási adatbázis

Népmozgalmi adatok

ÉVEK	ÉLVESZÜLETÉSEK SZÁMA	HALÁLOZÁSOK SZÁMA	TERMÉSZETES SZAPORODÁS / FOGYÁS	ÁLLANDÓ ODAVÁNDORLÁSOK SZÁMA (ESET)	ÁLLANDÓ ELVÁNDORLÁSOK SZÁMA (ESET)	IDEIGLENES ODAVÁNDORLÁSOK SZÁMA (ESET)	IDEIGLENES ELVÁNDORLÁSOK SZÁMA (ESET)	VÁNDORLÁSI KÜLÖNBÖZET
1997	257	305	-48					
1998	242	325	-83					
1999	228	339	-111					
2000	218	327	-109					
2001	230	322	-92					
2002	241	382	-141	687	687	519	517	2
2003	209	343	-134	729	774	474	459	-30
2004	207	345	-138	544	679	505	498	-128
2005	252	351	-99	547	620	521	536	-88
2006	246	349	-103	579	673	554	613	-153
2007	226	357	-131	508	592	614	645	-115

60. táblázat: forrás: www.ksh.hu - Tájékoztatási adatbázis

5.2.Natura 2000 területek

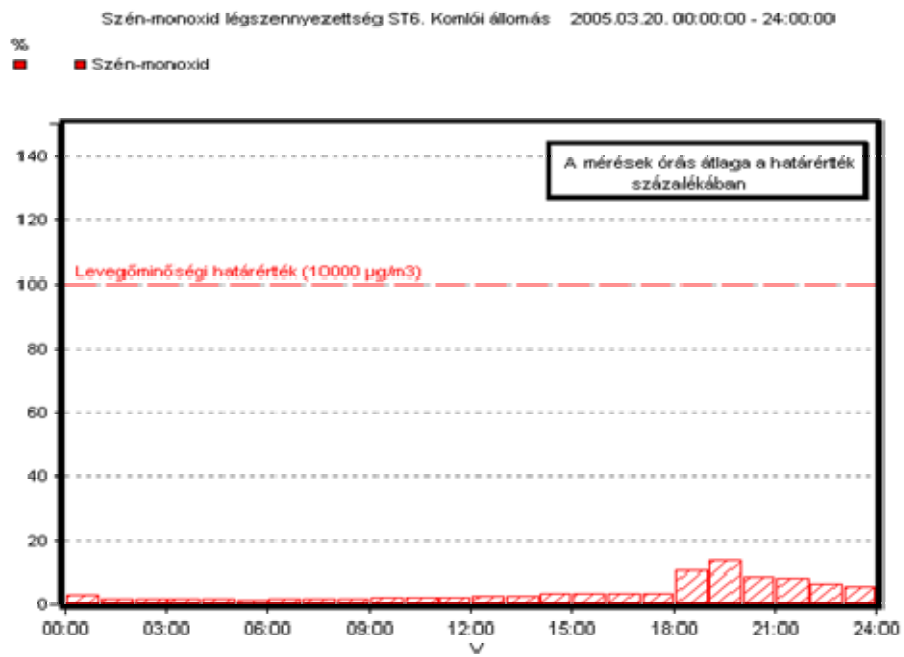
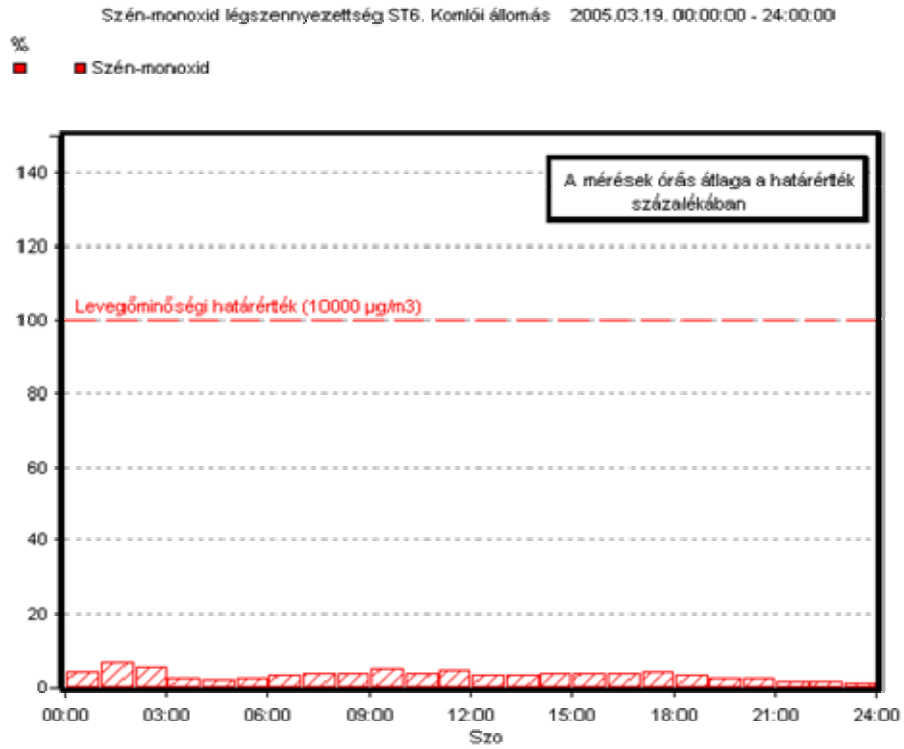
45/2006. (XII.8.) KvVM rendelet mellékleteként megjelent

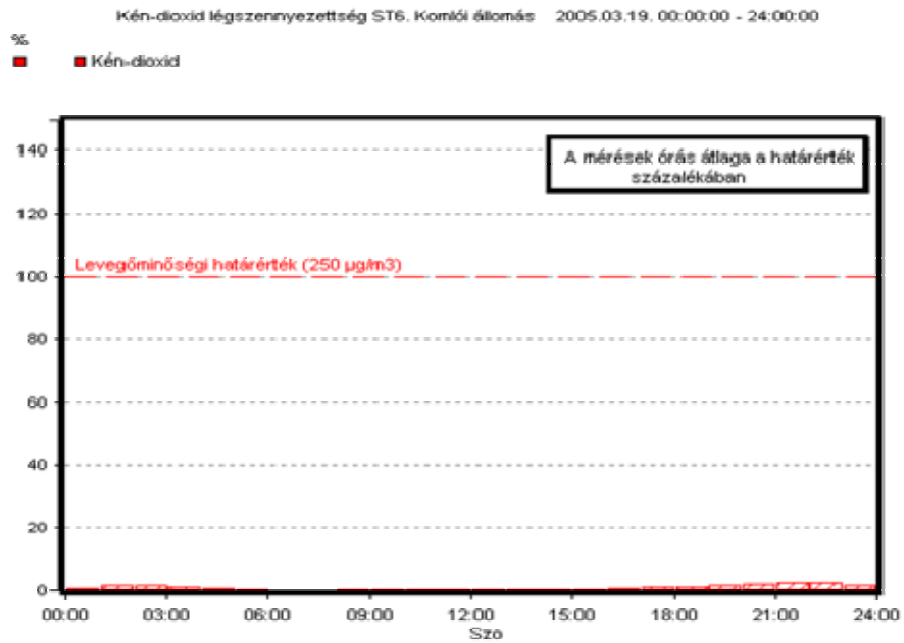
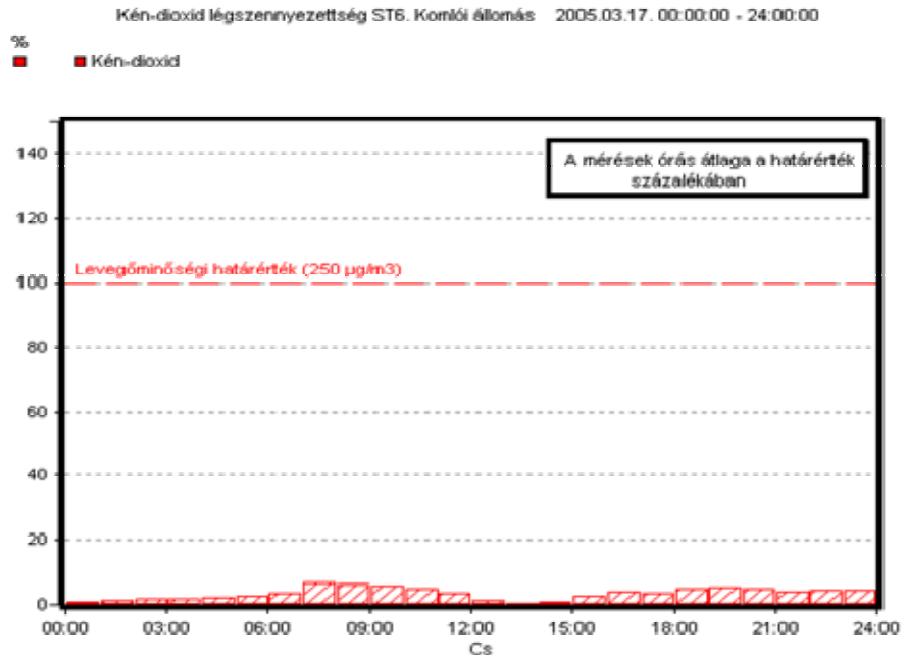
Hrsz. lista az európai jelentőségű természetvédelmi területekkel

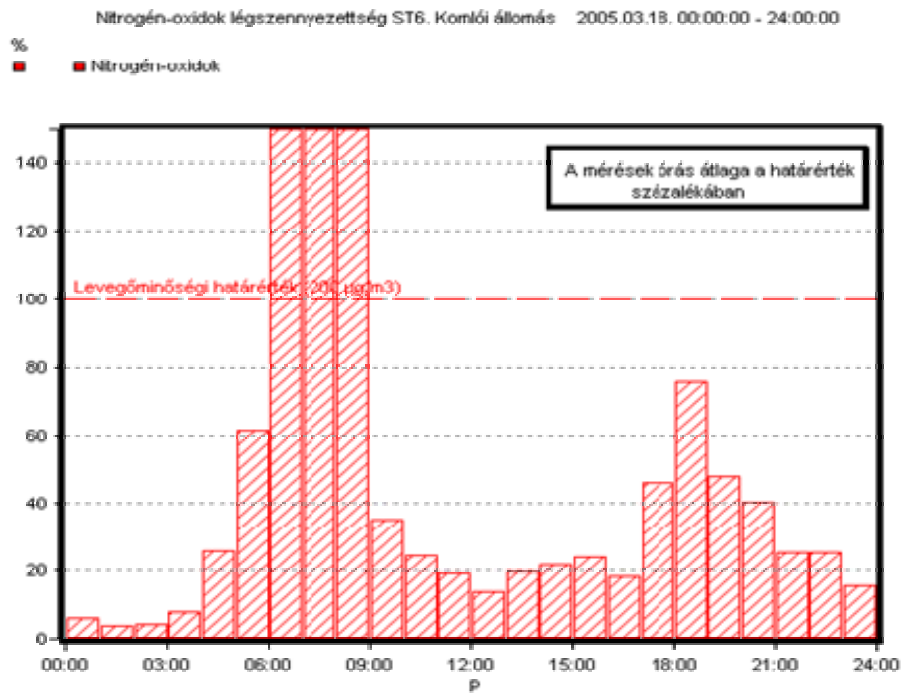
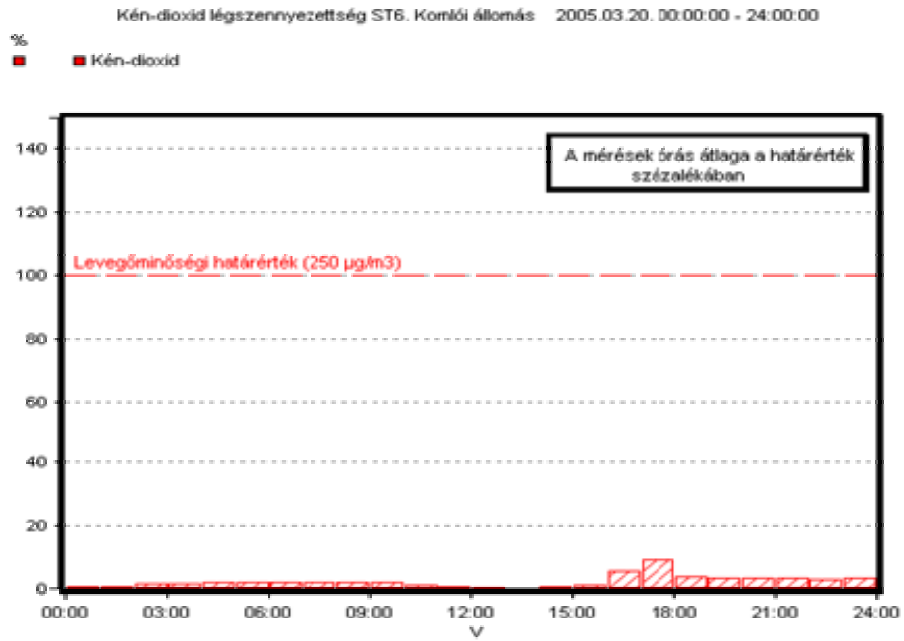
(Natura 2000) érintett komlói földrészletekről:

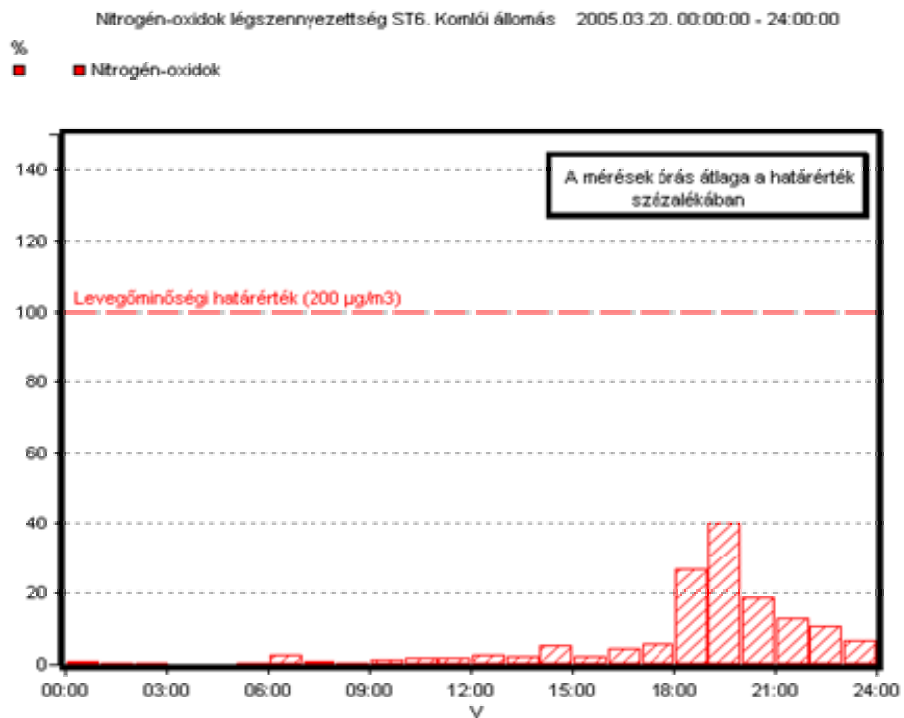
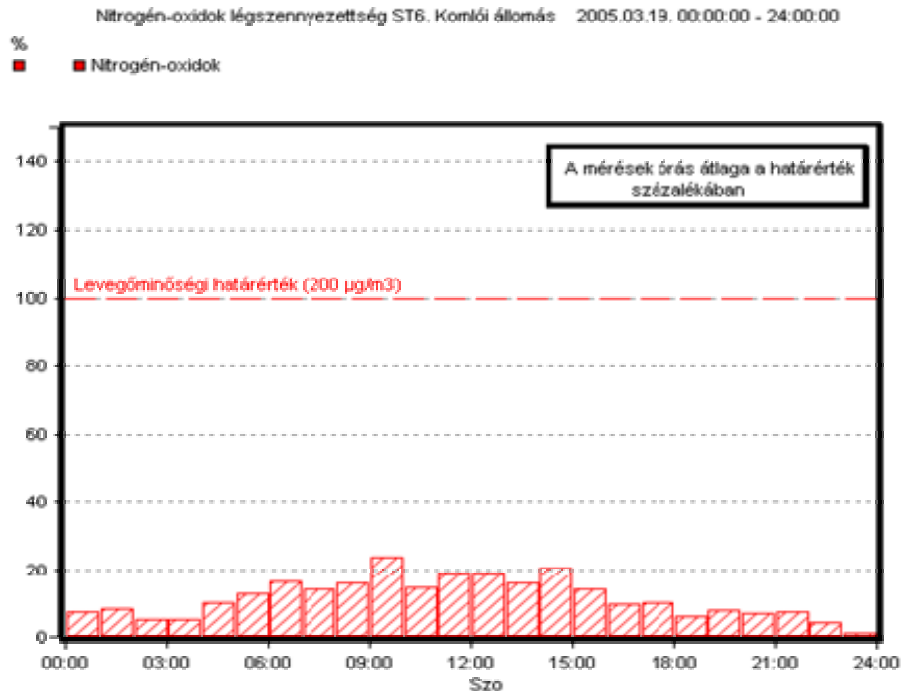
0101, 0103/1, 0103/3, 0104, 0105/2-7, 0106, 0107, 0109, 0110, 0111, 0113, 0114/1-8, 0137/3-4, 0137/3-14, 0140, 0141, 0142, 0143, 0144/1-3, 0145, 0146, 0147, 0148, 0149/3-4, 0149/6-11, 0149/15(a,b), 0149/16(a,b), 0149/17(a,b), 0149/18(a,b), 0149/19(a,b), 0149/20(a,b), 0149/21(a,b), 0149/22(a,b), 0149/23(a,b), 0149/24(a,b), 0149/25(a,b), 0149/26-40, 0149/41(a,b), 0149/42(a,b), 0149/43(a,b), 0149/44-49, 0150/1-8, 0151/1-5, 0154/2-4, 0156, 0157/1(a,b), 0157/2(a,b), 0157/4, 0159/2-5, 0159/6(a,b), 0159/12(a,b), 0159/13(a,b,c), 0159/14(a,b,c,d,f), 0159/15(a,b,c), 0159/16(a,b,c,d), 0159/17(a,b,c,d), 0159/18(a,b,c,d), 0159/19(a,b,c,d), 0159/20(a,b,c,d), 0159/21(a,b,c), 0159/22(a,b,c), 0159/23(a,b,c,d,f), 0159/24(a,b), 0159/25(a,b,c), 0161, 0162, 0163/1-7, 0164/1-7, 0165(a,b,c,d), 0166, 0167, 0168, 0169, 0170(a,b,c), 0171/3, 0172/18-19, 0177, 0178/7, 0245, 0246, 0247/1, 0249(a,b,c,d,f), 0250, 0251, 0252, 0253, 0254, 0255, 0256/2, 0256/3(b,c), 0256/4, 0258, 0259, 0260, 0261, 0262, 0263, 0264, 0266, 0267, 0268/2,5, 0268/6(a,b), 0269, 0270/1(a,b), 0279(a,b,c), 0280/1, 0280/3-8

5.3. Levegőszennyezettség mérések adatai, grafikonjai









5.4. Védett építészeti elemek Komlón¹⁰

ÖRÖKSÉGVÉDELMI KATASZTER

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek és régészeti érdekű területek katasztere

	HELYNÉV	RÉGÉSZETI ÖRÖKSÉG	HRSZ	VÉDETTSÉG
1.	<i>Komló-Mánfa, Kőlyuk</i>	<i>Paleolit barlanglakás</i>	-	<i>Természetvédelmi?</i>
2.	Komló, új köztemető É-Ny-i része	Késő bronzkori halomsíros kultúra telepe	8303	-
3.	Komló-Mecsekjánosi, Közüzemi völgy	Római villa	0199/45-65, 2815/6, 2818/1, 2819 <u>Védőövezet:</u> 0129, 0199/66, 2806/4-6, 2809, 2810/4 2811, 2818/2-3	Minisztériumi rendelettel védett régészeti lelőhely
4.	Komló-Mecsekfalu, Szopoki rét	Római villa	1520, 1521/29-30	-
5.	Komló-Dávidföld, Zengő u. 14.	Késő római téglasír	1521/30	-
6.	Komló-Mecsekjánosi puszta	Jánosi alsó és felsőfalu feltételezett helye	0172/11	-
7.	<i>Komló-Mánfa</i>	<i>Középkori Mánfa (Málfalva faluhelye)</i>	-	-
8.	Komló-Monaj	Elpusztult középkori falu (Monachy) feltételezett helye	-	-
9.	Komló	Középkori Komló (Cumplow) falu helye	-	-
10.	Komló-Kisbattyán	Római villa	681/1, 682/12, 687, 1162/29	-

¹⁰ Komló Város Településrendezési Terve 3. számú melléklete alapján

	HELYNÉV	RÉGÉSZETI ÖRÖKSÉG	HRSZ	VÉDETTSÉG
11.	Komló-Mecsekfalva (Szopok)	Középkori Szopok falu helye	020/10, 023/4,8,9, 023/11,29, 1595/1-2, 1596/1-2, 1597-1603, 1631-1640, 1641/1-2, 1643-1645	-
12.	Komló-Kökönyös	Középkori Kökönyös (Kwkenyes) falu feltételezett helye	2338-39, 2352-55, 2419-20	-
13.	Komló, Hasmányhegy	XV. századi templomrom és valószínűsíthető temető	943/1, 959, 960/2	Műemléki
14.	Komló	Keményfalva (Kemefalua) falu feltételezett helye	0128-21-22	-
15.	Komló-Mecsekjánosi	A középkori Csépan falu helye	0105/1-7, 0106/1-7	-
16.	Komló-Zobápuszta	A középkori Zobák (Zabaguy) falu helye	0276, 5823, 5824/1-2, 5825, 5826/1-2, 5827/1 5827/4-8	-
17.	Komló-Sikonda	A középkori Sikonda (Sicund) falu helye	-	-
18.	<i>Komló-Mánfa templom</i>	<i>Árpádkori templom</i>	-	<i>Műemléki</i>
19.	<i>Komló-Mánfa</i>	<i>Középkori Pe térde faluhelye</i>	-	-
20.	<i>Komló-Budafa</i>	<i>Rácok falujának helye</i>	-	-
21.	Komló-Újfalu	Középkori Nova Villa település feltételezett helye	-	-
22.	<i>Komló-Pécs-Buda fa</i>	<i>Középkori Budafa faluhelye</i>	-	-
23.	Komló (Mánfa vagy Kishajmás mellett)	Elpusztult középkori Szent Imre falu feltételezett helye	-	-

	HELYNÉV	RÉGÉSZETI ÖRÖKSÉG	HRSZ	VÉDETTSÉG
24.	Komló-Gadánypusztá	Középkori Gadány (Gadan) falu feltételezett helye	~	~

Megjegyzés: A Komló jelenlegi közigazgatási határán kívüli régészeti emlékek kurzív, a nyilvántartott régészeti lelőhelyek vastag szedéssel jelzettek

HELYI VÉDELEM ALÁ VONT ÉPÍTETT ÉRTÉKEK KATASZTERE TERÜLETI ÉRTÉKVÉDELEM

1.	Komló, Városház tér egybefüggő szocialista-realista épületegyüttese (volt pártszékház, posta, polgármesteri hivatal, Béke szálló)
2.	Komló, Templom tér, rk. templom, Május 1. Művelődési Ház és az azokat összekötő árkádsor
3.	Mecsekjánosi - a templom, plébánia és a kálvária környéke
4.	Kisbattyán - a teljes település
5.	Mecsekfalu - a templom környéke

EGYEDI ÉRTÉKVÉDELEM ORSZÁGOSAN VÉDETT MŰEMLEKEK

SOR-SZÁM	UTCA/TÉR/HÁZSZÁM	HRSZ.	VÉDENDŐ ÉRTÉK	VÉDELEM
1	Régi temető: Majális tér 6.	959	Templomrom, gótikus, 13-15. század	M III 198 1311/ 1964
		Műemléki		
		környezet:		
		943/1, 960/1-2, 918, 919, 956/2		
2	Mecsekjánosi, Iskola u. 35.	2545	R.k. templom, klasszicizáló késő barokk, 1810	M III 197 22509/
		Műemléki környezet: 2544/2,		

SOR-SZÁM	UTCA/TÉR/HÁZSZÁM	HRSZ.	VÉDENDŐ ÉRTÉK	VÉDELEM
		2546, 2548, 2582, 2583, 2584		1958

KOMLÓ-KISBATTYÁN

SOR-SZÁM	UTCA/TÉR/HÁZSZÁM	HRSZ.	VÉDENDŐ ÉRTÉK	VÉDELEM
1	Fő u. 3	5641	gazdasági épület	H-2
2	Fő u. 4.	5642/1	lakóház, gazdasági épület	H-2
3	Fő u. 16.	5654	lakóház	H-2
4	Fő u. 33.	5620	lakóház, gazdasági épület, utcai kerítés	H-2
5	Fő u.	5615	Templom	H-1
6	Fő u.	5615	Feszület	H-1
7	Fő u.	5602	Feszület	H-1

KOMLÓ-MECSEKFALU

SOR-SZÁM	UTCA/TÉR/HÁZSZÁM	HRSZ.	VÉDENDŐ ÉRTÉK	VÉDELEM
1	Fő u. 16.	1615	gazdasági épületek	H-2
2	Fő u. 20.	1613	kovácsoltvas kerítés	H-2
3	Fő u. 22.	1612	lakóház	H-2
4	Fő u. 23d.	1610	gazdasági épület	H-2
5	Fő u. 28.	1609	lakóház	H-2
6	Fő u. 31.	1567	lakóház, gazdasági épület	H-2
7	Fő u.33.	1568/1	lakóház	H-2
8	Fő u.38.	1604	kovácsoltvas kerítés	H-2
9	Fő u.40.	1603	kovácsoltvas kerítés	H-2
10	Fő u.41.	1571	kovácsoltvas kerítés	H-2
11	Fő u.45.	1574	lakóház, gazdasági épület	H-2
12	Fő u.49.	1576	lakóház	H-2
13	Fő u.53.	1579	lakóház	H-2
14	Fő u.54.	1592	gazdasági épület, kútház	H-2

SOR-SZÁM	UTCA/TÉR/HÁZSZÁM	HRSZ.	VÉDENDŐ ÉRTÉK	VÉDELEM
15	Fő u.55	1580	gazdasági épület	H-2
16	Fő u.59.	1582	lakóház	H-2
17	Fő u.61.	1584	gazdasági épület	H-2
18	volt szőlőhegy	1648, 1649, 1652, 1653,	présházak	H-2
19		8001/3	feszület	H-1
20		1667	feszület	H-1

KOMLÓ-MECSEKJÁNOSI

SOR-SZÁM	UTCA/TÉR/HÁZSZÁM	HRSZ.	VÉDENDŐ ÉRTÉK	VÉDELEM
1	Fő u. 54.	2770	lakóház, gazdasági épület	H-2
2	Fő u. 60.	2767/1,2	lakóház	H-2
3	Fő u. 66.	2764	lakóház	H-2
4	Iskola u.29.	2542	lakóház	H-2
5	Iskola u.37.	2548	gazdasági épület	H-2
6	Iskola u.51.	2557	kovácsoltvas kapu	H-2
7	Iskola u.46.	2579	volt postaépület	H-2
8	Iskola u.35.	2545	rk. templom	
9	Iskola u.61.	2639/1	feszület	H-1
10		2802	feszület	H-1
11		2546	kálvária	H-1

KOMLÓ-ZOBÁKPUSZTA

SOR-SZÁM	UTCA/TÉR/HÁZSZÁM	HRSZ.	VÉDENDŐ ÉRTÉK	VÉDELEM
1	Fő u. .	5827/1	lakóház	H-2

5.5. Közművelődési, kulturális tevékenységet végző civil szervezetek

Komlói Nyugdíjas Egyesület: minden év szeptemberében szüreti felvonulást szervez, nyugdíjas komlói alkotók műveiből kiállításokat rendeznek,

Komlóért Egyesület: évente kulturális műsorokat szervez az Idős Otthonokban (Farsang, Húsvét, Karácsony). Minden év szeptemberében megrendezi a Komlói Civil Szervezetek Szakmai Találkozóját,

Komlói Honismereti és Városszépítő Egyesület: május-június hónapokban szervezi a mánfai Árpád- kori templomban kórusversenyeket. 2004 óta évenként megrendezi a Borbála Napi Településtörténet Konferenciát, és a közéleti klubbot,

Független Ifjúsági Kulturális Szervezet: működteti a Zrínyi Klubot, ami a város fiataljainak kínál rendszeres könnyűzenei kikapcsolódást,

Nagycsaládosok Komlói Egyesülete: 2004-től évenként kulturális programokat szervez az Európa Napon és a Városi Gyermeknapon,

Mecsekfaluért Alapítvány: helytörténeti kutató munkája kiemelkedő.

A civil jellegű szervezetek között kiemelkedő jelentőségű a **Pöndöly Néptánc és Hagyományörző Egyesület** és a **Fekete Gyémántok Cigány Hagyományörző Egyesület**.

A város kulturális életének további kiteljesedéséért, természeti, építészeti, kulturális és történeti értékeinek megőrzése érdekében jött létre **Komló Városért Alapítvány Közhasznú Szervezet**. A Kodály Zoltán Nemzetközi Gyermekkorús Fesztivál lebonyolításához szükséges források előteremtéséből a **Kodály Zoltán Nemzetközi Gyermekkorús Fesztivál Alapítvány** is kiveszi a részét.

Fontosabb kulturális nagyrendezvények, fesztiválok:

- **A Magyar Kultúra Hete:** 2005 óta január 22-én a Magyar Kultúra Napja hetében. A **Közösségek Háza saját rendezvényprojektje**, melyhez **csatlakoztak a város közgyűjteményei is** (Könyvtár és Gyűjtemény). Célja a **figyelem koncentrált ráirányítása a magyar kultúrára** és annak értékeire, író-olvasó találkozó, táncház, kiállítások szervezésével.
- **Európa Nap** (2004-től), mint **Örökség Fesztivál** (2006-tól): **minden év május 1-jén rendezik meg**. Alapvető célja a **környező országok népművészeti, folklór-, ének- és táncgyűjtéseinek bemutatkozása**.
- **Kodály Zoltán Nemzetközi Gyermekkorús Fesztivál:** (1972 óta) 2010-ben rendezik meg a város a XIX. Fesztivált az Európa Kulturális Fővárosa rendezvénysorozat keretében.
- **Komlói Napok:** (az 1990-es évektől ezen a néven, azelőtt Bányásznapi volt) szeptember első hetében. E napokon városi kitüntetések átadására, ünnepélyes képviselő testületi ülésre, Bányász Emlékmű koszorúzása kerül sor, továbbá 3 napos szabadtéri műsorok szórakoztatják a város lakóit.
- **Borbála-Napok:** (1990-es évek óta) decemberben, Borbála napjának (Szent-Borbála, a bányászok védőszentje) hetében. Településtörténeti konferencia, Jánosi Engel Adolf bányaalapító szobránál tartott megemlékezés, valamint kiállítások **méltatják a bányászok munkáját**.

5.6. Komló 2009. évi rendezvénynaplója

PROGRAM IDEJE HÓNAP NAP	PROGRAM MEGNEVEZÉSE	PROGRAM JELLEGE	HELY/HELYSZÍN	SZERVEZŐ NEVE, CÍME, TEL. SZÁM, E-MAIL ÉS HONLAP CÍM
Február 1.	Jégcsap Kupa teremfutball	sportrendezvény	Sportcsarnok	Sportközpont Komló, Eszperantó tér 1.
Február 14-15.	2009 perces maratoni úszás	Sportrendezvény	Sportcsarnok	Hélix Sportegyesület
Február 14.	Farsangi játszóház	gyermekprogram	Közösségek Háza Komló	Közösségek Háza Komló, 48-as tér 1. khkomlo@hu.inter.net www.khszinhaz.hu
Február 19.	Örökségünk - délutáni diskurzus	diavetítéses előadás	Muzeális Gyűjtemény Komló	Hétdomb Természetjáró Egyesület Komló hetdomb@citromail.hu
Február 22.	Öregfiúk Futball Kupa	sportrendezvény	Sportcsarnok	Sportközpont Komló, Eszperantó tér 1.
Február 21-22.	Városi Karnevál	gyermekprogram	Színház- és Hangversenyterem, valamint Club Colosseum	Közösségek Háza Komló, 48-as tér 1. khkomlo@hu.inter.net www.khszinhaz.hu
Február 27.	26. Borverseny	felnőtt program	Mecsekfalui Kultúrház	Mecsekfalu Településrészi Önkormányzat
Március 4.	Fiatalkomlói Alkotók IV. bemutatkozó kiállítása	kiállítás	Muzeális Gyűjtemény Komló	József Attila Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény Komló, Városház tér 1.
Március 5-7.	Városi Borverseny és Borünnep	felnőtt program	Közösségek Háza Komló	Közösségek Háza Komló, 48-as tér 1. khkomlo@hu.inter.net www.khszinhaz.hu
Március 8.	Asszonyok, lányok köszöntése a Nőnapon		Mecsekfalui Kultúrház	Mecsekfalu Településrészi Önkormányzat
Március 13.	Ünnepi megemlékezés	ünnepség	Kossuth Emlékhely Komló	Honismereti és Városszépítő Egyesület honismeretkomlo@freemail.hu
Március 14.	Horzsa Sándor Emléktúra	gyalogtúra, megemlékezés	Kelet-Mecsek, Vörösfenyő kulcsos ház	Hétdomb Természetjáró Egyesület Komló hetdomb@citromail.hu
Március 15. 9 és 11 óra	Honvéd próba akadályverseny, Városi ünnepély, koszorúzás	gyermekprogram és városi ünnepély	Közösségek Háza és 48-as tér	Közösségek Háza, Színház- és Hangversenyterem, Komló, 48-as tér 1-5. komloiszhaz@t-online.hu www.khszinhaz.hu
Március 19. 17 óra	Örökségünk - délutáni diskurzus	diavetítéses előadás	Muzeális Gyűjtemény Komló	Hétdomb Természetjáró Egyesület Komló hetdomb@citromail.hu
Március 21.	Középisikolás röplabda torna ugrálópark, óriásacsúszdák, légvárak és tranbulinok	Sportrendezvény	Sportcsarnok	Sportközpont Komló, Eszperantó tér 1.

PROGRAM IDEJE HÓNAP NAP	PROGRAM MEGNEVEZÉSE	PROGRAM JELLEGE	HELY/HELYSZÍN	SZERVEZŐ NEVE, CÍME, TEL. SZÁM, E-MAIL ÉS HONLAP CÍM
Április	Tegyük szebbé környezetünket program elindítása			Komlói Honismereti és Városszépítő Egyesület Nyugdíjas Egyesület Vöröskereszt Komlói Szervezete
Április 4.	" Nyuszi ül a fűben "	Sportrendezvény	Sportcsarnok	Sportközpont Komló, Eszperantó tér 1.
Április 8.	Bösenbach Erzsébet kiállítása	kiállítás	Muzeális Gyűjtemény Komló	József Attila Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény Komló, Városház tér 1.
Április 9-14.	Tavaszi szünet: Tavaszi túra, kézműves délelőtt, húsvéti játszótér	gyermekprogramok	Közösségek Háza Komló	Közösségek Háza Komló, 48-as tér 1. khkomlo@hu.inter.net www.khszinhaz.hu
Április 16. 17 óra	Örökségünk - délutáni diskurzus	diavetítéses előadás	Muzeális Gyűjtemény Komló	Hétdomb Természetjáró Egyesület Komló hetdomb@citromail.hu
Április 18.	Apák napi váltóverseny	Sportrendezvény	Sportközpont	Sportközpont Komló, Eszperantó tér 1.
Április 26.	Emléktúra a SZAKADÉKHOZ elhunyt társaink emlékére			Mecsekfalui Településrészi Önkormányzat
Április 30.	Sokszínűség Napja	Ifjúsági rendezvény	Közösségek Háza	KIES
Május 1.	A Balkán kapuja - Európa-Nap Örökség Fesztivál testvérvárosi együttesek műsora, népzene és néptáncbemutatók (Pöndöly együttes, Csurgó zenekar, Somogyi Néptáncgyüttes, CSÍK zenekar) III. Grillfesztivál, sátorbábszínház, kézműves játszótér, íjászbemutató	családi program	Komló - Sikonda Pihenőpark	Közösségek Háza, civil szervezetek Komló, 48-as tér 1. khkomlo@hu.inter.net www.khszinhaz.hu
Május 2-3.	2009 perces maratoni kosárlabda Kangoo Nap	Sportrendezvény	Sportközpont	DÖKE Komló
Május 3.	Anyák napja		Mecsekfalui Kultúrház	Mecsekfalui Településrészi Önkormányzat
Május 5.	Egészségnap	egészségmegőrzés	Közösségek Háza Komló	Rákbetegek Országos Szövetsége komlói tagszervezete Új Nap Klub
Május	Göndör Sándor festményeinek kiállítása	kiállítás	Muzeális Gyűjtemény Komló	József Attila Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény Komló, Városház tér 1.
Május 16.	Baranya - Tolna 60, 30, 15 km teljesítménytúra	gyalogtúra	Rajt-cél: Kenderföldi Általános Iskola	Hétdomb Természetjáró Egyesület Komló hetdomb@citromail.hu

PROGRAM IDEJE HÓNAP NAP	PROGRAM MEGNEVEZÉSE	PROGRAM JELLEGE	HELY/HELYSZÍN	SZERVEZŐ NEVE, CÍME, TEL. SZÁM, E-MAIL ÉS HONLAP CÍM
			Komló-Kelet-Mecsek	
Május	Nyugdíjasok Tavaszi Fesztiválja	műsor	Színház- és Hangversenyterem Komló	Nyugdíjas Klubok és Idősek Életet az éveknek BM. Szervezete
Május 24.	Városi Gyermeknap	gyermekprogram	Közösségek Háza Komló	Közösségek Háza Komló, 48-as tér 1. khkomlo@hu.inter.net www.khszinhaz.hu
Május 29-30.	Mindenmás - alternatív ifjúsági fesztivál	ifjúsági program	Komló - Sikonda Pihenőpark	Közösségek Háza Komló, 48-as tér 1. khkomlo@hu.inter.net www.khszinhaz.hu
Május 30.	Falunap		Szabadidőpark	Mecsekfalui Településrészi Önkormányzat
Május 31.	Gyermeknap	Gyermekprogram	Szabadidőpark	Mecsekfalui Településrészi Önkormányzat
Május 31.	Csillagszemek - Nemesi Árpád gyerekfotóinak kiállítása	fotókiállítás, gyermekprogram	Muzeális Gyűjtemény Komló	József Attila Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény Komló, Városház tér 1.
Május 24.31. Június 7.14.	Mánfai Nyár Templomi hangversenyek	koncertek	Mánfai Árpád-kori templom	Honismereti és Városszépítő Egyesület Mánfa önkormányzata
Június 5.19. Július 3.17.31. Augusztus 14.28.	Pénteki Lazítás	könnyűzenei- jazz- és népzenei koncertek	Közösségek Háza Komló	Közösségek Háza Komló, 48-as tér 1. khkomlo@hu.inter.net www.khszinhaz.hu
Július	Nemes Ferenc kiállítása	kiállítás	Muzeális Gyűjtemény Komló	József Attila Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény Komló, Városház tér 1.
Július 5.12.19.26. Augusztus 2.9. 18 óra	TópArt - Tófesztivál Szekszárdi BIG BAND, BayeRock Band, Mázai Bányász Fúvószenekar, Palya Bea koncertje, Pöndöly néptánc-együttes, Hip-Hop Show	családi programok	Komló - Sikonda Tószínpad	Közösségek Háza Komló, 48-as tér 1. khkomlo@hu.inter.net www.khszinhaz.hu
Július	Júliális	családi nap	Komló - Sikonda Pihenőpark	Rákbetegek Országos Szövetsége komlói tagszervezete Új Nap Klub
Július 27- től augusztus 1-ig	XXIII. Nemzetközi Ifjúsági Környezetvédelmi Tábor	ifjúsági tábor	BMÖ. Nagy László Szakképző iskola Komló	Honismereti és Városszépítő Egyesület honismeretkomlo@freemail.hu
Augusztus	Labdarúgó Vándorkupa	Sportrendezvény	Komló-Sikonda Pihenőpark	Komlóért Egyesület
Augusztus 7.	Gyenis István grafikáinak kiállítása	kiállítás	Muzeális Gyűjtemény Komló	József Attila Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény Komló, Városház tér 1.
Augusztus 20.	Szent István Napi		Közösségek Háza	Fidelitasz Komlói

PROGRAM IDEJE HÓNAP NAP	PROGRAM MEGNEVEZÉSE	PROGRAM JELLEGE	HELY/HELYSZÍN	SZERVEZŐ NEVE, CÍME, TEL. SZÁM, E-MAIL ÉS HONLAP CÍM
	Népünnepély			Csoportja
Augusztus 30.	Körte Nap	Családi program	Körtvélyes	Körtvélyesért Egyesület
Szeptember	Ismerjük meg testvérvárosaink ízeit és zenéit		Komló-Sikonda Pihenőpark	Komlóért Egyesület
Szeptember	Komló Kupa kosárlabdatorna Játsszóház kicsiknek és nagyoknak	Sportrendezvény	Sportközpont	Sportközpont Komló, Eszperantó tér 1.
Szeptember 1-6.	Komlói Napok (kiállítások, vásárok, könnyűzenei műsorok, gyermekprogramok)	rendezvénysorozat	Komló Eszperantó tér, Sportközpont, KH és Színház, Múzeum	Komló Város Önkormányzata és intézményei
Szeptember	A komlói Díszítőművészeti Műhely kiállítása	néprajz és öltözködéskultúra	Muzeális Gyűjtemény Komló	József Attila Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény Komló, Városház tér 1.
Szeptember 13.	Jószerecsét! Bányász Emléktúra	gyalogtúra, megemlékezés	Rajt-cél: Kenderföldi Általános Iskola Komló-Kelet-Mecsek	Hétdomb Természetjáró Egyesület Komló hetdomb@citromail.hu
Szeptember 19.	Szüreti mulatság		Mecsekfalui Kultúrház	Mecsekfalui Településrészi Önkormányzat
Szeptember	Pöndöly Táncház és kézműves foglalkozás	gyermekprogram	Közösségek Háza Komló	Közösségek Háza Komló, 48-as tér 1. khkomlo@hu.inter.net www.khszinhas.hu
Október	IV. Komlói Ifjúsági Napok	Ifjúsági program	Közösségek Háza Komló	KIES
Október	Civil szervezetek hagyományörző találkozója		Komló-Sikonda-Camping	Komlóért Egyesület
Október	Határon túli magyarok XVIII. fesztiválja Dr. Szabó Antal történelmi fotói 1956.	kiállítás	Muzeális Gyűjtemény Komló	József Attila Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény Komló, Városház tér 1.
Október	Nyugdíjasok Idősek Napi rendezvénye	műsor	Színház- és Hangversenyterem Komló	Nyugdíjas Klubok és Idősek Életet az éveknek BM. Szervezete
Október 3.	Döke Mix Röplabdakupa	Sportrendezvény	Sportközpont	DÖKE Komló
Október 10.	Döke Kupa kosárlabdatorna Rózsaszín egészségnap	Sportrendezvény	Sportközpont	DÖKE Komló
Október 15. 17 óra	Örökségünk - délutáni diskurzus	diavetítéses előadás	Muzeális Gyűjtemény Komló	Hétdomb Természetjáró Egyesület Komló hetdomb@citromail.hu
Október 17.	Idősek Napja		Mecsekfalui Kultúrház	Mecsekfalui Településrészi Önkormányzat
Október 23.	Városi ünnepély, koszorúzás	ünnepély	Városház tér	Közösségek Háza, Színház- és Hangversenyterem, Komló, 48-as tér 1-5.

PROGRAM IDEJE HÓNAP NAP	PROGRAM MEGNEVEZÉSE	PROGRAM JELLEGE	HELY/HELYSZÍN	SZERVEZŐ NEVE, CÍME, TEL. SZÁM, E-MAIL ÉS HONLAP CÍM
				komloiszinhas@t-online.hu www.khszinhas.hu
Október 24.	A Mecseki Láthatatlanok nyomában emlék- és kaland-túra 56, 28 és 14 km-es távon	gyalogtúra, megemlékezés	Zobákpusztá-Vargánya-tanya-Kelet- és Közép-Mecsek	Hétdomb Természetjáró Egyesület Komló hetdomb@citromail.hu
Október	Őszi szünet : őszi túra, kézműves délelőtt, táncház	gyermekprogramok	Közösségek Háza Komló	Közösségek Háza Komló, 48-as tér 1. khkomlo@hu.inter.net www.khszinhas.hu
November 1.	Kegyeleti ünnepség	megemlékezés	Templom tér - Hősi Emlékmű	Közösségek Háza és Honismereti és Városszépítő Egyesület
November 8.	Ratipur Kupa kosárlabdatorna Futball Kupa Bike-buli, kerékpársongás korhatár nélkül	Sportrendezvény	Sportközpont	Sportközpont Komló, Eszperantó tér
November 19. 17 óra	Örökségünk - délutáni diskurzus	diavetítéses előadás	Muzeális Gyűjtemény Komló	Hétdomb Természetjáró Egyesület Komló hetdomb@citromail.hu
November	Térségi Népdaléneklési verseny és Táncház	gyermekprogram	Közösségek Háza Komló	Közösségek Háza Komló, 48-as tér 1. khkomlo@hu.inter.net www.khszinhas.hu
December 1-5.	Borbála Napok Térségi mesemondó verseny	gyermekprogram	Közösségek Háza Komló	Közösségek Háza Komló, 48-as tér 1. khkomlo@hu.inter.net www.khszinhas.hu
December 4.	Borbála Napok Településtörténeti konferencia Blumschein Dezső kiállítása	konferencia	Muzeális Gyűjtemény Komló	Muzeális Gyűjtemény Es Honismereti és Városszépítő Egyesület
December 5.	Mikulás Kupa teremfutball	Sportrendezvény	Sportközpont	Sportközpont Komló, Eszperantó tér 1.
December 5.	Mikulásvárás		Mecsekfalui Kultúrház	Mecsekfalui Településrészi Önkormányzat
December 6.	Hídépítő Borbála Kupa kosárlabdatorna	Sportrendezvény	Sportközpont	Sportközpont Komló, Eszperantó tér 1.
December	Egészségnap	egészségmegőrzés	Közösségek Háza Komló	Rákbetegek Országos Szövetsége komlói tagszervezete Új Nap Klub
December közepe	Fenyőünnep		Körtvélyes	Körtvélyesért Egyesület
December 17. 17 óra	Örökségünk - délutáni diskurzus	diavetítéses előadás	Muzeális Gyűjtemény Komló	Hétdomb Természetjáró Egyesület Komló hetdomb@citromail.hu
December 19.	Karácsonyi hangverseny	Hangverseny	Mecsekfalui római katolikus templom	Mecsekfalui Településrészi Önkormányzat
December 23.	Ünnepi gyertyagyújtás a mindenki karácsonyfáján	Ünnepély	Mecsekfalu	Mecsekfalui Településrészi Önkormányzat

PROGRAM IDEJE HÓNAP NAP	PROGRAM MEGNEVEZÉSE	PROGRAM JELLEGE	HELY/HELYSZÍN	SZERVEZŐ NEVE, CÍME, TEL. SZÁM, E-MAIL ÉS HONLAP CÍM
December 27.	Karácsony Kupa teremfutball	Sportrendezvény	Sportközpont	Sportközpont Komló, Eszperantó tér 1.
December	Karácsonyi hangversenyek	koncertek	Színház, római- katolikus templom, Közösségek Háza Komló	Közösségek Háza, Színház- és Hangversenyterem, Komló, 48-as tér 1-5. komloiszhaz@t- online.hu www.khszhaz.hu

61. táblázat: Komló város rendezvényei (Forrás: <http://www.komlo.hu>)

5.7. Szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek mellékletei

5.7.1. 2001 évi KSH mutatók

MUTATÓ MEGNEVEZÉSE	1. SZ. SZEG-REGÁTUM	2. SZ. SZEG-REGÁTUM	3. SZ. SZEG-REGÁTUM	1. SZ. SZEG-REGÁCIÓ VAL VESZÉLYEZTETETT	KOMLÓ ÖSSZESEN
Lakónépesség száma (fő)	511	120	81	302	27 081
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	27,4	13,3	38,3	19,9	15,9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	58,5	61,7	58,0	58,9	64,0
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya (%)	14,1	25,0	3,7	21,2	20,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	72,9	60,8	91,5	53,9	28,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	0,0	1,2	0,0	1,0	6,5
Lakásállomány (db)	236	39	49	120	10 938
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	78,4	46,2	100,0	31,7	8,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	76,9	74,3	93,6	69,1	52,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	58,9	51,4	87,2	45,5	20,4
Foglalkoztatottak aránya (15-64 éves népesség) (%)	21,4	23,8	6,4	29,1	43,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	74,0	71,1	93,3	69,2	47,3
Állandó népesség száma (fő)	509	121	79	306	27 135
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében	72,9	60,8	91,5	53,9	-
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében (%)	0,0	1,2	0,0	1,0	-
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)	88,4	42,1	100,0	61,8	-
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül (%)	82,2	75,0	85,2	73,5	-
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (%)	24,2	36,7	75,0	31,3	-
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma) (%)	18,7	16,7	8,3	17,5	-
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt (%)	41,8	32,4	53,2	25,8	-
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	78,1	46,2	100,0	32,5	-
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	79,5	18	86,7	30,7	-

62. táblázat: Szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek mutatói, (forrás: KSH, 2001)

5.7.2. Városrészek és szegregátumok segélyezési mutatói

AZ IVS-BEN AZONOSÍTOTT VÁROSRESZEK ÉS SZEGREGÁTUMOK NEVE	LAKÓNÉPESSÉG SZÁMA (JELENLEGI NÉPESSÉG-NYILVÁNTARTÁSI ADATOK ALAPJÁN)	LAKÁSOK SZÁMA (JELENLEGI NÉPESSÉG-NYILVÁNTARTÁSI ADATOK ALAPJÁN)	LFT-BEN RÉSZESÜLŐK ARÁNYA A LAKÁSOK SZÁMÁHOZ VISZONYÍTVA	RENDSZERES SZOCIÁLIS SEGÉLYBEN RÉSZESÜLŐK ARÁNYA A LAKÁSOK SZÁMÁHOZ VISZONYÍTVA	RENDSZERES GYERMEKVÉDELMI KEDVEZMÉNYBEN RÉSZESÜLŐK ARÁNYA A LAKÁSOK SZÁMÁHOZ VISZONYÍTVA	HHH GYEREKEK ARÁNYA A TELEPÜLÉS RÉSZEN A LAKÁSOK SZÁMÁHOZ VISZONYÍTVA	SEGÉLYEZÉSI ADATOKON ALAPULÓ SZEGREGÁCIÓS MUTATÓ ⁵	ROMÁK ARÁNYA A LAKÓNÉPESSÉGEN BELÜL (NINCS ADAT)
1. Sikonda	63	33	21,2	3,0	9,1	0	0,333	
2. Nyugati városrész	10 494	3 978	16,5	10,5	12,3	0,90	0,393	
3. Déli városrész	2006	817	23,3	16,5	11,5	0,86	0,513	
4. Belváros	1 673	786	36,3	19,7	13,5	0,51	0,695	
5. Altáró	122	56	14,3	33,9	21,4	17,86	0,696	
6. Északi városrész	10 195	4 513	27,9	18,4	16,3	0,84	0,626	
7. Keleti városrész	1 379	519	32,8	21,4	22,4	1,93	0,765	
8. Zobákpuszt	91	33	18,2	12,1	24,2	3,03	0,545	
9. Mecsekjánosi	593	190	16,8	15,8	13,7	1,58	0,463	
10. Kisbattyán	125	45	28,9	11,1	0	2,22	0,400	
Város egészére vetített mutató ⁴	26 741	10 970	23,9	15,6	14,5	1,00	0,540	
Város egészére az adott segélytípus száma			2 623	1 707	1 591	110	5 921	
1. sz. szegregátum	570	236	108,89	63,13	96,61	19,91	2,68	
2. sz. szegregátum	111	42	21,72	15,71	14,63	1,12	0,785	
3. sz. szegregátum	117	47	21,27	46,80	23,40	6,38	0,914	
1. sz. szegregációval veszélyeztetett terület	288	57	4,35	24,56	42,10	19,29	1,070	

63. táblázat: Városrészek és szegregátumok segélyezési mutatói (forrás: önkormányzati nyilvántartások, 2009)

5.7.3. Általános iskolai közoktatás integráltságának felmérése

OM AZONOSÍTÓ	INTÉZMÉNY NEVE	TANULÓ LÉTSZÁM AZ INTÉZMÉNYBEN			TANULÓ LÉTSZÁM AZ ISKOLÁBAN AZ OSZTÁLYSZERVEZÉS MÓDJA SZERINT							
					NORMÁL (ÁLTALÁNOS) TANTERV			EMELT SZINTŰ OKTATÁS ÉS/VAGY KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ ISKOLAI OKTATÁS			GYÓGYPEDAGÓGIAI TAGOZAT	
		ÖSSZESEN	HHH	SNI	ÖSSZESEN	HHH	SNI	ÖSSZESEN	HHH	SNI	ÖSSZESEN	HHH
027207	Kenderföldi Általános Iskola	301	47	4	301	47	4					
027209	Szilvási Általános Iskola	538	16	0	538	16	0					
027208	Kodály Z. Ének-zenei Általános Iskola	397	11	0	397	11	0					
027206	Gagarin Általános Iskola	536	36	71	536	36	71					
ÖSSZESEN		1 772	110	75	1 772	110	75					

64. táblázat: Általános iskolai közoktatás integráltságának felmérése - 2008/2009-es tanévre (forrás: önkormányzati nyilvántartások, 2009)

5.7.4. Komló infrastruktúrájának hiányosságai

INFRASTRUKTÚRA	AZON UTCÁK, AHOL RÉSZBEN, VAGY EGÉSZBEN NEM TALÁLHATÓAK	HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK ARÁNYA AZ EL NEM LÁTOTT TELEPÜLÉSRÉSZEN, UTCÁBAN	A TELEPÜLÉSRÉSZ(EK) NEVEI, AHOL AZ UTCÁK TALÁLHATÓK
VEZETÉKES IVÓVÍZ	-	-	-
ÁRAM	-	-	-
KÖZVILÁGÍTÁS	Cinege köz, Kakukk köz, Fecske köz	-	Sikonda
	Flóra u., Gizella u., Krisztina u.	-	Nyugati városrész
SZENNYVÍZ- CSATORNA	Nincs külön utcanév	-	Zobákpusztá
	Nincs külön utcanév	-	Kisbattyán
	Attila u., Boeszkai., Dugovics u., Hunyadi u., Esze T. u.	9	Északi városrész
	Bajcsy Zs. u.	-	Déli városrész
	Sóstói u.	1	Déli városrész
	Flóra u., Gizella utca	1	Nyugati városrész
GÁZ	Nincs külön utcanév	-	Zobákpusztá
	Nincs külön utcanév	-	Mecsekjánosi
	Flóra u., Gizella utca	-	Nyugati városrész
	Kazinczy utca	-	Északi városrész
PORMENTES ÚT	Nincs külön utcanév	-	Nyugati városrész
	Nincs külön utcanév	-	Kisbattyán
	Nincs külön utcanév	-	Zobákpusztá
	Nincs külön utcanév	-	Mecsekjánosi
	Harkály köz, Cinege köz, Rigó köz, Kakukk köz, Fecske köz,	-	Sikonda
	Kinizsi u., Jókai M. utca	2	Déli városrész

INFRASTRUKTÚRA	AZON UTCÁK, AHOL RÉSZBEN, VAGY EGÉSZBEN NEM TALÁLHATÓAK	HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK ARÁNYA AZ EL NEM LÁTOTT TELEPÜLÉSRE SZEN, UTCÁBAN	A TELEPÜLÉSRE SZ(ÉK) NEVEI, AHOL AZ UTCÁK TALÁLHATÓK
JÁRDA	József A. utca	2	Keleti városrész
	Kiss J. utca	-	Belváros
	Krisztina utca	-	Nyugati városrész
	Nincs külön utcanév	-	Zobákpuszt
	Nincs külön utcanév	-	Kisbattyán
	Nincs külön utcanév	-	Nyugati városrész
	Nincs külön utcanév	-	Mecsekjánosi
	Sikondai u., Fűrj köz, Fülemlüle u., Harkály köz, Cinege köz, Rigó köz, Kakukk köz, Fecske köz, Villa sor, Tölgyfa u., Tóparti u., Erdei u.	-	Sikonda
	Krisztina u., Dorottya u, Erzsébet u., Flóra u., Gizella utca	-	Nyugati városrész
	Kinizsi P. utca	2	Déli városrész
Zobáki út, Liliom utca	2	Keleti városrész	
Engel A. utca	-	Keleti városrész	
Esze T. utca	-	Északi városrész	

65. táblázat: Komló infrastruktúrájának hiányosságai (forrás: önkormányzat, 2009)

5.7.5. Belső Tűz Egyesület tervezett mentor programja

A cigányság a rendszerváltás óta korábban soha nem látott mértékben és ütemben szorult ki a munkaerőpiacról, és veszítette el a szocializmus negyven éve alatt fokozatosan megteremtett, alacsony szintű, de legalább a munkanélküliség által nem fenyegetett megélhetésének alapjait. Mindenki számára köztudott, hogy az elbocsátásoknál a cigány dolgozók veszítették el korábban a munkahelyeiket. Amíg a cigányság társadalomba integrálódása évtizedeket vett igénybe, addig a szóban forgó reintegrálódás néhány év alatt végbement.

Városunkban a legnagyobb foglalkoztató a bánya volt, valamint a hozzá kapcsolódó könnyűipari cégek. A foglalkoztatás visszaesését ezeknek a foglalkoztatóknak a megszűnése eredményezte. A kilencvenes évek közepén első hullámban a bánya szatellit vállalatának, mint a Carbon varroda, és bútorgyár felszámolása, a könnyűipar beszűkülése eredményezett nagyobb munkanélküliséget, majd a 2000-ben a bánya és a szénosztályozó bezárásával megugrott az inaktívak száma, a településen és környékén. Az elmúlt közel 10 év során sajnos, nem települtek a városba olyan munkáltatók, akik a munkaerő potenciált jelentősen meg tudták volna mozgatni.

A cigányságot különösen érzékenyen érintett, mivel betanított munkásként, alacsony iskolai végzettséggel sokan végleg kikerültek a munkaerő piacról. Azonban a szakmunkásként dolgozó varrónők, asztalosok, vágár és csillós cigány munkavállalóknak sem volt könnyebb a helyzete, annak ellenére, hogy a munkaügyi kirendeltség segítségével átképzéseken vehettek részt. Sokuknak a rokkant nyugdíjas, valamint a járadékos ellátás parkoló pályái jelentettek biztosabb megélhetési forrást.

A munkanélküliség ördögi köre spirálisan hatott a családok fiatalabb tagjaira, hiszen a strukturális, és abszolút munkanélküliség szülte kilátástalanság minden motivációt letör, és egyéb megélhetési stratégiák (feketemunka, segélyezés kihasználása, lomtalanítás, stb.) felé tereli az embereket.

Felkészítő tréning

A funkcióbővítő, város rehabilitációs projekt keretében ezért célunk a fent megjelölt csoportból foglalkoztatott személyek munkavilágába való reintegrálása és mentorálása. Célcsoportunk, tehát a tartósan munkanélküli, cigányszármazású munkavállalók.

A programba bevonás alapja, a közbeszerzési kiírás tartalmazza a célcsoport foglalkoztatására vonatkozó feltételeket. A projekt során alkalmazott személyek közül 15 fő számára felkészítő tréninget szerveznénk. A tréning lényege a mentális állapot felmérés, és a munkavégzéshez szükséges alapvető attitűdök és kompetenciák erősítése és fejlesztése.

A reintegráló tréningek során a motiváció és az alapvető munkakultúra mellett elsősorban önismeretre fektetnénk a hangsúlyt. A reintegráló tréning három hónapot, összesen 90 kontaktórát ölel fel, amely három egyenlő szakaszra bontunk (munkavégzéshez szükséges attitűdök, önismeret, kompetencia fejlesztése).

A program első egy részében a monotonitástűrés, pontosság, egyéni és csoportos munkavégzésre fektetnénk hangsúlyt, melyet életszerű, szituációs gyakorlatok keretében erősítenénk bennük. Fontosnak tartjuk, hogy a programban résztvevők megismerjék önmagukat, képességeiket, határaikat, mihez van tehetségük. A kulcsképeket, kompetenciát feltérképezve, rávezetnénk őket arra, miként tudják ezeket a munkájuk, illetve a jövőbeni munkaerő-piaci karrierjük során alkalmazni.

A kompetenciafejlesztésnél a kommunikációs, és kapcsolatteremtő képességek mellett a matematikai, logikai kompetenciák kerülnek előtérbe. A munkavállalás során a jó kommunikációs készség megkönnyíti a beilleszkedést, a konfliktust kezelést. Bár reményeink szerint azok a személyek, akik a program ideje alatt a vállalkozóknál dolgoznak a későbbiekben is megtarthatják állásukat, mégis fontosnak tartjuk, hogy az állás keresésre is felkészítsük őket. Ennek keretében elsajátítják az önéletrajzírás és az állás interjúkhoz kapcsolódó technikákat. A tréning ideje alatt infokommunikációs eszközöket alkalmazunk, így a résztvevők informatikai ismeretekre is szert tesznek.

A program további részében a mentorok tartanak a kapcsolatot a dolgozókkal és családjaikkal, támogatva őket, hogy bent maradjanak, megtartsák munkahelyüket. Valamit a mentorok feladata lenne a mentoráltak családjában felmerülő szociális problémák megoldásának segítése, megfelelő helyre való irányítása.

A program során a mentális támogatáson túl cél a folyamatos kompetencia fejlesztés a család többi aktív korú inaktív tagja esetén is, hogy számukra is reális lehetőség nyíljon a munkavilágába való visszatérésre.

A program megvalósításának egy éves költségvetése 6.000.000 Ft. A megvalósításban két fő szociálmunkás, vagy pedagógus végzettséggel rendelkező mentor főállásban és egy fő szakmai vezető venne részt. A bérezés és foglalkoztatás a következőképpen alakulna:

MUNKAKÖR	FOGLAKOZTATÁS TÍPUSA/IDEJE	BÉR	JÁRULÉK	ÖSSZESEN 1 ÉVRE (BÉR ÉS JÁRULÉK)
2 fő Mentor	8 órában, munkaszerződéssel, a projekt teljes időszaka alatt	150.000 Ft/fő/hó	40.500 Ft/fő/hó	4.572.000 Ft
Szakmai vezető	megbízással, a projekt teljes időszaka alatt	50.000 Ft/hó	13.500 Ft/fő/hó	762.000 Ft
ÖSSZESEN		350.000 FT/HÓ	54.500 FT/HÓ	5.334.000 FT

A telekommunikációs, posta, utazási és a helyiség rezi egy éves költsége 666.000 forint, melyet lehetőség szerint az Komló Város önkormányzata biztosít a programhoz.

Szoft program

A településhez való kötődés célzó soft programok keretében Egyesületünk céljaiból fakadóan hangsúlyt fektet a közösségformálás és a cigány származású lakosok, kötődésének erősítésére.

Népművészeti fesztivált rendeznénk, amelynek keretében a helyben és a megyében fellelhető nemzetiségi hagyományörző egyesületek léphetnének fel. A program elem összköltsége 3.100.000 Ft, amely a következő módon oszlik meg

SZÍNPAD ÉS HANGOSÍTÁS BIZTOSÍTÁSA	1.000.000 Ft
FELLÉPŐK TISZTELETDÍJA (10 FELLÉPŐVEL, KÜLÖNBÖZŐ DÍJAZÁSSAL)	1.200.000 Ft
REPREZENTÁCIÓS KÖLTSÉGEK	600.000 Ft
PROMÓCIÓS KÖLTSÉGEK	300.000 Ft
ÖSSZESEN:	3.100.000 Ft

Ezen kívül egy rendezvény keretében a helyi illetve a megyében, régióban fellelhető cigány származású művészek alkotásait mutatnánk be, kiemelt hangsúlyt fektetve a Komló és térségéből származóakra. Valamint egy állandó tárlat nyitása, amely a helyi cigányság történetét, mutatja be, és a városban végzett közösségi tevékenységét, amely pozitívan hatott a város életére, amire a cigány származású lakosok is méltón lehetnek büszkéek. A tárlatnak a Dankó Pista Közösségi Ház adna helyet a 100 nm² földszinti, és a 80 nm² pincehelyiségben. A közösségi házban való tárlatnyitáshoz felújítás szükséges. A tárlat létrehozásnak összköltsége 4.800.000 Ft, amely a következő tételekből áll:

FELÚJÍTÁSI KÖLTSÉGEK (NYÍLÁSZÁRÓ CSERE, FŰTÉSSZERELÉS, FESTÉS, BURKOLÁS)	2.000.000 Ft
KÉPEK VÁSÁRLÁSA, TARTÓS BÉRLÉSE	1.000.000 Ft
KIS ÉRTÉKŰ ESZKÖZÖK BESZERZÉS	600.000 Ft
SZOLGÁLTATÁSOK (SZAKÉRTÉS, NYOMTATÁS, KERETEZÉS)	1.000.000 Ft
PROMÓCIÓS KÖLTSÉG	200.000 Ft
ÖSSZESEN:	4.800.000 Ft

Közösségi ház/tér kialakítása

Közösségi ház/tér kialakítása a Kazinczy utca elején, vagy a Vörösmarty utca elején lenne célszerű. A helyiség mérete min. 130 m². Mivel a környezeti adottságok nem teszik lehetővé új épület építését, így jelenlegi önkormányzati bérleményekből alakítanánk ki. A közösségi tér helyet adhatna:

- biztos kezdet programnak,
- infó pontnak,
- internet elérési pontnak, hotspot-nak,
- Tanoda jellegű programoknak,
- Felnőtt képzésnek,
- A tartós munkanélkülieknek szóló tréningeknek.

A programokat Egyesületünk együttműködésben más szervezetekkel (CKÖ, Munkaügyi Központ/Kirendeltség, CSSK) közösen működtetné a Szociális Város Rehabilitációs program és egyéb TÁMOP programok keretében. A programok működtetése, és a közösségi ház fenntartása a projekt első évében a következő képen alakul:

KIADÁS MEGNEVEZÉSE	BÉR	JÁRULÉK	12 HÓNAPRA
SZAKMAI VEZETŐ (FŐÁLLÁSBAN)	180.000 Ft/hó	48.600	2.743.200 (228.600*12)
PROJEKT MEGVALÓSÍTÓK (4 FŐ FŐÁLLÁSBAN)	150.000 Ft/hó/fő	40.500 Ft/hó/fő	9.144.000 (190.500*4*12)
TECHNIKAI SZEMÉLYZET (2 FŐ 4 ÓRÁBAN)	50.000 Ft/hó/fő	13.500 Ft/hó/fő	1.524.000 (63.500*2*12)
KIADÁS MEGNEVEZÉSE	ÖSSZEG (FT)		12 HÓNAPRA
REZSI KÖLTSÉG (VÍZ,	60.000 Ft/hó	0	720.000 Ft

KIADÁS MEGNEVEZÉSE	BÉR	JÁRULÉK	12 HÓNAPRA
VILLANY, FŰTÉS)			(60.000*12)
TELEKOMMUNIKÁCIÓ	30.000 Ft/hó	0	360.000 Ft (30.000*12)
KIS ÉRTÉKŰ ESZKÖZÖK	600.000		600.000
NAGY ÉRTÉKŰ ESZKÖZÖK	1.000.000		1.000.000
ÖSSZESEN:			16.091.000

Egyesületünk tervezi benyújtani a **TÁMOP 5.3.1 –C-09/2 jelű „Első lépés”** - alacsony foglalkoztatási eséllyel rendelkezők képessé tevő es önálló életvitelt elősegítő programjai című kiírásra pályázatát. A projekt keretében 15 főt vonnánk be a szegregátumban élők közül. A program során munkavállalásra tennénk alkalmassá ezeket a személyeket.

5.7.6. Szociális ellátások és intézményi térítési díjai (2009)

SZOCIÁLIS ELLÁTÁS	INTÉZMÉNYI TÉRÍTÉSI DÍJ
1.) <u>Szociális étkeztetés</u>	
amennyiben az egy főre eső jövedelem	
a) nem haladja meg a nyugdíjminimum 150%-át:	118 Ft/fő/nap
b) a nyugdíjminimum 150%-300%-a között van:	159 Ft/fő/nap
c) a nyugdíjminimum 300 %-a fölött van:	225 Ft/fő/nap
Szociális étkeztetés kiszállítással, megemelkedik a díj a kiszállítással:	
- kiszállítás díja:	249 Ft/óra
Az ingyen konyhán történő étkeztetést térítésmentesen lehet igénybe venni.	
Az 1 ellátottra jutó havi önköltség:	10.061 Ft/fő/hó
2.) <u>Nappali ellátásnál</u>	
a) csak a napközbeni tartózkodást igénybe vevők esetén	803 Ft/fő/nap
b) napközbeni tartózkodást és étkezést is igénybe vevők esetében, amennyiben az egy főre eső jövedelem	
a, nem haladja meg a nyugdíjminimum 150 %-át:	921 Ft/fő/nap
b, a nyugdíjminimum 150% és 300 % között van:	962 Ft/fő/nap
c, a nyugdíjminimum 300%-a fölött van:	1.028 Ft/fő/nap
Az 1 ellátottra jutó havi önköltség:	29.046 Ft/fő/hó
3.) <u>Átmeneti elhelyezésnél (Gondozóház)</u>	
Az 1 ellátottra jutó havi intézményi térítési díj:	4.498 Ft/fő/nap
Az 1 ellátottra jutó havi önköltség:	134.940 Ft/fő/hó
Az 1 ellátottra jutó havi önköltség:	194.614 Ft/fő/hó
4.) <u>Hajléktalanok ellátásánál</u>	
Az 1 ellátottra jutó havi intézményi térítési díj:	1.232 Ft/fő/nap
Az 1 ellátottra jutó havi önköltség:	36.960 Ft /fő/hó
Az 1 ellátottra jutó havi önköltség:	80. 628 Ft/fő/hó
5.) <u>Házi segítségnyújtásnál</u> az egy ellátási órára jutó költség:	
1) amennyiben az egy főre eső jövedelem	
nem haladja meg a nyugdíjminimum 150%-át:	2 Ft/fő/óra
2) a nyugdíjminimum 150% fölött van:	5 Ft/fő/óra
Az 1 ellátottra jutó havi önköltség:	27.151 Ft/fő/hó
6.) <u>Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás</u>	
Az intézményi térítési díjak nem tartalmazzák az ÁFA-t.	93 Ft/készülék/nap

5.7.7. Közfoglalkoztatási terv 2009

1.)

RENDELKEZÉSRE ÁLLÁSI TÁMOGATÁSRA JOGOSULT SZEMÉLYEK ÉLETKOR SZERINTI VÁRHATÓ ÖSSZETÉTELE:	FÉRFI	NŐ
35 évnél fiatalabb	326	261
35-55 év közötti	357	336

2.)

RENDELKEZÉSRE ÁLLÁSI TÁMOGATÁSRA JOGOSULTAK KÉPZETTSÉG SZERINTI ÖSSZETÉTELE:	FÉRFI	NŐ
8 általánosnál kevesebb	30	41
8 általános	246	216
szakmunkásképző	292	155
szakiskola	16	44
szakközépiskola	39	68
technikum	19	4
gimnázium	24	53
főiskola	12	12
egyetem	5	4

3.)

FOGLALKOZTATÁS SZERVEZÉSÉNEK MÓDJA:	
a) önkormányzat	X
b) önkormányzati társulás	
c) e célra létrehozott szervezet	
d) meglévő más szervezet	

4.)

KÖZFOGLALKOZTATÁS FINANSZÍROZÁSÁRA SZÜKSÉGES FORRÁS:	
önkormányzati	32 193 488,15 Ft
Központi költségvetés	611 676 276,35 Ft

JAVASOLT MUNKAKÖR	A FELADATOK ÜTEMEZÉSE				SZAKKÉPESÍTÉSI SZÜKSÉGLET				FELADATHOZ SZÜKSÉGES LÉTSZÁM
	I. N.ÉV	II. N.ÉV	III. N.ÉV	IV. N.ÉV	8. ÁLT.	SZAK-KÉPESÍTÉS	KÖZÉP-ISKOLA	FELSŐ-FOKÚ KÉPESÍTÉS	
TAKARÍTÁS	6	21	23	20	X				25
KÉZBESÍTÉS		1	1	1	X				
ADMINISZTRÁTOR	10	22	23	23			X		23
KONYHAI KISEGÍTŐ	4	4	4	4		X			4
PORTÁS									
GONDNOK	1	2	1	2		X			2
KOORDINÁTOR		10	10	10			X		10
BUSZKÍSÉRŐ									
KÖZTERÜLETI SEGÉDMUNKA	4	201	252	252	X				709
TMK – SZERSZÁMOK KARBANTARTÁSA	8	25	27	27		X			27
KŐMŰVES		2	3	3		X			3
SZOCIÁLIS KISEGÍTŐ	6	25	29	29		X			29
VAGYON-VÉDELMI		10	10	10	X				10
ÖSSZESEN									842

66. táblázat: Közfoglalkoztatási terv 2009 ütemezése és a feladatellátáshoz szükséges létszám
Forrás: Közfoglalkoztatási terv 2009 és önkormányzati adatszolgáltatás

5.7.8. Dél-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ képzései 2009/2010

SORSZÁM	KÉPZÉS MEGNEVEZÉSE:	KÉPZÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ KIEGÉSZÍTŐ MODUL MEGNEVEZÉSE:	KÉPZÉS TÍPUSA:	KÉPZÉS OKJ SZÁMA	KÉPZÉS HELYSZÍNE	KÉPZÉS MIN. LÉTSZÁMA (FŐ)	KÉPZÉS MAXIMUM LÉTSZÁMA (FŐ)	KÉPZÉS INDÍTÁSÁNAK TERVEZETT IDŐPONTJA
1.	ács-állványozó	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	33 582 01 1000 00 00	Pécs	16	20	2009. október
2.	bionövénytermesztő	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ)	52 621 01 0100 31 03	Kadarkút	16	20	2010. február
3.	burkoló	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	33 582 03 1000 00 00	Pécs	16	20	2009. szeptember
4.	bútor- és lakástextil eladó	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	31 341 01 0010 31 01	Kaposvár	15	20	2010. január
5.	bútorasztalos	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	33 543 01 1000 00 00	Pécs	16	20	2009. szeptember
6.	CNC forgácsoló	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 521 02 0000 00 00	Szekszárd	16	20	2009. szeptember
7.	CNC forgácsoló	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 521 02 0000 00 00	Kaposvár	16	20	2009. szeptember
8.	CNC forgácsoló	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 521 02 0000 00 00	Pécs	16	20	2009. szeptember
9.	ECDL és gépirás	álláskeresési technikák és vállalkozói modullal	ECDL jogosítvány és nem OKJ		Szekszárd	16	18	2010. március
10.	ellenőrzési és minőségbiztosítási munkatárs és német alapfokú "C" típusú nyelvvizsga felkészítő	-	államilag elismert szakképesítés (OKJ) és államilag elismert "C" típusú nyelvvizsga	52 347 01 0000 00 00	Szekszárd	16	18	2009. szeptember
11.	építési kisgépezelő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ)	31 582 15 0100 31 01	Nagyatád	16	18	2010. március

SORSZÁM	KÉPZÉS MEGNEVEZÉSE:	KÉPZÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ KIEGÉSZÍTŐ MODUL MEGNEVEZÉSE:	KÉPZÉS TÍPUSA:	KÉPZÉS OKJ SZÁMA	KÉPZÉS HELYSZÍNE	KÉPZÉS MIN. LÉTSZÁMA (FŐ)	KÉPZÉS MAXIMUM LÉTSZÁMA (FŐ)	KÉPZÉS INDÍTÁSÁNAK TERVEZETT IDŐPONTJA
12.	építési kisgépközlelő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ)	31 582 15 0100 31 01	Pécs	16	18	2010. március
13.	épület- és építménybádogos	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 582 07 1000 00 00	Szekszárd	16	20	2009. szeptember
14.	erdőművelő	felzárkóztató - és vállalkozói modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ)	31 623 01 0100 21 02	Sellye	16	20	2010. január
15.	fakitermelő	felzárkóztató - és vállalkozói modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ)	31 623 01 0100 31 03	Pécsvárad	16	20	2009. szeptember
16.	fakitermelő	felzárkóztató - és vállalkozói modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ)	31 623 01 0100 31 03	Szigetvár	16	20	2009. szeptember
17.	festő, mázoló és tapétázó	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	33 582 04 1000 00 00	Pécs	16	20	2009. szeptember
18.	bevontelektrodás hegesztő és fogyóelektrodás hegesztő és volframelektrodás hegesztő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ)	31 521 11 0100 31 01 31 521 11 0100 31 03 31 521 11 0100 31 06	Paks	16	20	2009.szeptember
19.	finommechanikai gépkarbantartó gépbeállító	felzárkóztató modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 521 06 0000 00 00	Szekszárd	15	18	2009. október
20.	fogyóelektrodás hegesztő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ)	31 521 11 0100 31 03	Komló	16	20	2010. február
21.	fogyóelektrodás hegesztő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ)	31 521 11 0100 31 03	Kaposvár	16	20	2010. január
22.	fogyóelektrodás hegesztő és minősített hegesztő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ) és nem OKJ	31 521 11 0100 31 03	Szekszárd	20	24	2009. szeptember
23.	fogyóelektrodás hegesztő és minősített hegesztő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ) és nem OKJ	31 521 11 0100 31 03	Pécs	16	20	2009. október

SORSZÁM	KÉPZÉS MEGNEVEZÉSE:	KÉPZÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ KIEGÉSZÍTŐ MODUL MEGNEVEZÉSE:	KÉPZÉS TÍPUSA:	KÉPZÉS OKJ SZÁMA	KÉPZÉS HELYSZÍNE	KÉPZÉS MIN. LÉTSZÁMA (FŐ)	KÉPZÉS MAXIMUM LÉTSZÁMA (FŐ)	KÉPZÉS INDÍTÁSÁNAK TERVEZETT IDŐPONTJA
24.	fűrészipari gépkezelő	felzárkóztató modul	államilag elismert részszakképesítés (OKJ)	31 582 08 0100 21 01	Gyékényes	12	16	2009. október
25.	gépi forgácsoló	felzárkóztató és álláskeresési technikák modul	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 521 09 1000 00 00	Kaposvár	16	20	2009. november
26.	gyógymasszőr	vállalkozói - és álláskeresési technikák modul	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	52 726 01 0010 52 01	Kaposvár	16	20	2009. október
27.	gyógymasszőr és német alapfokú és vagy angol alapfokú "C" típusú nyelvvizsga előkészítő	vállalkozói - és álláskeresési technikák modul	államilag elismert részszakképesítés (OKJ) és államilag elismert "C" típusú nyelvvizsga	52 726 01 0010 52 01	Pécs	16	20	2009. szeptember
28.	gyógynövénygyűjtő és gyógynövénytermesztő	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modul	államilag elismert részszakképesítés (OKJ) és nem OKJ	31 622 01 0100 21 03	Döbrököz	16	20	2009. szeptember
29.	gyógynövénygyűjtő és gyógynövénytermesztő	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modul	államilag elismert részszakképesítés (OKJ) és nem OKJ	31 622 01 0100 21 03	Somogyvámos	16	20	2009. szeptember
30.	házi betegápoló	felzárkóztató és álláskeresési technikák modul	nem OKJ		Sellye	16	20	2010. március
31.	csontozó	felzárkóztató és álláskeresési technikák modul	nem OKJ		Pécs, Déhlús	16	20	2009. október
32.	járműfényező	felzárkóztató és álláskeresési technikák modul	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 525 02 1000 00 00	Kaposvár	16	20	2009. október
33.	karosszerialakatos	felzárkóztató és álláskeresési technikák modul	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 525 03 1000 00 00	Kaposvár	16	20	2009. november
34.	konyhai kisegítő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modul	államilag elismert részszakképesítés (OKJ)	33 811 03 0100 21 01	Siklós	16	20	2010. március
35.	konyhai kisegítő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modul	államilag elismert részszakképesítés (OKJ)	33 811 03 0100 21 01	Pécs	16	20	2010. március
36.	kőműves	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modul	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 582 15 1000 00 00	Pécs	16	20	2009. szeptember

SORSZÁM	KÉPZÉS MEGNEVEZÉSE:	KÉPZÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ KIEGÉSZÍTŐ MODUL MEGNEVEZÉSE:	KÉPZÉS TÍPUSA:	KÉPZÉS OKJ SZÁMA	KÉPZÉS HELYSZÍNE	KÉPZÉS MIN. LÉTSZÁMA (FŐ)	KÉPZÉS MAXIMUM LÉTSZÁMA (FŐ)	KÉPZÉS INDÍTÁSÁNAK TERVEZETT IDŐPONTJA
37.	könnyűgépező	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	33 582 06 0010 31 01	Dombóvár	16	20	2009. október
38.	könnyűgépező	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	33 582 06 0010 31 01	Pécs	16	20	2009. december
39.	könnyűgépező	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	33 582 06 0010 31 01	Szigetvár	16	20	2010. március
40.	könnyűgépező (elektromos targonca, paletta mozgató)	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	33 582 06 0010 31 01	Vízvár	16	20	2009. szeptember
41.	logisztikai ügyintéző	álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	54 345 02 0000 00 00	Szekszárd	16	18	2009. november
42.	mázoló, lakkozó	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert részszakképesítés (OKJ)	33 582 04 0100 21 01	Kaposvár	16	20	2010. január
43.	mezőgazdasági erő és munkagépező	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	31 521 19 0010 31 06	Sellye	16	20	2009. szeptember
44.	nehézszerelő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	31 582 06 0010 31 02	Szekszárd	16	20	2010. január
45.	nehézszerelő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	31 582 06 0010 31 02	Pécs	16	20	2009. szeptember
46.	pék-cukrász	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	33 541 05 1000 00 00	Szekszárd	15	18	2009. szeptember
47.	penzügyi-számviteli ügyintéző		államilag elismert szakképesítés (OKJ)	52 344 01 0000 00 00	Szekszárd	16	20	2009. november
48.	pincér	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	33 811 02 1000 00 00	Pécs	16	20	2009. szeptember

SORSZÁM	KÉPZÉS MEGNEVEZÉSE:	KÉPZÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ KIEGÉSZÍTŐ MODUL MEGNEVEZÉSE:	KÉPZÉS TÍPUSA:	KÉPZÉS OKJ SZÁMA	KÉPZÉS HELYSZÍNE	KÉPZÉS MIN. LÉTSZÁMA (FŐ)	KÉPZÉS MAXIMUM LÉTSZÁMA (FŐ)	KÉPZÉS INDÍTÁSÁNAK TERVEZETT IDŐPONTJA
49.	ruházati eladó és műszaki cikk eladó és kereskedő-boltvezető		államilag elismert szakképesítés és -elágazás (OKJ)	31 341 01 0010 31 05 31 341 01 0010 31 03 33 341 01 0000 00 00	Szekszárd	16	20	2009. november
50.	szakács	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	33 811 03 1000 00 00	Szekszárd	16	20	2009. szeptember
51.	szakács	felzárkóztató modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	33 811 03 1000 00 00	Siófok	16	20	2009. október
52.	szakács	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	33 811 03 1000 00 00	Siklós	16	20	2009. október
53.	szállodai portás, recepció	álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	54 812 03 0000 00 00	Siófok	16	20	2009. november
54.	szállodai szobaasszony és német vagy angol alapfokú C" típusú nyelvvizsga előkészítő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert részszakképesítés (OKJ) és államilag elismert "C" típusú nyelvvizsga	31 812 01 0100 21 01	Dombóvár	16	20	2009. október
55.	szállodai szobaasszony és német vagy angol alapfokú C" típusú nyelvvizsga előkészítő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert részszakképesítés (OKJ) és államilag elismert "C" típusú nyelvvizsga	31 812 01 0100 21 01	Siklós	16	20	2009. november
56.	számítástechnikai szoftverüzemeltető	álláskeresési technikák modullal	államilag elismert részszakképesítés (OKJ)	54 481 03 0100 52 01	Mohács	16	18	2009. október
57.	szerkezetlakatos	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 521 24 1000 00 00	Szekszárd	15	18	2009. november
58.	szerkezetlakatos	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 521 24 1000 00 00	Komló	16	20	2009. november
59.	szerszámkészítő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	33 521 08 0000 00 00	Szekszárd	16	20	2009. szeptember
60.	szociális gondozó és ápoló	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	33 762 01 0010 33 02	Szekszárd	16	20	2009. szeptember
61.	szociális gondozó és ápoló	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás	33 762 01 0010 33 02	Nagyatád	18	20	2009. október

SORSZÁM	KÉPZÉS MEGNEVEZÉSE:	KÉPZÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ KIEGÉSZÍTŐ MODUL MEGNEVEZÉSE:	KÉPZÉS TÍPUSA:	KÉPZÉS OKJ SZÁMA	KÉPZÉS HELYSZÍNE	KÉPZÉS MIN. LÉTSZÁMA (FŐ)	KÉPZÉS MAXIMUM LÉTSZÁMA (FŐ)	KÉPZÉS INDÍTÁSÁNAK TERVEZETT IDŐPONTJA
			(OKJ)					
62.	szociális gondozó és ápoló	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	33 762 01 0010 33 02	Tab	18	20	2009. október
63.	takarító	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 814 01 0000 00 00	Dombóvár	16	18	2009. december
64.	takarító	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 814 01 0000 00 00	Pécs	16	18	2009. szeptember
65.	takarító	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 814 01 0000 00 00	Siklós	16	18	2009. november
66.	társadalombiztosítási ügyintéző	álláskeresési technikák modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ)	54 343 05 0100 52 02	Szekszárd	15	18	2010. március
67.	társadalombiztosítási ügyintéző	álláskeresési technikák modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ)	54 343 05 0100 52 02	Nagyatád	15	18	2010. március
68.	térburkoló	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ)	31 582 18 0100 21 01	Szekszárd	15	18	2010. március
69.	üveges és képeretező	felzárkóztató - és vállalkozói modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	31 582 19 0000 00 00	Pécs	15	18	2010. február
70.	vendéglátó eladó	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ)	52 811 02 0100 31 02	Siófok	16	20	2009. november
71.	vendéglátó eladó	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert rész-szakképesítés (OKJ)	52 811 02 0100 31 02	Pécs	16	20	2009. november
72.	villanyszerelő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	33 522 04 1000 00 00	Szekszárd	15	18	2009. október
73.	villanyszerelő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	33 522 04 1000 00 00	Nagyatád	16	18	2009. október
74.	villanyszerelő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés (OKJ)	33 522 04 1000 00 00	Pécs	16	18	2009. október

SORSZÁM	KÉPZÉS MEGNEVEZÉSE:	KÉPZÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ KIEGÉSZÍTŐ MODUL MEGNEVEZÉSE:	KÉPZÉS TÍPUSA:	KÉPZÉS OKJ SZÁMA	KÉPZÉS HELYSZÍNE	KÉPZÉS MIN. LÉTSZÁMA (FŐ)	KÉPZÉS MAXIMUM LÉTSZÁMA (FŐ)	KÉPZÉS INDÍTÁSÁNAK TERVEZETT IDŐPONTJA
75.	vízvezeték és vízkészülékyszerelő	felzárkóztató, vállalkozói - és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	31 582 09 0010 31 04	Pécs	16	18	2010. január
76.	zöldségfeldolgozó és gyümölcsfeldolgozó	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	33 541 06 0100 21 05 33 541 06 0100 21 01	Nemesdéd	15	20	2009. szeptember
77.	zöldségtermesztő és gyümölcstermesztő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	31 622 01 0010 31 04 31 622 01 0010 31 02	Táska	15	20	2010. február
78.	zöldségtermesztő és gyümölcstermesztő	felzárkóztató és álláskeresési technikák modullal	államilag elismert szakképesítés- elágazás (OKJ)	31 622 01 0010 31 04 31 622 01 0010 31 02	Barcs	15	20	2010. február

67. táblázat: Dél-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ által tervezett képzések 2009/2010 (forrás Munkaügyi Központ)